

อัตลักษณ์และสุนทรียภาพลวดลายในวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋ภูเขา : การจัดการแหล่งเรียนรู้
วัฒนธรรมชุมชนฮ่วยหลี่

GE BAI

คุณฉวีนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารศิลปะและวัฒนธรรม

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

2567

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อัตลักษณ์และสุนทรียภาพพลวดลายในวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋ภูเขา : การจัดการแหล่งเรียนรู้
วัฒนธรรมชุมชนฮ่วยหลี่

คู่มือนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารศิลปะและวัฒนธรรม
คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
2567
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

IDENTITY AND AESTHETIC PATTERNS IN BAI KUYAO'S COSTUME CULTURE :
MANAGEMENT OF HUAILI VILLAGE CULTURAL LEARNING CENTER

GE BAI

A DISSERTATION SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF
THE REQUIREMENTS FOR DOCTOR DEGREE OF PHILOSOPHY
IN ART AND CULTURAL ADMINISTRATION
FACULTY OF FINE AND APPLIED ARTS
BURAPHA UNIVERSITY

2024

COPYRIGHT OF BURAPHA UNIVERSITY

คณะกรรมการควบคุมคุณิพนธ์และคณะกรรมการสอบคุณิพนธ์ได้พิจารณาคุณิพนธ์
นิพนธ์ของ GE BAI ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาคุณิพนธ์
บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารศิลปะและวัฒนธรรม ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมคุณิพนธ์

คณะกรรมการสอบคุณิพนธ์

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษณา เรืองชีวิน)

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

.....

(ศาสตราจารย์ภรดี พันธุมภกร)

..... ประธาน

(ศาสตราจารย์ ดร.กฤษณา ท้วมสุข)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษณา เรืองชีวิน)

..... กรรมการ

(ศาสตราจารย์ภรดี พันธุมภกร)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ผกามาศ สุวรรณนิภา)

..... กรรมการภายนอก

มหาวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.เนื่ออ่อน ขรัวทองเขียว)

..... คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร. เสกสรรค์ ตันยาภิรมย์)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา อนุมัติให้รับคุณิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาคุณิพนธ์บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารศิลปะและวัฒนธรรม ของ
มหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิหวัธ แจ้งเอี่ยม)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

63810067: สาขาวิชา: การบริหารศิลปะและวัฒนธรรม; ปร.ด. (การบริหารศิลปะและวัฒนธรรม)

คำสำคัญ: สุนทรียภาพ/ วัฒนธรรมเครื่องแต่งกาย/ อัตลักษณ์/ การสืบทอด

GE BAI : อัตลักษณ์และสุนทรียภาพลวดลายในวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู้เหยา : การจัดการแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมชุมชนช่วยหลี่. (IDENTITY AND AESTHETIC PATTERNS IN BAI KUYAO'S COSTUME CULTURE : MANAGEMENT OF HUAILI VILLAGE CULTURAL LEARNING CENTER) คณะกรรมการควบคุมคุษณีนิพนธ์: ภูษา เรื่องชีวิติน, ภรดี พันธุภากร ปี พ.ศ. 2567.

งานวิจัยเรื่อง อัตลักษณ์และสุนทรียภาพลวดลายในวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู้เหยา : การจัดการแหล่งการเรียนรู้วัฒนธรรมชุมชนช่วยหลี่ ใช้วิธีการวิจัยทางเอกสาร การวิจัยภาคสนาม และการวิจัยแบบสหวิทยาการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพัฒนาการด้านวัฒนธรรมการแต่งกายชาวไป๋คู้เหยา และรูปแบบ องค์ประกอบลวดลาย ทักษะเทคนิคการผลิตของเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู้เหยา ชุมชนช่วยหลี่ วิเคราะห์และสังเคราะห์อัตลักษณ์ สุนทรียภาพ คติ นัยยะความหมาย และคุณค่าของลวดลายในวัฒนธรรมการแต่งกายชาวไป๋คู้เหยา และสร้างแผนและแนวทางการจัดการเพื่อเป็นต้นแบบโครงการจัดการแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู้เหยา ชุมชนช่วยหลี่ เพื่อสืบทอดและพัฒนาวัฒนธรรมชุมชนเชิงสร้างสรรค์

ผลการวิจัยพบว่า ในพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของชาวไป๋คู้เหยา ความทรงจำทางชาติพันธุ์ของไป๋คู้เหยาได้สร้างเอกลักษณ์ทางสุนทรียภาพของกลุ่มชาติพันธุ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกระบวนการรับรู้สุนทรียภาพทางศิลปะ ความทรงจำทางชาติพันธุ์ของไป๋คู้เหยาแสดงออกให้เห็นในรูปแบบสุนทรียศาสตร์ความงามของเครื่องแต่งกายที่สะท้อนให้เห็นถึงประวัติศาสตร์ แรงงานการผลิต ความทรงจำของบรรพบุรุษ วิธีการดำรงชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ไป๋คู้เหยา การผสมผสานเชื่อมโยงกันของทั้งปัจจัยภายในและภายนอก ขณะเดียวกันก็หลอมรวมเข้ากับองค์ประกอบสมัยใหม่ เอกลักษณ์ของวัฒนธรรมดั้งเดิมของเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายได้รับการเสริมสร้างความแข็งแกร่ง ซึ่งนำไปสู่การสืบทอดเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายในท้องถิ่นและฟื้นฟูเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายแบบดั้งเดิมขึ้นมาใหม่ การออกแบบศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมเครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู้เหยาส่งเสริมให้ชาวบ้านในท้องถิ่น นักท่องเที่ยว และนักเรียนนักศึกษามีส่วนร่วมในการจัดการและสัมผัสประสบการณ์ โดยแผนการจัดการศูนย์การเรียนรู้ดำเนินงานจากสี่ด้าน ได้แก่ การจัดการโครงการจัดแสดงนิทรรศการ การจัดการโครงการกิจกรรมแบบมีส่วนร่วม การจัดการสื่อประชาสัมพันธ์ และการจัดการผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์ รูปแบบของโครงการมีศูนย์กลางอยู่ที่ศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมหมู่บ้านช่วยหลี่ และร่วมมือกับผู้ประกอบการและสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ เพื่อให้เป็นที่รู้จักและเป็นประโยชน์ต่อศูนย์

การเรียนรู้วัฒนธรรมหมู่บ้านฮ่วยหลี เผยแพร่วัฒนธรรมเครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู๋เหยา ส่งเสริมการ
พัฒนาที่ยั่งยืนของศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมหมู่บ้านฮ่วยหลี

63810067: MAJOR: ART AND CULTURAL ADMINISTRATION; Ph.D. (ART AND CULTURAL ADMINISTRATION)

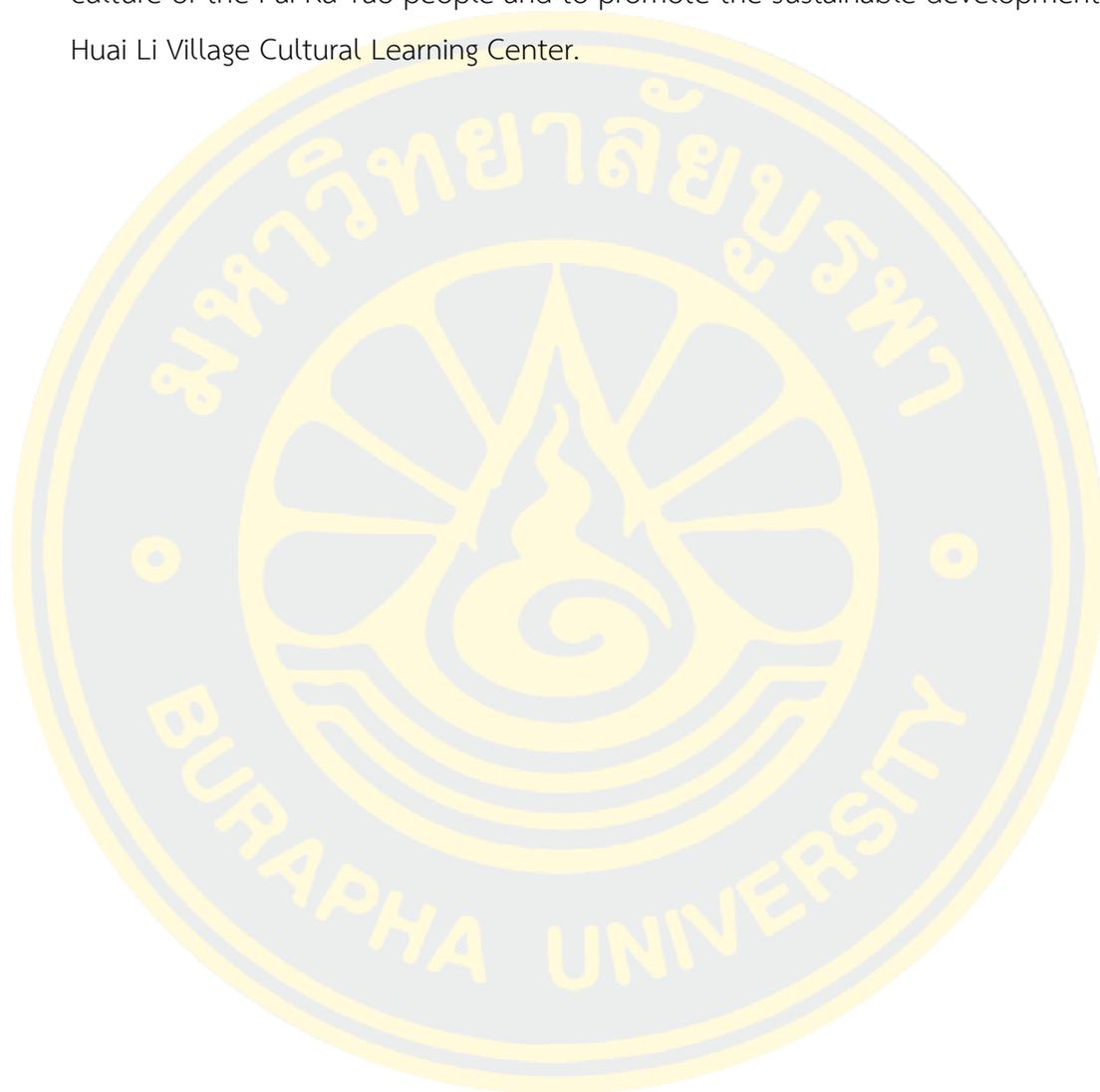
KEYWORDS: AESTHETIC/ DRESS CULTURE/ IDENTITY/ INHERIT

GE BAI : IDENTITY AND AESTHETIC PATTERNS IN BAI KUYAO'S COSTUME CULTURE : MANAGEMENT OF HUAILI VILLAGE CULTURAL LEARNING CENTER. ADVISORY COMMITTEE: PUVASA RUANGCHEWIN, Ph.D. PORADEE PANTHUPAKORN, M.A. 2024.

The Research on Identity and Aesthetic Patterns in the Clothing Culture of the Bai Ku Yao people: Management of Huai Li Community Culture Learning Resources Using documentary research, field research and interdisciplinary research methodology. The objective is to study the cultural development of Bai Ku Yao people's clothing and styles and pattern elements. Production Techniques of Bai Ku Yao Costumes Huai Li Community Analyze and synthesize the identity, aesthetics, beliefs, connotations, and values of patterns in the culture of Bai Ku Yao people's clothing. and create management plans and guidelines to serve as a model for the Bai Ku Yao clothing cultural learning resource management project. Huai Li Community To inherit and develop a creative community culture.

The research results found that in the historical development of the Bai Ku Yao people, Bai Kuyao's ethnic memory created the ethnic group's aesthetic identity, especially in the process of aesthetic perception of art. Bai Kuyao's ethnic memory is expressed in the aesthetic form of the clothing that reflects history, production labor memories of ancestors, the way of life of the Bai Ku Yao ethnic group. An interconnected mix of both internal and external factors. At the same time, it is combined with modern elements. The uniqueness of the traditional culture of clothing is strengthened. This has led to the inheritance of local clothing and the revival of traditional clothing. The design of the Bai Ku Yao people's clothing culture learning center encourages local villagers to tourist and students participate in organizing and experiencing. The learning center management plan operates from four areas: exhibition project management, Participatory activity project management, public relations media management and management of creative cultural products.

The format of the project is centered on the Huai Li Village Cultural Learning Center and cooperate with entrepreneurs and various higher education institutions. To be known and benefit the Huai Li Village Cultural Learning Center Propagate the clothing culture of the Pai Ku Yao people and to promote the sustainable development of Huai Li Village Cultural Learning Center.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาระดับปริญญาเอกตลอดระยะเวลา 3 ปีครึ่งที่ผ่านมา กำลังจะผ่านไป จากการศึกษาตลอดช่วง 3 ปีที่ผ่านมา ทำให้ผู้วิจัยได้รับประโยชน์เป็นอย่างมาก เมื่อมองย้อนกลับไปถึงกระบวนการเขียนดุษฎีนิพนธ์ ตั้งแต่การลงพื้นที่ภาคสนามไปยังชุมชน จนถึงตัวงานดุษฎีนิพนธ์ในขั้นตอนสุดท้าย ผู้วิจัยได้เผชิญกับความยากลำบากและอุปสรรคนับไม่ถ้วน แต่อุปสรรคทั้งหมดนี้ผ่านไปได้ด้วยความช่วยเหลือจากอาจารย์และเพื่อนร่วมชั้น ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูวษา เรืองชีวิน อาจารย์ที่ปรึกษาหลักดุษฎีนิพนธ์ที่คอยดูแลเอาใจใส่และให้คำแนะนำอย่างดีมาโดยตลอด อาจารย์ได้สอนให้ผู้วิจัยเข้าใจถึงการเป็นนักวิจัยอย่างแท้จริง ในช่วงเวลาอันมีค่านี้ ผู้วิจัยไม่เพียงแต่ได้เพิ่มพูนความรู้ มีโลกทัศน์ที่กว้างขวางขึ้น ได้ฝึกฝนทั้งความคิดและจิตใจเท่านั้น แต่ยังได้ปลูกฝังวิถีคิดและจิตวิญญาณด้านการวิจัยเชิงวิชาการอีกด้วย ในกระบวนการนี้ อาจารย์ได้เข้ามาช่วยปรับแก้ดุษฎีนิพนธ์ ตั้งแต่การเลือกหัวข้อไปจนถึงงานเขียนในขั้นตอนสุดท้าย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างลึกซึ้งไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่คอยช่วยผู้วิจัยมาโดยตลอดในระหว่างการศึกษาในระดับปริญญาเอก ขอขอบคุณเพื่อนร่วมชั้นทุกคนที่ตลอดในช่วง 3 ปีครึ่งที่ผ่านมาที่คอยช่วยเหลือซึ่งกันและกันร่วมกันผ่านทั้งการสอบ QE การสอบปากเปล่ามาด้วยกัน ในช่วงนี้ พวกเราได้เรียนรู้จากกันและกันและก้าวหน้าไปด้วยกัน

ขอขอบคุณชาวบ้านในชุมชนช่วยเหลือและเจ้าหน้าที่ของพิพิธภัณฑน์เวศวิทยาไป๋ภูเขาทุกท่านสำหรับความช่วยเหลือและการให้ข้อมูลในการลงพื้นที่ภาคสนาม งานวิจัยนี้จะสำเร็จได้หากไม่ได้รับความช่วยเหลือจากทุกท่าน

ขอขอบคุณครอบครัวของผู้วิจัยที่เสียสละแรงกายแรงใจในการสนับสนุนการศึกษาของผู้วิจัย กำลังใจและการสนับสนุนของครอบครัวคือความมั่นคงและความสุขในชีวิตของผู้วิจัย

สุดท้ายนี้ ขอขอบคุณอาจารย์ทุกท่านที่มีส่วนร่วมในการควบคุมและสอบจบของผู้วิจัย อาจารย์ทุกท่านได้มอบโอกาสให้ผู้วิจัยได้กลับมาทบทวนการเรียนอีกครั้งในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา ทำให้ผู้วิจัยมีแนวทางในการพัฒนาในอนาคตที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ความช่วยเหลือของอาจารย์ทุกท่านเปรียบเสมือนทรัพย์สินอันล้ำค่า ในอนาคต ผู้วิจัยจะเพิ่มความพยายามเป็นสองเท่าทั้งในการทำงานและการเรียน และหวังว่าจะบรรลุผลสำเร็จมากขึ้นเพื่อเป็นการตอบแทนต่ออาจารย์และสังคม ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอีกครั้ง และขอให้ทุกท่านมีความสุขและสุขภาพแข็งแรง

สำหรับฉันคือทรัพย์สินอันล้ำค่า ฉันจะเพิ่มความพยายามเป็นสองเท่าในการทำงานและการเรียนในอนาคต โดยหวังว่าจะบรรลุผลสำเร็จมากขึ้นเพื่อตอบแทนคุณและสังคม ขอขอบคุณอีกครั้งและขอให้คุณมีความสุขและมีสุขภาพดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ฅ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ฐ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย.....	1
คำถามของการวิจัย.....	5
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
วิธีดำเนินงานวิจัย.....	8
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	11
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
วิถีวัฒนธรรมและประเพณีของชาวไป๋คู๋เหยา.....	19
วิถีชีวิตและภูมิปัญญาของชาวไป๋คู๋เหยา.....	27
แนวคิด หลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	36
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	43

บทที่ 3 วัฒนธรรมเครื่องแต่งกายและรูปแบบลวดลาย ของเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู้เหยาในชุมชนช่วยเหลือ	48
พัฒนาการทางวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู้เหยาของชุมชนช่วยเหลือ	48
วัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู้เหยาในชุมชนช่วยเหลือ	50
บทที่ 4 อัตลักษณ์และสุนทรียภาพของลวดลายในวัฒนธรรมเครื่องแต่งกาย ชาวไป๋คู้เหยาหมู่บ้านช่วยเหลือ	100
อัตลักษณ์ของลวดลายในวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายแบบไป๋คู้เหยาในหมู่บ้านช่วยเหลือ	101
องค์ประกอบทางสุนทรียภาพเชิงสัญลักษณ์ของลวดลายแบบไป๋คู้เหยาหมู่บ้านช่วยเหลือ	102
ความหมายแฝงขององค์ประกอบและลวดลายเชิงสัญลักษณ์	111
คุณค่าของลวดลายในเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู้เหยาหมู่บ้านช่วยเหลือ	122
สถานการณ์ปัจจุบันในการอนุรักษ์และพัฒนานวัตกรรมของลวดลายเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู้เหยาในหมู่บ้านช่วยเหลือ	132
อุปสรรคที่ต้องเผชิญในการอนุรักษ์และการพัฒนานวัตกรรมของลวดลายเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู้เหยาในหมู่บ้านช่วยเหลือ	137
การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปสรรคของการสืบทอดลวดลายเครื่องแต่งกายของเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู้เหยา	142
บทที่ 5 การออกแบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรม หมู่บ้านช่วยเหลือ	148
แนวทางการเลือกพื้นที่ศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมหมู่บ้านช่วยเหลือ	149
แนวคิดโครงการจัดการศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมหมู่บ้านช่วยเหลือ	154
โครงการจัดการศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมหมู่บ้านช่วยเหลือ	161
การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเผยแพร่วัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู้เหยา	209
บทที่ 6 การสรุปผลและการอภิปรายผลการวิจัย	213
การสรุปผลการวิจัย	213
การอภิปรายผลการวิจัย	214
ข้อเสนอแนะ	215

บรรณานุกรม.....217

ภาคผนวก.....225

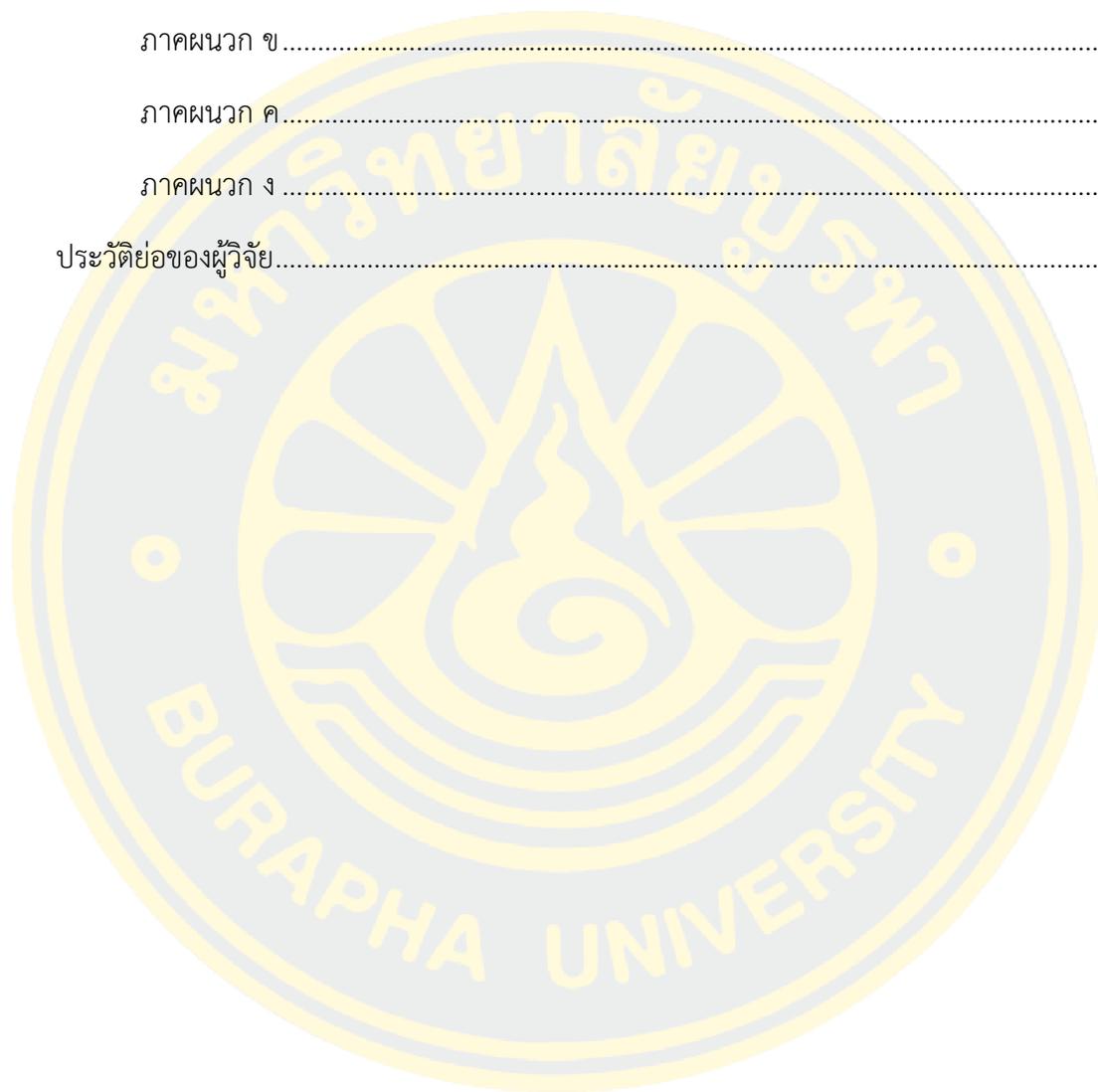
    ภาคผนวก ก.....226

    ภาคผนวก ข.....234

    ภาคผนวก ค.....236

    ภาคผนวก ง.....238

ประวัติย่อของผู้วิจัย.....253

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1-1 จำนวนประชากรผู้ให้สัมภาษณ์.....	8
ตารางที่ 1-2 รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....	9
ตารางที่ 2-1 อาหารที่มีความโดดเด่นของชาวไป๋คู๋เหยา.....	34
ตารางที่ 3-1 ตัวอย่างวิธีการปักของลวดลาย.....	78
ตารางที่ 3-2 ลวดลายเครื่องแต่งกายเครื่องแต่งกายชุดสวยหรูของสตรี.....	89
ตารางที่ 3-3 ลวดลายเครื่องแต่งกายชุดสวยหรูของผู้ชาย.....	90
ตารางที่ 3-4 ลวดลายเครื่องแต่งกายชุดลำลองของสตรี.....	91
ตารางที่ 5-1 สิ่งปลูกสร้างสาธารณะที่สำคัญของหมู่บ้านฮ่วยหลี่.....	150
ตารางที่ 5-2 การตีความและแนวคิดวิเคราะห์การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมหมู่บ้านฮ่วยหลี่ หวห ลี่ (Bai Ge, 2023).....	156
ตารางที่ 5-3 พื้นที่ศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมเครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู๋เหยา (Bai Ge, 2023).....	158
ตารางที่ 5-4 พื้นที่ที่เผยแพร่สู่ภายนอกของการศึกษาการออกแบบลวดลายสร้างสรรค์ในวัฒนธรรม เครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา (Bai Ge, 2023).....	160
ตารางที่ 5-5 ขั้นตอนการสร้างตราสัญลักษณ์ใหม่.....	169
ตารางที่ 5-6 ตราสัญลักษณ์ทั้ง 4 แบบ (Bai Ge, 2023).....	173
ตารางที่ 5-7 สรุปความเห็นของผู้ประเมิน.....	175
ตารางที่ 5-8 ขั้นตอนการทำโบรชัวร์ Bai Ge, 2023).....	180
ตารางที่ 5-9 การประเมินโบรชัวร์ลวดลายวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา (Bai Ge, 2023)	182
ตารางที่ 5-10 ขั้นตอนการดำเนินการออกแบบเชิงโต้ตอบของอินเทอร์เน็ตเฟสหลัก.....	188
ตารางที่ 5-11 ขั้นตอนการทำงานของอินเทอร์เน็ตเฟสการออกแบบภาพ.....	192
ตารางที่ 5-12 ตัวอย่างการแสดงผลการใช้แอปพลิเคชันในการออกแบบผลิตภัณฑ์วัฒนธรรม สร้างสรรค์สมัยใหม่.....	201
ตารางที่ 5-13 ตัวอย่างตารางกิจกรรมในวันขึ้นปีใหม่ชนเผ่าเหยาชาวไป๋คู๋เหยาหมู่บ้านฮ่วยหลี่ ประจำปี 2024.....	208
ตารางที่ 5-14 ผู้เผยแพร่วัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยาในหมู่บ้านฮ่วยหลี่.....	209

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1-1 กรอบแนวคิดของการวิจัย (ผู้วิจัย).....	6
ภาพที่ 2-1 พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของกลุ่มชาติพันธุ์ไป๋คู้เหย้า.....	14
ภาพที่ 2-2 แผนที่การกระจายของชาวไป๋คู้เหย้าในประเทศจีน.....	16
ภาพที่ 2-3 แผนที่ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของตำบลหลี่หู อำเภอหลานตาน (ผู้วิจัย).....	17
ภาพที่ 2-4 แผนที่ผังของนิเวศพิพิธภัณฑ์ไป๋คู้เหย้า.....	18
ภาพที่ 2-5 การบูชาเทพเจ้าแห่งฟ้าร้อง (ผู้วิจัย).....	21
ภาพที่ 2-6 การบูชาเทพเจ้าแห่งขุนเขา (ผู้วิจัย).....	21
ภาพที่ 2-7 ศาลเจ้าสำหรับเทพเจ้าแห่งฝน (ที่มา:นิเวศพิพิธภัณฑ์ไป๋คู้เหย้า).....	22
ภาพที่ 2-8 การบูชาเทพเจ้าประจำหมู่บ้าน (ที่มา:นิเวศพิพิธภัณฑ์ไป๋คู้เหย้า).....	22
ภาพที่ 2-9 การบูชาเทพเจ้าประจำบ้าน (ที่มา:นิเวศพิพิธภัณฑ์ไป๋คู้เหย้า).....	23
ภาพที่ 2-10 การบูชาหินโทเท็ม (ผู้วิจัย).....	24
ภาพที่ 2-11 การบูชาโทเท็มของชาวไป๋คู้เหย้า (ผู้วิจัย).....	24
ภาพที่ 2-12 เจ้าบ่าวและเจ้าสาวชาวไป๋คู้เหย้า (ที่มา: Li Fengzhen).....	25
ภาพที่ 2-13 ทีมต้อนรับของชาวไป๋คู้เหย้า (ที่มา: Lai Fengzhen).....	25
ภาพที่ 2-14 งานศพ“ซันหนิว” (เชือดวัว) (ผู้วิจัย).....	26
ภาพที่ 2-15 การเดินรำตีกลองลิง(ที่มา: He Chun).....	27
ภาพที่ 2-16 รั้วปึกสำหรับการเลี้ยงปศุสัตว์ของชาวไป๋คู้เหย้า(ที่มา:นิเวศพิพิธภัณฑ์ไป๋คู้เหย้า).....	28
ภาพที่ 2-17 "บ้านกระท่อม/บ้านทรงส้อม"ชาวไป๋คู้เหย้า(ที่มา:He Chun).....	29
ภาพที่ 2-18 บ้านมุงชาวไป๋คู้เหย้าในยุคทศวรรษที่1950(ที่มา:นิเวศพิพิธภัณฑ์ไป๋คู้เหย้า).....	30
ภาพที่ 2-19 บ้านพักอาศัยแบบคอนกรีตชาวไป๋คู้เหย้าในศตวรรษที่21(ที่มา:นิเวศพิพิธภัณฑ์ไป๋คู้เหย้า)	30
ภาพที่ 2-20 บ้านยกพื้นสูงในยุคทศวรรษที่1980(ที่มา:He Chun).....	31
ภาพที่ 2-21 ยุงฉางของชาวไป๋คู้เหย้า(ที่มา:He Chun).....	31
ภาพที่ 2-22 การรับประทานผักโขบจีของชาวไป๋คู้เหย้า(ที่มา:นิเวศพิพิธภัณฑ์ไป๋คู้เหย้า).....	33
ภาพที่ 2-23 เครื่องแต่งกายชุดสวยหรูของชาวไป๋คู้เหย้า (ที่มา: Li Fengzhen).....	35
ภาพที่ 3-1 เครื่องแต่งกายชาวไป๋คู้เหย้าก่อนปี 1949 (ที่มา:Li Fengzhen).....	48
ภาพที่ 3-2 เครื่องแต่งกายชาวไป๋คู้เหย้าหลังปี 1949(ที่มา:Li Fengzhen).....	49

ภาพที่ 3-3 เครื่องแต่งกายชาวไป๋คู้เหยาหลังปี1978 (ที่มา:Li Fengzhen).....	49
ภาพที่ 3-4 ชุดลำลองผู้ชาย (ที่มา:นิเวศพิพิธภัณฑ์ไป๋คู้เหยา).....	50
ภาพที่ 3-5 เครื่องแต่งกายของผู้ชาย (ที่มา:Lai Fengzhen).....	50
ภาพที่ 3-6 ชุดลำลองของผู้หญิง (ที่มา:ผู้วิจัยถ่ายเอง).....	51
ภาพที่ 3-7 เครื่องแต่งกายของผู้หญิง (ที่มา:Lai Fengzhen).....	51
ภาพที่ 3-8 ผู้ชายชาวไป๋คู้เหยาจะใช้ผ้าโพกศีรษะและมัดผมด้วยผ้าโพกศีรษะ.....	52
ภาพที่ 3-9 ด้านหลังของเสื้อสีดำและเสื้อลายดอกของผู้ชาย (ที่มา:นิเวศพิพิธภัณฑ์ไป๋คู้เหยา).....	53
ภาพที่ 3-10 ด้านหลังของเสื้อคลุมของผู้ชาย (ผู้วิจัย).....	53
ภาพที่ 3-11 กางเกงลำลองผู้ชายและกางเกงชุดสวยหรูของผู้ชาย (ที่มา: นิเวศพิพิธภัณฑ์ไป๋คู้เหยา).....	54
ภาพที่ 3-12 เข็มขัดหนังสีดำและเข็มขัดดอกไม้ (ที่มา: นิเวศพิพิธภัณฑ์ไป๋คู้เหยา).....	54
ภาพที่ 3-13 ผ้าพันขาของผู้ชายชาวไป๋คู้เหยา (ที่มา: นิเวศพิพิธภัณฑ์ไป๋คู้เหยา).....	55
ภาพที่ 3-14 เครื่องประดับของผู้ชายชาวไป๋คู้เหยา (ที่มา: นิเวศพิพิธภัณฑ์ไป๋คู้เหยา).....	55
ภาพที่ 3-15 ผ้าโพกศีรษะของผู้หญิง (ที่มา:นิเวศพิพิธภัณฑ์ไป๋คู้เหยา).....	55
ภาพที่ 3-16 เครื่องแต่งกายฤดูร้อนและเครื่องแต่งกายฤดูหนาวของผู้หญิง.....	56
ภาพที่ 3-17 เสื้อลำลองและเสื้อแต่งกายผู้หญิง (ที่มา:Lai Fengzhen).....	56
ภาพที่ 3-18 กระโปรงจีบ (ที่มา:นิเวศพิพิธภัณฑ์ไป๋คู้เหยา).....	57
ภาพที่ 3-19 ผ้าพันขา (ที่มา:นิเวศพิพิธภัณฑ์ไป๋คู้เหยา).....	57
ภาพที่ 3-20 ผ้าพันขา (ที่มา:นิเวศพิพิธภัณฑ์ไป๋คู้เหยา).....	57
ภาพที่ 3-21 เครื่องประดับเงินและลูกปัดดอกไม้ (ผู้วิจัย) (ที่มา:นิเวศพิพิธภัณฑ์ไป๋คู้เหยา).....	58
ภาพที่ 3-22 การใช้สีของชุดเครื่องแต่งกายผู้ชายชาวไป๋คู้เหยา(ซ้าย).....	60
ภาพที่ 3-23 การใช้สีของชุดเครื่องแต่งกายผู้หญิงชาวไป๋คู้เหยา(ขวา).....	60
ภาพที่ 3-24 ผ้าและหนอนไหมสีทอง (ที่มา: นิเวศพิพิธภัณฑ์ไป๋คู้เหยา).....	61
ภาพที่ 3-25 ปั่นด้าย (ที่มา: นิเวศพิพิธภัณฑ์ไป๋คู้เหยา).....	61
ภาพที่ 3-26 การจัดเรียงเส้นด้าย (ที่มา:นิเวศพิพิธภัณฑ์ไป๋คู้เหยา).....	62
ภาพที่ 3-27 ทำความสะอาดเส้นด้าย (ที่มา:นิเวศพิพิธภัณฑ์ไป๋คู้เหยา).....	62
ภาพที่ 3-28 การตากอาบแดดเส้นด้าย (ที่มา: นิเวศพิพิธภัณฑ์ไป๋คู้เหยา).....	63
ภาพที่ 3-29 การหวีเส้นด้าย (ที่มา: นิเวศพิพิธภัณฑ์ไป๋คู้เหยา).....	63
ภาพที่ 3-30 การทอผ้า (ที่มา: นิเวศพิพิธภัณฑ์ไป๋คู้เหยา).....	64
ภาพที่ 3-31 ผ้าบาติก (ที่มา: นิเวศพิพิธภัณฑ์ไป๋คู้เหยา).....	64
ภาพที่ 3-32 งานปัก (ที่มา: นิเวศพิพิธภัณฑ์ไป๋คู้เหยา).....	65
ภาพที่ 3-33 การเย็บ (ผู้วิจัย).....	65

ภาพที่ 3-34	ชี้ฝั่ง.....	67
ภาพที่ 3-35	“ต้นเหนียนกาว”	67
ภาพที่ 3-36	การล้างเหนียนกาว.....	68
ภาพที่ 3-37	เหนียนกาว.....	68
ภาพที่ 3-38	การต้มเหนียนกาว.....	69
ภาพที่ 3-39	เนย.....	69
ภาพที่ 3-40	ทำความร้อนเหนียนกาว.....	70
ภาพที่ 3-41	การวาดด้วยใบมีดจุ่มเหนียนกาว	70
ภาพที่ 3-42	ชี้เก้าฟาง.....	71
ภาพที่ 3-43	การใส่กาวคราม	71
ภาพที่ 3-44	การย้อมสีผ้า.....	71
ภาพที่ 3-45	ใบเถาว์ล้วยเลือดไก่.....	72
ภาพที่ 3-46	การย้อมเถาว์ล้วยเลือดไก่.....	72
ภาพที่ 3-47	“สุเหลียง.....	73
ภาพที่ 3-48	ตากผ้าให้แห้งหลังย้อมสี.....	73
ภาพที่ 3-49	ต้มผ้าใบเหนียว.....	73
ภาพที่ 3-50	ล้างและตากแห้งหลังจากเอาเหนียนกาวออก	74
ภาพที่ 3-51	ล้างและตากให้แห้งหลังการย้อมครั้งที่สอง	74
ภาพที่ 3-52	แช่ผ้าที่น้ำชี้เก้าฟาง	75
ภาพที่ 3-53	ต้มและกรอง“ชันเย่า”	75
ภาพที่ 3-54	ผู้หญิงชาวไป๋คู่เหยาซื้อด้ายปัก.....	76
ภาพที่ 3-55	เส้นด้ายฝ้าย ด้ายไหม ด้ายใยเคมีตามลำดับ	77
ภาพที่ 3-56	เข็มสำหรับปักผ้า.....	77
ภาพที่ 3-57	ผู้หญิงชาวไป๋คู่เหยากำลังปักลวดลาย	80
ภาพที่ 3-58	ลวดลายภาพคล้ายมนุษย์.....	83
ภาพที่ 3-59	ลวดลายไก่.....	83
ภาพที่ 3-60	ลวดลายตัวอักษรภาษาจีนคำว่า ข้าว(米)	84
ภาพที่ 3-61	ลวดลายไก่กระดุกปลา	84
ภาพที่ 3-62	ลวดลายดอกกรรไกร.....	85
ภาพที่ 3-63	ลวดลายดอกกระบอกไม้ไผ่.....	85
ภาพที่ 3-64	ลวดลาย“ดอกขี้ข้าว”และ“ดอกตีนหมู” (ผู้วิจัย).....	86

ภาพที่ 3-65 ลวดลายดอกนกน้อย.....	86
ภาพที่ 3-66 ลวดลายเทพเจ้าประจำบ้านและถนนมังกร.....	87
ภาพที่ 3-67 ลวดลายตัวอักษรภาษาจีนคำว่าหุ่ย(回).....	87
ภาพที่ 3-68 ลวดลายดอกไม้.....	88
ภาพที่ 3-69 ลวดลายกิ่งไม้.....	88
ภาพที่ 3-70 ลวดลายสีดำ แดง ส้ม เขียว และม่วง.....	94
ภาพที่ 3-71 ตารางลวดลายเครื่องแต่งกายชาวไป๋คูเหยา (Bai Ge, 2022).....	98
ภาพที่ 4-1 ใช้ประกอบกับลวดลายดอกข้าว.....	103
ภาพที่ 4-2 ใช้กับสองด้านของลวดลายสี่เหลี่ยม (Bai Ge, 2022).....	103
ภาพที่ 4-3 ใช้กับมุมทั้งสี่ของลวดลายตัวอักษรจีนคำว่า “แม่” (Bai Ge, 2022).....	103
ภาพที่ 4-4 ลวดลายตัวอักษรจีนคำว่า “พ่อ”.....	104
ภาพที่ 4-5 ลวดลายตัวอักษรจีนคำว่า “แม่”.....	104
ภาพที่ 4-6 รูปไก่ (Bai Ge, 2022).....	104
ภาพที่ 4-7 รูปคน (Bai Ge, 2022).....	104
ภาพที่ 4-8 รูปดอกไม้ (Bai Ge, 2022).....	104
ภาพที่ 4-9 รูปดอกไม้และกรรไกร.....	104
ภาพที่ 4-10 รูปแบบตัวอักษรจีนคำว่าแม่และรูปแบบตัวอักษรจีนคำว่าพ่อ (Bai Ge, 2022).....	105
ภาพที่ 4-11 ลวดลายกระโปรงพลีท.....	106
ภาพที่ 4-12 ลวดลายเข็มขัดของชาวไป๋คูเหยา.....	106
ภาพที่ 4-13 ลวดลายผ้าพันแข้งของชาวไป๋คูเหยา.....	106
ภาพที่ 4-14 ลวดลายนิ้วมือห้านิ้วบนกางเกง.....	106
ภาพที่ 4-15 เข็มขัดของผู้ชาย (Bai Ge, 2022).....	107
ภาพที่ 4-16 ลายดอกไม้ (Bai Ge, 2022).....	107
ภาพที่ 4-17 กระโปรงพลีทของผู้หญิง (Bai Ge, 2022).....	107
ภาพที่ 4-18 ลวดลายกิ่งดอกไม้ (Bai Ge, 2022).....	108
ภาพที่ 4-19 เข็มขัดของผู้ชาย (Bai Ge, 2022).....	108
ภาพที่ 4-20 ลวดลายดอกไม้และคนบนป้ายด้านหลัง.....	109
ภาพที่ 4-21 ลวดลายดอกไม้และคนบนเข็มขัด.....	109
ภาพที่ 4-22 ลวดลายนก (Bai Ge, 2022).....	109
ภาพที่ 4-23 ลวดลายเทพประจำบ้านและเส้นทางมังกร.....	109
ภาพที่ 4-24 ลวดลายไก่ (Bai Ge, 2022).....	110

ภาพที่ 4-25 ลวดลายก้างปลาและดอกไม้ไก่ (Bai Ge, 2022).....	110
ภาพที่ 4-26 ลวดลายดอกทานตะวัน.....	110
ภาพที่ 4-27 ลวดลายดอกกรรไกร.....	110
ภาพที่ 4-28 ลวดลายดอกไม้ (Bai Ge, 2022).....	110
ภาพที่ 4-29 ลวดลายกิ่งดอกไม้ (Bai Ge, 2022).....	110
ภาพที่ 4-30 ลวดลายตัวอักษรจีนคำว่าข้าวบนชุดลำลอง (Bai Ge, 2022).....	112
ภาพที่ 4-31 เส้นไหมที่เย็บบนชายกระโปรง (Bai Ge, 2022).....	113
ภาพที่ 4-32 ลวดลายนก (Bai Ge, 2022).....	115
ภาพที่ 4-33 ลวดลายไก่ (Bai Ge, 2022).....	115
ภาพที่ 4-34 ลวดลายดอกทานตะวัน.....	116
ภาพที่ 4-35 ลวดลายดอกกรรไกร.....	116
ภาพที่ 4-36 ลวดลายดอกไม้ (Bai Ge, 2022).....	116
ภาพที่ 4-37 ลวดลายกิ่งดอกไม้ (Bai Ge, 2022).....	116
ภาพที่ 4-38 ลวดลายคนตัวจิ๋วบนป้าย ด้านหลังของชุดสตรี (Bai Ge, 2022).....	117
ภาพที่ 4-39 ลวดลายคนตัวจิ๋วบนกระโปรงพลีท (Bai Ge, 2022).....	117
ภาพที่ 4-40 ลวดลายรอยนิ้วมือทั้ง 5 นิ้ว (Bai Ge, 2022).....	118
ภาพที่ 4-41 ลวดลายเข็มขัดของผู้ชาย.....	118
ภาพที่ 4-42 ลวดลายเทพประจำบ้านและเส้นทางมังกร.....	118
ภาพที่ 4-43 ลวดลายตัวอักษรจีนคำว่า “田” ที่ป้ายด้านหลัง (Bai Ge, 2022).....	119
ภาพที่ 4-44 กระโปรงพลีท (Bai Ge, 2022).....	120
ภาพที่ 4-45 ลวดลายคนตัวจิ๋ว (Bai Ge, 2022).....	121
ภาพที่ 4-46 ลวดลายกิ่งดอกไม้ (Bai Ge, 2022).....	121
ภาพที่ 4-47 ลวดลายดอกไม้ (Bai Ge, 2022).....	121
ภาพที่ 4-48 ลวดลายป้ายด้านหลังในงานศพชายและหญิง (Bai Ge, 2022).....	122
ภาพที่ 4-49 ลวดลายตราประทับกษัตริย์ชนเผ่าเหยา (Bai Ge, 2022).....	124
ภาพที่ 4-50 ลวดลายนิ้วมือทั้งห้าบนกางเกง (Bai Ge, 2022).....	125
ภาพที่ 4-51 ลวดลายเข็มขัดของผู้ชาย.....	126
ภาพที่ 4-52 ลวดลายเทพประจำบ้านและเส้นทางมังกร.....	126
ภาพที่ 4-53 ลวดลายตัวอักษรจีนคำว่า “田” ที่ป้ายด้านหลัง (Bai Ge, 2022).....	127
ภาพที่ 4-54 กระโปรงพลีทของผู้หญิง (Bai Ge, 2022).....	127

ภาพที่ 4-55 ลวดลายคนตัวจิว (Bai Ge, 2022)	128
ภาพที่ 4-56 ลวดลายกิ่งดอกไม้ (Bai Ge, 2022).....	128
ภาพที่ 4-57 ลวดลายดอกไม้ (Bai Ge, 2022).....	129
ภาพที่ 4-58 ลวดลายที่ใช้ในงานศพผู้หญิง.....	129
ภาพที่ 4-59 ลวดลายที่ใช้ในงานศพผู้ชาย.....	129
ภาพที่ 4-60 ลวดลายคนตัวจิว	130
ภาพที่ 4-61 ลวดลายไก่	130
ภาพที่ 4-62 ลวดลายเข็มขัด	130
ภาพที่ 4-63 ฐานได้ออกแบบลวดลายสร้างสรรค์เป็นจำนวนมาก	135
ภาพที่ 4-64 สินค้าวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ของฐานการผลิต (Bai Ge, 2022).....	135
ภาพที่ 4-65 ทีมการแสดงพื้นเมืองของชาวไป๋คู๋เหยา	136
ภาพที่ 4-66 งานปักและกระเป๋าที่ทำด้วยช่างปักมือสตรีชาวไป๋คู๋เหยา	136
ภาพที่ 4-67 ผู้วิจัยสัมภาษณ์ช่างปักในพื้นที่ (Bai Ge, 2023)	138
ภาพที่ 4-68 ผู้วิจัยสัมภาษณ์ช่างปักในพื้นที่ (Bai Ge, 2023)	139
ภาพที่ 4-69 ผู้วิจัยสัมภาษณ์รองผู้อำนวยการพิพิธภัณฑ์นิเวศวิทยาไป๋คู๋เหยา (Bai Ge, 2023).....	139
ภาพที่ 4-70 ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้สืบทอด นางสาว เทอจินซิว (Bai Ge, 2023).....	140
ภาพที่ 4-71 ลวดลายเทพประจำบ้าน.....	142
ภาพที่ 4-72 ลวดลายไก่	142
ภาพที่ 4-73 ลวดลายตัวอักษรจีนและเส้นทางมังกร คำว่า 母	142
ภาพที่ 4-74 ลวดลายลวดลายตัวอักษรจีนคำ 公	143
ภาพที่ 4-75 ลวดลายนิ้วมือทั้งห้า (Bai Ge, 2022).....	143
ภาพที่ 4-76 ลวดลายตัวอักษรจีนคำว่า 米 (Bai Ge, 2023).....	144
ภาพที่ 4-77 ผู้วิจัยสัมภาษณ์ช่างปักชาวไป๋คู๋เหยา (Bai Ge, 2023).....	145
ภาพที่ 5-1 พิพิธภัณฑ์นิเวศไป๋คู๋เหยา (Bai Ge, 2023).....	148
ภาพที่ 5-2 พื้นที่จัดกิจกรรมวันสำคัญต่างๆ ของพิพิธภัณฑ์นิเวศไป๋คู๋เหยา (Bai Ge, 2023)	149
ภาพที่ 5-3 แผนผังของพิพิธภัณฑ์นิเวศไป๋คู๋เหยา (Bai Ge, 2023).....	151
ภาพที่ 5-4 สภาพการณ์ปัจจุบันของพิพิธภัณฑ์นิเวศไป๋คู๋เหยาของหมู่บ้านฮ่วยหลี่	152
ภาพที่ 5-5 ผลการสำรวจการเลือกสถานที่ตั้งของศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมหมู่บ้านฮ่วยหลี่.....	153
ภาพที่ 5-6 ผลการสำรวจการยกเลิกพื้นที่หอพัก.....	153

ภาพที่ 5-7 แนวทางการออกแบบแผนผังศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา (Bai Ge, 2023).....	155
ภาพที่ 5-8 แผนภาพหลักการสื่อสารและการดำเนินงาน (มนัส แก้วบุชา, 2014)	157
ภาพที่ 5-9 ภาพสถานการณ์ปัจจุบันของลานวัฒนธรรม (Bai Ge, 2023)	158
ภาพที่ 5-10 แผนผังพื้นที่ฝึกอบรมชั้น 1 (Bai Ge, 2023).....	159
ภาพที่ 5-11 แผนผังพื้นที่จัดแสดงนิทรรศการชั้น 2 (Bai Ge, 2023).....	160
ภาพที่ 5-12 ตราสัญลักษณ์ของจุดชมวิวยุคเขาเกอเยาซีอู่ (Geya Sigu) (Bai Ge, 2023)	170
ภาพที่ 5-13 ตราสัญลักษณ์ของร้านอาหารพื้นบ้านเหยา (Bai Ge, 2023).....	171
ภาพที่ 5-14 ตราสัญลักษณ์สมาคมชาวไป๋คู๋เหยา (Bai Ge, 2023).....	171
ภาพที่ 5-15 ผลการสำรวจการประเมินตราสัญลักษณ์ (Bai Ge, 2023).....	178
ภาพที่ 5-16 แบบตราสัญลักษณ์สมบูรณ์ของศูนย์เรียนรู้วัฒนธรรมเครื่องแต่งกายไป๋คู๋เหยา (Bai Ge, 2023).....	178
ภาพที่ 5-17 ด้านหน้า ตัวอย่างแผนผังศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมการแต่งกายของชาวไป๋คู๋เหยา (ภาษาจีน)	181
ภาพที่ 5-18 ด้านหลังของโบรชัวร์ศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมการแต่งกายของชาวไป๋คู๋เหยา (ภาษาจีน)	181
ภาพที่ 5-19 ผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างหัวข้อหลักของโบรชัวร์กับเนื้อหา (Bai Ge, 2023).....	183
ภาพที่ 5-20 ด้านหน้าโบรชัวร์ของวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา (ภาษาอังกฤษ).....	184
ภาพที่ 5-21 ด้านหลังโบรชัวร์ของวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา (ภาษาอังกฤษ)	184
ภาพที่ 5-22 แผนภาพกรอบข้อมูลของแอปพลิเคชันวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา (Bai Ge, 2023).....	187
ภาพที่ 5-23 ภาพลวดลายใหม่ที่ได้ (Bai Ge, 2023).....	199
ภาพที่ 5-24 ภาพลวดลายสร้างสรรค์ที่ได้จากลวดลายอนุพันธ์ทางอารมณ์ของสี และลวดลายอนุพันธ์ทางรูปแบบของภาพ.....	200
ภาพที่ 5-25 แผนผังและสภาพปัจจุบันของระเบียบวัฒนธรรม (Bai Ge, 2023).....	206
ภาพที่ 5-26 แผนผังและสภาพปัจจุบันของพิธีภัณฑ์วัฒนธรรม (Bai Ge, 2023).....	207
ภาพที่ 5-27 ล่ามภาษาอังกฤษ คุณหวังเจีย	210
ภาพที่ 5-28 Ms. He Chun ล่ามประจำสถานที่ (Bai Ge, 2023).....	210
ภาพที่ 5-29 Mr. Li Hai ผู้แปลต้นฉบับและล่ามประจำสถานที่ (Bai Ge, 2023)	211

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย

จากมุมมองประวัติศาสตร์ทางชาติพันธุ์ ชาวไป๋คู๋เหยา หรือกลุ่มชาติพันธุ์เหยาในประเทศจีนมีต้นกำเนิดมาจากชนเผ่าจิวหลินาโดยผู้นำชื่อชื่อโหยว ในยุคของจักรพรรดิเหยา จักรพรรดิซุ่นและจักรพรรดิอวี่ ชนเผ่าจิวหลิน อพยพไปทางลุ่มแม่น้ำฮั่นเจียง ลุ่มแม่น้ำเจียงหยวย ตอนกลางและตอนล่างของแม่น้ำแยงซี จนก่อตัวเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ “สามเหมียว” นักวิชาการมักเชื่อว่ากลุ่มชาติพันธุ์เหมียวและกลุ่มชาติพันธุ์เหยา มีรากเหง้าเดียวกัน ชาวเหยาส่วนใหญ่มาจาก “กลุ่มหมาน” ในหนังสือประวัติศาสตร์จีน “ต้าไตลี่จี้ หมิงถาง” ได้บันทึกไว้ว่า “กลุ่มหมานอยู่ทางใต้ กลุ่มอ้ออยู่ทางตะวันออก กลุ่มต้ออยู่ทางเหนือ กลุ่มหรงอยู่ทางตะวันตก” สมัย “เว่ยจิ้นและราชวงศ์เหนือใต้” ชาวเหยาได้แยกตัวออกจากชนเผ่า “ผานฮู่” และตั้งชื่อใหม่ว่า “หม้อเหยา” สมัยราชวงศ์สุยและถัง ชาวเหยาได้อาศัยอยู่ตามเขตแดนระหว่างมณฑลหูหนาน กวางตุ้งและเขตปกครองตนเองกวางซี สมัยราชวงศ์ซ่ง ชนเผ่าเหยาได้รวมตัวตั้งถิ่นฐานอยู่ที่ภาคเหนือของมณฑลกว่างซี เรื่องเล่า “โจรเหยาฆ่าคน” ในหนังสือ “ประวัติศาสตร์ราชวงศ์ซ่ง ชีวิตประวัติหมานอี่” เป็นการบันทึกชนเผ่าเหยาที่อำเภอหนานตานที่ยาวนานที่สุด จากนั้นชาวไป๋คู๋เหยาได้ค่อยๆ แยกตัวเป็นสาขาย่อยในกลุ่มเหยาที่อำเภอหนานตาน (Zhu Rong & Mao Shufan, 1992, P9)

ชาวไป๋คู๋เหยาที่ชุมชนช่วยหลี่ อำเภอหนานตานอาศัยอยู่บนภูเขา ผลิตและจัดการเครื่องแต่งกายตามสภาพแวดล้อมที่มีลักษณะเฉพาะ ผู้ชายนิยมแต่งกายด้วยเสื้อสีดำ กางเกงสีขาว ส่วนผู้หญิงนิยมแต่งกายด้วยเสื้อสีดำและกระโปรงสีน้ำเงิน ถ้าเปรียบเทียบกับกลุ่มย่อยอื่นๆ ของชนเผ่าเหยา เทคนิคการผลิตเครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู๋เหยามีลักษณะเป็นพิเศษ ไม่ว่าจะเป็นการเย็บปัก ถัก ร้อย เลื่อม ย้อมสีและย้อมสีด้วยเหียนกาว (*Ailanthus vilmoriniana* Dode) (เหียนกาวเป็นน้ำยาเรซินชนิดหนึ่งที่เก็บเกี่ยวจากต้นไม้ที่เรียกว่าต้นเหียนกาว ส่วนการวาดภาพเหียนกาวเป็นกรรมวิธีในการผลิตภาพวาดโดยใช้น้ำยาเหียนกาวผสมกับน้ำมันวัวเพื่อทำการย้อมผ้าของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวไป๋คู๋เหยา) ด้วยเทคนิคพื้นฐานเหล่านี้ ชาวไป๋คู๋เหยาได้สร้างลวดลายที่มีความหลากหลายได้แก่ ลายแมงมุม ลายไข่ไก่ เป็นต้น ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมและความเข้าใจเกี่ยวกับความสวยงามของชาวไป๋คู๋เหยา มีคุณค่าและบทบาทสำคัญในด้านสุนทรียภาพสำหรับวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายของกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศจีน

เทคนิคทางด้านศิลปะของเครื่องแต่งกายแบบดั้งเดิมของชาวไป๋คู้เหยาที่มีศักยภาพสูงในการปรับตัวเพื่อเข้ากับสภาพแวดล้อมรอบข้าง เนื่องด้วยชาวไป๋คู้เหยาเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีความสามารถในการดำรงชีวิตด้วยทรัพยากรที่มีอยู่รอบตัว ชาวไป๋คู้เหยาปลูกพืชชนิดต่างๆ สกัดสีย้อมสีและพัฒนาเทคนิคการวาดภาพด้วยเหนียนกาวซึ่งเทคนิคดังกล่าวทำให้เครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู้เหยาสามารถป้องกันความชื้นจากสภาพอากาศ อีกทั้งรูปแบบลวดลายและการใช้สีดำ สีขาว สีน้ำเงินและสีแดงได้เข้ากับสภาพแวดล้อมธรรมชาติเป็นหนึ่งเดียวกัน มีบทบาทในการแจ้งเตือนภัยและรักษาความปลอดภัยของผู้คนที่กำลังทำงาน จำแนกฐานะทางสังคมของผู้คน สร้างสีสันและความสวยงามให้กับชีวิตประจำวัน เทคนิคและสัญลักษณ์การใช้สีดังกล่าวได้แสดงให้เห็นถึงโลกทัศน์และแนวความคิดทางสุนทรียภาพซึ่งชาวไป๋คู้เหยามีความพยายามในการสร้างความกลมกลืนระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ

ในปีค.ศ.1949 ด้วยรูปแบบการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความต้องการในการดำรงชีวิตแบบสมัยใหม่ สามารถแบ่งรูปแบบของการแต่งกายของชาวไป๋คู้เหยาเป็น 2 ประเภท ได้แก่ รูปแบบการแต่งกายโดยทั่วไปขององค์กรทางรัฐและการแต่งกายแบบดั้งเดิมประจำเผ่า แต่หลังการปฏิรูปและเปิดประเทศในปีค.ศ.1978 ภายใต้การเปลี่ยนแปลงอิทธิพลวัฒนธรรมจากต่างประเทศ เกิดการติดต่อเผยแพร่และการผสมผสานทางวัฒนธรรม ชาวไป๋คู้เหยาได้เริ่มเปิดกว้างทางความคิดและความเข้าใจด้านสุนทรียภาพ(Aesthetic) ด้วยการพัฒนาการแต่งกายใหม่ เครื่องแต่งกายแบบตะวันตกได้แพร่หลายเข้าสู่ประเทศจีนแผ่นดินใหญ่ ธรรมเนียมการแต่งกายของประชาชนชนก็มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น “สไตล์การแต่งกายสมัยใหม่” ได้รับความนิยอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะภายใต้กระแสความนิยมทางวัฒนธรรม (Cultural Fever) จากสังคมและวงวิชาการในประเทศจีนระหว่างทศวรรษ 1980-1990 เครื่องแต่งกายของกลุ่มชาติพันธุ์ในจีนได้รับอิทธิพลจากทางตะวันตกทั้งในเรื่องการออกแบบ รูปทรง สไตล์และการใช้สี เป็นต้น จึงอาจกล่าวได้ว่าชาวไป๋คู้เหยาได้รับอิทธิพลนี้ด้วยเช่นกัน ดังนั้นทั้งด้านเทคนิคการออกแบบและการผลิตของเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู้เหยาส่วนหนึ่งยังคงรักษาลวดลาย รูปแบบและสีแบบดั้งเดิม และอีกส่วนหนึ่งเริ่มมีการปรับประยุกต์ ด้วยวิธีการจัดระเบียบเครื่องแต่งกายของเสื้อส่วนบน กระโปรงจีบเล็กน้อย เพื่อเข้ากับไลฟ์สไตล์แบบสมัยใหม่ มีการผสมผสานระหว่างประเพณีการแต่งกายแบบดั้งเดิมและสมัยใหม่เข้าด้วยกัน ส่งผลต่อแนวทางการอนุรักษ์ สืบทอดและพัฒนาเชิงสร้างสรรค์ในวัฒนธรรมการแต่งกายของกลุ่มชาติพันธุ์ในด้านต่างๆ อาทิ การพัฒนาและปรับตัวเรื่องทัศนคติทางด้านสุนทรียภาพของผู้สืบทอดวัฒนธรรม การเรียนรู้และดัดแปลงสไตล์การออกแบบเครื่องแต่งกายแบบสมัยใหม่ ทำให้วัฒนธรรมที่มาจากต่างประเทศกลายเป็นสิ่งที่คุ้นเคยอยู่รอบตัว รวมถึงก่อให้เกิดแนวความคิดและกรณีศึกษาใหม่ๆ ในการอนุรักษ์และสืบทอดวัฒนธรรมดั้งเดิม

ก่อนการสำรวจเพื่อการสืบทอดและอนุรักษ์มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของรัฐบาลจีน ในปีค.ศ.2004 วัฒนธรรมแต่งกายของชาวไป๋คู้เหยาถูกมองว่าเป็นวิถีปกติในชีวิตประจำวัน จึงไม่ได้รับ

ความสนใจจากทั้งทางหน่วยงานราชการและเอกชน อีกทั้งจากเอกสารยื่นขอขึ้นทะเบียน “ชุมชนดั้งเดิม” และแผนการอนุรักษ์และพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนช่วยเหลื “ไม่ปรากฏการให้ความสำคัญต่อมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม อย่างไรก็ตาม องค์กร หน่วยงานและเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นที่ดูแลกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรมได้พยายามขับเคลื่อนด้านการสืบทอดและพัฒนา เนื่องจากการเล็งเห็นคุณค่าและความโดดเด่นของวัฒนธรรมชาวไป๋คู๋เหยา อาศัยข้อกำหนดต่างๆจาก “อนุสัญญาว่าด้วยการสงวนรักษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม” ขององค์การยูเนสโกที่ประกาศในปีค.ศ.2003 รวมทั้งในปีค.ศ.2005 หน่วยงานสำนักงานกลางคณะมนตรีรัฐกิจสาธารณรัฐประชาชนจีน (General Office of the State Council of the People's Republic of China) ได้ประกาศ “ข้อกำหนดและวิธีการยื่นขอรับการประเมินและขึ้นทะเบียนตัวแทนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมระดับชาติฉบับชั่วคราว” โดยกำหนดเงื่อนไขพื้นฐานการได้รับพิจารณา คือ ต้องเป็นวัฒนธรรมที่มีคุณค่าสูงและสามารถเป็นแบบอย่างได้ หลังจากนั้นหน่วยงานที่ดูแลกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรมของจีนจึงได้ปฏิบัติตามข้อกำหนดของอนุสัญญาและคู่มือการปฏิบัติงานดังกล่าวอย่างจริงจัง โดยชุมชนช่วยเหลืมีการเคลื่อนไหวในแต่ละช่วง ดังนี้

ในช่วงปี ค.ศ.2005 หลังจากการอนุรักษ์มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมได้เป็นที่สนใจมากขึ้นในประเทศจีน ภายใต้นโยบายที่เกี่ยวข้อง ชุมชนช่วยเหลื ณ อำเภอหนานตานได้ยื่นหนังสือขอรับการประเมินและขึ้นทะเบียนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมและในขณะเดียวกันยังส่งเสริมและสร้างระบบการอนุรักษ์วัฒนธรรมดั้งเดิมให้มีความสมบูรณ์ โดยกระบวนการดังกล่าว ทั้งเจ้าหน้าที่ทางด้านวัฒนธรรมและชาวไป๋คู๋เหยาได้ตระหนักว่าเทคนิคการผลิตเครื่องแต่งกายของตัวเอง โดยเฉพาะวิธีการผลิต ลวดลายต่างๆ ล้วนแต่เป็นวิธีการแสดงออกทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่าและความสำคัญ เพราะฉะนั้นภายใต้การสนับสนุนทางนโยบาย ชุมชนช่วยเหลืจึงดำเนินการยื่นหนังสือขอรับการประเมินและขึ้นทะเบียนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมเป็นที่สำเร็จ และขณะเดียวกันระบบการอนุรักษ์วัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชนก็ได้รับการพัฒนาให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ต่อมาในปี ค.ศ.2006 เครื่องแต่งกายของกลุ่มชาติพันธุ์เหยาได้รับการคัดเลือกให้ขึ้นทะเบียนในรายชื่อ “ตัวแทนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมระดับชาติ” ในโครงการช่วงแรกของประเทศจีน เป็นที่น่าสังเกตว่าวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู๋เหยา โดยเฉพาะเทคนิคการทำลวดลายภาพวาดจากเหนียนกาว ลวดลายและสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมของเครื่องแต่งกายเป็นองค์ประกอบสำคัญในโครงการขอรับขึ้นทะเบียนทางวัฒนธรรม องค์ประกอบดังกล่าวได้แสดงให้เห็นถึงแนวความคิดและความเข้าใจของชาวไป๋คู๋เหยาที่มีต่อวัฒนธรรมเครื่องแต่งกาย และสร้างขนบธรรมเนียมทางด้านสุนทรียภาพในการตีความในด้านความงาม

หลังจากนั้น ยังมีการจัดการเชิงปฏิบัติการโดยมีองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนการอนุรักษ์มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมและการแก้ไขปัญหาความยากจนของชุมชนภายใต้แนวคิดการอนุรักษ์

แบบองค์รวม มีโครงการระดมความคิดให้ผู้สืบทอดวัฒนธรรมเข้าร่วมการสำรวจเพื่อเก็บรวบรวมและจัดเรียงข้อมูลของลวดลายของเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยามากขึ้น รวมทั้งมีการสร้างพื้นที่นิเวศพิพิธภัณฑสถานไป๋คู๋เหยาเพื่อใช้จัดแสดงประวัติศาสตร์และความทรงจำทางวัฒนธรรมของชาติพันธุ์

นอกจากนี้ในกระบวนการการศึกษาเอกสารเพิ่มเติม พบว่า อรุณ อับปาดูราย (Arjun Appadurai) นักมานุษยวิทยาชาวอเมริกาเชื้อสายอินเดียได้ระบุว่า ในการศึกษาของกลุ่มชาติพันธุ์ สื่อเทคโนโลยี ทุนและอุดมการณ์จะส่งผลกระทบต่อกันทั่วโลก (Arjun Appadurai, 1996) ภายใต้อิทธิพลและท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ส่งผลให้วิธีการแสดงออกและรูปแบบเนื้อหาของวัฒนธรรมดั้งเดิมได้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ผู้คน หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งสื่อเทคโนโลยี ดิจิตอลต่างดัดแปลงและปรับใช้มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ต่างคนต่างอธิบายความเข้าใจของตัวเองที่มีต่อวัฒนธรรมดั้งเดิมและนำไปสู่การปฏิบัติทางวัฒนธรรม (Cultural Practice) มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมกลายเป็นทรัพยากรและทุนทางวัฒนธรรม ภายใต้อิทธิพลของมาตรการกอบกู้ พัฒนา และอนุรักษ์มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ส่งผลให้ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2014 เป็นต้นมา รัฐบาลอำเภอหนานตานจึงเริ่มดำเนินการ “โครงการวิสาหกิจช่วยเหลือชุมชน” ในชุมชนต่างๆ มีการระดมรัฐวิสาหกิจเข้าร่วมการส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมเพื่อช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ชุมชนให้พ้นจากความยากจน มีการริเริ่มจัดตั้งศูนย์แสดงเทคนิควิทยาทนบ้าน การฝึกปฏิบัติผลิตผลิตภัณฑ์งานปักมือ “ตัวหนู” ในชุมชนตัวหนู และการผลักดันชุมชนสู่การเป็นแหล่งผลิตเครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู๋เหยา รวมถึงผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์อื่นๆ จนกระทั่งในปี ค.ศ. 2016 รัฐบาลได้จัดตั้งฐานสาธิตการอนุรักษ์สำหรับเครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู๋เหยา เพื่อนำไปสู่แนวทางการออกแบบประยุกต์ใช้ลวดลายในรูปแบบใหม่

แต่ต่อมาเป็นที่น่าเสียดาย เพราะหลังจากการจัดตั้งโครงการวิสาหกิจช่วยเหลือชุมชนระหว่างปี ค.ศ. 2014-2016 นั้น การปฏิบัติงานจริงในช่วง 2 ปีของโครงการทำได้เพียงการสนับสนุนการผลิตเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยาแบบซ้ำๆ ง่ายๆ ตามเทคนิคเดิม ขาดการระดมความคิดสร้างสรรค์ของผู้สืบทอด และไม่มีการเผยแพร่ในวงกว้างดังนั้นในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงต้องการค้นคว้าข้อมูลเพื่อนำไปสู่การจัดระเบียบวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยาอย่างมีระบบ โดยประยุกต์ใช้องค์ความรู้เกี่ยวกับการศึกษาลวดลาย และวิธีการออกแบบด้วยการรวบรวมวิเคราะห์และสร้างฐานข้อมูลทางวัฒนธรรมในประเด็นต่างๆ เช่น ทักษะ เทคนิคการผลิต สี สัน โครงสร้าง ลักษณะ รูปแบบ ประเภทของลวดลายเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยาอย่างเป็นขั้นเป็นตอน รวมทั้งการวิเคราะห์ศึกษาอัตลักษณ์และสุนทรียภาพของลวดลายในวัฒนธรรมการแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการของลวดลายทั้งแบบเก่าและแบบใหม่ การวิเคราะห์เชิงลึกเกี่ยวกับแนวความคิดทางสุนทรียภาพและอุดมคติของชีวิตที่แสดงออกผ่านลวดลายเครื่องแต่งกาย และนำทฤษฎีการบริหารจัดการศิลปะ (Arts Management Theory) มาใช้เพื่อวิเคราะห์หลังสร้างสรรค์ทาง

วัฒนธรรมของเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยาสู่การสร้างนวัตกรรมใหม่ของผู้ผลิต ถ่ายทอดผ่านกระบวนการเผยแพร่ด้วยการเรียนรู้ในระดับชุมชน ซึ่งจะเป็นองค์ประกอบส่วนสำคัญนำไปสู่การบริหารจัดการและการสร้างแหล่งเรียนรู้และการสร้างสรรค์ในชุมชนช่วยเหลือ เพื่อบรรลุเป้าหมายในการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน

คำถามของการวิจัย

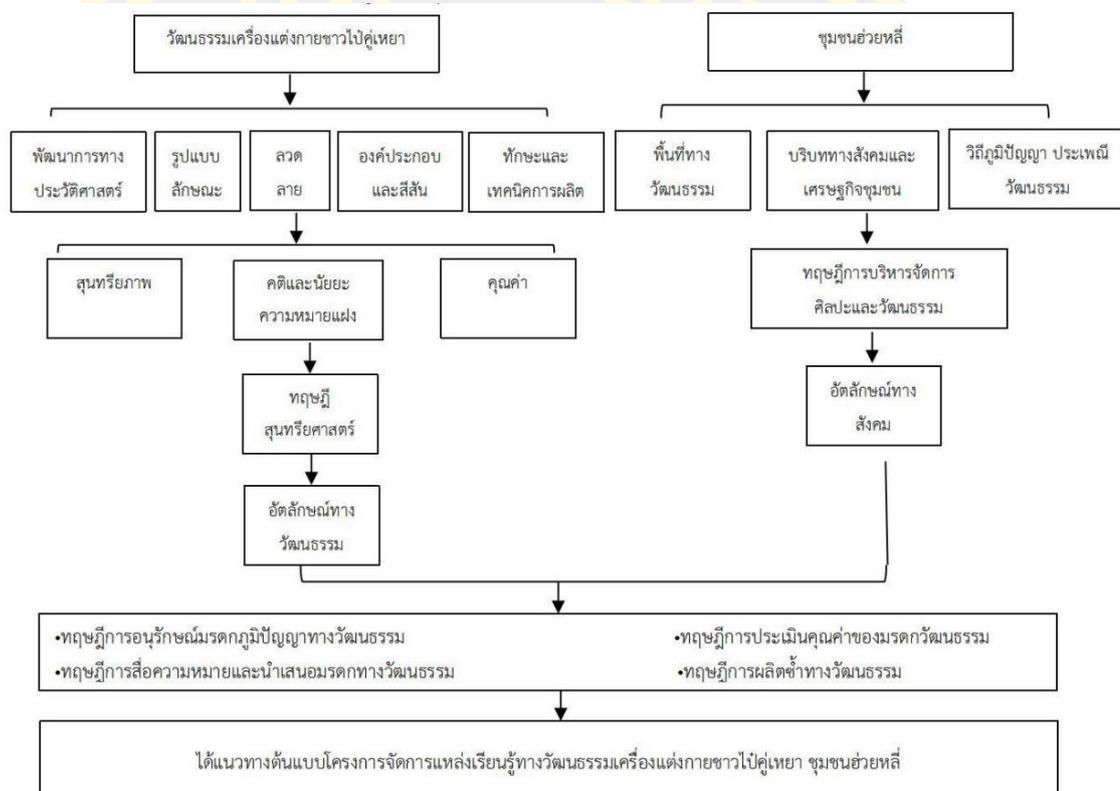
1. พัฒนาการทางประวัติศาสตร์และความเป็นมาของเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยาเป็นอย่างไร
2. องค์ประกอบ รูปแบบลักษณะและการแบ่งประเภทลวดลาย สี สัน โครงสร้างรวมทั้งทักษะ เทคนิคการผลิตสำหรับเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยาเป็นอย่างไร
3. อัตลักษณ์และคุณค่าด้านสุนทรียภาพ คติความหมายแฝง นัยยะทางวัฒนธรรมของลวดลายในเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยาเป็นอย่างไร
4. แนวทางในการสืบทอดและพัฒนาลวดลายของเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยาอย่างสร้างสรรค์ ด้วยการผสมผสานระหว่างขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิมกับชีวิตความเป็นจริงในปัจจุบันควรเป็นอย่างไร
5. จะมีแนวทางในการจัดการเพื่อสร้างแหล่งเรียนรู้และสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมให้กับชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนได้อย่างไร ด้วยวิธีใด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาและวิเคราะห์พัฒนาการด้านวัฒนธรรมการแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา และรูปแบบองค์ประกอบลวดลาย ทักษะเทคนิคการผลิตของเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา ชุมชนช่วยเหลือ
2. วิเคราะห์และสังเคราะห์อัตลักษณ์ สุนทรียภาพ คติ นัยยะความหมายแฝงและคุณค่าของลวดลายในวัฒนธรรมการแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา
3. สร้างแผนและแนวทางการจัดการเพื่อเป็นต้นแบบโครงการจัดการแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา ชุมชนช่วยเหลือ เพื่อสืบทอดและพัฒนาวัฒนธรรมชุมชนเชิงสร้างสรรค์

กรอบแนวคิดของการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยาจากข้อมูลเชิงเอกสารและทำการวิจัยภาคสนามภายในชุมชนช่วยเหลื เพื่อวิเคราะห์อัตลักษณ์ คติความหมายแฝง นัยยะทางวัฒนธรรมและคุณค่าด้านสุนทรียภาพของลวดลายเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยาอย่างลึกซึ้ง เพื่อนำไปสู่แนวทางการจัดตั้งโครงการต้นแบบการจัดการแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยาชุมชนช่วยเหลื

ภาพที่ 1-1 กรอบแนวคิดของการวิจัย (ผู้วิจัย)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ฐานข้อมูลทรัพยากรทางวัฒนธรรม รูปแบบและลวดลายของเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา นำไปสู่การสืบทอดเผยแพร่วัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยาในการเสริมสร้างความภาคภูมิใจและพลังยึดเหนี่ยวจิตใจของวัฒนธรรมชนชาติ
2. ได้ระบบองค์ความรู้ด้านวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา สามารถใช้เป็นแหล่งอ้างอิงของหน่วยงานราชการในการกำหนดและปรับปรุงนโยบาย มาตรการ แผนงานพัฒนาดำเนินงานอนุรักษ์และงานสร้างสรรค์
3. ได้แนวทางต้นแบบโครงการแผนการจัดการแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา ชุมชนช่วยเหลือ สู่การถ่ายทอดวัฒนธรรมและเป็นแหล่งเรียนรู้สู่ชุมชนในพื้นที่และบริเวณใกล้เคียง

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ องค์ประกอบ รูปแบบลักษณะและการแบ่งประเภทลวดลาย สี สัน โครงสร้างรวมทั้งทักษะ เทคนิคการผลิตของวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู๋เหยา ในชุมชนช่วยเหลือ และวิเคราะห์อัตลักษณ์ทางสุนทรียศาสตร์ คุณค่า และนัยยะความหมายแฝงทางวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา เพื่อนำสู่แนวทางโครงการต้นแบบการจัดการแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมในชุมชน
2. ขอบเขตด้านพื้นที่

ชุมชนช่วยเหลือ ตำบลหลี่หู อำเภอหนานตาน เขตปกครองตนเองกว่างซีจ้วง ประเทศจีน
3. ขอบเขตด้านเวลา

ค.ศ.1949 ถึง ค.ศ.2020 (หลังจากปี 1949 ชาวไป๋คู๋เหยาได้มีการตั้งถิ่นฐานอยู่ในอำเภอหนานตาน มีการใช้ การนำไปประยุกต์และพัฒนาวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู๋เหยา)
4. ขอบเขตด้านการจัดการ

สร้างแผนการจัดการเพื่อเป็นต้นแบบโครงการจัดการแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา ชุมชนช่วยเหลือ และแนวทางการสืบทอดผ่านกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมชุมชน รวมทั้งเผยแพร่การจัดแสดงนิทรรศการและการออกแบบผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ สู่การพัฒนาและสืบทอดทรัพยากรทางวัฒนธรรมการแต่งกายของชาวไป๋คู๋เหยา

วิธีดำเนินงานวิจัย

1. การวิจัยเอกสาร

เป็นการศึกษา รวบรวมข้อมูลจากหนังสือ เอกสาร ตำรา วรรณกรรม วารสาร งานวิจัย รวมทั้งวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก และปริญญาโท ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางประวัติศาสตร์และภูมิหลัง และการแต่งกายของชาวไป๋คู๋เหยา โดยนำมาวิเคราะห์หาคำตอบความรู้ด้านวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู๋เหยา

2. การวิจัยภาคสนาม

2.1 การสำรวจ

การลงพื้นที่ในชุมชนฮ่วยหลี่ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยรวมของวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยาในพื้นที่ จากการสังเกตและการสอบถามชุมชนเบื้องต้น ผู้ที่เกี่ยวข้องถึงพัฒนาการของเครื่องแต่งกาย เทคนิค ทักษะรูปแบบ งานฝีมือ เครื่องประดับ สี สัน องค์กรประกอบ และการใช้งานเครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู๋เหยา

2.2. การสัมภาษณ์

ผู้วิจัยลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลจากบุคคลซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมาย โดยเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้สืบทอด เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องของส่วนราชการ และกำหนดใช้วิธีการสัมภาษณ์ “สุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง” (Purposive Sampling) และ “สุ่มตัวอย่างแบบหลากหลาย” (Diversity Sampling) ซึ่งได้แบ่งจำนวนผู้ให้สัมภาษณ์หลัก และเจาะจงรายชื่อกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่วิจัย

ตารางที่ 1-1 จำนวนประชากรผู้ให้สัมภาษณ์

ลำดับ	ผู้ให้สัมภาษณ์	จำนวนผู้ให้สัมภาษณ์	เนื้อหาการสัมภาษณ์
1	ผู้สืบทอดระดับชาติและระดับมณฑล	2	ลักษณะทางสุนทรียภาพ คุณค่า และความหมายแฝงทางวัฒนธรรมของลวดลายในวัฒนธรรมการแต่งกายแบบไป๋คู๋เหยา
2	เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องของส่วนราชการ	2	ออกแบบโครงการจัดการสาธิตสำหรับศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมเครื่องแต่งกายไป๋คู๋เหยาในหมู่บ้านฮวยหลี่ เพื่อสืบทอดและพัฒนาวัฒนธรรมชุมชน
3	ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง	2	รูปแบบ เทคนิค ลวดลายของเครื่องแต่งกายไป๋คู๋เหยาในหมู่บ้านฮวยหลี่

ตารางที่ 1-2 รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

ลำดับ	ผู้ให้สัมภาษณ์	อาชีพและตำแหน่ง
1	ผู้สืบทอด	1. He Jinxiu ผู้สืบทอดวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา ระดับชาติ 2. Li Fengzhen ผู้สืบทอดวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา ระดับมณฑล
2	เจ้าหน้าที่ภาครัฐที่เกี่ยวข้อง	1. Li Liyi ผู้อำนวยการนิเวศพิพิธภัณฑสถานไป๋คู๋เหยา 2. Lu Chaojin นายกเทศมนตรีตำบลลี่หู
3	ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง	1. He Sanmei ช่างสตรีงานปักมือชุมชนฮ่วยหลี่ 2. He Chun ผู้จัดการร้านจำหน่ายเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา

เนื้อหาการสัมภาษณ์

1) การเก็บรวบรวมข้อมูลลวดลายในวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู๋เหยา

ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้สืบทอดในท้องถิ่น เจ้าหน้าที่หน่วยงานส่วนราชการ และผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง และกลุ่มเป้าหมาย ฯลฯ ได้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับลวดลายในวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู๋เหยา รวมทั้งลักษณะทางสุนทรียภาพ คุณค่าความหมายแฝง และอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของลวดลายในวัฒนธรรมเครื่องแต่งกาย

2) การเก็บรวบรวมข้อมูลการประยุกต์ใช้ลวดลายในวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู๋เหยาในสังคมสมัยใหม่

ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้สืบทอดท้องถิ่น เจ้าหน้าที่หน่วยงานส่วนราชการ และผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง กลุ่มเป้าหมาย ฯลฯ ได้รวบรวมสถานการณ์ปัจจุบันของการประยุกต์ใช้ลวดลายในวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู๋เหยาในสังคมสมัยใหม่ รวมถึงแนวทางการสืบทอดปัญหาและอุปสรรค

3) การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับข้อคิดเห็นการจัดโครงการแผนการจัดการแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา ชุมชนฮ่วยหลี่

ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้สืบทอดท้องถิ่น เจ้าหน้าที่หน่วยงานส่วนราชการ ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีการศึกษาร่วมกับตัวอย่างกรณีศึกษาชุมชนแหล่งเรียนรู้ โดยจะนำมาวิเคราะห์สู่แนวทางการจัดการและข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการแหล่งการเรียนรู้สาธิตวัฒนธรรม ชุมชนฮ่วยหลี่

2.3. การใช้แบบสอบถาม

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม เพื่อเก็บข้อมูลและองค์ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบของวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยาโดยรวม ในชุมชน ผู้อยู่อาศัยในท้องถิ่น นักท่องเที่ยว นักเรียน ผู้ที่ชื่นชอบเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา ในชุมชนฮั่วหลี่ โดยใช้จำนวนแบบสอบถามรวม 50 ชุด

เนื้อหาของการสำรวจผ่านแบบสอบถาม:

(1) รวบรวมข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มสำรวจ นับเพศ อายุ ที่อยู่ถาวร และระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม และสำรวจความแตกต่างในการรับรู้ทางวัฒนธรรมของกลุ่มสำรวจเกี่ยวกับเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา

(2) ความตระหนักรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมการแต่งกายของชาวไป๋คู๋เหยา ความคุ้นเคยกับรูปแบบของวัฒนธรรมการแต่งกายของชาวไป๋คู๋เหยา และสำรวจแบบจำลองและวิธีการนำไปใช้ในการสร้างโครงการจัดการศูนย์เรียนรู้วัฒนธรรมหมู่บ้านฮั่วหลี่

วัตถุประสงค์ของการสำรวจ: เพื่อตรวจสอบการรับรู้ของสาธารณชนเกี่ยวกับรูปแบบของวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายไป๋คู๋เหยา แนวทางการรับรู้ และรวบรวมข้อมูลและข้อมูลจริงเพิ่มเติมเพื่อสร้างเงื่อนไขการสนับสนุนที่สมเหตุสมผลสำหรับการก่อสร้างแบบจำลองสำหรับโครงการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมหมู่บ้านฮั่วหลี่

3. การวิจัยแบบสหวิทยาการ

การวิจัยนี้ใช้แนวทางการศึกษาหลากหลายมิติของสาขาวิชาต่างๆ เช่น ศิลปะ การจัดการ สังคมวิทยา และชาติพันธุ์วิทยา เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลด้านลักษณะ รูปแบบ สุนทรียศาสตร์ นัยยะความหมายแฝง และคุณค่าของวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยาในชุมชนฮั่วหลี่ เพื่อนำไปสู่แนวทางการจัดการในชุมชน

ขั้นตอนการวิจัย

การวิจัยนี้ดำเนินการตามขั้นตอนโดยเน้นการวิจัยแบบประยุกต์ ดังนี้

ขั้นตอนการวิจัยเชิงทฤษฎี และการเก็บรวบรวมข้อมูล เรียนรู้และทำความเข้าใจแนวคิด ทฤษฎีการอนุรักษ์มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ทฤษฎีการสืบทอดทางวัฒนธรรม แนวคิดและหลักการทางทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ เพื่อรวบรวมเนื้อหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา

กำหนดเนื้อหาการวิจัยให้ชัดเจน จากการศึกษาวรรณกรรมเป็นพื้นฐานของการวิจัย เน้นการศึกษาและความคิดสร้างสรรค์ จัดระเบียบ และสรุปประเภททางวัฒนธรรมของ งานฝีมือเครื่องประดับหลากสี ของชาวไป๋คู๋เหยา ฯลฯ

การสำรวจภาคสนาม โดยใช้การสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูล มีการใช้แบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ การวิเคราะห์เชิงลึกที่เกี่ยวกับลักษณะเฉพาะของลวดลาย นัยยะความหมายแฝง คุณค่าสุนทรียศาสตร์ ฯลฯ ของวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา การวิเคราะห์ความยากง่ายของปัญหาและสาเหตุต่อการอนุรักษ์คุ้มครองและสืบทอดวัฒนธรรมของเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา

4. การสร้างแผนและแนวทางการจัดการเพื่อเป็นต้นแบบโครงการจัดการแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา ชุมชนฮั่วหยี่ลี่ เนื้อหาในการบริหารจัดการ รวมถึงการจัดตั้งฐานข้อมูลลวดลาย และการจัดแสดงนิทรรศการ กิจกรรมแบบสร้างสรรค์เป็นต้น

5. เขียนงานวิจัยและเผยแพร่ ตีพิมพ์บทความสั้นในวารสารภาษาไทย และการเขียนวิทยานิพนธ์ปริญญาเอกให้เสร็จสมบูรณ์

6. นำเสนอโครงการจัดการต้นแบบแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยาในชุมชนฮั่วหยี่ลี่อย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งให้มีการปรับเปลี่ยนอย่างต่อเนื่องตามการวิเคราะห์ในด้านต่างๆ ทั้งทางวิทยาศาสตร์และวิชาการ ตลอดจนแนวทางการประเมินและข้อเสนอแนะของสาธารณชน

นิยามศัพท์เฉพาะ

ลวดลายของเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา หมายถึง สื่อและรูปแบบการแสดงออกทางวัฒนธรรมของเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา ในรูปแบบลายเส้น หรือลายภาพที่ผลิตและสร้างขึ้นมาจากใต้เงื่อนไขและข้อจำกัดทางด้านวัตถุดิบ เทคนิคการผลิต สภาพเศรษฐกิจ ประโยชน์ในการใช้สอย เป็นต้น ลวดลายของเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยาเป็นที่รวมและศูนย์กลางของวัฒนธรรมและจิตวิญญาณของชาวไป๋คู๋เหยา “ลวดลายของเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา” ในงานวิจัยชิ้นนี้ครอบคลุมเนื้อหาและความหมายเกี่ยวกับ ประเภท เทคนิคการผลิต การใช้สี โครงสร้าง รูปแบบ อัตลักษณ์และความหมายแฝงทางวัฒนธรรมของเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา

ชุมชนฮั่วหยี่ลี่ หมายถึง ชุมชนของชาวไป๋คู๋เหยา ในอำเภอหนานตาน มณฑลกว่างซี ที่มีองค์ประกอบทางชาติพันธุ์ที่ชัดเจน มีประชากรชาวไป๋คู๋เหยาถึง 99% ของประชากรทั้งหมดของชุมชน ประชากรที่มีความเป็นอัตลักษณ์ที่ชัดเจน เป็นชุมชนตัวแทนในการตั้งถิ่นฐานของชาวไป๋คู๋เหยา และในปี 2016 ชุมชนชาวไป๋คู๋เหยา ได้ถูกจัดรวมให้อยู่ในรายชื่อชุมชนดั้งเดิมของมณฑลกว่างซี

อัตลักษณ์ หมายถึง คุณลักษณะเฉพาะของรูปแบบการแต่งกายแบบชาวไป๋คู๋เหยา ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ที่สำคัญและเป็นตัวแทนของวัฒนธรรมการแต่งกายของชาวไป๋คู๋เหยา

สุนทรียภาพ หมายถึง การชื่นชมความงามซึ่งเป็นกิจกรรมทางจิตวิญญาณที่ผู้คนสนใจต่อลวดลายของเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา

การพัฒนาเชิงสร้างสรรค์ หมายถึงการผลิตที่สร้างสรรค์และการประยุกต์ใช้วัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู้เหยาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลบนพื้นฐานของการอนุรักษ์ทรัพยากรทางวัฒนธรรมแบบดั้งเดิม เพื่อให้มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมกลายเป็นพลังการผลิตหรือผลิตภัณฑ์ใหม่ ก่อให้เกิดผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ สามารถส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจในท้องถิ่นและส่งผลดีต่อการอนุรักษ์วัฒนธรรมของชุมชน

การจัดการแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรม หมายถึง การสร้างแผนและแนวทางการจัดการโครงการต้นแบบการจัดการแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู้เหยาในพื้นที่นิเวศพิภพที่ไป๋คู้เหยา ชุมชนช่วยเหลือ เพื่อนำไปสู่การสร้างพื้นที่แหล่งเรียนรู้และเผยแพร่วัฒนธรรมชุมชนผ่านการศึกษา การฝึกอบรม และการแสดงลดทอนแบบสร้างสรรค์ การจัดนิทรรศการ ฯลฯ

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษา อัตลักษณ์และสุนทรียภาพของลวดลายในวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คูเหยา ชุมชนฮ่วยหลี่ ผู้วิจัยได้นำวิธีการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) เป็นการรวบรวม โดยสรุปข้อมูลสำคัญของการนำไปสู่ประเด็นทางการศึกษา โดยอ้างอิงถึงกลุ่มชาติพันธุ์ไป๋คูเหยา ทั้งด้านภูมิหลังและพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ วิถีวัฒนธรรมและประเพณี เพื่อให้เข้าใจข้อมูลเบื้องต้นของวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ และแนวคิดสู่การศึกษาเชิงลึกในการวิเคราะห์วัฒนธรรมการแต่งกาย และลวดลายในเครื่องแต่งกาย รวมทั้งนำแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาใช้ในการสนับสนุนเพื่อนำไปสู่แนวทางการวิเคราะห์และสังเคราะห์อย่างเป็นระบบ โดยมีทฤษฎีทางด้านการจัดการวัฒนธรรมและทฤษฎีการบริหารจัดการศิลปะและวัฒนธรรม ที่เกี่ยวข้องเพื่อเชื่อมโยงในการอ้างอิง นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารงานวิจัยในประเด็นสำคัญต่างๆ ของชุมชนที่สัมพันธ์กับหัวข้อ เพื่อขยายฐานข้อมูลในงานวิจัยของตนเองและสามารถครอบคลุมการศึกษาได้มากขึ้น

ภูมิหลังและพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของชาวไป๋คูเหยา

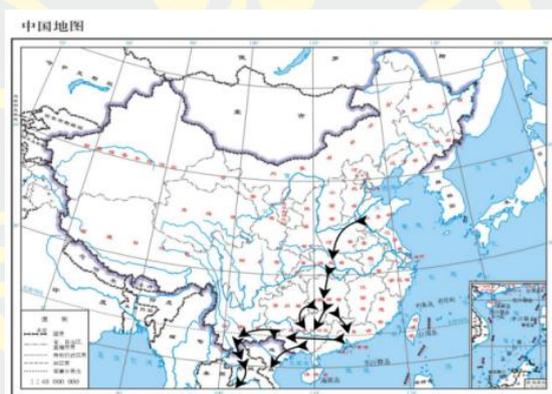
จากพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของกลุ่มชาติพันธุ์ไป๋คูเหยา พบว่ากลุ่มชนชาวไป๋คูเหยา มีการอพยพมาจากกลุ่มแม่น้ำแยงซี โดยใช้เส้นทางลงมาทางใต้ จนปัจจุบันกลุ่มชาติพันธุ์ได้แพร่ขยายไปตั้งถิ่นฐานในหลายพื้นที่ โดยมีอยู่ร่วมกับกลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆ อีกหลากหลายชาติพันธุ์ ในปัจจุบันพื้นที่ กวางซี ยูนนาน หูหนาน และกวางตุ้ง ชาวไป๋คูเหยา หรือชาวเหยา ได้ตั้งถิ่นฐานอาศัยร่วมกับชาวฮั่น ชาวเหมียว ชาวจ้วง และกลุ่มชาติพันธุ์อื่น ๆ ในพื้นที่หนึ่งเดียวกัน ชาวเหยามักอาศัยอยู่อย่างกระจัดกระจายเป็นกลุ่มเล็กกลุ่มใหญ่ โดยวัฒนธรรมดั้งเดิมมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน มีการแลกเปลี่ยนทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและวัฒนธรรม ซึ่งต่างส่งอิทธิพลต่อกัน

ด้วยประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของชาวไป๋คูเหยาที่ยาวนาน สามารถสืบย้อนไปถึงกลุ่มชนเผ่าจิวหลี่ ในสมัยจักรพรรดิหยานและจักรพรรดิหวง ซึ่งชนเผ่าจิวหลี่ถือเป็นบรรพบุรุษร่วมของ

อารยธรรมหลักในตำนานโบราณของชนชาติจีน หากย้อนกลับไปราวห้าถึงหกพันปี ในยุคสมัยจักรพรรดิหยานและจักรพรรดิหวง ชนเผ่าชื่อโฮยว ตั้งถิ่นฐานอยู่บริเวณตอนล่างของแม่น้ำเหลียง ระหว่างตอนกลางและตอนล่างของแม่น้ำแยงซี แถบที่ราบลุ่มแม่น้ำจี้สูยและห่วยสูย และต่อมามีการติดต่อและการแลกเปลี่ยนทางการค้า รวมทั้งการขยายอำนาจและการทำสงครามต่อเนื่องของสองกลุ่มหลัก คือจักรพรรดิหยานและจักรพรรดิหวง จนในที่สุดชนเผ่าชื่อโฮยวก็พ่ายแพ้และถูกสังหาร ส่งผลให้ผู้คนบางส่วนของกลุ่มชนเผ่าจิวหลี่ถูกบังคับให้ยอมจำนนและยอมรับรวมเข้ากับจักรพรรดิหยาน

และจักรพรรดิหวง ทำให้ชุมชนส่วนใหญ่อพยพลงใต้ไปทางตะวันตกและพัฒนามาเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ “โยเหมียว” หรือ “สามเหมียว” ในภายหลัง และตั้งถิ่นฐานอยู่บริเวณระหว่างแม่น้ำเจียงฮั่นและเจียงห่วย ตอนกลางและตอนล่างของแม่น้ำแยงซี ในพื้นที่บริเวณทะเลสาบตั้งถึงและเผยหลี่ เป็นต้น

ในช่วงสมัยจักรพรรดิเหยา จักรพรรดิซุน และจักรพรรดิหยู กลุ่มชาติพันธุ์ “สามเหมียว” ได้พัฒนาเป็น “อาณาจักรสามเหมียว” และใช้กลยุทธ์ในการยอมจำนนในบางครั้งและบางครั้งก็ก่อกบฏต่อการปกครองของจักรพรรดิเหยา จักรพรรดิซุน และจักรพรรดิหยู ซึ่งระหว่างนั้นทั้งสามกลุ่มยังคงมีการสู้รบกับกลุ่ม “สามเหมียว” อย่างต่อเนื่อง ด้วยทั้งสามจักรพรรดิต้องการขยายดินแดนรวมไปถึงการทำสงครามเพื่อขยายอำนาจไปยังกลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆ ที่ตั้งอยู่โดยรอบ จนกระทั่งท้ายสุด กลุ่มอาณาจักร “สามเหมียว” ได้พ่ายแพ้ให้กับจักรพรรดิหยู หลังจากนั้นจึงมีการรวมกลุ่มใหม่ในพื้นที่แถบทะเลสาบตั้งถึงและเผยหลี่ เพื่อก่อตั้งกลุ่มชาติพันธุ์ชาว “จินหม่าน”

ภาพที่ 2-1 พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของกลุ่มชาติพันธุ์ไป๋คู่เหยา
(ที่มา: ปรับปรุงโดยผู้วิจัย)

ในตอนต้นของราชวงศ์โจว ชาวเผ่า “สงยู” หรือ ชาวฉู ได้มาตั้งถิ่นฐานอยู่บริเวณ “ฉูหม่าน” และในสมัยชุนชิว ชาวฉูลุกขึ้นและผนวกดินแดนของชาวจินหม่านอย่างต่อเนื่อง บังคับให้สมาชิกบางคนของชาวจินหม่าน รวมเข้ากับชาวฉู ทำให้ผู้คนบางกลุ่มอพยพไปทางใต้และตะวันตกอย่างต่อเนื่อง กลายเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ “ฉางซาหมาน” “อู่หลิงหมาน” และ “กู่หยางหมาน” ในหมู่กลุ่มชาติพันธุ์ของ “ฉางซาหมาน” และ “อู่หลิงหมาน” มีความเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับชาวเหยาในปัจจุบัน โดยส่วนใหญ่มักอาศัยอยู่ในแถบเซียงเจียง ซีเจียง หยวนเจียง และทะเลสาบตั้งถึงในปัจจุบัน และบางส่วนถูกเรียกว่า ชาวเผ่า “หม้อเหยาหมาน” หรือ “หม้อเหยา” ในสมัยราชวงศ์เว่ย ราชวงศ์จิ้น และราชวงศ์เหนือใต้ ชาวเผ่าหม้อเหยาหมาน หรือหม้อเหยา มีความเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับชาวไป๋คู่เหยา

ในช่วงราชวงศ์สุยและราชวงศ์ถัง การตั้งถิ่นฐานของชาวเผ่าหม้อเหยาหมาน อยู่ในพื้นที่อันกว้างใหญ่ของหูหนานและบางส่วนของแถบกว้างซี กวางตุ้ง และก๊วยโจว และพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของชาวเผ่าหม้อเหยาหมานในระยะนี้ได้เข้าสู่สมัยประวัติศาสตร์ตอนปลาย และเริ่มมีการผลิตเครื่องมือจากเหล็ก มีการแข่งขันวรรณกรรมทางสังคม จากข้อมูลงานวิจัยด้านมานุษยวิทยา แสดงให้เห็นว่ากลุ่มชาวไป๋คู้เหยา น่าจะอพยพไปทางตะวันออกเฉียงใต้หรือทางใต้ของมณฑลก๊วยโจว ในช่วงราชวงศ์สุยและราชวงศ์ถัง จากการผลการวิจัยของ Xu Jieshun และ Li Hui ในหนังสือ *History of the Origins of the Lingnan Ethnic Groups* ระบุว่าพื้นที่ตั้งถิ่นฐานทางประวัติศาสตร์และเส้นทางอพยพของชาวไป๋คู้เหยา มีความใกล้ชิดกับชาวเผ่าเหมียว (Xu Jieshun & Li Hui, 2014, P.391.) และจากการวิจัยด้านมานุษยวิทยาภาพถ่าย สาขาภาษา “ปู้หนู่” และ “ปาฮิ่น” ของชาวเผ่าเหยา มีความใกล้ชิดกับชาวเผ่าเหมียว ภาษาของไป๋คู้เหยาถูกเป็นภาษาถิ่นของภาษาปู้หนู่ ดังนั้นกลุ่มชาติพันธุ์นี้จึงอาจกลายเป็นกลุ่มแรกเริ่มที่อาศัยอยู่บริเวณชายแดนระหว่างแถบก๊วยโจวและกวางซีในเวลานั้น ซึ่งชาวไป๋คู้เหยาจำนวนมากในชุมชนฮ่วยหลี่ กล่าวว่าพวกเขาย้ายมาจากแถบก๊วยโจวซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลการวิจัยข้างต้นเช่นกัน

จากการกดขี่ การเอารัดเอาเปรียบ และการขับไล่จากเจ้าแคว้นตระกูลหม้อ ในพื้นที่หลานตาน ในช่วงต้นราชวงศ์ซ่ง ทำให้ชาวไป๋คู้เหยาถูกบังคับให้ออกจากพื้นที่ถิ่นที่อยู่อาศัยดั้งเดิมที่สวยงาม และใช้ชีวิตเร่ร่อนในแถบภูเขาและป่าที่ขรุขระมานาน ในหนังสือประวัติศาสตร์จินกู่ใหญ่ หินจื่อ ได้บันทึกไว้ว่า ชาวเหยาที่อยู่ในพื้นที่ก๊วยหลิง ซินอัน หลินชวน หลินกู่ ยี่หนิง กู่เชียน ล้วนอาศัยอยู่บนภูเขา และในหนังสือเล่มเดียวกัน ยังบันทึกข้อความว่า “พื้นที่ทรงสูงแห่งเมืองทรงโจว และพื้นที่เขตแดนของอำเภอหวยหยวนเต็มไปด้วยชาวเหยา” นอกจากนี้ จากเรื่องเล่า “โจรเหยาฆ่าคน” ในหนังสือประวัติศาสตร์ราชวงศ์ซ่ง ชิวประวัติหมานอี ยังมีการบันทึกเรื่องราวของชนเผ่าเหยาที่อำเภอหนานตานที่ยาวนานที่สุด จะเห็นได้ว่าชาวเหยาได้เข้ามาตั้งถิ่นฐานทางตอนเหนือของกวางซีตั้งแต่ราชวงศ์ซ่ง ในขณะเดียวกัน ตำบลหลี่หู ตำบลปาเหวยที่อำเภอหลานตานและตำบลเหยาซาน อำเภอลิโบ ค่อยๆ กลายเป็นย่านที่อยู่อาศัยที่มีชาวไป๋คู้เหยาอยู่อย่างหนาแน่น

ชาวเหยาเริ่มย้ายถิ่นฐานไปยังเวียดนาม ไทย และลาว ช่วงกลางของราชวงศ์หมิง โดยในสมัยราชวงศ์หยวน หมิง และชิง ชาวเหยาจำนวนมากได้อพยพไปทางตะวันตก บริเวณยูนนานและก๊วยโจวในปัจจุบัน อย่างไรก็ตาม พื้นที่บริเวณรอยต่อของกวางซี หูหนาน และกวางตุ้งยังคงมีกลุ่มชาติพันธุ์เหยาอาศัยอยู่ จนกระทั่งหลังจากการสถาปนาสาธารณรัฐประชาชนจีนในปีค.ศ.1949 ชาวไป๋คู้เหยาก็ตีเข้าร่วมเป็นสมาชิกของครอบครัวกลุ่มชาติพันธุ์เหยา ซึ่งเป็นการเปิดประวัติศาสตร์หน้าใหม่ของชาวไป๋คู้เหยา และด้วยชีวิตความเป็นอยู่ของชาวไป๋คู้เหยาที่เปลี่ยนไป พวกเขาจึงค่อยๆ แยกตัวออกจากกลุ่มชาติพันธุ์เหยาที่หนานตาน และกลายเป็นชุมชนอิสระอาศัยอยู่ในพื้นที่ของชุมชนฮ่วยหลี่

จากข้อมูลของการสำรวจสำมะโนประชากรแห่งชาติครั้งที่ 7 (Official website of Guangxi Ethnic and Religious Affairs Committee <http://mzw.gxzf.gov.cn/>) พบว่ามีประชากรชาวไป๋คู้เหยา ประมาณ 30,000 คน ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในตำบลหลี่หู ตำบลปาเหวย ตำบลหลิวไฉ่ ตำบลมั่งซาง ตำบลเฉิงกวน ตำบลเซ่อเหอ และตำบลฟางเซ่อหลิง อำเภอหลานตาน เขตปกครองตนเองกว่างซี ชุมชนลาวซุน ชุมชนส่วยเหยา ตำบลเหยาซาน อำเภอลิโบ มณฑลกุ้ยโจว (ภาพที่ 2-2) ชุมชนฮ่วยหลี่ ตั้งอยู่ในตำบลหลี่หู อำเภอหลานตาน เขตปกครองตนเองกว่างซี ซึ่งเป็นพื้นที่ศูนย์กลางของการกระจายประชากรชาวไป๋คู้เหยา เป็นหนึ่งในพื้นที่การตั้งถิ่นฐานที่มีประชากรมากที่สุดและเป็นพื้นที่ที่มีความโดดเด่นของชาวไป๋คู้เหยา มีประวัติยาวนานกว่าพันปี ในเดือนตุลาคม ปี ค.ศ. 2012 จากการสำรวจแหล่งโบราณคดีของผู้เชี่ยวชาญชาวเหยา บริเวณเซียนเจียง ในยุคแรกเริ่มของกลุ่มชาติพันธุ์เหยาในภูเขาหลงเหยา เมืองหลินเซียง มณฑลหูหนาน ได้รับการพิสูจน์ว่าเป็นหลักฐานวัตถุโบราณของกลุ่มชาติพันธุ์เหยา ซึ่งเป็นข้อมูลที่มีคุณค่าสำหรับงานวิจัยของผู้วิจัยเกี่ยวกับบริบททางประวัติศาสตร์และเส้นทางอพยพของชาวไป๋คู้เหยา (Feng Henggao, 2007).

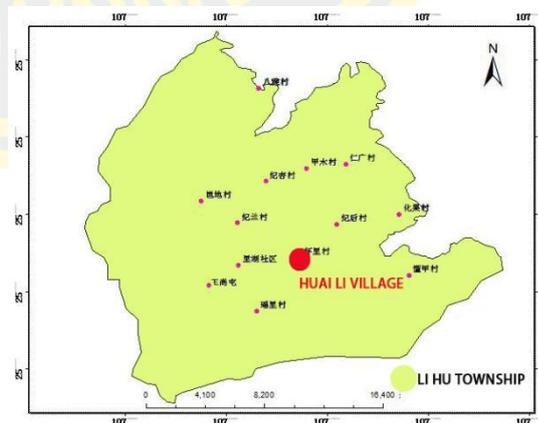

ภาพที่ 2-2 แผนที่การกระจายของชาวไป๋คู้เหยาในประเทศจีน (ที่มา:นิเวศพิพิธภัณฑ์ไป๋คู้เหยา)

1. สภาพแวดล้อมธรรมชาติทางภูมิศาสตร์

ชุมชนฮ่วยหลี่ ตั้งอยู่ในเมือง ตำบลหลี่หู อำเภอหลานตาน (ภาพที่ 2-3) อยู่ห่างจากตะวันออกเฉียงเหนือของอำเภอหลานตาน ห่างจากที่ว่าการอำเภอหลานตาน 33 กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 26.6 ตารางกิโลเมตร ชุมชนฮ่วยหลี่ ก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ.1980 เป็นที่ตั้งของคณะกรรมการชุมชนของตำบลหลี่หู อำเภอหลานตาน ตั้งอยู่ทางตะวันออกของตำบลหลี่หู ห่างจากที่ทำการตำบล 5 กิโลเมตร ห่างจากที่ว่าการอำเภอหลานตาน 31 กิโลเมตร ล้อมรอบด้วยชุมชนและ

หมู่บ้าน 11 หมู่บ้าน รวม 609 ครัวเรือน จำนวนประชากร 3,240 คน โดยประชากรของชาวไป๋คู่เหยา คิดเป็น 99% ของประชากรทั้งหมดของชุมชนฮ่วยหลี่ เพราะจะมีหนึ่งครัวเรือนเป็นชาวจ้วงและชาวฮั่นอีกหนึ่งครัวเรือน (แหล่งข้อมูล ตารางพื้นที่เพาะปลูกในตำบลหลี่หูในปีค.ศ. 2017.) ด้านวิถีชีวิต ชาวบ้านในชุมชนส่วนใหญ่เป็นทำงานด้านการเกษตรกรรม และใช้นามสกุลส่วนใหญ่ในตระกูล Lu และ He รวมทั้ง Mo และ Wei ด้วย ปัจจุบันชุมชนฮ่วยหลี่ มีผู้คนที่เป็นแรงงานประมาณ 1,000 คน และมากกว่า 600 คนทำงานนอกชุมชนตลอดทั้งปี (ข้อมูลประชากร ณ เดือนเมษายน 2021) ในปี ค.ศ.2016 ชุมชนแห่งนี้ได้รับเลือกให้อยู่ในรายชื่อชุมชนดั้งเดิมของจีน ระยะที่สองที่ประกาศโดยกระทรวงการเคหะและการพัฒนาเมือง-ชนบท กระทรวงวัฒนธรรม และกระทรวงการคลัง

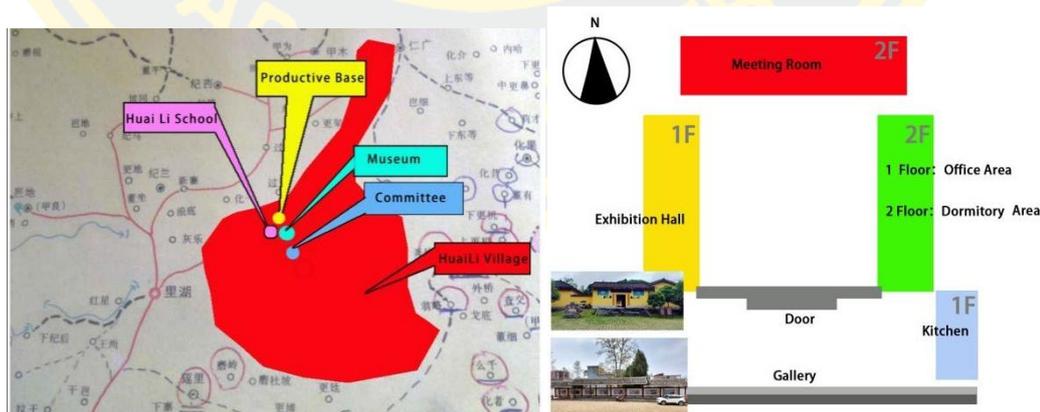

ภาพที่ 2-3 แผนที่ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของตำบลหลี่หู อำเภอหลานตาน (ผู้วิจัย) สำหรับสภาพภูมิอากาศ มีความแตกต่างของภูมิภาคในแนวตั้งชัดเจน ลักษณะภูมิอากาศมีการเปลี่ยนแปลงตามที่สูงและพื้นที่ภูเขา ลักษณะภูมิอากาศประจำปีคือมีแสงแดดน้อย อุณหภูมิ

ต่ำ ปริมาณน้ำฝนมาก ฝนและความร้อนมาพร้อมกัน และมีความแตกต่างที่ชัดเจนในพื้นที่ด้าน ตะวันออกและตะวันตก เหนือและใต้ ฤดูหนาวอากาศหนาวแต่ไม่หนาวจัด ฤดูร้อนมีความอบอุ่น ฤดูใบไม้ผลิและฤดูใบไม้ร่วงอากาศดี เย็นสบาย ส่วนความผันแปรของสภาพอากาศ เช่น ภัยแล้ง ลูกเห็บ ภัยลม น้ำขัง อุณหภูมิต่ำ และน้ำค้างแข็งเกิดขึ้นบ่อยครั้ง

ในด้านภูมิประเทศ มีลักษณะเป็นทิวเขาสลับซับซ้อนกัน ภูเขาส่วนใหญ่เป็นภูเขาหินปูน มีแม่น้ำ เกิดจากลำธารจากภูเขาที่ไหลลงพื้นดิน ภายในหมู่บ้านมีน้ำดื่มสำหรับผู้คนและปศุสัตว์โดยมี แหล่งน้ำฝนที่เก็บไว้ในบ่อเก็บน้ำและสระน้ำที่สร้างขึ้นข้างหมู่บ้าน เนื่องจากชาวไป๋คู๋เหยาใช้ชีวิตและ ทำการเกษตรบนภูเขาเป็นเวลานาน พืชพรรณธรรมชาติจึงถูกทำลายอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับชั้นดิน ที่บางของพื้นที่ภูเขาหิน การสัมผัสหินตื้น เกิดการพังทลายเวลาฝนตกหนัก และการพังทลายของดิน แสดงให้เห็นถึงความเสื่อมโทรมของที่ดิน ส่งผลต่อสภาพแวดล้อมในการดำรงชีวิตยากลำบาก ดังนั้น การพัฒนาสภาพแวดล้อมค่อนข้างยาก ส่งผลให้พื้นที่บางส่วนกลายเป็นทะเลทรายหินโดยทั่วไป

ภายในชุมชนฮั่วหลี่ มีอาคาร พื้นที่สาธารณะ สิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภคที่สำคัญ ได้แก่ อาคารที่ตั้งคณะกรรมการชาวบ้านของชุมชนฮั่วหลี่ โรงเรียนประถมฮั่วหลี่ ฐานอนุรักษ์การผลิตเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา และนิเวศพิพิธภัณฑสถานชาวไป๋คู๋เหยา (ภาพที่ 2-4) ซึ่งถูกสร้างขึ้นที่ตำบลหลี่หู อำเภอหลานตาน ในปีค.ศ.2004 ถือเป็นนิเวศพิพิธภัณฑสถานแห่งแรกของกว่างซี ของโครงการระบบอนุรักษ์วัฒนธรรมแห่งชาติ มีพื้นที่จัดแสดงครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 4,000 ตร.ม. โดยมีพื้นที่อาคาร 1,049 ตร.ม. แบ่งออกเป็น 5 ส่วน ได้แก่ ห้องโถงต้อนรับ ศูนย์นิทรรศการ วัฒนธรรมเฉพาะเรื่อง พื้นที่ที่พัก ห้องประชุม และสำนักงาน (Mo Zhidong. (2006) น.501-508). ซึ่งมีจัตุรัสด้านหน้าของพิพิธภัณฑสถานและทางทิศใต้ของจัตุรัสเป็นทางเดินเล่น

ภาพที่ 2-4 แผนผังของนิเวศพิพิธภัณฑสถานไป๋คู๋เหยา

ด้านระบบองค์กรและบริหารจัดการ หลังจากปี ค.ศ.1949 ชาวไป๋คู๋เหยาได้ใช้วิธีการแบบดั้งเดิมและผสมผสานกับระบบการเมืองการปกครองด้วยตัวเองในพื้นที่คนกลุ่มน้อยของจีน กล่าวคือ ใช้ระบบการเมืองแบบสังคมนิยมร่วมกับระบบการปกครองแบบดั้งเดิมที่มีองค์กรบริหารเรียกว่า

“กระทะน้ำมัน” จากนั้นชาวไป๋คู้เหยาได้บริหารกิจกรรมทางสังคมต่างๆ ด้วยกฎหมายว่าด้วยชนกลุ่มน้อย องค์กรกระทะน้ำมันและระบบงบประมาณของชุมชน องค์กรประกอบขององค์กรกระทะน้ำมัน ประกอบด้วยครอบครัวเล็ก ๆ หลายครอบครัวที่มีนามสกุลเดียวกัน ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางสายเลือด และแต่ละองค์กรมีผู้นำที่รับผิดชอบในการจัดการกิจการที่สำคัญภายในทั้งหมด สมาชิกขององค์กรมีจรรยาบรรณเดียวกัน และล้วนสืบทอดประเพณีดั้งเดิมมาหลายชั่วอายุคนจากรุ่นสู่รุ่นเป็นมาตรฐานแนวทางในการดำเนินการทั้งหมด

วิถีวัฒนธรรมและประเพณีของชาวไป๋คู้เหยา

สุดอากาศ...

บรรพบุรุษของเราคือ “เซินกู่หลง” และจักรพรรดิ “ปู้ฝู”

“เซินกู่หลง” เป็นลูกหลานที่นำภาคภูมิใจและจักรพรรดิ “ปู้ฝู” เป็นหญิงแสนสวย

พวกเขาเป็นเด็กกำพร้าคู่หนึ่งที่รักกัน

ซึ่งอาศัยอยู่ร่วมกันริมฝั่งแม่น้ำ “ต้าโก” ของพื้นที่ “ฉีซาเฉิง”

เพลงโบราณของชาวไป๋คู้เหยา “จุดเริ่มต้นของสวรรค์และโลก” พอมดแห่งภูเขาดอกบัว

(Chen Rihua, 1998, p. 221)

จากเพลงดั้งเดิมของชาวไป๋คู้เหยา แสดงให้เห็นถึงพื้นที่และประเพณีการดำรงชีวิตของชาวไป๋คู้เหยาที่มีความเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับเศรษฐกิจการเกษตรแบบดั้งเดิมที่อาศัยอยู่ลึกเข้าไปในภูเขาและป่าเป็นเวลานาน เพื่อหลบหนีการบุกรุกและการกดขี่ของชนเผ่าต่างถิ่น บรรพบุรุษในยุคแรกเริ่มจึงลี้ภัยอยู่ในภูเขาลึก และเนื่องจากสภาพของธรรมชาติและเส้นทางการเดินทางที่ไม่สะดวกสบาย ทำให้ชาวไป๋คู้เหยาแทบไม่ได้สื่อสารกับโลกภายนอก ใช้ชีวิตแบบโดดเดี่ยว ดังนั้นจึงมีการแทรกแซงเพียงเล็กน้อยจากวัฒนธรรมภายนอก และยังคงประเพณีดั้งเดิมไว้ค่อนข้างสมบูรณ์

1. ประเพณีวิถีวัฒนธรรมและความเชื่อของชาวไป๋คู้เหยา

วิถีชีวิต ความเชื่อและขนบธรรมเนียม เป็นสิ่งที่มักได้รับการยอมรับในระดับสากลและถูกสั่งสมในกลุ่มคนทางสังคมบางกลุ่มเพื่อแสดงความเชื่อ และขนบธรรมเนียมร่วมกัน เช่น ความเชื่อทางศาสนาและพิธีกรรม อาทิ คาถาต้องห้าม การสวดขับไล่วิญญาณชั่วร้าย ลางบอกเหตุ การทำนาย การเซ่นสรวงเทพเจ้าและภูตผีปีศาจ เป็นต้น ผู้คนมักเชื่อว่าปรากฏการณ์ทางธรรมชาติมีจิตวิญญาณและมนุษย์สามารถรับรู้ได้ โดยมีความเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับการขอพร และการเกิดเคราะห์ในชีวิตประจำวันของผู้คน ไม่มีศาสนาที่เป็นเอกภาพในชาวไป๋คู้เหยา ด้วยกระแสหลักของอุดมการณ์ทางสังคมดั้งเดิม คือความเชื่อในมุมมองของศาสนาสำหรับชาวไป๋คู้เหยา ซึ่งมีพื้นฐานมาจากการบูชาวิญญาณ การบูชาธรรมชาติ และการบูชาบรรพบุรุษตามแนวคิดของวิญญาณนิยม การมีอยู่ของ

แนวคิดทางศาสนานี้สะท้อนถึงแรงกระตุ้นของชาวไป๋คู้เหยาที่มีต่อจิตสำนึกแห่งชีวิตตนเองและการแสวงหาคคุณค่า ซึ่งไม่เพียงแต่สร้างความรู้สึกอันยิ่งใหญ่ของชาติเท่านั้น แต่ยังคงกลายเป็นแรงผลักดันที่ลึกซึ้งที่สุดในการพัฒนาธรรมชาติของมนุษย์ชาติ

1.1 การบูชาบรรพบุรุษ คือการเคารพและเชื่อในดวงวิญญาณของบรรพบุรุษ ซึ่งมีพื้นฐานมาจากความเชื่อที่ว่าดวงวิญญาณของบรรพบุรุษจะไม่มีวันตายและเป็นพรมงคลแก่คนรุ่นหลังเสมอ เช่นเดียวกับความเชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ส่วนใหญ่ เทพเจ้าบรรพบุรุษ เป็นเทพเจ้าที่สำคัญที่สุดที่ชาวไป๋คู้เหยาเชื่อ และบรรพบุรุษ ยังเป็นตัวแทนของวัตถุบูชาที่โดดเด่นของชาวไป๋คู้เหยาที่ส่งผลกระทบต่ออย่างลึกซึ้งและจำกัดทุกด้านของชีวิตทางสังคมและจิตวิทยาวัฒนธรรมของชาวไป๋คู้เหยา บรรพบุรุษของชาวไป๋คู้เหยา มีชื่อว่า ผานหู่ ชาวไป๋คู้เหยานับถือผานหู่เป็นเทพเจ้าสูงสุด โดยทุกๆ วันที่ 30 ของเดือนมิถุนายน ตามจันทรคติทุกปี ในเทศกาลกษัตริย์เหยา ชาวไป๋คู้เหยาก็มักจะจัดพิธีบูชาบรรพบุรุษ

1.2 การบูชาธรรมชาติ ในการบูชาธรรมชาติ ตามการจำแนกหน้าที่ สามารถแบ่งเทพเจ้าออกเป็น 5 องค์ ได้แก่ “เทพเจ้าแห่งสวรรค์และโลก” “เทพเจ้าแห่งขุนเขา” “เทพเจ้าแห่งการเกษตร” “เทพเจ้าแห่งหมู่บ้าน” และ “เทพเจ้าแห่งครัวเรือน”

1) เทพเจ้าแห่งสวรรค์และโลก ที่นับถือโดยชาวไป๋คู้เหยา หมายถึงเทพเจ้าแห่งฟ้าร้องและเทพเจ้าแห่งภูเขา เทพเจ้าแห่งฟ้าร้องมีหน้าที่ควบคุมปริมาณน้ำฝนและควบคุมความแห้งแล้ง ดังนั้นหากจะให้สภาพอากาศราบรื่น ชาวไป๋คู้เหยาต้องเคารพเทพเจ้าแห่งฟ้าร้อง ในการบูชาเทพเจ้าแห่งสวรรค์และโลกของชาวไป๋คู้เหยา สวรรค์และโลกมีลักษณะเป็นตัวตนและการดำรงอยู่อย่างมีสติ ซึ่งสาเหตุหลักมาจากวิธีการผลิตที่ล่าช้าของชาวไป๋คู้เหยา เนื่องจากความล่าช้าทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรม การพึ่งพาสวรรค์และโลกมีมากกว่าชาติอื่น ดังนั้นพวกเขาจึงบูชาเทพเจ้าแห่งสวรรค์และโลกมากขึ้น

ภาพที่ 2-5 การบูชาเทพเจ้าแห่งฟ้าร้อง (ผู้วิจัย)

2) เทพเจ้าแห่งขุนเขา จะมีหน้าที่รับผิดชอบในการล่าสัตว์และการทหาร สามารถให้พรแก่ผู้คนให้เก็บเกี่ยวผลผลิต ได้สัตว์ตามต้องการอย่างเต็มที่เมื่อออกล่า เทพเจ้าแห่งขุนเขาจะไม่มีรูปปั้นตัวแทนหรือเทวาลัย พวกเขาเพียงแค่เลือกก้อนหินขนาดใหญ่เป็นรูปปั้นก่อนออกล่าและฆ่าไก่เพื่อถวายบูชาขัยัญ หลังจากการล่าสิ้นสุดลง หัวของสัตว์ที่ได้จากการล่าจะถูกตัดออกเพื่อส่งเวทย์แก่เทพเจ้าขุนเขาเป็นการตอบแทน (ภาพที่ 2-6)

ภาพที่ 2-6 การบูชาเทพเจ้าแห่งขุนเขา (ผู้วิจัย)

3) เทพเจ้าแห่งการเกษตร หรือเทพเจ้าแห่งฝน ในช่วงเวลาแห่งประวัติศาสตร์ ขณะที่กำลังผลิตยังด้อยพัฒนา การเกษตรจึงมีตำแหน่งที่สำคัญที่สุดในโครงสร้างเศรษฐกิจ ดังนั้นชาวไป๋คู๋เหยาจึงสร้างศาลเจ้าสำหรับเทพเจ้าแห่งฝนเพื่อขอพรให้อากาศดีและผลผลิตอุดมสมบูรณ์

ภาพที่ 2-7 ศาลเจ้าสำหรับเทพเจ้าแห่งฝน (ที่มา:นิเวศพิพิธภัณฑที่ไปคูเหยา)

3) เทพเจ้าประจำหมู่บ้าน หรือ “โหยวกัว” (มีความหมายว่ากระเทาะน้ำมัน) ถือเป็นตัวแทนขององค์กรทางสังคมพิเศษของชาวไปคูเหยาซึ่งหมายถึง การกินในหม้อเดียวกันและที่โต๊ะเดียวกัน พี่น้องในองค์กร”โหยวกัว”ช่วยเหลือซึ่งกันและกันและเกื้อกูลกัน “โหยวกัว” เป็นตัวแทนหมู่บ้านตามธรรมชาติซึ่งมีอิทธิพลสำคัญต่อสังคมชาวไปคูเหยาตั้งแต่กำเนิด เดบโต และเสียชีวิต ดังนั้น ชาวไปคูเหยาจึงให้ความสำคัญกับการบูชาเทพเจ้าประจำหมู่บ้านเป็นอย่างมาก

ภาพที่ 2-8 การบูชาเทพเจ้าประจำหมู่บ้าน (ที่มา:นิเวศพิพิธภัณฑที่ไปคูเหยา)

4) เทพเจ้าแห่งครัวเรือน ในพื้นที่ชาวไปคูเหยาเกือบทุกครอบครัวมีการบูชาเทพเจ้าแห่งครัวเรือน หรือเทพเจ้าประจำครอบครัว ซึ่งมีความเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับชีวิตของทุกครัวเรือน โดยเทพเจ้าประจำตระกูล ของแต่ละตระกูลจะปกครองตระกูลนั้นๆ และไม่เชื่อฟังคำสั่งจากเทพเจ้าอื่นใด ประกอบด้วยเทพเจ้าในรูปแบบต่างๆ เช่น เทพเจ้าประจำประตู จะคอยอวยพรให้ปลอดภัยในการเข้าออกและการเก็บเกี่ยวข้าว เทพเจ้าประจำครัว เทพเจ้าสัตว์ ได้แก่ เทพเจ้าวัวและเทพเจ้าไก่ เทพเจ้าประจำบ้านนั้นแยกไม่ออกจากชีวิตของชาวไปคูเหยาซึ่งสอดคล้องกับหน้าที่และความรับผิดชอบของแต่ละบ้าน

ภาพที่ 2-9 การบูชาเทพเจ้าประจำบ้าน (ที่มานิเวศพิพิธภัณฑที่ไปคูเหยา)

จากวัตถุบูชาตามธรรมชาติของชาวไปคูเหยา ไม่ยากที่จะพบว่า เทพเจ้าเหล่านี้ล้วนอยู่ในสายเลือดเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็น เทพเจ้าแห่งขุนเขา เทพเจ้าแห่งครัวเรือน และเทพเจ้าแห่งหมู่บ้านต่างก็พัฒนามาจากเทพเจ้าแห่งแผ่นดิน ในหมู่บ้านพวกเขา ความสำคัญของเทพเจ้าแห่งแผ่นดินนั้นสมบูรณ์กว่าของเทพเจ้าบนสวรรค์มาก แสดงให้เห็นว่าการพึ่งพาของชาวไปคูเหยาบนโลกนั้นแข็งแกร่งกว่าการพึ่งพาสวรรค์ กระบวนการพัฒนานี้ยังสอดคล้องกับพัฒนาการของสังคมมนุษย์ตั้งแต่สังคมดึกดำบรรพ์ไปจนถึงสังคมเกษตรกรรม โดยการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างค่อยเป็นค่อยไปก่อให้เกิดครอบครัวหมู่บ้าน ความเชื่อทางศาสนาจากธรรมชาติและสิ่งที่เกี่ยวข้องกับชีวิตมนุษย์

2.1.3 .การบูชาพระมารดา โดยส่วนใหญ่หมายถึง การบูชาความอุดมสมบูรณ์ของเพศหญิงในอดีตเมื่อเกิดผลผลิตต่ำ เนื่องจากชาวไปคูเหยาให้ความสนใจธรรมชาติที่จำกัดมาก เวลาต้องเผชิญกับภัยธรรมชาติมากมายยากที่จะต้านทาน พวกเขามีแนวคิดในการอยู่รอดได้ด้วยโชค วิธีการอยู่รอดในธรรมชาติเป็นปัญหาสำคัญที่ชาวไปคูเหยาในอำเภอหลานตานที่ต้องแก้ไข ดังนั้น การสืบพันธุ์ของมารดาได้กลายเป็นสิ่งเชื่อมโยงที่ขาดไม่ได้ในการอยู่รอดและการพัฒนาของชาวไปคูเหยาในอำเภอหลานตาน และเป็นปรากฏการณ์ทางลัทธิทั่วไปในสังคมมนุษย์ ในจิตสำนึกของชาวไปคูเหยา โดยมีแนวคิดเกี่ยวกับการบูชาหินโทเท็มในการสืบพันธุ์ และในบางกรณี เวลาบูชาหินโทเท็มการสืบพันธุ์ ชาวไปคูเหยาจะกราบอธิษฐานต่อเทพเจ้าแห่งพระมารดาให้สมหวังในการสืบพันธุ์และมีบุตร (ภาพที่ 2-10)

ภาพที่ 2-10 การบูชาหินโทเท็ม (ผู้วิจัย)

1.4 การบูชาโทเท็ม ชาวไป๋คู๋เหยา มีประวัติศาสตร์อันยาวนานและมีแนวคิดที่เป็นสากล และแข็งแกร่งเกี่ยวกับการบูชาโทเท็มเสมอ และโทเท็มจะมีลักษณะของความหลากหลาย ความลึกลับ และการใช้ประโยชน์ การบูชาโทเท็มนี้เป็นส่วนสำคัญของชีวิตทางสังคมของชาวไป๋คู๋เหยา ด้วยแรงขับเคลื่อนศูนย์กลางทางวัฒนธรรมที่แข็งแกร่ง ส่งผลกระทบต่อทุกด้านของชีวิตทางสังคม โทเท็ม คือ ระบบที่แยกแยะสมาชิกในครัวเรือนกับวัตถุในธรรมชาติที่เป็นพืชและสัตว์ ลักษณะของพืชและสัตว์จะเป็นตัวบ่งชี้ว่าบุคคลจะถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มไหน

ชาวไป๋คู๋เหยาและบูชาศรัทธาแมงมุม โดยชาวไป๋คู๋เหยาไม่ว่าเด็กหรือผู้ใหญ่จะไม่ทำร้ายแมงมุม ซึ่งความเชื่อลักษณะนี้ได้สะท้อนในเครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู๋เหยาที่มักปักด้วยลายใยแมงมุมหรือที่คนในพื้นที่เรียกว่าลายอักษร “米” ที่แปลว่าข้าว ซึ่งอักษรข้างต้นมีลักษณะคล้ายใยแมงมุม เพื่อแสดงความเคารพและการบูชาแมงมุมอย่างสูงสุด และถือว่าแมงมุมเป็นเทพเจ้าพิทักษ์ของชาวไป๋คู๋เหยา (ดังภาพที่ 2-11)

ภาพที่ 2-11 การบูชาโทเท็มของชาวไป๋คู๋เหยา (ผู้วิจัย)

2. ประเพณีการแต่งงานที่เป็นอัตลักษณ์

ระบบการแต่งงานของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวไป๋คู้เหยา คือ การแต่งงานภายในกลุ่มและมีคู่สมรสคนเดียว ในแง่ของประเพณีการแต่งงาน ผู้หญิงมีสิทธิพิเศษในการเลือกคู่สมรสก่อน แต่ต้องอยู่ใต้บังคับบัญชาของสามีโดยสมบูรณ์หลังแต่งงาน การแต่งงานก่อนวัยเป็นเรื่องปกติในหมู่ชาวไป๋คู้เหยา โดยทั่วไปแล้ว เด็กผู้ชายและเด็กผู้หญิงจะเริ่มไว้ผมยาวที่ละน้อยเมื่ออายุได้สิบสี่หรือสิบห้าปี เพื่อบ่งบอกถึงความเป็นผู้ใหญ่และสามารถมีส่วนร่วมในกิจกรรมสำหรับผู้ใหญ่และมีปฏิสัมพันธ์กับเพศตรงข้ามได้ กิจกรรมทางสังคมของชายหนุ่มและหญิงสาวของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวไป๋คู้เหยาส่วนใหญ่ผ่านกิจกรรมกลุ่ม เช่น งานรื่นเริง งานแต่งงาน งานศพ และการไปตลาด พวกเขาพบและตกลงหมั้นรักกันในรูปแบบของ“การคว่ำเข็มขัด”และ“สื่อเพลง”ก่อนแต่งงาน ทุกคนมีอิสระเต็มที่ในการรัก สามารถมีเพศสัมพันธ์กับเพศตรงข้ามได้หลายคนโดยไม่มีการวิจารณ์ตรงกันข้าม แต่ถ้าไม่มีเพื่อนต่างเพศก็จะถูกหัวเราะเยาะ โดยเฉพาะผู้หญิงมักจะถูกมองว่า พ่อแม่หรือผู้ปกครองไร้ความสามารถ ดังนั้นผู้ปกครองของชาวไป๋คู้เหยาจึงสนับสนุนให้บุตรหลานมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม เป็นการเพิ่มโอกาสในการพูดคุยแลกเปลี่ยนกับคนอื่น (ดังภาพที่ 2-12, 2-13)

ภาพที่ 2-12 เจ้าบ่าวและเจ้าสาวชาวไป๋คู้เหยา (ที่มา: Li Fengzhen)

ภาพที่ 2-13 ทีมต้อนรับของชาวไป๋คู้เหยา (ที่มา: Lai Fengzhen)

พิธีแต่งงานของชาวไป๋คู้เหยา จะมีขั้นตอนที่เป็นเอกลักษณ์ของตัวเองซึ่งมีความซับซ้อนและเต็มไปด้วยความสนุกสนาน โดยหลัก ๆ จะประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ ก่อนงานแต่งงาน ระหว่างงานแต่งงาน และหลังงานแต่งงาน ก่อนงานแต่งงาน ขั้นตอนหลัก ได้แก่ "สื่อเพลง" "คว่ำเข็มขัด" ""ฆ่าไก่เห็นดา" "แม่สื่อช่วยสู้ออ" "พิธีหมั้น", "สอบถามและเจรจาค่าสินสอด" "เหยียบประตูบ้านเจ้าสาว" ฯลฯ ในระหว่างงานแต่งงาน มีขั้นตอนหลัก ได้แก่ “เข้ารับเจ้าสาว” “เชิญเจ้าสาวออกจากบ้าน”

“ต้อนรับเจ้าสาวเข้าบ้านเจ้าบ่าว” “ผ่านประตูกัน” ฯลฯ และหลังแต่งงาน ขึ้นตอนหลัก ได้แก่ "เจ้าสาวกลับบ้านเกิด" "พาเจ้าสาวกลับบ้านเจ้าบ่าว" เป็นต้น

3. พิธีกรรมบำเพ็ญกุศลในประเพณีงานศพ

ประเพณีงานศพมีอัตลักษณ์เฉพาะตัวโดยพิธีของชาวไป๋คู้เหยานั้นเรียบง่าย เป็นพิธีงานศพที่ชาวไป๋คู้เหยาจัดให้กับผู้ล่วงลับ งานศพทั้งหมดเป็นพิธีที่ไว้อาลัยและแสดงความเสียใจให้คนที่จากไป บรรพบุรุษของฉากบวงสรวงเป็นไปอย่างความเสียใจ ประเพณีงานศพแบบดั้งเดิมของชาวไป๋คู้เหยานี้ไม่เพียงแต่เป็นการแสดงความไว้อาลัยแก่ครอบครัวผู้เสียชีวิตเท่านั้น แต่ยังเป็นกิจกรรมบูชาบรรพบุรุษร่วมกันสำหรับทุกคนด้วย เพราะพวกเขาเชื่อว่าปัจเจกบุคคลและส่วนรวมผูกพันกับบรรพบุรุษของและเดินทางเคียงบ่าเคียงไหล่ผ่านสายน้ำแห่งกาลเวลาอันยาวนาน ภายในพิธีจะมี การเชือดวัว การเล่นกลองมโหระทึก และระบำตีกลองลึงโบราณ

การเชือดวัว จะทำในพิธีศพด้วยความเชื่อของชาวไป๋คู้เหยาเป็นการเคารพและให้เกียรติผู้อาวุโส ซึ่งมีตำนานเล่าขานว่า เมื่อมีคนชราเสียชีวิตลงต้องให้ผู้คนมาร่วมงานนำร่างผู้เสียชีวิตกลับบ้านเป็นอาหาร แต่ลูกหลานมักหาไม่ได้ที่พ่อแม่ของพวกเขา จะถูกแบ่งร่างเป็นอาหารเลยเอาเนื้อวัวมาทำเป็นอาหารแทน และต่อมาคนในตระกูลก็ปฏิบัติตาม ทำให้เกิดมีประเพณีเชือดวัวถวายงานศพ เมื่อชาวไป๋คู้เหยาทำพิธีศพ จะมีเพื่อนบ้านชาวเขาจากหมู่บ้านรอบข้างมารับอาหาร ข้าวและเหล้าเสมอ กลองมโหระทึก ถือเป็นเครื่องตีหลักในงานศพ ไม่สามารถตีได้ในวันธรรมดา เพื่อนบ้านจะรวมกันตีกลองมโหระทึกขนาดใหญ่ข้ามภูเขา มา มีการจัดขบวนศพยาวและมีผู้คนหลายร้อยคนร่วมกันจัดพิธีอันงดงามและยิ่งใหญ่ (ภาพที่ 2-14)

ภาพที่ 2-14 งานศพ“ซันหนิว” (เชือดวัว) (ผู้วิจัย)

การร้องเพลงพื้นบ้านและการเต้นรำ ยังเป็นส่วนสำคัญในประเพณีงานศพของชาวไป๋คู้เหยา เพลงงานศพของชาวไป๋คู้เหยา จะใช้น้ำเสียงค่อนข้างเรียบง่าย ทำนองไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก มีลักษณะบทสนทนาเมื่อร้อง ความยาวของเพลงต่างกัน และในหนึ่งเพลงมีการร้องเนื้อหาที่ต่างกันได้ เพลงสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ประเภท คือ เพลงไว้อาลัย เพลงแต่งงาน เพลงทำงาน และเพลงรัก ซึ่งใช้ในโอกาสต่างๆ และมีเนื้อหาเข้มข้น ยกตัวอย่างเพลงงานศพ ในงานศพชาวไป๋คู้เหยา มักจะมีเพลงที่ใช้ร้อง เช่น “เพลงแคนสังเวท” “เพลงกอง” “เพลงวัวร้องไห้” “เพลงกระบี่สังเวท” “เพลงกลองสังเวท” “เพลงส่งวิญญาณ” “เพลงวิญญาณมรณะ” ฯลฯ ซึ่งล้วนแต่ได้เชื่อมโยงกันในพิธีทั้งหมด

การเต้นรำของชาวไป๋คู่เหยาส่วนใหญ่ประกอบด้วย“การตีกลองลิง” ลิง ถูกนำมาเป็นแรงบันดาลใจให้กับการเต้นรำด้วยการเคลื่อนไหวอย่างรวดเร็วทั้งร่างกาย และท่วงท่าการเคลื่อนไหวที่เลียนแบบนั้นแข็งแกร่งมาก ระบุว่าตีกลองลิงส่วนใหญ่มักจะแสดงในช่วงเทศกาลงานศพ และเทศกาลสำคัญอื่นๆ (ดังภาพที่ 2-15)

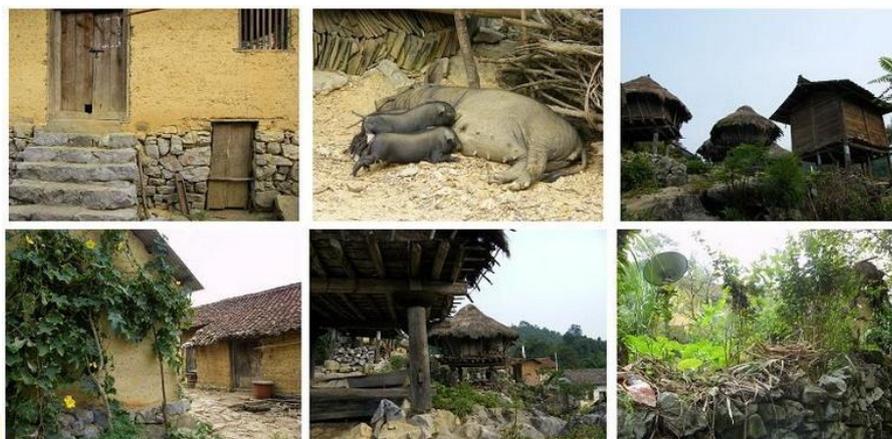
ภาพที่ 2-15 การเต้นรำตีกลองลิง(ที่มา: He Chun)

วิถีชีวิตและภูมิปัญญาของชาวไป๋คู่เหยา

1. สภาพแวดล้อมทางสังคมและเศรษฐกิจ

ชุมชนฮั่วหยี่ลี่ เป็นชุมชนของชาวไป๋คู่เหยา ในอำเภอหนานตาน มีทั้งหมด 609 ครัวเรือน และมีประชากร 3,240 คน กลุ่มชาติพันธุ์ชาวไป๋คู่เหยาอยู่ในสภาพทางเศรษฐกิจตามธรรมชาติ โดยทั่วไปผู้ชายจะมีอาชีพเพาะปลูก และผู้หญิงจะมีอาชีพทอผ้า เนื่องจากเป็นภูมิประเทศแบบคาสต์ (Karst) ทำให้ขาดแหล่งน้ำ พื้นที่แห้งแล้งมากขึ้น และนาข้าวน้อยลง จึงมักปลูกข้าวโพดและข้าวฟ่าง เป็นธัญพืชหลัก ตามด้วยข้าวบัควีท (Buckwheat)

ก่อนปี ค.ศ.1949 มีรูปแบบการผลิตของเกษตรกรรมมากมาย โดยส่วนใหญ่เป็นการทำนาแบบเฉือนแล้วเผาที่เรียกว่า การถางแล้วเผา เนื่องจากลักษณะของผู้คนมีจำนวนน้อยบนภูเขาในพื้นที่หลานตาน ด้านการเลี้ยงสัตว์มักใช้วิธีปล่อยแบบกึ่งธรรมชาติ โดยมีสัตว์และสัตว์ปีกที่เลี้ยงในบ้าน ได้แก่ วัว ม้า สุกร สุนัข ไก่ เป็นต้น (ภาพที่ 2-16) และมักเลือกแอ่งน้ำบนภูเขาที่มีทุ่งหญ้าที่ดี ติดตั้งรั้วรอบ ๆ คอกหลาย ๆ แห่ง มีการเลี้ยงวัวและม้าในทุ่งหญ้าที่มีรั้วล้อมรอบ ปล่อยให้วัวและม้าผสมพันธุ์กันเอง เวลาต้องการใช้งานจึงเดินขึ้นไปบนเขาแล้วเข้าไปพาออกมา

ภาพที่ 2-16 ไร่ปลูกสำหรับการเลี้ยงปศุสัตว์ของชาวไปคูเหยา(ที่มา:นิเวศพิพิธภัณฑไปคูเหยา)

ด้วยการสถาปนาสาธารณรัฐประชาชนจีนในปีค.ศ. 1949 ข้าวกลายเป็นพืชเศรษฐกิจหลักในการดำรงชีพ แต่เทคนิคการทำนาค่อนข้างล้าหลัง ขาดมาตรการอนุรักษ์น้ำและการชลประทาน นาส่วนใหญ่ปลูกได้เพียงปีละครั้ง การจัดการนาไม่ดี ไม่มีวิธีป้องกันโรคและแมลงศัตรูพืช นอกจากนี้ใช้คนไถนรก และสัตว์ ปริมาณผลผลิตอาหารต่ำเนื่องจากการทำฟาร์มที่กว้างขวางและการเตรียมพร้อมรับมือกับภัยพิบัติทางธรรมชาติที่ไม่ดี เป็นการดำรงชีวิตแบบที่เรียกว่า “วิธีการดำรงชีวิตด้วยการเพาะปลูกโดยการเผาไม้และหญ้าเป็นปุ๋ยแล้วขุดหลุมลงเมล็ด”

แต่หลังจากการปฏิรูปและเปิดประเทศในปี ค.ศ. 1978 มีการปลูกข้าวและข้าวโพดเป็นธัญพืชหลัก และยังมีปลูกธัญพืชผสม เช่น ป่าน พักทอง ถั่วเหลือง และบักวีท ด้วยการติดต่อและมีความเข้าใจโลกภายนอกมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้แนวคิดและพฤติกรรมการใช้ชีวิตของชาวไปคูเหยาในชุมชนช่วยหลี่มีการเปลี่ยนแปลงไป เริ่มมีความต้องการและแสวงหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมถึงความตระหนักและความสามารถในการปลูกฝังแนวคิดทางด้านวิทยาศาสตร์ได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1990 เป็นต้นมา ชาวไปคูเหยาในท้องถิ่นบางส่วนได้เช่าที่ดินในพื้นที่ใกล้เคียงเพื่อทำการเกษตร ทำปศุสัตว์ที่เลี้ยง ได้แก่ วัว สุกร ไก่ เป็นต้น โดยสุกรส่วนใหญ่เป็นสีดำ ตัวเล็กคล้ายหมูจิว ไก่ส่วนใหญ่เลี้ยงแบบปล่อยตามธรรมชาติและมีรสชาติอร่อย เรียกว่า “ไก่เหยาจิน” การเลี้ยงไก่บนภูเขาเพื่อป้องกันโรค เป็นวิธีการเพาะพันธุ์เฉพาะของชุมชนช่วยหลี่ ซึ่งเป็นอัตลักษณ์ของชาวไปคูเหยา อุตสาหกรรมปศุสัตว์และเพาะพันธุ์สัตว์ปีกเริ่มเข้ามาแทนที่ข้าวในฐานะพืชผลทางการเกษตรหลักของชาวไปคูเหยา และกลายเป็นแหล่งเศรษฐกิจที่สำคัญสำหรับชาวบ้าน นอกจากนี้การออกจากชุมชนไปเป็นแรงงานรับจ้างที่หัวเมืองใหญ่ยังเป็นหนึ่งช่องทางในการสร้างรายได้ด้วย

2. ลักษณะทางสถาปัตยกรรมที่อยู่อาศัย

ชาวไป๋คู๋เหยาเป็นที่รู้จักในฐานะผู้คนที่อาศัยอยู่บนภูเขาหิน รูปแบบของสถาปัตยกรรมในสังคมไป๋คู๋เหยา อยู่ในช่วงเวลาที่มีการเปลี่ยนแปลงนับหลายร้อยปี ที่อยู่อาศัยแบบ "บ้านกระท่อม/บ้านทรงส้อม" ที่ใช้กันมานานหลายพันปีก่อนปี ค.ศ.1949 ยังคงมีให้เห็นอยู่ในปัจจุบัน "บ้านกระท่อม/บ้านทรงส้อม" เป็นอาคารที่อยู่อาศัยที่เก่าแก่ที่สุดในชุมชนไป๋คู๋เหยา มีลักษณะของโครงสร้างที่เรียบง่ายและง่ายต่อการซ่อมแซมบำรุงรักษา(ภาพที่ 2-19) การก่อสร้าง การวางโครงสร้างทางสถาปัตยกรรมของ "บ้านกระท่อม/บ้านทรงส้อม" ทั้งหมดล้วนขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ตามธรรมชาติ แสดงให้เห็นถึงภูมิปัญญาที่ชาญฉลาดของชาวไป๋คู๋เหยาอย่างเต็มที่ พวกเขาผูกมัดลำต้นและกิ่งเข้าด้วยกันเป็นโครงค้ำรองรับน้ำหนักของบ้านทั้งหลัง ฝังปลายด้านล่างของโครงค้ำลงในดิน ยึดเสามุงไว้โดยรอบโครงค้ำ และมุงหลังคาด้วยหญ้า ชายคาอยู่ในระดับต่ำ จึงไม่จำเป็นต้องใช้หน้าต่าง เพราะอากาศสามารถถ่ายเทและระบายได้สะดวก สว่าง มีประตูเข้าออกบานเดียว พื้นที่ของบ้านกระท่อมของชาวไป๋คู๋เหยานี้โดยทั่วไปมีขนาดไม่ใหญ่นัก มีกองไฟตั้งอยู่ตรงกลางบ้าน ทั้งครอบครัวใช้ชีวิตอยู่ภายในกระท่อมหลังเดียวกัน

ภาพที่ 2-17 "บ้านกระท่อม/บ้านทรงส้อม"ชาวไป๋คู๋เหยา(ที่มา:He Chun)

ส่วนลักษณะบ้านที่สามารถพบได้มากที่สุด คือ บ้านกระท่อมแบบกิ่งยกสูงที่สร้างขึ้นโดยทั่วไปในยุคทศวรรษที่ 1950 - 1970 หลังจากทศวรรษที่ 1980 ครอบครัวที่ค่อนข้างร่ำรวย (เทียบกับมาตรฐานการครองชีพเฉลี่ยทางสังคมของชาวไป๋คู๋เหยา) ได้ปลูกกระเบื้องบนหลังคาบ้านยกพื้นสูงหรือบ้านปลูกกระเบื้องที่ทำจากไม้จริงเนื้อแข็ง (Zhu Rong,1992,P155-156) (ภาพที่ 2-17) หลังจากเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 มีการสื่อสารกับโลกภายนอกเพิ่มขึ้นและได้รับอิทธิพลจากกลุ่มชาติพันธุ์อื่นหลายๆ ครอบครัวจึงเริ่มสร้างบ้านที่อยู่อาศัยด้วยโครงสร้างคอนกรีต และโดยทั่วไปไม่ได้สืบทอดรูปแบบ ลักษณะ และตกแต่งของบ้านที่อยู่อาศัยแบบเดิม (Su Wenliang,2020.,P2)(ภาพที่ 2-18)

ภาพที่ 2-18 บ้านมุงชาวไป๋คู้เหยาในยุคทศวรรษที่1950(ที่มา:นิเวศพิพิธภัณฑ์ไป๋คู้เหยา)

ภาพที่ 2-19 บ้านพักอาศัยแบบคอนกรีตชาวไป๋คู้เหยาในศตวรรษที่21(ที่มา:นิเวศพิพิธภัณฑ์ไป๋คู้เหยา)

สถาปัตยกรรม "บ้านยกพื้นสูง" ในอาคารบ้านเรือนที่อยู่อาศัยของชาวไป๋คู้เหยา ส่วนใหญ่ใช้วิธีการผสมผสานยกเสาสูงเหนือพื้นผิวดินและการยกคานของบ้าน รูปแบบที่เป็นอัตลักษณ์นี้ก่อให้เกิดรูปแบบสถาปัตยกรรมที่ไม่เหมือนใคร อาคารที่อยู่อาศัยของชาวไป๋คู้เหยา แบ่งออกเป็น 2 ชั้น ชั้นบนเป็นที่พักอาศัย และชั้นล่างสำหรับเลี้ยงสัตว์หรือเก็บของ มีความสะอาด กว้างขวาง ระบาย

ความชื้น อากาศถ่ายเทได้ดี แห้ง และรับแสงแดดได้อย่างเหมาะสม เป็นประโยชน์ต่อสุขภาพและทำให้ผู้คนอายุยืน การที่อาศัยอยู่ในบ้านแบบนี้สามารถหลีกเลี่ยงอันตรายจากงู และแมลงได้เป็นอย่างดี (ภาพที่ 2-20)

ภาพที่ 2-20 บ้านยกพื้นสูงในยุคทศวรรษที่1980(ที่มา:He Chun)

ยุงฉางของชาวไป๋คู่เหยา มีลักษณะพิเศษมาก(ภาพที่ 2-21) โดยทั่วไป หนึ่งครว้เรือนจะมี 1 ยุงฉาง ยุงแบ่งออกเป็น 3 ส่วน โดยมีเสา 4 ต้นตั้งอยู่ที่ด้านล่าง ตรงกลางปูด้วยแผ่นไม้และราข้าว ล้อมรอบด้วยไม้ไผ่และส่วนบนเป็นพื้นผิวหญ้าแหลมกลม นอกจากนี้ยังมียุงฉางแบบตุ้สี้เหลียมที่ทำจากไม้กระดาน ส่วนบนปูด้วยกระเบื้อง ความเฉลียวฉลาดอยู่ที่ยุงฉางแต่ละหลังมีอุปกรณ์ป้องกันหนู กล่าวคือ ตรงกลางและส่วนบนของเสา แต่ละหลังมีหม้อดินเผา กั้นลึกปิดทับเสา พื้นผิวของหม้อดินเคลือบเรียบ หนูจะป็นยุงฉางเพื่อขโมยอาหารได้ยาก ยุงฉางสมัยใหม่ซึ่งบางแห่งหุ้มเสาด้วยเหล็กเรียบ ซึ่งการป้องกันหนูเช่นกัน

ภาพที่ 2-21 ยุงฉางของชาวไป๋คู่เหยา(ที่มา:He Chun)

3. วัฒนธรรมอาหารการกิน

อาหารเป็นองค์ประกอบพื้นฐานของชีวิตมนุษย์ ซึ่งตอบสนองความต้องการการอยู่รอดขั้นพื้นฐานที่สุดของมนุษย์ และยังตอบสนองความต้องการในด้านจิตวิทยา วัฒนธรรม และระบบสังคมของมนุษย์ อาหารการกินในชาติพันธุ์วิทยาเป็นรายละเอียดทางวัฒนธรรมในระบบวัฒนธรรมเฉพาะ อาหารสามารถกลายเป็นขอบเขตพรมแดนของกลุ่มวัฒนธรรม ที่สามารถแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรมและความหลากหลายทางวัฒนธรรมระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ ซึ่งเป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้ให้นักวิชาการให้ความสนใจและความสำคัญกับอาหาร

ชาวไป๋คู้เหยาได้พัฒนาวัฒนธรรมทางด้านอาหาร และระบบสัญลักษณ์ในผลผลิตและชีวิตประจำวันของพวกเขา จากมุมมองของสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยกลุ่มชาติพันธุ์ ไป๋คู้เหยา อาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ยากลำบาก ภูเขาสูงชัน ส่วนใหญ่เป็นภูมิภาคที่มีหินจำนวนมาก มีที่ดินน้อย และขาดแคลนน้ำอย่างรุนแรง รากฐานทางด้านเกษตรกรรมและการเลี้ยงสัตว์ค่อนข้างน้อย ไม่เอื้อต่อการเข้าถึงวัตถุดิบในการดำรงชีวิต การทำนา การตกปลา และการล่าสัตว์ การเก็บรวบรวมผลผลิตเป็นวิธีหลักของชาวไป๋คู้เหยาในการทำมาหากินเลี้ยงชีพ วิธีการแบบดั้งเดิมนี้ต้องใช้พลังงานเป็นอย่างมาก ในการรักษากิจกรรมการผลิตขั้นพื้นฐานจำเป็นต้องพึ่งพาภูเขาและเสริมโปรตีนให้เป็นพลังงาน เมื่อเผชิญกับสภาพความเป็นอยู่ที่โหดร้ายบรรพบุรุษของไป๋คู้เหยาจึงหันไปขอความช่วยเหลือจากเทพเจ้า แนวคิดของพวกเขาในด้านอาหารและเทพเจ้ามีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ตัวอย่างเช่น ชาวไป๋คู้เหยามีความเชื่อว่า พวกเขาค้นพบข้าวได้เพราะความช่วยเหลือของเทพเจ้าประจำบ้าน เทพเจ้าประจำบ้านได้บอกกับชาวไป๋คู้เหยาให้ส่งเบ็ดมาพาหนุข่ามแม่น้ำ เพื่อขโมยเมล็ดพืช เทพเจ้าประจำบ้านจึงส่งเนื้อมาเพื่อทำให้แมวที่เฝ้าขังข้าวตามออกไป เป็นผลให้หนูสามารถขโมยเมล็ดพันธุ์พืชได้สำเร็จ และชาวไป๋คู้เหยาก็มีข้าวตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

ชาวไป๋คู้เหยามีมุมมองที่เรียบง่ายในขั้นตอนกระบวนการค้นหาวัตถุดิบ และอาหารเสริมพลังงาน ชาวไป๋คู้เหยาชอบเก็บและกินพืชเป็นอาหาร เช่น เก็บผักป่าและเห็ดต่างๆ พวกเขาเชื่อว่าพืชตามธรรมชาติเหล่านี้ช่วยเพิ่มเติมสารอาหาร และทำให้มีสุขภาพร่างกายที่ดี เป็นแนวคิดง่ายๆ เกี่ยวกับยาและอาหาร นอกจากนี้ชาวไป๋คู้เหยายังมีลักษณะเฉพาะในการรับประทาน ตัวอย่างเช่น การรับประทานผักโบจี้ (ภาพที่ 2-22) ในช่วงเวลาสำคัญ เช่น วันตรุษจีน และวันที่ 6 มิถุนายน ชาวไป๋คู้เหยาจะนำไปต้มมาปูพื้น และนำอาหารหลายอย่างมาวางไว้รวมกัน ไม่ว่าจะเป็ไก่ หมูดำ ผักภูเขา ข้าวฟ่าง ป่าน ผักป่า แตงกวา ฟักทอง มันเทศ ฯลฯ ในแนวคิดของถือว่าเป็นวิธีต่อสู้กับการขาดแคลนอาหารและยังประหยัดพลังงาน ตั้งแต่นั้นมาการรับประทานเช่นนี้จึงกลายเป็นส่วนหนึ่งของงานเทศกาล และประเพณีอาหารการกิน และมีความหมายต่อการเคารพสวรรค์ และความรักต่อผู้อื่น

ภาพที่ 2-22 การรับประทานอาหารผักโปลีของชาวไป๋คู้เหยา(ที่มา:นิเวศพิพิธภัณฑ์ไป๋คู้เหยา)

กลุ่มชาติพันธุ์ไป๋คู้เหยายังหาความสุขจากอาหารการกินในชีวิตประจำวัน และสร้างความสุขทริयीในรสชาติของอาหาร ตัวอย่างเช่น พวกเขาจะชอบทำซุพหรือต้มสตูเมื่อเก็บเห็ดมา พวกเขาเชื่อว่าซุพที่ทำจากเห็ดสน หากมีการเน้นวัตถุดิบที่ดีเข้ากับเห็ดสนถือเป็นความเพลิดเพลินในการรับประทานอาหาร และเห็ดสนยังเป็นอาหารชั้นเยี่ยมอีกด้วย ดังนั้นด้วยความที่ชาวไป๋คู้เหยาเป็นชนพื้นเมืองดั้งเดิมและโบราณอาศัยอยู่ในพื้นที่ภูเขาหินมาเป็นเวลาช้านาน ในสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ที่ขาดแคลนทั้งน้ำ และความอุดมสมบูรณ์ อีกทั้งผืนแผ่นดินยังมีขนาดเล็กและแห้งแล้ง มีวิถีชีวิตด้วยการตัดและเผาหญ้า หาปลา และล่าสัตว์ ทำให้ลักษณะของอาหารนั้นไม่สามารถแยกได้จากสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ การผลิต และวิถีชีวิต ในกระบวนการพัฒนานั้นได้สร้างวัฒนธรรมอาหารการกินที่เป็นอัตลักษณ์ซึ่งแตกต่างจากชนชาติอื่นๆ

จากการลงพื้นที่สำรวจ ผู้วิจัยพบว่า ชาวไป๋คู้เหยาในชุมชนช่วยเหลื มีวัฒนธรรมอาหารการกิน โดยมีเมนูอาหารจานหลักที่โดดเด่น ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2-1 อาหารที่มีความโดดเด่นของชาวปกาเกอะญอ

ชื่อ	ลักษณะพิเศษ	รูปภาพ
ซุ๊ปไก่กัญชง	เนื้อไก่จะยังคงไม่เปื่อยยุ่ยหลังจากต้มนานและส่วนใหญ่เป็นผลมาจากกัญชง นอกจากนี้กัญชงยังเสริมให้อาหารมีรสเลิศ ดิ่ต่อสุขภาพทำให้อายุยืนและผิวพรรณงาม เหมาะที่จะรับประทานกันทั้งครอบครัว	
อาหารประเภทผักต้มเต้าหู้	เต้าหู้และเต้าหู้ฝักที่ชาวเขยาทำเอง จะมีความโดดเด่นโดยเฉพาะ เต้าหู้จะไม่ใช้ผงยิปซั่ม แต่ใช้เมล็ดดอกไม้อบแห้ง เบบ้าเปรี้ยว หรือซุ๊ปเปรี้ยว เป็นส่วนผสม	
เบคอนผัดหัวหอมป่า	เมนูนี้เป็นหนึ่งในอาหารที่พบบ่อยที่สุดในกลุ่มชาติพันธุ์เขยาสำหรับการรับรองแขก เมื่ออาหารอยู่บนโต๊ะ สีของเบคอนและหัวหอมป่าได้รับการตกแต่งอย่างเหมาะสม และรสชาติกลมกล่อม	
ชุดอาหารโບจี	เมนูนี้จะนำผักใบกล้าสีเขียวที่ปรุงรลงเป็นพื้นด้านล่าง ด้านบนประกอบด้วยข้าวเหนียวหลากสี ไข่แดง ข้าวโพดพื้นเมือง มันเทศพื้นเมือง ฟักทองพื้นเมือง เต้าหู้ยัดไส้ทำเอง เบคอน ไส้กรอก ไก่เขยา หมูดำ ซุ๊ปมังกร เป็นเมนูที่มีวัตถุดิบของอาหารหลากหลาย	

4. วัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู่เหยา

ชาวไป๋คู่เหยา เป็นชนเผ่าที่ไม่มีตัวอักษรภาษาเป็นของตัวเอง ดังนั้นเครื่องแต่งกายอาจเปรียบเทียบกับหนังสือทางประวัติศาสตร์ ด้วยรูปลักษณะและวัสดุ องค์ประกอบของเครื่องแต่งกายจะสะท้อนถึงระดับกำลังการผลิตในเวลานั้น และในขณะเดียวกันก็เป็นความทรงจำของชาติและมรดกสืบทอดทางวัฒนธรรม โดยชาวไป๋คู่เหยาเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่ตั้งชื่อตามเครื่องแต่งกายที่เป็นอัตลักษณ์ในลักษณะที่แตกต่างกัน เช่น การแต่งกายของผู้ชายแบ่งออกเป็น ชุดแต่งกายแบบสววยหฺรูและชุดแต่งกายแบบล่าลอง ผู้ใหญ่ชายจะไว้ผมและใช้ผ้าพันสีน้ำเงิน สีดำ โปกศิระชะ ส่วนด้านบนเป็นเสื้อคอปกตั้งสีน้ำเงินดำ กางเกงทำด้วยผ้าสีขาว และกางเกงมีขนาดใหญ่และกว้างเหนือเข่าเล็กน้อย ขอบเสื้อนอกขลิบด้วยผ้าสีน้ำเงิน ขอบเอวทั้ง 2 ข้างและขอบล่างด้านหลังปักเป็นลวดลาย (ภาพที่ 2-23)

ภาพที่ 2-23 เครื่องแต่งกายชุดสววยหฺรูของชาวไป๋คู่เหยา (ที่มา: Li Fengzhen)

สำหรับชุดแต่งกายของผู้หญิงแบ่งออกเป็น ชุดแต่งกายฤดูหนาวและชุดแต่งกายฤดูร้อน โดยชุดในการแต่งกายฤดูหนาวเสื้อผ้าท่อนบนคล้ายกับของผู้ชาย และสวมกระโปรงพลีทสีฟ้า น้ำทะเลยาวถึงเข่า ลวดลายของชุดแต่งกายฤดูร้อนนั้นค่อนข้างดั้งเดิมและดูแปลก เนื่องจากเป็นเครื่องแต่งกายในลักษณะของผ้าแขวน ที่ไม่มีปก ไม่มีแขน บริเวณลำตัวด้านหน้าและด้านหลังเป็นผ้ารูปทรงสี่เหลี่ยม โดยด้านหน้าเป็นผ้าดินเผาสีน้ำเงินดำ ด้านหลังส่วนใหญ่เป็นผ้าบาติก และใช้ผ้าดินเผาสีขาวเป็นพื้น แล้วปักด้วยเส้นไหมสีต่างๆ ทั้งผืนด้วยลวดลายรูปทรงเรขาคณิตสี่เหลี่ยม ไม่เย็บต่อแขน บริเวณรักแร้ และเป็นธรรมเนียมที่จะไม่สวมชุดด้านใน แสดงให้เห็นถึงความงามที่เรียบง่ายแบบดั้งเดิม

ชาวไป๋คู่เหยาให้ความสำคัญกับการสวมใส่ชุดแต่งกาย โดยใช้ผ้าทอและย้อมจากผู้หญิงในครอบครัว และยังคงรักษาสถานะของการผลิตด้วยตนเองอยู่เสมอ คุณภาพของผ้าในชุดแต่งกายเป็นตัวบ่งชี้หลักในการประเมินว่าผู้หญิงชาวไป๋คู่เหยานั้นคล่องแคล่วหรือไม่ และยังเป็นเกณฑ์ที่สำคัญ

สำหรับผู้ชายในการเลือกภรรยา ดังนั้นโดยทั่วไปแล้วเด็กผู้หญิงของชาวไป๋ไค่เหยา จะเริ่มเรียนรู้การผลิตเครื่องแต่งกายกับแม่เมื่อพวกเขาอายุสิบสองหรือสิบสามปี เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายของชาวไป๋ไค่เหยา ส่วนใหญ่จะใช้ 2 สี คือสีดำและสีขาว และเสริมด้วยสีจากแม่สีหลัก 3 สี คือ สีแดง, สีน้ำเงิน และสีเหลือง ผสมผสานกับวิธีการวาดภาพ การเย็บปักถักร้อย การจับคู่สีต่างๆบนเครื่องแต่งกาย และการตกแต่งเครื่องประดับเงิน เพื่อให้มีความสวยงามมากยิ่งขึ้น จึงดูเหมือนเป็นการผสมผสานที่ลงตัวระหว่างวัฒนธรรมทางประวัติศาสตร์และสุนทรียศาสตร์ในความเป็นจริง และแนวคิด แสดงนัยยะความหมายแฝงของเครื่องแต่งกาย ที่มีคุณค่าของชาติพันธุ์ไป๋ไค่เหยา

แนวคิด หลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. หลักการอนุรักษ์มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม หมายถึง “การปฏิบัติ การแสดง การแสดงออก ความรู้และทักษะ ตลอดจนเครื่องมือ วัตถุ สิ่งประดิษฐ์ และสถานที่ทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้รับการยอมรับว่าเป็นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมโดยกลุ่มหรือบุคคล” (ยูเนสโก. อนุสัญญาว่าด้วยการอนุรักษ์มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม[ส].ปารีส: องค์การสหประชาชาติ, 2003.) การอนุรักษ์มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมในกระบวนการดำรงชีวิต เป็นมโนทัศน์ที่ขยายความจากการอนุรักษ์มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมแบบอยู่นิ่ง หยวนลี่(Yuan Li) เป็นคนแรกที่เสนอ “แนวคิดอนุรักษ์มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมในกระบวนการดำรงชีวิต” ที่ประเทศจีน ส่วนในต่างประเทศ ประเทศแรกที่เสนอแนวความคิดเดียวกันคือประเทศญี่ปุ่น สิ่งที่เรียกว่า “การอนุรักษ์ในกระบวนการดำรงชีวิต” หมายถึงให้กิจกรรมการอนุรักษ์มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมเข้ากับการผลิตและการดำรงชีวิตของผู้คน ให้สอดคล้องและเข้ากับบริบททางสังคมยุคใหม่โดยผ่านการปรับตัวและนวัตกรรมใหม่

การอนุรักษ์มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมในกระบวนการดำรงชีวิตต้องรับประกันสภาพความเป็นอยู่และสาระสำคัญของชีวิต มิฉะนั้นจะเป็นอุปสรรคต่อการอยู่รอด (Wu Bingan, 2004, P5-11) มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมยังคงเป็นกิจกรรมทางสังคมที่จะดำเนินในชีวิตต่อไปได้ การอนุรักษ์มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่มีชีวิตภายใต้เงื่อนไขทางประวัติศาสตร์ใหม่ต้องทำให้มรดกวัฒนธรรมดังกล่าวสามารถดำรงคงอยู่ได้อย่างยั่งยืน และรักษาคุณค่าที่เป็นอัตลักษณ์ของตนในฐานะผู้สืบทอดทางวัฒนธรรม ดังนั้นในแง่ของความหมาย การอนุรักษ์มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมในรูปแบบที่มีชีวิตจึงประกอบด้วย 1.การอนุรักษ์วิธีการผลิตของผู้สืบทอดและความสามารถในการสืบทอด 2. การอนุรักษ์ความเป็นเอกเทศและความหลากหลายของมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม 3. การรักษาและกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ของมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมเพื่อปรับให้เข้ากับเวลาและพื้นที่ใหม่

1.1 หลักการพื้นฐานของการอนุรักษ์มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม:

หลักการอนุรักษ์ความถูกต้อง หมายถึง เมื่ออนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม เราต้องอนุรักษ์ต้นฉบับประวัติศาสตร์ที่แท้จริง เรื่องราวดั้งเดิม และอนุรักษ์ข้อมูลทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมทั้งหมดที่สืบทอดมา

หลักการอนุรักษ์เชิงบูรณาการ หมายถึง การก่อตัวของวัฒนธรรมไม่ได้แยกส่วนกระจาย แต่เป็นตัวแทนโดยรวมในการอนุรักษ์ของทั้งหมด และมีหลายทิศทางและในหลายระดับ เพื่อให้แน่ใจว่าความสมบูรณ์ของวัฒนธรรมได้รับการอนุรักษ์ความสมบูรณ์ของวัฒนธรรมได้ในระดับที่ดีที่สุดและส่งต่อแบบครบคลุมที่สุด

หลักการอนุรักษ์ทางวิทยาศาสตร์ หมายถึง การนำแนวคิดการอนุรักษ์การพัฒนาทางวิทยาศาสตร์ไปใช้ ซึ่งจำเป็นต้องจัดการความสัมพันธ์ระหว่างการคุ้มครองอนุรักษ์ และการใช้ประโยชน์ของมรดกอย่างถูกต้อง โดยส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่ครบคลุม มีการประสานงานกันอย่างยั่งยืน

หลักการอนุรักษ์มรดกที่ใกล้สูญพันธุ์เป็นอันดับแรก คือการมองตามความเป็นจริงของสถานการณ์ ให้ความสำคัญกับมรดกที่ใกล้สูญพันธุ์ให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ เพื่อหลีกเลี่ยงการสูญเสียมรดกวัฒนธรรม

ดังนั้น วิธีการอนุรักษ์มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม จึงเป็นวิธีการระบุและสนับสนุนผู้สืบทอดเพื่อการอนุรักษ์ ด้วยการอนุรักษ์แบบสร้างและผลิตใหม่ รวมถึงวิธีการอนุรักษ์เพื่อรักษาสภาพแวดล้อมแบบดั้งเดิม

2. ทฤษฎีสุนทรียภาพ

ในฐานะสาขาหนึ่งของปรัชญา สุนทรียภาพมีขอบเขตการนิยามที่ค่อนข้างกว้าง โดยถือเอาศิลปะเป็นวัตถุการวิจัยและวิเคราะห์ และศึกษาแก่นแท้ ลักษณะเฉพาะ หน้าที่ รูปแบบ ส่วนประกอบ และกฎของความงาม สุนทรียศาสตร์แบบมาร์กซิสต์(Marxism) เชื่อว่าความงามคือการทำให้ธรรมชาติมีมนุษยธรรม ประกอบด้วยองค์ประกอบสองประการของความงามเชิงเนื้อหาและความงามที่เป็นทางการ ซึ่งเป็นแหล่งที่มาของความงาม สามารถพัฒนาด้วยการรับรู้ถึงการปฏิบัติทางสุนทรียะเชิงสร้างสรรค์ของมนุษย์และด้วยความสามารถในการสร้างความงาม (Kagan,1987,P21) เป็นการศึกษาองค์ประกอบทางสุนทรียภาพคืออะไรในภววิทยาศิลปะ และคุณค่าทางสุนทรียะใดที่ถูกสร้างขึ้น สำหรับคุณค่าทางสุนทรียะของสิ่งต่างๆ นั้น คุณค่าทางสุนทรียะที่สำคัญที่สุดมาจากความงามเชิงเนื้อหาของภววิทยาศิลปะ และแสดงออกซึ่งรูปลักษณ์และลวดลายของความงามในรูปแบบเฉพาะ แล้วกระทำต่อชีวิตทางสังคม เพื่อให้เกิดคุณค่าทางสุนทรียะ ได้แก่ รูปแบบ ขนาด สี โครงสร้าง และวัตถุดิบ บนพื้นฐานของคุณค่าทางสุนทรียะเหล่านี้ วิเคราะห์กฎทางสุนทรียะที่แท้จริง เพื่อดำเนินแผนการจัดการและกำหนดทิศทางสำหรับการขยายผลและการประยุกต์ใช้ต่อไปในอนาคต

กฎแห่งความงาม ถูกแบ่งเป็น 2 ประการ คือ อันดับแรก กฎแห่งความงามเป็นสาระสำคัญของสิ่งที่สวยงาม กฎแห่งความงามกำหนดความสวยงาม อะไรที่สอดคล้องกับกฎแห่งความงามถือเป็นสิ่งสวยงาม สิ่งนั้นจะงามหรือไม่ขึ้นอยู่กับว่าสอดคล้องกับกฎแห่งความงามหรือไม่ ดังนั้นกฎแห่งความงาม คือ สาระของสิ่งที่สวยงามหรือแก่นแท้ของสิ่งที่สวยงาม ประการที่สอง ความงามเป็นกฎหมาย เนื่องจากกฎแห่งความงามเป็นแก่นแท้ของความงามของสิ่งต่าง ๆ ความงามของสิ่งต่าง ๆ จึงเกิดจากกฎนี้ และสิ่งใดที่ไม่สวยงามเป็นเพราะไม่มีกฎนี้ ดังนั้นความงามจึงเป็นกฎอย่างหนึ่ง กฎที่ทำให้สิ่งต่าง ๆ สวยงาม ประการที่สาม ความงามมีสถานภาพเป็นภววิสัย ในเมื่อความงามเป็นกฎและกฎที่เป็นภววิสัย จึงพิสูจน์ได้ว่าความงามเป็นภววิสัย (Marx,1979,P97).

ขอบเขตของการวิจัยทฤษฎีสุนทรียศาสตร์ เป็นการดำรงอยู่ของความงาม ความรับรู้ความเข้าใจในความงาม และการสร้างความงาม กล่าวคือ ความงาม การรับรู้ความงามและศิลปะ ความงามของความเป็นจริงตามภววิสัยเป็นพื้นฐานของสุนทรียศาสตร์ด้านอื่น ๆ ความงามของความเป็นจริงเป็นรากเหง้าของความงาม แยกเช่นเดียวกับความงามทางศิลปะ โดยการทำความเข้าใจความงามของความเป็นจริงเท่านั้น จึงจะสามารถเข้าใจความงามได้อย่างถูกต้องและเข้าใจความงามของศิลปะได้ดีขึ้น

3. ทฤษฎีการประเมินคุณค่าทางวัฒนธรรม

ในบริบท“กฎบัตรบुरา”(The Burra Charter)ฉบับภาษาจีน คำว่า“คุณค่ามรดก”หรือ“คุณค่ามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม”มีความหมายเหมือนกัน นัยสำคัญของวัฒนธรรมหมายถึงคุณค่าทางสุนทรียศาสตร์ ประวัติศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคม หรือจิตวิญญาณต่อผู้คนในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต

3.1 หลักการประเมินมรดกทางวัฒนธรรม

1) หลักการของความเป็นกลาง เป็นการทำการสำรวจเชิงลึกเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ก่อนการประเมิน และเข้าใจข้อมูลจริงทั้งหมดอย่างครบถ้วน จึงวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดจากสถานการณ์จริง

2) หลักการทางวิทยาศาสตร์ เป็นการนำบรรทัดฐาน มาตรฐาน ขั้นตอน และวิธีการประเมินที่สอดคล้องกันทางวิทยาศาสตร์มาใช้ และปรับมาตรฐาน ขั้นตอน และวิธีการการประเมินให้เหมาะสมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การประเมิน และข้อกำหนดการประเมินที่แตกต่างกัน

3) หลักการความเป็นอิสระในการรับรองเอกสาร ไม่ว่าจะเป็นการประเมินโดยรวมหรือการประเมินเพียงครั้งเดียว จะต้องดำเนินการด้วยความเป็นกลาง และไม่สามารถเปลี่ยนแปลงข้อมูลวิธีการ และผลลัพธ์ของการประเมินได้โดยพลการเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัวของคุณหรือสถาบัน การประเมินมีความเป็นอิสระ ปราศจากการแทรกแซงจากทุกฝ่าย

4) หลักการเชิงระบบ ด้วยระบบคุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรมเป็นระบบที่ซับซ้อน ควรได้รับการประเมินในภาพรวมจากมุมมองที่เป็นระบบ

5) หลักการความเป็นไปได้ ด้วยผลการประเมินควรให้คำแนะนำ มีส่วนร่วม และเป็นประโยชน์ในการอนุรักษ์คุ้มครอง และนำมรดกทางวัฒนธรรมกลับมาใช้ใหม่

3.2 การประเมินคุณค่าทางสุนทรียภาพ

คุณค่าทางสุนทรียภาพ เป็นการมุ่งเน้นไปที่ระดับการรับรู้ทางประสาทสัมผัส รวมถึงการสร้างความรู้สึกร่วมในการมองเห็น การดมกลิ่น และการได้ยิน รวมถึงแง่มุมที่บ่งบอกถึงการรับรู้ทางประสาทสัมผัสมาตรฐานหลักเกณฑ์ดังกล่าว อาจรวมถึงการพิจารณารูปแบบ ขนาด สี โครงสร้างและวัสดุก่อสร้าง รวมถึงกลิ่นและเสียงที่เกี่ยวข้องกับสถานที่และการใช้งาน

3.3 การประเมินคุณค่าทางประวัติศาสตร์

คุณค่าทางประวัติศาสตร์ เป็นการครอบคลุมทั้งประวัติศาสตร์ด้านสุนทรียศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคม และเป็นพื้นฐานของคุณค่ามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมในวงกว้างด้วย นอกเหนือจากการครอบคลุมการวิจัยทางประวัติศาสตร์ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องแล้ว ยังแสดงออกของความเกี่ยวข้องและความครบถ้วนคุณค่าทางวิทยาศาสตร์และเน้นคุณค่าการวิจัย สถานที่ที่หนึ่งอาจมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ เนื่องจากอาจมีผลกระทบหรือได้รับอิทธิพลจากบุคคลในประวัติศาสตร์ เหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ ช่วงเวลาทางประวัติศาสตร์ หรือกิจกรรมทางประวัติศาสตร์ และอาจยังมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ในฐานะสถานที่สำหรับเหตุการณ์สำคัญ สำหรับสถานที่ใดก็ตาม เมื่อความเชื่อมโยงทางอารมณ์หรือหลักฐานทางประวัติศาสตร์ยังคงมีอยู่ หรือเมื่อสภาพแวดล้อมค่อนข้างสมบูรณ์ มันจะมีความสำคัญมากกว่า

อย่างไรก็ตาม ความเชื่อมโยงระหว่างเหตุการณ์และอารมณ์ความรู้สึกบางอย่างอาจมีความสำคัญมากจนทำให้สถานที่นั้นยังคงคุณค่าไว้ ถึงแม้ว่าอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงหรือจัดการสถานที่ดังกล่าวในภายหลัง

3.4 การประเมินคุณค่าทางวิทยาศาสตร์

คุณค่าทางวิทยาศาสตร์ของมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม หมายถึง ความสำคัญเชิงเหตุผลและทางเทคนิคของสังคมที่มรดกทางวัฒนธรรมนั้นตั้งอยู่ และเป็นการบันทึกที่สำคัญในกระบวนการอารยธรรมของมนุษย์ โดยเน้นคุณค่าทางวิจัย ความหายากและความเป็นตัวแทนของมรดก คุณค่าทางวิทยาศาสตร์หรือการวิจัยของสถานที่จะขึ้นอยู่กับความสำคัญ ความขาดแคลน คุณภาพหรือความเป็นตัวแทนของข้อมูลที่เป็นปัญหา และขอบเขตที่ข้อมูลนั้นอาจให้ข้อมูลที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

3.5 การประเมินคุณค่าทางสังคม

คุณค่าทางสังคมหมายถึง คุณค่าที่มุ่งเน้นด้านวัฒนธรรมร่วมสมัยและมีความหมายแฝงที่หลากหลายอันเนื่องมาจากความหลากหลายทางชาติพันธุ์ ซึ่งขึ้นอยู่กับความสามารถของสถานที่ในการทำหน้าที่เป็นจุดโฟกัสสำหรับความรู้สึกทางจิตวิญญาณ การเมือง ชาติ หรือวัฒนธรรมอื่นๆ ของคนส่วนใหญ่หรือส่วนน้อย

3.6 การประเมินคุณค่าด้านอื่นๆ

การจำแนกคุณค่าทางสุนทรียศาสตร์ ประวัติศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมเป็นวิธีหนึ่งในการทำความเข้าใจแนวคิดเกี่ยวกับความสำคัญทางวัฒนธรรม อย่างไรก็ตาม การจำแนกประเภทที่แม่นยำยิ่งขึ้นอาจพัฒนาไปตามความเข้าใจที่ลึกซึ้งเกี่ยวกับสถานที่ต่างๆ

4. ทฤษฎีการผลิตซ้ำทางวัฒนธรรม (Cultural Reproduction Theory)

มโนทัศน์เรื่องการผลิตซ้ำเริ่มแรกมาจาก “หนังสือว่าด้วยทุน” ของคาร์ล มาร์กซ์ (Karl Marx) และปีแอร์ บูร์ดิเยอ (Pierre Bourdieu) นักสังคมวิทยาชาวฝรั่งเศสได้เสนอแนวคิดของการผลิตซ้ำทางวัฒนธรรมเป็นคนแรกในทศวรรษที่ 70 ของศตวรรษที่ 20 การผลิตเชิงวัฒนธรรมคือการแทรกซึมความคิด เจตจำนง อารมณ์ ความทะเยอทะยาน และทรัพยากรทางวัฒนธรรมอื่นๆ ของผู้ผลิตเข้าไปในกระบวนการผลิตบางอย่าง ซึ่งเป็นกระบวนการของการทำให้เป็นรูปธรรม ไม่ใช่การกำจัดวัฒนธรรมดั้งเดิมและค่านิยมทางสังคม แต่เป็นการปลูกฝังค่านิยมและความคิดใหม่ (Liu Bo & Zhang Han, 2021, P.120)

การผลิตซ้ำทางวัฒนธรรมเป็นกระบวนการปรับตัวใหม่ของวัฒนธรรม ซึ่งเป็นการปฏิบัติทางวัฒนธรรมที่ดำเนินการภายใต้สถานการณ์ของการเกิดขึ้นของวัฒนธรรมมนุษย์และการแยกสังคมมนุษย์ออกจากธรรมชาติอย่างค่อยเป็นค่อยไปเพื่อให้มีชีวิตของตนเอง (Gao Xuanyang, 2004) การผลิตซ้ำทางวัฒนธรรมเน้นย้ำว่าวัฒนธรรมมีพลวัต วิวัฒนาการอย่างต่อเนื่อง และเป็นกระบวนการของการผลิตซ้ำอย่างต่อเนื่อง ความแตกต่างระหว่าง “การผลิตซ้ำทางวัฒนธรรม” และ “การผลิตทางวัฒนธรรม” นั้นสะท้อนให้เห็นในข้อเท็จจริงที่ว่าสิ่งแรกนั้นไม่เพียงแต่ครอบคลุมองค์ประกอบทั้งหมดของการผลิตทางจิตวิญญาณทั่วไปเท่านั้น แต่ที่สำคัญกว่านั้นคือ กิจกรรมการผลิตที่ซับซ้อน เปิดกว้างอยู่เหนือธรรมชาติและสร้างสรรค์ (Zhang Fangyu, 2021, หน้า 53) การอนุรักษ์วัฒนธรรมเป็นกระบวนการต่อเนื่องที่เริ่มต้นซ้ำแล้วซ้ำอีก ไม่ว่าจะวัฒนธรรมจะมีอยู่ในรูปแบบใด เมื่อมันก่อตัวขึ้น จะถูกส่งต่อไปและยอมอาศัยพลังทะลุทะลวงที่แข็งแกร่งด้วยหลากหลายวิธี จึงส่งผลกระทบต่อ วิธีคิด วิธีชีวิต และความอยู่รอดของผู้คน

ดังนั้นการผลิตซ้ำทางวัฒนธรรม ในประเด็นของการศึกษานิวเจอร์นี้ หมายถึงกิจกรรมอุตสาหกรรมวัฒนธรรมที่ประมวลผลและบูรณาการทรัพยากรใหม่ จากนั้นเผยแพร่ผ่านสื่อรูปแบบใหม่ของวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู่เหย้า ลักษณะเด่น วิธีการสื่อสารวัฒนธรรมแบบสมัยใหม่ใน

การเผยแพร่ทรัพยากรวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยาเป็นแรงผลักดันสำคัญในการเผยแพร่ วัฒนธรรมเครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู๋เหยา

ความหมายที่เกี่ยวข้องกับการผลิตซ้ำทางวัฒนธรรม

การสืบทอดแบบให้มีชีวิต หมายถึง การแปลงทรัพยากรทางวัฒนธรรมให้เป็นผลิตภัณฑ์ทาง วัฒนธรรม ซึ่งอาจเป็นคุณค่าทางจิตวิญญาณที่จับต้องไม่ได้ และกิจกรรมการแสดงที่จับต้องได้

การพัฒนาการจำแนกประเภท หมายถึง การผลิตตามทรัพยากรทางวัฒนธรรมประเภทต่างๆ การอนุรักษ์ที่แตกต่างกัน

การขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม หมายถึง การรักษานัยยะความหมายแฝงทางวัฒนธรรม และ ทักษะหลักเป็นพื้นฐานของการสืบทอดที่แท้จริง

การรวมอุตสาหกรรม หมายถึง การรวม การรุก และการขยายขอบเขตระหว่างอุตสาหกรรม ต่างๆ

5 ทฤษฎีการจัดการศิลปะและวัฒนธรรม

การจัดการศิลปะและวัฒนธรรม คือ การจัดการในกระบวนการของกิจกรรมศิลปะและ วัฒนธรรม ประกอบด้วยสองมโนทัศน์หลักคือ ศิลปะวัฒนธรรมและการจัดการ นักวิชาการชาวจีน และชาวต่างประเทศมีความเห็นแตกต่างกันเกี่ยวกับคำจำกัดความของมโนทัศน์การจัดการศิลปะ คำ จำกัดความของการจัดการศิลปะของ Dong Feng ในงานวิจัย การจัดการศิลปะคือ การบริหารจัดการ การวางแผน การควบคุมกิจกรรมต่างๆของสถาบันศิลปะ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการวางแผนและการผลิต โครงการศิลปะ ตลาดและการตลาดศิลปะ การจัดหาเงินทุนและการสนับสนุนศิลปะ นโยบายศิลปะ และกฎหมาย การบูรณาการทรัพยากรศิลปะ การขยายกลุ่มผู้ชมศิลปะ การสร้างแบรนด์ศิลปะ และ สาขาอื่นๆ และเป็น การวางแผนโดยรวมและการควบคุมปฏิสัมพันธ์ระหว่างศิลปะกับปัจจัยภายนอก ทางสังคม (DONG Feng, 2014, 21.)

ทรัพยากรทางศิลปะในแนวคิดนี้ หมายถึง คำเรียกโดยรวมสำหรับความสำเร็จทางวัตถุและ จิตวิญญาณที่ยอดเยี่ยมทั้งหมดที่สร้างขึ้นโดยมนุษย์ และให้บริการเพื่อความอยู่รอดและการพัฒนา ของมนุษย์ จากมุมมองของการปฏิบัติ ทรัพยากรทางวัฒนธรรมสามารถแบ่งออกเป็นทรัพยากรทาง วัฒนธรรม ทางประวัติศาสตร์และทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นจริง จากมุมมองของรูปแบบ ทรัพยากร ทรัพยากรทางวัฒนธรรมสามารถแบ่งออกเป็นสองประเภท: ทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่เป็น วัตถุและทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (การจัดการศิลปะเบื้องต้น[M].หนานจิง: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยอาคเนย์, 2011, 41.)

การจัดการศิลปะและวัฒนธรรมมีความเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับกิจกรรมศิลปะ และคำ จำกัดความของแนวคิดและการแบ่งหน้าที่มักจะค่อนข้างคลุมเครือ การจัดการศิลปะและวัฒนธรรม ต้องการให้ผู้จัดการมีความสามารถในการประสานงานทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมศิลปะและ

วัฒนธรรม และเพื่อให้สามารถส่งเสริมศิลปินและทีมศิลปินในการสร้างสรรค์งานศิลปะและจัดแสดงงานศิลปะและวัฒนธรรม ในการจัดการศิลปะและวัฒนธรรมจากมุมมองของการจัดการ วิธีการจัดการศิลปะและวัฒนธรรมใช้วิธีการจัดการระดับจุลภาคเพื่อให้เป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพในการวางแผน จัดระเบียบ สิ่งการ ประสานงาน และควบคุม นำมาซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่กลมกลืนกัน กิจกรรมที่เป็นระเบียบเรียบร้อย และในที่สุดก็บรรลุเป้าหมายขององค์กร

หลักการพื้นฐานการจัดการศิลปะ ได้แก่ หลักการอยู่ร่วมกันอย่างกลมกลืนและปรองดอง หลักการพัฒนาที่ยั่งยืน หลักการความสมดุลทางศิลปะและนิเวศวิทยา หลักการสร้างผลประโยชน์ที่ดีที่สุด และหลักการของความคิดสร้างสรรค์ การอยู่ร่วมกันอย่างปรองดอง รวมถึงความกลมกลืนของศิลปะที่หลากหลายระดับ ประเภท และชาติพันธุ์ การพัฒนาที่ยั่งยืน ขึ้นอยู่กับความสามารถในการใช้วิทยาศาสตร์ มรดกทางศิลปะและทรัพยากรเป็นหลัก มีการขยายและกระตุ้นการบริโภคศิลปะ จัดวางและวางแผนการพัฒนาศิลปะที่เหมาะสม

6. ทฤษฎีการตีความและการนำเสนอมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม (Interpretation and Presentation of Cultural Heritage)

จากการวิเคราะห์กฎบัตร อนุสัญญาฯ มติ คำประกาศ และเอกสารอื่นๆที่เกี่ยวข้อง การตีความและการนำเสนอมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมสามารถเข้าใจได้ทั้งในแง่มุมมองกว้างและแคบ: ในความหมายกว้าง การตีความและการนำเสนอสามารถเข้าใจได้ว่าเป็นการแสดง การตีความ และการเผยแพร่ รูปแบบ คุณค่า จิตวิญญาณของมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม โดยมุ่งส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน จุดเน้นของการตีความในวงวิชาการอยู่ที่เพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ค้น มากกว่าการสั่งสอนหรือให้ข้อมูลฝ่ายเดียว ในความหมายทางแคบ ในเดือนตุลาคม ปี ค.ศ.2008 กฎบัตร ICOMOS สำหรับการตีความและการแสดงแหล่งมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่ได้ผ่านการพิจารณาและประกาศที่เมือง“ควิเบก” ได้กำหนดความหมายของคำว่า“การตีความ”ไว้อย่างชัดเจนว่า “การตีความ” เป็น กิจกรรมทั้งหมดที่สามารถปลุกจิตสำนึกสาธารณะ และเสริมสร้างความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับแหล่งมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ซึ่งรวมถึงสิ่งพิมพ์และสิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ การบรรยายสาธารณะ สิ่งติดตั้งภายในสถานที่หรือนอกสถานที่ โครงการการศึกษา กิจกรรมชุมชน การวิจัยอย่างต่อเนื่อง การฝึกอบรม และการประเมินผลของกระบวนการการแสดงด้วย

“การแสดง” หมายถึงการเผยแพร่เนื้อหาสื่อความหมายตามแผน ณ แหล่งมรดกทางวัฒนธรรม ผ่านการจัดเตรียมข้อมูลสื่อความหมาย การติดต่อโดยตรง และสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดแสดง ข้อมูลสามารถถ่ายทอดผ่านวิธีการทางเทคนิคที่หลากหลาย รวมถึง (แต่ไม่จำกัดเพียง) กระดานข้อมูล นิทรรศการพิพิธภัณฑ์ เส้นทางท่องเที่ยวที่ผ่านการออกแบบ การบรรยาย

แอปพลิเคชันมัลติมีเดียและเว็บไซต์ ฯลฯ

6.1 หลักการตีความทางวัฒนธรรมและทฤษฎีการนำเสนอ ประกอบด้วย

หลักการที่ 1 การเข้าถึงและความเข้าใจ: การตีความและการนำเสนอโครงการควรส่งเสริมการเข้าถึงมรดกทางวัฒนธรรมและความรู้ที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน

หลักการที่ 2 แหล่งที่มาของข้อมูล: การตีความและการนำเสนอควรอยู่บนพื้นฐานของหลักฐานที่รวบรวมโดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์และวิชาการที่เป็นที่ยอมรับ และจากประเพณีวัฒนธรรมที่มีอยู่ในปัจจุบัน

หลักการที่ 3 บริบทและวัฒนธรรม: แหล่งมรดกทางวัฒนธรรมควรได้รับการตีความและแสดงในบริบทและวัฒนธรรมของการพัฒนาทางสังคม วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และธรรมชาติ

หลักการที่ 4 ความถูกต้อง: การตีความและการนำเสนอแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมต้องเป็นไปตามหลักการพื้นฐานของความถูกต้องในเอกสารนารา (Nara Document on Authenticity)(1994)

หลักการที่ 5 ความยั่งยืน: การวางแผนตีความมรดกทางวัฒนธรรมต้องเคารพสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และวัฒนธรรมของแหล่งมรดก และวัตถุประสงค์หลักควรรวมถึงความยั่งยืนทางสังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม

หลักการที่ 6 ความครอบคลุมและทั่วถึง: การตีความและการนำเสนอแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมต้องดำเนินการโดยผู้เชี่ยวชาญด้านมรดก สถาบันที่รับผิดชอบ หน่วยงานและชุมชนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผลลัพธ์ของการร่วมมืออย่างมีความหมายของผู้มีส่วนร่วมอื่นๆ

หลักการที่ 7 การวิจัย การฝึกอบรม และการประเมินผล: การวิจัย การฝึกอบรม และการประเมินผลอย่างต่อเนื่องเป็นองค์ประกอบสำคัญของการตีความแหล่งมรดกทางวัฒนธรรม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง พบว่า ในระบบCNKI (ฐานความรู้แห่งประเทศจีน) มีผลงานวิจัยเกี่ยวกับชาวไป๋กุ่เหยา 119 ชิ้น ผู้วิจัยได้สรุป รวบรวมและทบทวนประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุมชนฮั่วหลี่

Yi Wei & Jiang Zhaofeng (2004.) เรื่อง“การพัฒนาการท่องเที่ยวสไตส์ไป๋กุ่เหยา อำเภอหนานตาน เขตปกครองตนเองกว่างซี” ได้วิจัยสถานการณ์การอนุรักษ์วัฒนธรรมไป๋กุ่เหยาในชุมชนฮั่วหลี่และนำเสนอข้อเสนอการสร้างนิเวศพิพิธภัณฑไป๋กุ่เหยาในฮั่วหลี่ ซึ่งเป็นอาคารอเนกประสงค์ที่รวบรวมเอานิทรรศการแสดงทางวัฒนธรรมไป๋กุ่เหยา สำนักงาน อพาร์ทเมนต์ ห้องจัดเลี้ยง และบริการทางธุรกิจไว้อย่างครบวงจร อาศัยนิเวศพิพิธภัณฑแห่งนี้เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมไป๋กุ่เหยา ใน

ขณะเดียวกันพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไปพร้อมกัน แต่ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่านิเวศพิพิธภัณฑน์ไป๋คู้เหยา มีข้อจำกัดในการอนุรักษ์วัฒนธรรมประจำชาติเป็นอย่างมาก ความต้องการให้ผู้อยู่อาศัยท้องถิ่นดำรงชีวิตแบบดั้งเดิมเพื่อเป็นผู้สืบทอดวัฒนธรรมนั้น ทำได้โดยไม่ต้องแสวงหาการพัฒนาการอนุรักษ์ในรูปแบบนี้ไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้คนในท้องถิ่นซึ่งเป็นเจ้าของวัฒนธรรมเอง จึงเป็นการอนุรักษ์แบบยูโทเปียที่อ้างอิงแต่ตำราคลาสสิกทางประวัติศาสตร์และห่างจากชีวิตความเป็นจริง Guo Xueshuang (2009) เรื่อง “การวิจัยเกี่ยวกับประวัติศาสตร์และสถานการณ์ปัจจุบันของการพัฒนาห้องน้ำไป๋คู้เหยา กรณีศึกษาชุมชนช่วยเหลือ” ได้เสนอให้ใช้วิธีการวิจัยทางมานุษยวิทยา สังคมวิทยา และประวัติศาสตร์เพื่อดำเนินการสำรวจภาคสนามเกี่ยวกับการใช้ห้องน้ำของชาวไป๋คู้เหยาในชุมชนช่วยเหลือ ศึกษาและอธิบายกระบวนการทางประวัติศาสตร์ห้องน้ำชาวไป๋คู้เหยา ตั้งแต่สมัยที่ยังไม่มีห้องน้ำไปจนถึงมีห้องน้ำแบบดั้งเดิมและล้ำหลัง และสุดท้ายมีการสร้างห้องน้ำระบบแห่งเชิงนิเวศน์ การวิจัยชิ้นนี้ได้แสดงให้เห็นว่ายากที่หน่วยงานของรัฐจะใช้มาตรการต่างๆ เพื่อบังคับในการส่งเสริมการพัฒนาห้องน้ำของชาวไป๋คู้เหยา การเปลี่ยนแปลงแนวคิดภายในของชาวไป๋คู้เหยาเท่านั้นที่สามารถเพิ่มอัตราการใช้ห้องน้ำระบบแห่งเชิงนิเวศได้

Liu Li (2006) เรื่อง “การวิจัยเกี่ยวกับการอนุรักษ์และสืบทอดวัฒนธรรมกลองมโหระทึกของชาวไป๋คู้เหยา กรณีศึกษาชุมชนช่วยเหลือ” ได้ใช้วิธีการวิจัยภาคสนามทางมานุษยวิทยาเพื่อดำเนินการวิจัยภาคสนามเกี่ยวกับการใช้ การสืบทอด และการอนุรักษ์วัฒนธรรมกลองมโหระทึกของชาวไป๋คู้เหยาในชุมชนช่วยเหลือโดยละเอียด จากกรณีศึกษาดังกล่าวพบว่า การใช้กลองมโหระทึกในท้องถิ่นในระยะยาวมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับสภาพแวดล้อมทางนิเวศวิทยาที่เป็นอัตลักษณ์และปัจจัยทางวัฒนธรรมของชุมชนช่วยเหลือ ผลการวิจัยพบว่าในโครงการสืบทอดและอนุรักษ์วัฒนธรรมกลองมโหระทึกนั้น จำเป็นต้องรวบรวมนักวิชาการและทรัพยากรของรัฐ กระตุ้นความกระตือรือร้นของประชาชนในท้องถิ่นในการแสดงบทบาทเป็นเจ้าของวัฒนธรรมอย่างเต็มที่ ทำให้พวกเขา กลายเป็นกำลังสำคัญในการร่วมสืบทอดและอนุรักษ์วัฒนธรรมกลองมโหระทึก

จากการวิจัยข้างต้น นักวิชาการได้ศึกษาการอนุรักษ์และการสืบทอดมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมในชุมชนช่วยเหลือจากมุมมองที่แตกต่างกัน โครงการบริหารจัดการ เช่น การก่อสร้างนิเวศพิพิธภัณฑน์ไป๋คู้เหยาและการสร้างห้องน้ำระบบแห่งเชิงนิเวศน์จะไม่เกิดผล หากแค่อาศัยการบังคับใช้มาตรการของรัฐบาลโดยปราศจากการสนับสนุนจากประชาชนในท้องถิ่น ผลการวิจัยเหล่านี้ช่วยอธิบายถึงความสำคัญของการอนุรักษ์และการพัฒนามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมในชุมชนช่วยเหลือ และการมีส่วนร่วมของผู้คนในท้องถิ่น การเปลี่ยนแนวคิดภายในและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและมีบทบาทอย่างแข็งขันของชาวไป๋คู้เหยาเท่านั้น สามารถส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืนของชุมชนช่วยเหลืออย่างแท้จริงได้

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลวดลายเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู้เหยา

Jia Jingsheng & Jia Yuzhou (2014.P.75-79) เรื่อง “การตีความวัฒนธรรมของแบบจำลองลวดลายเครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู้เหยา” เป็นการศึกษาลวดลายเกี่ยวกับเด็กทารก ลูกไก่ ตัวหนังสือภาษาจีนคำว่าข้าว และลวดลายกรรไกรเป็นต้นของเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู้เหยาด้วยทฤษฎีสัญศาสตร์(Semiotics)และวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล(Textual Analysis) ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะเฉพาะของลวดลายเครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู้เหยานั้นแสดงออกอย่างครอบคลุมทั้งภาพรวมและส่วนรายละเอียด รวมทั้งในการบูชาการสืบพันธุ์และบรรพบุรุษด้วย ถือว่าเป็นการวิจัยขั้นพื้นฐานในการเก็บรวบรวมข้อมูล

Luan Longwei (2014) เรื่อง “การวิจัยเกี่ยวกับลวดลายเครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู้เหยา” โดยใช้ทฤษฎีทางด้านศิลปศาสตร์ในการจำแนกประเภทลวดลายเครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู้เหยาตามหัวข้อการวิเคราะห์และกฎของความงามอย่างเป็นทางการจากมุมมองของจุด เส้น พื้นผิว และอื่นๆ ชูจุดเด่นลักษณะทางศิลปะภายในและความหมายแฝงทางวัฒนธรรม นำเสนอแผนการอนุรักษ์และสืบทอดลวดลายเครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู้เหยา รวมทั้งอธิบายการนำวัฒนธรรมลวดลายชาวไป๋คู้เหยาไปใช้ในการออกแบบของเครื่องแต่งกายแบบสมัยใหม่ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบเครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู้เหยาเป็นคำอธิบายประกอบรูปภาพของวัฒนธรรมประจำชาติชาวไป๋คู้เหยา และได้เสนอว่า ภายใต้อิทธิพลจากกระแสความหลากหลายทางวัฒนธรรมทั่วโลก การอนุรักษ์ศิลปะลวดลายของเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู้เหยา สิ่งแรกที่ต้องทำคืออนุรักษ์วัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู้เหยาก่อน

Chen Li (2009) เรื่อง “การวิจัยและการประยุกต์ใช้ลวดลายเครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู้เหยาที่กว้างซี” ได้ใช้วิธีการวิจัยทางมานุษยวิทยาวัฒนธรรม รวบรวมจำนวน ประเภท และรูปร่างของลวดลายเครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู้เหยาในกว้างซีอย่างเป็นระบบ สร้างฐานข้อมูลลวดลาย วิเคราะห์ลักษณะลวดลาย รวมทั้งนำไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบสมัยใหม่ เพื่อสืบทอดและอนุรักษ์วัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู้เหยา

จากการวิจัยข้างต้น นักวิชาการได้ทำการวิจัยเชิงลึกเกี่ยวกับรูปแบบเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู้เหยา สามารถตีความโดยการแยกและรวมลวดลายต่างๆ เข้าด้วยกันตามสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย และประเพณีของชาวไป๋คู้เหยาได้ สร้างฐานข้อมูลกราฟิกและใช้ในการออกแบบสมัยใหม่ เพื่ออนุรักษ์และสืบทอดวัฒนธรรมการแต่งกาย ผลการวิจัยเหล่านี้สามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษารูปแบบเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู้เหยาได้ แต่อาจจะต้องขาดการวิเคราะห์เกี่ยวข้องกับประวัติความเป็นมา การเปลี่ยนแปลงและลักษณะเฉพาะของลวดลายตัวเลข ลวดลายไก่ ลวดลายตัวอักษรภาษาจีน และลวดลายกรรไกรเป็นต้น อีกทั้งยังไม่ได้อธิบายถึงรายละเอียดของรูปแบบและวิธีการในการอนุรักษ์และสืบทอดวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู้เหยา ซึ่งจะเป็นประเด็นการวิจัยของงานวิจัยชิ้นนี้ที่

ผู้วิจัยจะดำเนินการต่อ เพื่อเป็นการเสริมข้อมูลพื้นฐานในการวิจัยลวดลายของวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยาในอนาคต

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรม

Xu Zhixuan (2020) เรื่อง “การวิจัยเกี่ยวกับมรดกงานฝีมือเย็บดอกไม้ที่หวังเจียง” ได้เสนอให้สร้างศูนย์การเรียนรู้ในโรงเรียนวิชาชีพพระดัมมัธยมศึกษาในท้องถิ่น เพื่อเป็นสถานที่รวบรวมและจัดนิทรรศการงานฝีมือเย็บดอกไม้และเครื่องใช้งานฝีมือของพื้นที่หวังเจียง จัดการเรียนการสอนงานฝีมือและเทคนิคการผลิตสำหรับครูและนักเรียนวิชาเอกเกี่ยวกับศิลปะในโรงเรียน จัดการเยี่ยมชมและสัมมนาแลกเปลี่ยนทางความรู้จากผู้เชี่ยวชาญทุกสาขาอาชีพที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นฐานการวิจัยและการท่องเที่ยว ผลวิจัยแสดงให้เห็นว่านิทรรศการและกิจกรรมต่างๆที่ศูนย์การเรียนรู้จัดขึ้นไม่เพียงแต่เปิดให้เฉพาะครู นักเรียน นักศึกษา ผู้นำท้องถิ่นและผู้เชี่ยวชาญเท่านั้น แต่ต้องเปิดให้ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้ด้วยเช่นกัน

สุนีย์ ภัทรเจียรพันธุ์ (2013) เรื่อง “การจัดการแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาการทำบาตร: กรณีศึกษาร้านหัตถกรรมไทยโบราณ” ได้เสนอวิธีการจัดการและการแก้ปัญหาในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาการทำบาตรและได้นำเสนอแผนการบริหารในอนาคตด้วย โดยเสนอว่า ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆให้เหมาะสมกับผู้เรียนรู้ในแต่ละวัย อย่างเช่นเด็กและผู้ใหญ่ รวมทั้งให้ชาวบ้านในชุมชนมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์และจัดกิจกรรมด้วย

Zhang Lingling (2014) เรื่อง “การวิจัยว่าด้วยบทบาทและหน้าที่ในการสืบทอดวัฒนธรรมชาติพันธุ์ของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชนบทในพื้นที่เขตมณฑลยูนนาน” ได้ชี้ให้เห็นว่าศูนย์การเรียนรู้ชุมชน Ren'an เป็นศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชนบทที่จัดตั้งขึ้นบนพื้นฐานของโรงเรียนอนุบาลชุมชน Ren'an เนื้อหาการสืบทอดทางวัฒนธรรมชาติพันธุ์หลักๆจะเน้นทางด้านภาษา ตัวอักษร ศิลปะ วรรณกรรม เครื่องแต่งกาย อาหาร เป็นต้น ส่วนวิธีการสืบทอดจะมีสองวิธี วิธีแรกคือจัดการเรียนการสอนในศูนย์การเรียนรู้ วิธีที่สองคือ ทำกิจกรรมนอกห้องเรียน ผลการวิจัยพบว่า บนพื้นฐานความเข้าใจในวัฒนธรรมดั้งเดิมของชาติ ชาวบ้านได้เรียนรู้ความรู้และทักษะเกี่ยวกับวัฒนธรรมของชาติตนเองโดยตรงจากกิจกรรมต่างๆที่จัดขึ้นของศูนย์การเรียนรู้ จะก่อให้เกิดความรู้สึกภาคภูมิใจ สร้างทัศนคติและค่านิยมทางบวกต่อวัฒนธรรมประจำชาติของตัวเอง

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศูนย์การเรียนรู้ข้างต้น พบว่า การมีส่วนร่วมของชาวบ้านในท้องถิ่นมีความสำคัญในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของชุมชนเป็นอย่างยิ่ง การดึงดูชาวบ้านเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ สามารถเสริมสร้างอารมณ์ความรู้สึก ทัศนคติ และค่านิยมที่ดีต่อวัฒนธรรมของตัวเอง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่า ในกระบวนการออกแบบการจัดตั้งแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมชุมชนช่วยเหลือ ต้องใช้วิธีการสื่อสารและแสดงออกในรูปแบบที่เหมาะสม เพื่อกระตุ้นให้คนในท้องถิ่นหันมาสนใจ

วัฒนธรรมของตัวเอง รวมทั้งเปิดพื้นที่การเรียนรู้สาธารณะที่ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้ด้วยความสะดวกอย่างแท้จริง

สรุป

ไป๋คู๋เหยา มีพัฒนาการทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่ยาวนาน การย้ายถิ่นฐานจากทางตอนเหนือของจีนสู่ทางตอนใต้ของจีนแสดงให้เห็นถึงวิวัฒนาการและการก่อตัวทางวัฒนธรรมของชาติพันธุ์ไป๋คู๋เหยา โดยในสมัยราชวงศ์หยวน หมิง และชิง ชาวเหยาจำนวนมากได้อพยพไปทางมณฑลยูนนานและก๊วยโจวในปัจจุบัน และในพื้นที่บริเวณรอยต่อของกวางซี หูหนาน และกวางตุ้ง จนกระทั่งหลังจากการสถาปนาสาธารณรัฐประชาชนจีนในปีค.ศ.1949 ชาวไป๋คู๋เหยาได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกของครอบครัวกลุ่มชาติพันธุ์เหยา ซึ่งเป็นการเปิดประวัติศาสตร์หน้าใหม่ของชาวไป๋คู๋เหยา และด้วยชีวิตความเป็นอยู่ของชาวไป๋คู๋เหยาที่เปลี่ยนไป พวกเขาจึงค่อยๆ แยกตัวออกจากกลุ่มชาติพันธุ์เหยาที่หนานตาน และกลายเป็นชุมชนอิสระอาศัยอยู่ในพื้นที่ของชุมชนฮ่วยหลี่ที่มีวัฒนธรรมพื้นบ้านชาวคู๋เหยาที่ประกอบด้วยความเชื่อและประเพณี วัฒนธรรมการแต่งกาย สถาปัตยกรรมและอาหาร ฯลฯ พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจะเป็นข้อมูลทางเอกสารเพื่อนำไปสู่การลงพื้นที่ภาคสนามและเป็นหลักการและทฤษฎีสำหรับกรวิเคราะห์ในบทรัดไป

บทที่ 3

วัฒนธรรมเครื่องแต่งกายและรูปแบบลวดลาย ของเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู้เหยาในชุมชนฮั่วหลี่

พัฒนาการทางวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู้เหยาของชุมชนฮั่วหลี่

เครื่องแต่งกายและลวดลายของชุดประจำชาติของชนเผ่า เปรียบเสมือนเป็นประวัติศาสตร์ที่ยังมีชีวิต เทียบได้กับตัวอักษรบันทึกเรื่องราวเช่นเดียวกับกลุ่มชาติพันธุ์อื่นที่ไม่มีตัวอักษรเป็นของตนเอง ชาวไป๋คู้เหยาพรรณนาประวัติศาสตร์ตนเองในรูปแบบต่างๆ โดยจำลองประวัติศาสตร์ของชาติผ่านรูปแบบเครื่องแต่งกาย ในขณะที่สงครามนำความหายนะและความเจ็บปวดมาสู่พื้นที่หลานตาน แต่เครื่องแต่งกายที่โดดเด่นของชนเผ่าก็ได้กลายเป็นรูปแบบชุดประจำชาติที่มีอัตลักษณ์ของชาวไป๋คู้เหยา (Tang Xi, 2016).

ก่อนปี ค.ศ. 1949 ชาวไป๋คู้เหยาที่ชุมชนฮั่วหลี่ใช้ชีวิตอพยพโดยไม่มีที่อยู่อาศัยถาวร ส่วนใหญ่จะแต่งกายด้วยชุดประจำเผ่าของตัวเอง (ภาพที่ 3-1) แต่หลังจากค.ศ.1949 เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม (Social Change) และเกิดความต้องการในการดำรงชีวิตแบบสมัยใหม่ ส่งผลให้ลักษณะและรูปแบบของเครื่องแต่งกาย ซึ่งสามารถแบ่งเครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู้เหยา ออกเป็นสองประเภทได้แก่ เครื่องแบบส่วนรวมขององค์กรทางรัฐและเครื่องแต่งกายแบบดั้งเดิมประจำเผ่า

ภาพที่ 3-1 เครื่องแต่งกายชาวไป๋คู้เหยาก่อนปี 1949 (ที่มา:Li Fengzhen)

ภาพที่ 3-2 เครื่องแต่งกายชาวไป๋คู้เหยาหลังปี 1949(ที่มา:Li Fengzhen)

หลังการปฏิรูปและเปิดประเทศใน ค.ศ.1978 ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิตใหม่ อิทธิพลของสิ่งแปลกใหม่จากต่างประเทศ การติดต่อและผสมผสานทางวัฒนธรรม ชาวไป๋คู้เหยา ก็ได้เริ่มเปิดกว้างความคิดและความเข้าใจทางด้านสุนทรียภาพ (Aesthetic) และมีการพัฒนา หลังจากเครื่องแต่งกายแบบตะวันตกได้แพร่หลายเข้าสู่ประเทศจีนแผ่นดินใหญ่ รสนิยมการแต่งกายของประชาชนก็มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น “สไตล์แบบสมัยใหม่” ได้รับความนิยมในวงกว้าง โดยเฉพาะภายใต้กระแสความนิยมทางวัฒนธรรม (Cultural Fever) จากภาคสังคมและวงวิชาการในประเทศจีนระหว่างทศวรรษ 1980-1990 เครื่องแต่งกายของกลุ่มชาติพันธุ์ในจีนจึงได้รับอิทธิพลจากทางตะวันตกทั้งในเรื่องการออกแบบ รูปแบบ สไตล์และการใช้สี จากภาพในอดีตทำให้ทราบว่า ชาวไป๋คู้เหยาบางกลุ่มเริ่มแต่งกายด้วยเสื้อกั๊กสไตล์ตะวันตก (ภาพที่ 3-3)

ภาพที่ 3-3 เครื่องแต่งกายชาวไป๋คู้เหยาหลังปี1978 (ที่มา:Li Fengzhen)

วัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู้เหยาในชุมชนฮั่วหลี่

ในชุมชนฮั่วหลี่ เครื่องแต่งกาย ถือเป็นทรัพย์สินที่มีคุณค่าในการแยกแยะลักษณะเฉพาะของผู้คนของชาวไป๋คู้เหยา มีข้อกำหนดที่แตกต่างกันสำหรับเครื่องแต่งกายในโอกาสต่างๆ เช่น การแต่งกายในชีวิตประจำวัน การแต่งกายในงานพิธีกรรมตามเทศกาลต่างๆ เป็นต้น

ในชีวิตประจำวัน ผู้ชายชาวไป๋คู้เหยาสวมกางเกงขาวาวสีขาวยาวและชุดลำลองเมื่อทำงาน โดยเปิดท่อนบนและไม่มีลายปักที่ขอบเสื้อ ผู้ชายไว้ผมยาวหลังจากโตเป็นผู้ใหญ่ และมักจะโพกผ้าขาวไว้บนศีรษะ ผู้หญิงชาวไป๋คู้เหยาสวมเสื้อสั้นสีดำที่ไม่มีปกและไม่มีแขน ปักลายด้านหลังเสื้อ คาดเข็มขัดตรงกลาง สวมใส่กระโปรงพริทจ๊อบสีน้ำเงินด้านล่าง และใช้ผ้าพันขาด้วย

ในช่วงเทศกาลและงานต่างๆ ผู้ชายชาวไป๋คู้เหยาจะสวมเครื่องแต่งกายเต็มยศเฉพาะเมื่อออกไปเยี่ยมญาติและร่วมงานในเทศกาลสำคัญ ๆ เท่านั้น โดยมีขอบเสื้อปลายแขน และปกคอแบะของเสื้อทั้งหมดขลิบด้วยผ้าสีน้ำเงินอ่อน สวมใส่กางเกงสีขาวยาวมีความยาวเลยเข่า ขอบเสื้อปักด้วยไหมสีเหลืองแดงและลายตัวอักษรภาษาจีนคำว่า“ข้าว” ระยะเวลาๆ กัน มีผ้าโพกศีรษะเป็นผ้าขาวพันด้วยผ้าดำ ส่วนสตรีชาวไป๋คู้เหยา มักสวมชุดยาวเลยขาท่อนบน ไม่มีคอปก ด้านหน้าและปลายแขนมีลายปัก มีโบว์ปักรอบเอว มีผ้าสีเหลืองผืนหนึ่งห้อยอยู่ที่หน้าอกซึ่งเต็มด้วยลวดลายปัก ผ้าโพกศีรษะคลุมด้วยผ้าสีเข้ม จากนั้นพันด้วยผ้าสีขาว ประดับด้วยลูกปัดและโซ่เงินต่าง ๆ โดยห้อยไว้ที่เข็มขัด การโพกศีรษะของผู้หญิง คือการมัดผมเป็นมวยไว้ด้านหลังศีรษะแล้วโพกด้วยผ้าสีดำ จากนั้นพันรอบศีรษะด้วยผ้าสีขาวสองครั้ง

เครื่องแต่งกายแบบดั้งเดิมของชาวไป๋คู้เหยา โดยมีเครื่องแต่งกาย 2 ประเภท ได้แก่ เครื่องแต่งกายแบบดั้งเดิมของผู้ชายและเครื่องแต่งกายแบบดั้งเดิมของผู้หญิง และยังแบ่งแยกย่อยออกเป็นเครื่องแต่งกายชุดลำลองและเครื่องแต่งกายชุดสวยหรู (ภาพที่ 3-4 ถึง 3-7)

ภาพที่ 3-4 ชุดลำลองผู้ชาย (ที่มา:นิเวศ พิพิธภัณฑ์ไป๋คู้เหยา)

ภาพที่ 3-5 เครื่องแต่งกายของผู้ชาย (ที่มา:Lai Fengzhen)

ภาพที่ 3-6 ชุดลำลองของผู้หญิง (ที่มา:ผู้วิจัย
ถ่ายเอง)

ภาพที่ 3-7 เครื่องแต่งกายของผู้หญิง (ที่มา:Lai
Fengzhen)

1. เครื่องแต่งกายแบบดั้งเดิมของผู้ชาย เครื่องแต่งกายของผู้ชายประกอบด้วย ผ้าโพกศีรษะ เสื้อ กางเกง เข็มขัด กางเกงซับใน และเครื่องประดับ

1.1 ผ้าโพกศีรษะ ชาวไป๋คู๋เหยา มีธรรมเนียมในการโพกศีรษะมาตั้งแต่สมัยโบราณ ซึ่งมีความเชื่อในหมู่บ้านโบราณ ว่าพอมดหัวร้ายจะเก็บผมของคนอื่น นำไปผสมกับเข็มและทราย ฝังลงในดิน เพื่อเสกให้ผู้คนเจ็บป่วยทำให้เกิดเป็นโรคระบาด รวมถึงลูกหลานจะถูกตัดขาดจนไร้ผู้สืบสกุล เพื่อให้ลูกสาวแต่งงาน ชาวไป๋คู๋เหยาจึงต้องรักษาผมไว้เหมือนชีวิตของตัวเอง ผู้ชายและผู้หญิงที่เป็นผู้ใหญ่ มักจะชอบไว้ผมยาวตลอดทั้งปี ผ้าโพกศีรษะจึงเป็นสิ่งสำคัญ ผู้ชายชาวไป๋คู๋เหยา นิยมจะโพกศีรษะด้วยผ้ายาวสีขาวและสีดำ ในชีวิตประจำวันจะใช้เป็นสีขาวมากกว่า ในโอกาสที่สำคัญหรือพิเศษจะโพกผ้าสีดำทับผ้าสีขาว แต่ก็มีบางคนชอบใช้ผ้าสีดำเป็นหลัก โดยหลักการใช้ผ้าโพกศีรษะมีรายละเอียดค่อนข้างเยอะ เช่น การไปงานพิธี หรือพบปะผู้คน ถ้าโพกผ้าสีขาวเพียงอย่างเดียวจะถูกมองว่าไม่ให้ความเคารพผู้อื่น เพราะฉะนั้น ส่วนใหญ่จะใช้ สีขาวและสีดำปนกัน ซึ่งขั้นตอนการผูกผ้าคือโพกสีขาวก่อนแล้วจึงผูกผ้าโพกสีดำตามหลัง ทำให้ดูเรียบร้อย เวลาม้วนผมมักจะพันจากกึ่งกลางหน้าผากไปทางด้านหลังโดยไขว้ไปด้านหลังศีรษะ ส่วนผมยาวที่มัดไว้สามารถม้วนเป็นลอนแน่นทั้ง 2 ข้างของหน้าผากได้

ภาพที่ 3-8 ผู้ชายชาวไป๋คู๋เหยาจะใช้ผ้าโพกศีรษะและม้วนผมด้วยผ้าโพกศีรษะ
(ที่มา: นิเวศพิพิธภัณฑ์ไป๋คู๋เหยา)

1.2 เครื่องแต่งกายส่วนบน/เสื้อ เครื่องแต่งกายลำลองส่วนบนของผู้ชายแบ่งเป็นเครื่องแต่งกายสีดำและเครื่องแต่งกายลายดอก (ภาพที่ 3-9) ชุดสีดำจะมีลักษณะเป็นสีดำทั้งตัว ไม่มีลวดลายปัก และปลายปักทั้งสองข้างพับเป็นปกตั้ง และมีรอยแยกที่มุมทั้งสองด้านและมุมล่างของเส้นกึ่งกลางสมมาตรด้านหลังเครื่องแต่งกาย ชุดแต่งกายลายดอกจะมีลักษณะของปกเสื้อ ชายเสื้อ และปลายแขนของเครื่องแต่งกายลายดอกพันด้วยผ้าสีน้ำเงิน ในขณะที่เดียวกันก็มีมุมบิดงอเย็บที่ง่ามทั้งสองข้างและด้านล่าง มุมกึ่งกลางด้านหลังเครื่องแต่งกาย มุมล่างของด้านหลังเส้นกึ่งกลางปักด้วยลวดลาย“ลูกไก่”ในแต่ละด้านและขอบ และแต่งผ้าสีน้ำเงินที่ปลายล่างของเครื่องแต่งกายทั้งสองด้านปักด้วยตัวอักษรภาษาจีนคำว่า “ข้าว” สามตัว และลวดลาย“ลูกไก่” สองลายในแต่ละด้าน และสุดท้ายเย็บกระเป๋าด้านในของเสื้อด้านซ้าย

เสื้อคลุมส่วนบนของชุดสวยหรู (ภาพที่ 3-10) ประกอบด้วยเสื้อเดี่ยว 4 ชั้นที่มีความยาวต่างกันซ้อนทับกัน ผ้าพื้นชุดแรกยาว 128 ซม. กว้าง 64 ซม. แขนเสื้อยาว 48 ซม. กว้าง 40 ซม. สามชั้นถัดไปจะถูกตัดตามความกว้างของผ้าชั้นแรก ความยาวลำตัวและแขนเสื้อจะลดลงชั้นละ 3 ซม. ตามลำดับ แต่ความกว้างยังคงเหมือนเดิม หลังจากนั้น เอาผ้าทั้ง 4 ชั้นของแต่ละส่วนเย็บเป็นเสื้อทั้งชุดตามลำดับ เนื่องจากความยาวของแขนเสื้อและความยาวลำตัวแต่ละชั้นจะต่างกัน 3 ซม. เมื่อเอาผ้า 4 ชั้นซ้อนทับกันกลายเป็นชุดเสื้อส่วนบนทั้งชุด จะทำให้ดูเหมือนเป็นสามมิติ

ภาพที่ 3-9 ด้านหลังของเสื้อสีดำและเสื้อลายดอกของผู้ชาย (ที่มา:นิเวศพิพิธภัณฑ์ไป๋คู๋เหยา)

ภาพที่ 3-10 ด้านหลังของเสื้อคลุมของผู้ชาย (ผู้วิจัย)

1.3 กางเกง ส่วนของกางเกงผู้ชายของผู้ใหญ่มีทั้งกางเกงลำลองและกางเกงชุดสวยหรู กางเกงทั้ง 2 ประเภทจะประกอบด้วยผ้าสามผืน แต่ละผืนยาว 64 ซม. และกว้าง 48 ซม. ผ้าสองชิ้นเย็บเข้าที่ขาแต่ละข้าง และผ้าผืนที่สามจะเย็บติดกันเพื่อให้เป็นกางเกง กางเกงผู้ชายของชาวไป๋คู๋เหยา มีเป้ากางเกงที่ใหญ่และกว้างและยาวถึงเข่า ซึ่งสะดวกสำหรับผู้ชายชาวไป๋คู๋เหยาที่จะเคลื่อนไหวได้อย่างมากเมื่อทำงานในทุ่งหญ้าหรือล่าสัตว์บนภูเขา กางเกงทั้งสองมีขนาดเท่ากัน กางเกงลำลองจะขลิบด้วยผ้าสีดำ ส่วนกางเกงชุดสวยหรูจะเย็บด้วยผ้าปักและนอกจากนี้ยังมีลายปัก“ลายพิมพ์เลือดห่านิว” (ภาพที่3-11)

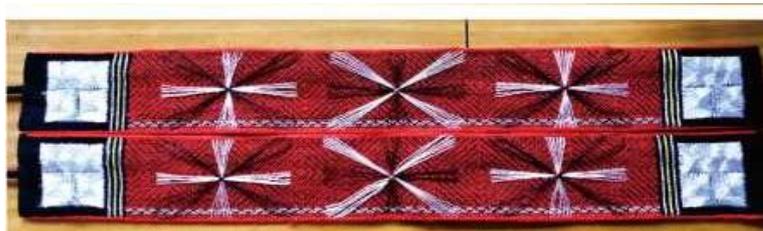
ภาพที่ 3-11 กางเกงลำลองผู้ชายและกางเกงชุดมวยหรือของผู้ชาย (ที่มา: นิเวศพิพิธภัณฑน์ไป๋คู๋เหยา)

1.4 เข็มขัด แบ่งออกเป็น 2 ประเภทสำหรับเครื่องแต่งกายผู้ชาย คือเข็มขัดสีดำซึ่งใช้สำหรับชุดลำลอง และเข็มขัดดอกไม้ สำหรับชุดเครื่องแต่งกายชุดมวยหรือ(ดังภาพที่ 3-12) เข็มขัดสีดำมีความยาว 160 ซม. และกว้าง 24 ซม. และเย็บริมขอบด้วยผ้าสีดำพับกว้างประมาณ 0.2 ซม. เพื่อเย็บเป็นแถบยาว และสามารถพับเป็นสามชั้นเมื่อใช้งาน เข็มขัดลายดอกไม้ จะใช้ผ้าพื้นแบ่งออกเป็นสีดำและสีขาว ชาวไป๋คู๋เหยาที่ชุมชนฮ่วยหลิมักจะชอบใช้ผ้าสีขาว อย่างแรกคือเลือกผ้าที่มีความยาว 176 ซม. กว้าง 16 ซม. แล้วปักลวดลายที่ส่วนตรงกลางของผ้า หลังจากการปักเสร็จสิ้น ผ้าเปล่าทั้งสองด้านจะถูกพับเข้าหาด้านล่าง และขอบจะถูกปักด้วยการเย็บริม

ภาพที่ 3-12 เข็มขัดหนังสีดำและเข็มขัดดอกไม้ (ที่มา: นิเวศพิพิธภัณฑน์ไป๋คู๋เหยา)

1.5 ผ้าพันขา สำหรับผ้าพันขาลายดอก ผู้ชายใช้รัดขาจะเหมือนกับของผู้หญิง และผ้ารัดขาที่ใช้จะแตกต่างจากผู้หญิง โดยผ้ารัดขาผู้ชายส่วนใหญ่เป็นสีขาว ส่วนผู้หญิงมักเป็นสีดำ (ดังภาพที่ 3-13)

ภาพที่ 3-13 ผ้าพันขาของผู้ชายชาวไป๋คูเหยา (ที่มา: นิเวศพิพิธภัณฑที่ไป๋คูเหยา)

1.6 เครื่องประดับสำหรับผู้ชายส่วนใหญ่เป็นจี้ เช่นเดียวกับจี้ที่ใช้ในชุดผู้หญิง (ดังภาพที่ 3-20) มีลูกปัดหลากสี (แดง เหลือง น้ำเงิน ขาว) เชื่อมต่อกันเป็นชุดด้วยด้ายสีแดง และห้อยไว้ที่เอวทั้งสองข้าง

ภาพที่ 3-14 เครื่องประดับของผู้ชายชาวไป๋คูเหยา (ที่มา: นิเวศพิพิธภัณฑที่ไป๋คูเหยา)

2. เครื่องแต่งกายแบบดั้งเดิมของผู้หญิง เครื่องแต่งกายของผู้ชายประกอบด้วย ศีรษะ เสื้อโอเบลล์ กระโปรงจีบ และกางเกง .

2.1 ผ้าโพกศีรษะ: ผ้าโพกศีรษะของผู้หญิงประกอบด้วยผ้าสีดำและแถบผ้าสีขาว 2 แถบ เมื่อสวมใส่ ต้องม้วนผมยาวด้านหลังศีรษะเป็นมวยเสียก่อน จากนั้นจึงม้วนผมด้วยผ้าสีดำจากด้านหน้าไปด้านหลัง และสุดท้ายให้รัดแถบผ้าขาวทั้งสองแถบต่อสองรอบและผูกหางแถบผ้าไว้ที่หน้าผากด้านซ้ายในลักษณะหงายขึ้นคล้ายขนนกบนหัวไก่ (ภาพที่ 3-14)

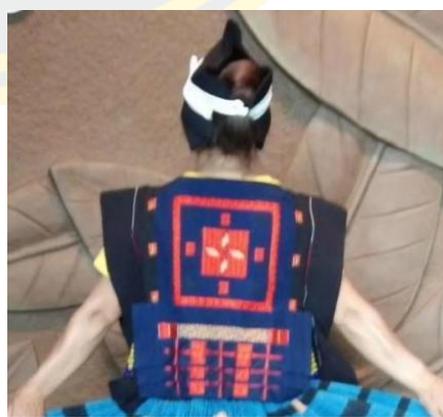
ภาพที่ 3-15 ผ้าโพกศีรษะของผู้หญิง (ที่มา:นิเวศพิพิธภัณฑที่ไป๋คูเหยา)

2.2 เสื้อส่วนบน เสื้อผู้หญิงแบ่งออกเป็นเสื้อฤดูร้อนและเสื้อฤดูหนาวตามฤดูกาล (ภาพที่ 3-15) ชุดลำลองและชุดสวยหรูตามบทบาทหน้าที่ (ภาพที่ 3-16) โดยชุดฤดูร้อนตัดเย็บด้วยผ้าสีดำ 2 ผืนที่ด้านหน้าและด้านหลัง ไม่มีอะไรสวมใส่อยู่ข้าง ดังนั้นจึงมองเห็นด้านในได้เมื่อกำลังระหว่างการทำงานในชีวิตประจำวัน ความเคยชินในการแต่งกายของผู้หญิงกลุ่มชาติพันธุ์เหยาไม่ปกปิดหน้าอก สะท้อนถึงการบูชาอำนาจสูงสุดในความเป็นแม่และการสืบพันธุ์ของชาวไป๋คู่เหยา ด้วยอุดมการณ์ที่เปลี่ยนไป ผู้หญิงยุคใหม่ของชาวไป๋คู่เหยาจะสวมเครื่องแต่งกายด้านล่างเป็นชั้นๆ เมื่อสวมชุดฤดูร้อน

ส่วนชุดฤดูหนาวส่วนใหญ่เป็นสีดำและตัดเย็บจากผ้าสองชั้น ซึ่งสามารถสวมใส่ได้ทั้งสองด้าน คอตั้ง แขนยาวถูกออกแบบมาให้รู้สึกอุ่น ส่วนสาบด้านซ้ายและขวาเย็บด้วยเส้นไหมสีส้ม และสีแดง ด้านหน้าของชุดลำลองเป็นผ้าสีดำทึบ ส่วนผ้านด้านหลังทำเป็นลวดลาย เช่น ลวดลายตราประทับ กษัตริย์เหยาและลายดอกไก่อ่ โดยเทคนิคการวาด ย้อม และปัก ในขณะที่เครื่องแต่งกายชุดสวยหรูทำจากผ้าชุดลำลอง 3-4 ชั้นเย็บติดด้านบนด้วยรูปแบบที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้นและเป็นรูปแบบสามมิติที่มากขึ้น

ภาพที่ 3-16 เครื่องแต่งกายฤดูร้อนและเครื่องแต่งกายฤดูหนาวของผู้หญิง
(ที่มา: Lai Fengzhen)

ภาพที่ 3-17 เสื้อลำลองและเสื้อแต่งกายผู้หญิง (ที่มา:Lai Fengzhen)

2.3 กระโปรงจีบ ผู้หญิงชาวไป๋คู๋เหยาสวมกระโปรงโดยไม่แยกชุดลำตามฤดูกาล และไม่แยกชุดลำลองและชุดสวยหรู กระโปรงของสตรีผู้ใหญ่วัยชาวไป๋คู๋เหยาโดยทั่วไปประกอบด้วยผ้าสามชั้น กระโปรงแต่ละผืนพับได้ประมาณ 300 ถึง 350 พับ จึงเรียกว่า ซิ่นจีบ กระโปรงใช้ผ้าสีดำ สีน้ำเงิน และสีส้มเป็นหลัก ซึ่งดูเรียบง่ายและสวยงาม กระโปรงจีบยังมีแผ่นกั้นปิดตะเข็บกระโปรงซึ่งช่วยเสริมให้กระโปรงมีความสวยงามยิ่งขึ้น (ภาพที่ 3-17)

ภาพที่ 3-18 กระโปรงจีบ (ที่มา:นิเวศพิพิธภัณฑ์ไป๋คู๋เหยา)

ภาพที่ 3-19 ผ้าพันขา (ที่มา:นิเวศพิพิธภัณฑ์ไป๋คู๋เหยา)

ภาพที่ 3-20 ผ้าพันขา (ที่มา:นิเวศพิพิธภัณฑ์ไป๋คู๋เหยา)

2.4 ผ้าพันขา สำหรับสตรีชาวไป๋คู๋เหยาไม่แยกตามชุดลำลองและชุดสวยหรู โดยประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ผ้าผูกและผ้าพันขา ผ้าพันขาแต่เดิมใช้เพื่อทำงานในภูเขาและปกป้องขาเมื่ออากาศหนาว แต่ปัจจุบันชาวไป๋คู๋เหยาจะสวมใส่เฉพาะเมื่อเข้าร่วมในเทศกาลหรือมีการแสดงเท่านั้น และไม่ค่อยสวมใส่ตามปกติ ผ้าผูกของผู้หญิงเป็นสีดำและผ้าพันขาทำจากผ้าสีดำยาวประมาณ 40 ซม. และกว้าง 12 ซม. ปักด้วยลวดลาย"ข้าวหลามตัด" ที่ส่วนตรงกลางของผ้าเป็นรูปฐานก่อน ตามด้วย "รวงข้าว" ปักลวดลายบนลาย "ข้าวหลามตัด" และสุดท้ายสามารถปักแถบดอกไม้สีแถบติดกันได้ (ภาพที่ 3-18)

2.5 เครื่องประดับ ผู้หญิงจะใส่เครื่องประดับเมื่อแต่งตัวเท่านั้น เป็นแหวนทำจากเงิน ยังมีเครื่องประดับเงินบนร่างกายมากเท่าไรก็ยิ่งแสดงถึงความร่ำรวยเท่านั้น ซึ่งเครื่องประดับมี 2 ประเภท คือเครื่องประดับหน้าอกและจี้ดอกไม้ ครีบอก ทำด้วยสายสร้อยเงินคล้องกับห่วงเงินที่ปลายทั้งสองห้อยที่หน้าอกเหมือนสร้อยคอมีรูปร่างแปลก ลูกปัดดอกไม้มีขนาดเล็กและเครื่องประดับเล็ก ๆ อื่น ๆ ร้อยเข้าด้วยกันด้วยด้ายสีแดงเพื่อสร้างเครื่องประดับที่แขวนอยู่ซึ่งโดยทั่วไปจะประดับอยู่ที่ด้านบนของเครื่องแต่งกาย (ดังภาพที่ 3-20)

ภาพที่ 3-21 เครื่องประดับเงินและลูกปัดดอกไม้ (ผู้วิจัย) (ที่มา:นิเวศพิพิธภัณฑ์ไป๋คู๋เหยา)

3. เครื่องแต่งกายชุดสวยหรูและชุดลำลองของชาวไป๋คู๋เหยา

ชาวไป๋คู๋เหยามักสวมชุดแต่งกายลำลองในช่วงการทำกิจวัตรประจำวัน ดังนั้นการแต่งกายและรูปแบบเครื่องแต่งกายจึงเรียบง่าย มีสีหลักคือสีน้ำเงิน สีดำและสีขาว แต่สำหรับเครื่องแต่งกายชุดสวยหรูของชาวไป๋คู๋เหยา ส่วนใหญ่จะสวมใส่เมื่อไปร่วมงานพิธี เช่น งานแต่งงาน งานศพ งานรื่นเริง งานบวงสรวง ฯลฯ โดยมีการใช้ลวดลายหลากหลาย เช่น ลายแมงมุม ลายไก่ เป็นต้น ในการเลือกสีนอกเหนือจากสีพื้นฐาน 3 สี คือ น้ำเงิน ดำ และขาว ยังมีการเพิ่มเส้นไหมสีแดง สีเหลือง สีส้ม ซึ่งจะทำให้กระบวนการผลิตจะมีความซับซ้อนมากขึ้น

ชุดแต่งกายของชาวไป๋คู๋เหยามีความแตกต่างระหว่างของผู้ชายกับผู้หญิงทั้งชุดแต่งกายลำลองและชุดแต่งกายชุดสวยหรู รวมถึงชุดแต่งกายฤดูร้อนและฤดูหนาว การใช้สีดำและสีขาวเทียบคู่

กันมักจะเห็นได้ชัดจากเสื้อส่วนบนเป็นสีดำ แต่กางเกงมักใช้สีขาวโดยออกแบบให้เป้าของกางเกงค่อนข้างกว้างหรือที่เรียกกันทั่วไปว่า“กางเกงขาทรงคอมไฟ” (ดังภาพที่ 3-21) ในเครื่องแต่งกายของผู้หญิง ส่วนใหญ่สะท้อนให้เห็นในความแตกต่างระหว่าง “ชุดคว่ำยี่” สีดำ ซึ่งประกอบด้วยผ้าสีดำสีเหลี่ยมสองผืนที่ด้านหน้าและด้านหลังปักด้วยลวดลายสีเหลี่ยม ด้านหลังไหล่จะเย็บติดกับผ้าสีดำกว้างสิบเซนติเมตรและรักแร้เปิด และ “กระโปรงจีบ” สีขาว ซึ่งเป็นกระโปรงกลมพับด้วยผ้ายาวสี่เมตรปกคลุมด้วยกระโปรงสีเหลี่ยม

การใช้สีในความแตกต่างระหว่างสีดำและสีขาวของเครื่องแต่งกายฤดูร้อนและฤดูหนาวของผู้ชายไม่ได้เปลี่ยนไปมากนัก ถ้าเทียบกับเครื่องแต่งกายลำลอง เครื่องแต่งกายชุดสวอยหฺรฺจะเพิ่ม ผ้าพันขา เข็มขัดและ“ลายพิมพ์เลือดห่านี้ว”บนกางเกงขาทรงคอมไฟ เช่นเดียวกับความแตกต่างระหว่างชุดแต่งกายลำลองและชุดแต่งกายชุดสวอยหฺรฺของผู้ชาย การแต่งกายชุดสวอยหฺรฺของผู้หญิงจะเพิ่มผ้าพันขาและเครื่องประดับเป็นบางส่วน อีกทั้งยังมีความแตกต่างระหว่างชุดแต่งกายฤดูร้อนและฤดูหนาว โดยชุดแต่งกายฤดูร้อนมีลวดลายตราประทับสีแดงสีเหลี่ยมบนพื้นหลังสีขาวหรือพื้นหลังสีน้ำเงินด้านหลัง แต่จะไม่มีอยู่ในเครื่องแต่งกายฤดูหนาว ดังนั้นความสัมพันธ์ระหว่างสีขาวและสีดำจึงเปลี่ยนไปเล็กน้อย แต่มีความคมชัดสีขาวสีดำโดยรวมไม่เปลี่ยนแปลง เนื่องจากกระบวนการผลิต ขึ้นอยู่กับจำนวนครั้งและเวลาในการย้อมสีที่แตกต่างกัน ทำให้สีที่แท้จริงบนเครื่องแต่งกายของชาวไปคูเญาค่อนข้างแตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปลี่ยนสีของ“กระโปรงจีบ” นั้นจะชัดเจน มีทั้งสีขาว สีฟ้าอ่อน สีน้ำเงินเข้มเป็นต้น(ดังแสดงในภาพที่ 3-22)

อย่างไรก็ตาม จึงปฏิเสธไม่ได้ว่าสีดำและสีขาวเป็นสีหลักของเครื่องแต่งกายชาวไปคูเญา วิธีการจับคู่สองสี โดยมีสีดำและสีขาว ถือเป็นลักษณะสีที่เรียบง่ายและเรียบง่ายของชุดประจำชาติซึ่งสะท้อนถึงลักษณะนิสัยที่เรียบง่ายและเรียบง่ายและมองโลกในแง่ดี

ภาพที่ 3-22 การใช้สีของชุดเครื่องแต่งกาย
ผู้ชายชาวไป๋คู้เหยา(ชาย)

ภาพที่ 3-23 การใช้สีของชุดเครื่องแต่งกาย
ผู้หญิงชาวไป๋คู้เหยา(ขวา)

4. กระบวนการการผลิตชุดแต่งกายชาวไป๋คู้เหยา

ชุดแต่งกายแบบดั้งเดิมส่วนใหญ่ของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวไป๋คู้เหยาทำโดยสตรี การตัดเย็บกว่าจะได้ออกมาเป็นชุดหนึ่งชุดนั้น ต้องผ่านกระบวนการมากกว่า 30 ขั้นตอน เริ่มตั้งแต่ การผลิตวัตถุดิบ การปลูกฝ้าย การเลี้ยงหม่อนไหม เป็นต้น ดังนั้นแต่ละกระบวนการผลิตจึงมีความซับซ้อนและแต่ละขั้นตอนต้องใช้ความอดทนและความพยายามอย่างมาก ในกระบวนการผลิตชุดแต่งกายของชาวไป๋คู้เหยา สามารถแยกกระบวนการออกได้ ดังนี้ 1) การเลี้ยงหม่อนไหมและปลูกฝ้าย 2) ปั่นด้าย 3) การจัดเรียงเส้นด้าย 4) การต้มเส้นด้าย 5) การตากแห้งเส้นด้าย 6) การทอเส้นด้าย 7) การทอผ้า 8) เทคนิคบาติก 9) การเย็บปักถักร้อยลวดลาย 10) การตัดเย็บชุดแต่งกาย (ดูภาพที่ 3-23 ถึง 3-32)

4.1 การเลี้ยงหม่อนไหมและปลูกฝ้าย ถือเป็นเงื่อนไขเบื้องต้นในการผลิตชุดแต่งกายของชาวไป๋คู้เหยา พวกเขาจะเริ่มหว่านเมล็ดฝ้ายในเดือนที่สามของปฏิทินจันทรคติทุกปี และสามารถเก็บเกี่ยวและทำด้ายฝ้ายได้ในเดือนสิงหาคม หม่อนไหมที่ชาวไป๋คู้เหยาเลี้ยงเรียกว่า หม่อนไหมสีทองและเมื่อหม่อนไหมเริ่มคายเส้นไหม จะวางหม่อนไหมไว้บนกระดานไม้แบน ๆ เพื่อให้พวกมันคลานไปมา จากนั้นผู้คนจะเก็บเส้นไหมเพื่อไปปั่นเป็นไหมต่อไป (ภาพที่ 3-23)

ภาพที่ 3-24 ฝ้ายและหนอนไหมสีทอง (ที่มา: นิเวศพิพิธภัณฑที่ไป๋คู้เหยา)

4.2 การปั่นด้าย จะทำโดยเครื่องปั่นเส้นด้าย สกัดและดึงเส้นด้ายฝ้ายจากหนอนฝ้าย มือขวาหมุนที่จับเพื่อหมุนเครื่อง มือซ้ายจับเศษฝ้าย โดยให้เครื่องหมุน แล้วค่อยๆดึงกลับ ดึงเส้นด้ายออกมาและม้วนเข้ากับเครื่อง และสังเกตอย่างระมัดระวังว่าดิ่งไหม หรือเส้นด้ายที่ออกมาสม่ำเสมอ ต้องรักษาขนาดของเส้นด้ายให้สม่ำเสมอ (ดังภาพที่ 3-24)

ภาพที่ 3-25 ปั่นด้าย (ที่มา: นิเวศพิพิธภัณฑที่ไป๋คู้เหยา)

4.3 การจัดเรียงเส้นด้าย กระบวนการนี้มักจะต้องใช้คน 3 ถึง 5 คนในการร่วมมือกัน เพื่อให้เสร็จสมบูรณ์ ก่อนอื่นให้เลือกสถานที่ที่มีพื้นที่ขนาดใหญ่ ให้ตอกเสาไม้สี่แท่งเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ผูกปลายเส้นด้ายที่เป็นก้อนเข้ากับเสาด้านในสุดแล้ววิ่งให้เส้นด้ายออกจากด้านในออก และในที่สุดก็จัดเส้นด้ายฝ้ายขดให้เรียบร้อย (ภาพที่ 3-25)

ภาพที่ 3-26 การจัดเรียงเส้นด้าย (ที่มา:นิเวศพิพิธภัณฑ์ไป๋คู้เหยา)

4.4 การต้มเส้นด้าย ก่อนอื่นให้กรองน้ำฟุ้งฟางสีเทาด้วยน้ำอุ่น ใส่เส้นด้ายลงในน้ำฟางสีเทาเพื่อต้มหลังจากน้ำเดือด ให้ต้มอีกสองถึงสามชั่วโมงเพื่อเพิ่มความเหนียวของด้าย ผู้หญิงชาวไป๋คู้เหยาจะใช้วิธีต้มข้าวโพดบนเส้นด้าย ต้มจนข้าวโพดแตก จากนั้นนำเส้นด้ายล้างด้วยน้ำสะอาดและตากให้แห้ง (ภาพที่ 3-26)

ภาพที่ 3-27 ทำความสะอาดเส้นด้าย (ที่มา:นิเวศพิพิธภัณฑ์ไป๋คู้เหยา)

4.5 การตากแห้งเส้นด้าย หลังจากกระบวนการจัดเรียงเส้นด้ายเสร็จสิ้น จำเป็นต้องตากอาบแดดเส้นด้ายเพื่อป้องกันความชื้นไม่ให้เส้นด้ายเปลี่ยนสีและเกิดเชื้อรา (ภาพที่ 3-27)

ภาพที่ 3-28 การตากอาบแดดเส้นด้าย (ที่มา: นิเวศพิพิธภัณฑฯไป๋คู้เหยา)

4.6 การหิวเส้นด้าย เนื่องจากทุกกระบวนการผลิตทำด้วยมือ เส้นด้ายหนาไม่สม่ำเสมอ หรือมีสิ่งสกปรกเกาะติดเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะฉะนั้น ต้องใช้หิวไม้เพื่อยืดเส้นด้ายแต่ละเส้น และหิวให้เรียบสม่ำเสมอและเรียบเนียน (ภาพที่ 3-28)

ภาพที่ 3-29 การหิวเส้นด้าย (ที่มา: นิเวศพิพิธภัณฑฯไป๋คู้เหยา)

4.7 การทอผ้า คือการใช้เครื่องทอผ้าแบบดั้งเดิมที่ทำจากไม้ ส่วนเส้นด้ายแบ่งออกเป็นด้ายยืนและด้ายพุ่ง ผ้าฝ้ายทอมือมีความแข็งแรงและทนต่อการสึกหรอและมีความทนทานและไม่ขาดง่าย หลังจากผลิตเป็นเครื่องแต่งกาย (ภาพที่ 3-29)

ภาพที่ 3-30 การทอผ้า (ที่มา: นิเวศพิพิธภัณฑ์ไป๋คู๋เหยา)

4.8 เทคนิคย้อมสีบาติก โดยใส่ผ้าขาวหรือผ้าที่ทาสีด้วยลวดลายเหนียว ๆ ลงในถังย้อมสีเป็นเวลาสองชั่วโมง จากนั้นนำน้ำที่กรองแล้วใส่กลับเข้าไปในถังย้อมสี ย้อมวันละ 3-4 ครั้ง ล้างและตากให้แห้งหลังจากย้อมสีต่อเนื่อง 5-6 วัน ต้องทำการย้อม ซัก ตากแดด ทำซ้ำต่อเนื่องจนครบ 5 ครั้ง จึงจะถือว่าเป็นการสิ้นสุดกระบวนการนี้ (ภาพที่ 3-30)

ภาพที่ 3-31 ผ้าบาติก (ที่มา: นิเวศพิพิธภัณฑ์ไป๋คู๋เหยา)

4.9 การเย็บปักถักร้อยลวดลาย ในการปักของชาวไป๋คู๋เหยา ส่วนใหญ่เป็นการเลือกและวางปักตามลวดลายบนผ้าย้อม ลวดลายมีความสมมาตร เส้นด้ายไหมส่วนใหญ่เป็นสีแดงและสีส้มแดง โดยมีสีเหลืองสีขาวสีดำและสีเขียว (ภาพที่ 3-31)

ภาพที่ 3-32 งานปัก (ที่มา: นิเวศพิพิธภัณฑ์ไป๋คู๋เหยา)

4.10 การตัดเย็บชุดแต่งกาย หลังจากเย็บปักถักร้อยและตัดเสร็จ ผู้หญิงชาวไป๋คู๋เหยาจะดำเนินการตามขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการผลิตด้วยการเย็บผ้าสีทึบที่ตัดแล้วและผ้าที่มีลวดลายเย็บปักถักร้อยเข้าด้วยกัน เพื่อผลิตเป็นทั้งชุด (ภาพที่ 3-32)

ภาพที่ 3-33 การเย็บ (ผู้วิจัย)

กระบวนการผลิตชุดแต่งกายของชาวไป๋คู๋เหยา มีความซับซ้อนและใช้เวลานาน การทำชุดแต่งกายชุดหนึ่งจะใช้เวลาเกือบทั้งปีของผู้หญิงชาวไป๋คู๋เหยา เพราะฉะนั้นจะมีคุณค่าสูงมากพอสมควร ดังนั้นโดยทั่วไปแล้วชาวไป๋คู๋เหยานั้นส่วนใหญ่จะทำสวมใส่เองเท่านั้น ในกรณีที่ตัวเองมีจำนวนเพียงพอแล้ว ก็จะนำไปขาย ดังนั้นจำนวนชุดแต่งกายของชาวไป๋คู๋เหยาที่ทำด้วยมือจะมีขายในตลาดนั้นก็มีน้อยและราคาแพง เนื่องจากต้นทุนเวลาที่ใช้ในกระบวนการผลิตที่ค่อนข้างสูง ราคาตั้งขายมีตั้งแต่หลายพันถึงหมื่นหยวน

องค์ประกอบ ลักษณะ และรูปแบบของลวดลายในเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยาชุมชน ฮ่วยหลี่

พจนานุกรมภาษาจีนสมัยใหม่มีการตีความคำว่า “ลวดลาย” ว่าเป็นรูปภาพหรือลวดลายที่ใช้ในการประดับ ดังนั้นจากความหมายของรูปแบบลวดลายที่มักพุดกัน “ลวดลาย” จึงมาจากการใช้ชีวิตประจำวัน ชาวไป๋คู๋เหยาที่มีความขยันขันแข็ง มีประวัติศาสตร์ในวิถีวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงกับความมหัศจรรย์ของธรรมชาติ ลวดลายอาจเป็นลักษณะของนามธรรมจากมุมมองทางสุนทรียศาสตร์โดยผ่านเครื่องแต่งกาย อีกทั้งยังแสดงให้เห็นถึงความงามของชีวิต ความงามในอุดมคติ และการแสวงหาความงาม ผ่านความสวยงามของลวดลายเครื่องแต่งกาย ส่งผลต่อคุณค่าและความงามยิ่งขึ้น

1. ทักษะและการออกแบบของลวดลายเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา ชุมชนฮ่วยหลี่

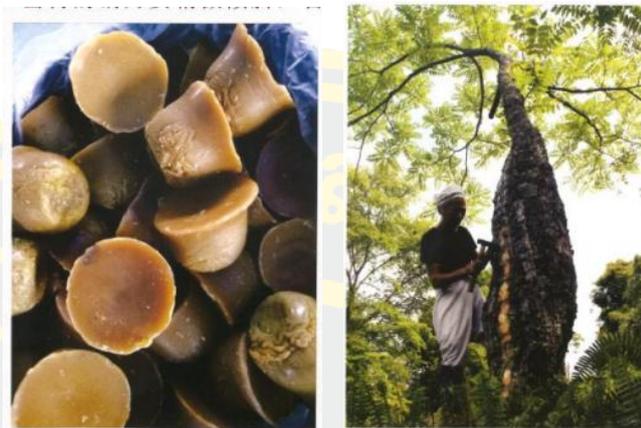
การผลิตลวดลายเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา ต้องผสมผสานระหว่างการวาดภาพลวดลายและการเย็บปักถักร้อย ชั้นแรกต้องดำเนินการย้อมสีวาดภาพด้วยเหนียนกาว จากนั้นค่อยทำงานเย็บปักถักร้อยซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 การสร้างลวดลายด้วยเทคนิควาดภาพเหนียนกาว

1.1.1 การขูดต้นเหนียนกาว ต้นเหนียนกาว มีชื่อทางวิทยาศาสตร์ว่า *Ailanthus vilmoriniana* Dode) เป็นพืชของตระกูล Ailanthus หลักๆจะใช้ส่วนน้ำยาเรซินมาทำเป็นสารป้องกันคราบ (Anti-stain agent) ชาวไป๋คู๋เหยา มักจะผลิตน้ำยาเหนียนกาวด้วยขั้นตอน การขูดต้นเหนียนกาว เก็บน้ำยาเรซิน การต้มเหนียนกาวผสมกับน้ำมันวัว(เนย) การกรองสิ่งตกค้างเป็นต้น เมื่อทำการย้อมสีด้วยเหนียนกาว สามารถป้องกันไม่ให้อาบน้ำที่วาดด้วยเหนียนกาวติดสีได้ จึงสามารถสร้างลวดลายที่สวยงามและหลากหลายรูปแบบ

การขูดต้นเหนียนกาวจะเริ่มตั้งแต่เดือนสี่ตามปฏิทินจันทรคติ ต้นเหนียนกาวต้นหนึ่งต้องรอจนโต 5-6 ปีให้ ถึงจะใช้มีดฟันหรือตัดต้นไม้ได้ โดยตัดปีละครั้ง และตัดติดต่อกันสามสี่ปี พอลำต้นค่อย ๆ แก่ตัว หนาและแข็งแรงขึ้นและมีระยะห่างระหว่างรอยมีดกับรอยมีดประมาณ 20 เซนติเมตร จากนั้นจึงค่อยเอาขวานและมีดเหล็กมาขูดที่ต้นเหนียนกาวได้ เวลาขูดควรเลือกวัน ดูสภาพอากาศ เลือกวันเวลาตามปีนักษัตรทั่วไป ซึ่งเลือกวันมะโรง วันกุน วันปีฉลู วันระกา โดยผู้ชายที่เป็นผู้ใหญ่ ห้ามเลือกวันที่ฝนตกหรืออากาศชื้นในการขูด มิฉะนั้นต้นไม้อาจเกิดแมลงได้ง่าย รวมทั้งห้ามใช้มีดตัดตรงและสึกเกินไป มีดเหล็กควรเอียงเล็กน้อย มิฉะนั้นจะทำให้ต้นไม้อายุสั้นและตาย นอกจากนี้ยังห้ามเลือกตัดจุดเดียวกันภายในปี การแยกสกัดควรทำตามแถวแนวนอนของรูต้นไม้อ่อน ๆ ย้ายไปที่ด้านบนลำต้น ให้จับระยะความห่างระหว่างรู รูต้นไม้อาจจะเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส

หลังจากสกัดเหนียนกาวแล้ว ลำต้นของต้นเหนียนกาวจะค่อย ๆ ขยายโตขึ้น มีรูปร่างคล้ายขวดเปียร์ และจะมีอายุมากกว่า 100 ปี (ดังภาพที่ 3-33, 3-34)

ภาพที่ 3-34 ชีฝั้ง

ภาพที่ 3-35 “ต้นเหนียนกาว”

1.1.2 การเก็บเกี่ยวเหนียนกาว ในการจะเก็บเกี่ยวเหนียนกาว ในเดือนที่ 5

ตามปฏิทินจันทรคติจะเริ่มใช้น้ำยาง สามารถเก็บเกี่ยวเหนียนกาว ได้ 5 ครั้งต่อปี โดยเตรียมน้ำขี้เถ้า ไม้หรือน้ำยาซักผ้า เพื่อให้ง่ายต่อการทำความสะอาด ไม้ให้เหนียวติดอยู่บนมือมากเกินไป เหนียนกาวที่นำมากลับไปควรล้างและแช่อยู่ในน้ำสะอาด ขจัดสิ่งเจือปนที่เป็นเปลือกไม้ (ดังแสดงในภาพที่ 3-35) และเก็บเหนียนกาว ที่ผ่านการคัดแยกแล้วให้เพียงพอสำหรับใช้เอง ส่วนที่เหลือสามารถนำไปขายได้ ราคาตลาดเริ่มต้นอยู่ที่ 30 ถึง 50 หยวน ในปี 2010 เพิ่มขึ้นเป็น 140 หยวน และเพิ่มขึ้นเป็น 180 หยวนในปี 2019 (ภาพที่ 3-36)

ภาพที่ 3-36 การล้างเหนียนกาว(นิเวศนิเวศ
พิพิธภัณฑที่ไปคู่เหยา)

ภาพที่ 3-37 เหนียนกาว(นิเวศพิพิธภัณฑที่ไปคู่
เหยา)

1.1.3 การต้มเหนียนกาว มักจะเริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคมถึงพฤศจิกายนตามปฏิทิน
จันทรคติ โดยใส่เหนียนกาวที่เพิ่งเก็บมาและเหนียนกาว ที่เคยใช้แล้วลงในหม้อเดียวกันแล้วหลังจาก
เหนียนกาวละลายแล้วค่อยใส่เนยลงไป คนให้ผสมกับเนยอย่างสม่ำเสมอ และคอยสังเกตการ
เปลี่ยนแปลงของเหนียนกาว ควรใส่เนยในสัดส่วนที่แน่นอน หากเป็นเหนียนกาวที่ออกมาใหม่ ให้ใส่
เนย 100 กรัมต่อเหนียนกาว 1 กิโลกรัม(ตามภาพที่ 3-37) หากเป็นเหนียนกาวที่นำกลับมาใช้ใหม่ ให้
เติม 50 กรัมต่อเหนียนกาว 1 กิโลกรัม พอเดือดแล้วให้หรี่ไฟอ่อนจนฟองค่อย ๆ หายไป ใช้ไม้ขีดผิว
เหนียนกาว ถ้าเหนียนกาวเริ่มใสขึ้น แสดงว่าต้มพอดีแล้ว จากนั้นกรองลงกะละมังขมดร้อน (ดังรูป
ภาพที่ 3-38) ทำให้เย็นและแข็งตัวและเก็บรักษาไว้สำหรับใช้งาน และกากเหนียนกาวที่เหลือหลังจาก
การกรองสามารถเก็บไว้ทำเครื่องประดับทรงเขาวัวได้

ภาพที่ 3-38 การต้มเหนียนกาว

ภาพที่ 3-39 เนย

1.1.4 การวาดลวดลายภาพด้วยเหนียนกาว เริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคมถึงมกราคมของปีถัดไป โดยวางผ้าขาวบนกระดานไม้แล้วจัดเรียง ไข่ม้วนมัด บดไปมาบนผ้า เพื่อให้ผิวผ้าเรียบสะดวกต่อการลงสี ใส่ก้อนเหนียนกาว ที่ต้มแล้วลงในหม้อเหล็ก ตั้งไฟให้ละลาย (ดังภาพที่ 3-39) ใส่เนยพอประมาณ ใช้มีดวาดจุ่มก้อนที่ละลายแล้ววาดเป็นลวดลายบนผ้าขาว มีดเขียนภาพ มีขนาดใหญ่และเล็ก ขนาดใหญ่วาดเส้นตรง ขนาดเล็กวาดรายละเอียดลวดลาย ในกระบวนการวาดต้องรักษาอุณหภูมิไว้ที่ 70-72 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงเกินไป น้ำยางเหนียนกาวจะละลายและซึมเข้าไปในผ้า ลากเส้นไม่ได้ อุณหภูมิต่ำเกินไป น้ำยางไม่เรียบจะตกบนผ้าซึ่งส่งผลต่อการใช้งานและทำให้เส้นไม่สวย(ดังภาพที่ 3-40)

การเขียนลายกระโปรงใช้เวลาหนึ่งสัปดาห์จึงจะเสร็จสมบูรณ์และต้องใช้เหนียนกาวประมาณ 3 กิโลกรัม สำหรับเสื้อ ใช้เวลาสองวันจึงจะเสร็จสมบูรณ์และต้องใช้กาวประมาณ 0.5 กิโลกรัม ลวดลายของภาพวาดเหนียนกาวมีหลายประเภท เช่น ลวดลายเสื้อกั๊ก 9 แบบในชีวิตประจำวัน ลวดลายเสื้อกั๊ก 3 แบบ สำหรับงานศพ ลวดลายกระโปรงสำหรับผู้หญิงผู้ใหญ่ 3 แบบ ลวดลายกระโปรง 2 แบบสำหรับเด็กผู้หญิง โดยผู้หญิงแต่ละคนจะเลือกลวดลายต่างๆ ตามความต้องการในการวาด และทักษะดั้งเดิมเหล่านี้ได้รับการถ่ายทอดจากรุ่นแม่สู่รุ่นลูก การวาดลวดลายด้วยเหนียนกาวยังเป็นการทดสอบความอดทนและความเอาใจใส่ของบุคคลด้วย

ภาพที่ 3-40 ทำความร้อนเหนียนกาว

ภาพที่ 3-41 การวาดด้วยใบมีดจุ่มเหนียนกาว

1.1.5 การทำน้ำย้อมผ้า จะเกิดขึ้นในเดือนที่เก่าของปฏิทินจันทรคติ โดยมีวัตถุดิบหลักสำหรับน้ำย้อมสี ได้แก่ เถ้าหญ้า เถ้าเปลือกมะเดื่อ เถ้าหญ้าหลงจี้ เถ้าฟาง (ภาพที่ 3-41) ครามและเหล้า สามารถเลือกหญ้าและซี่เถ้าไม้ได้อย่างใดอย่างหนึ่งตามความต้องการส่วนตัว น้ำร้อนจะถูกเทลงในถุงซี่เถ้าหญ้าโดยตรงเพื่อกรอง น้ำกรองจะถูกเทลงในถังขนาดใหญ่ หากเป็นน้ำ 180 กิโลกรัม ให้เติมเหล้าและกาวครามอย่างละกิโลกรัม (ต้องใช้มือจับกาวครามให้ละลาย) สังเกตการเปลี่ยนแปลงสีของน้ำหลังจากผ่านไปหนึ่งสัปดาห์ ในกรณีที่เร็ว ประมาณ 10 วัน สีของน้ำจะเปลี่ยน ถ้าช้าหน่อย ก็อาจจะเกินครึ่งเดือน ในกรณีน้ำไม่เปลี่ยนสีหลังจากหนึ่งเดือนต้องทำน้ำย้อมอีกครั้ง ถ้าน้ำได้เปลี่ยนสีเรียบร้อยแล้ว ให้ลองเอาขามตากไปวางในที่ที่มีแสงเพียงพอ ใช้นิ้วแตะผิวน้ำและเมื่อมีน้ำสีเขียวเหลืองปรากฏขึ้น แสดงว่าน้ำย้อมสามารถใช้ย้อมผ้าได้ จากนั้นเติมเหล้าและกาวครามครึ่งกิโลกรัมทุกคืน (ต้องใช้มือจับกาวครามให้ละลาย) และคนให้เข้ากัน (ดังภาพที่ 3-42) เพื่อรักษาคุณภาพของน้ำย้อม

ภาพที่ 3-42 ขี้เถ้าฟาง

ภาพที่ 3-43 การใส่กาวยาคราม

1) การย้อมผ้าด้วยกาวยาคราม จัดขึ้นตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ตามปฏิทินจันทรคติไปจนถึงเดือนพฤษภาคมของปีถัดไป ใส่ผ้าขาวหรือผ้าที่ทาสีลงในถังย้อมแล้วแช่ไว้ 2 ชั่วโมง กรองน้ำออกให้แห้ง แล้วใส่กลับลงในถังย้อม ย้อมวันละ 3-4 ครั้ง ต่อเนื่อง 5-6 วัน ชักตากแห้ง แล้วย้อมต่อไปเป็นเวลาอีก 5-6 วัน, 3-4 ครั้งต่อวัน ชักและตาก ทำซ้ำตามจำนวนวันและเวลานี้น้อยน้อย 5 ครั้ง ถึงจะถือว่าสิ้นสุดกระบวนการย้อมสี ตั้งแต่เริ่มย้อมจนถึงครั้งสุดท้าย หากผ่านการย้อม 5 ครั้งแล้ว ผ้ายังย้อมได้ไม่ดี สีไม่เข้มพอ ก็ไม่ต้องย้อมซ้ำอีก และสียิ่งเท่าเดิม ถ้าผ้าย้อมมากไป และน้ำย้อมไม่ดีเหมือนเดิมก็ต้องทำน้ำย้อมใหม่ (ภาพที่ 3-43)

ภาพที่ 3-44 การย้อมสีผ้า(นิเวศพิพิธภัณฑฯไปคู่เหยา)

2) การย้อมสีด้วยเถาว์ลย์เลือดไก่ (*Millettia dielsiana*) จัดขึ้นตั้งแต่เดือนมีนาคมถึงเดือนเมษายนตามปฏิทินจันทรคติ การย้อมสีด้วยเถาว์ลย์เลือดไก่เป็นการเพิ่มสีสันและความสดใสของ

ผ้าและยังมีบทบาทในการตรึงสีอีกด้วย เก็บใบอ่อนของเถาวัลย์เลือดไก่จากภูเขา (ตามภาพที่ 3-44) และควรรใช้ภายในหนึ่งสัปดาห์ ใบของเถาวัลย์เลือดไก่จะหลุดร่วงแห้ง ความชื้นจะลดลงและสีจะจางลงเมื่อผ่านไปนาน เวลาใช้จะนำใบเถามาตำแล้วเติมน้ำสะอาด นวดคั้นและเอากากออก แล้วนำผ้าใบเหนียนขาว ที่ย้อมด้วยครามลงแช่น้ำให้ชุ่มแล้วแช่ให้เรียงอย่างทั่วถึงและตากแดดให้แห้งและสามารถทำซ้ำได้ประมาณ 8 ครั้งต่อวันเป็นเวลา 2 ถึง 3 วันติดต่อกัน ส่วนจำนวนของเถาวัลย์เลือดไก่ขึ้นอยู่กับความต้องการของตัวเอง ชุดเครื่องแต่งกายผู้หญิงโดยเฉลี่ยจะอยู่ที่ 10 กิโลกรัม และปริมาณเถาวัลย์เลือดไก่ที่ผู้หญิงแต่ละคนใช้ทุกปีจะอยู่ที่อย่างน้อย 20 กิโลกรัมและบางคนอาจใช้มากถึง 50 กิโลกรัม (ภาพที่ 3-45)

ภาพที่ 3-45 ใบเถาวัลย์เลือดไก่

ภาพที่ 3-46 การย้อมเถาวัลย์เลือดไก่(Bai Ge)

3) การย้อมสีด้วย“สุเหลียง”(Dioscorea cirrhosa Lour) จะทำในเดือนที่เจ็ดของปฏิทินจันทรคติ “สุเหลียง”ปลูกในภูเขาลึก ผิวเป็นสีดำ ด้านในเป็นสีแดง และการย้อมด้วย“สุเหลียง”ก็เพื่อเพิ่มสีส้มและความสดใสของผ้า และยังมีบทบาทในการตรึงสีอีกด้วย เวลาใช้ ให้หั่นเป็นชิ้นแล้วต้มจนน้ำมีสีแดงเข้ม นำผ้าลงไปแช่ให้ทั่ว แล้วผึ่งให้แห้ง (ตามภาพที่ 3-46) แช่ให้ทั่ว แล้วผึ่งให้แห้ง ทำซ้ำประมาณ 8 ครั้งต่อวันในวันที่มีอากาศดีติดต่อกัน 2-3 วัน จำนวนผ้าที่จะย้อมยิ่งเยอะ การใช้ปริมาณ“สุเหลียง”ก็เพิ่มขึ้น ผู้หญิงแต่ละคนใช้“สุเหลียง”อย่างน้อย 10 กิโลกรัมต่อปี คนที่ใช่เยอะอาจถึง 20 กิโลกรัมต่อปี “สุเหลียง”ที่ยังไม่ได้หั่นสามารถฝังดินเก็บไว้ใช้ในปีหน้าได้ (ภาพที่ 3- 47)

ภาพที่ 3-47 “สุเหลียง

ภาพที่ 3-48 ตากผ้าให้แห้งหลังย้อมสี

1.1.6 การล้างออกเหนียนกวา จัดขึ้นในเดือนที่สี่ของปฏิทินจันทรคติ มีข้อห้ามในกระบวนการล้างออกเหนียนกวา ชั้นแรก กรองน้ำซี้ถ้าฟางด้วยน้ำอุ่น ใส่ผ้าใบเหนียวที่ย้อมแล้วลงในน้ำซี้ถ้าฟางแล้วต้ม ใช้ไม้หมอนผ้าใบเหนียวอย่างต่อเนื่อง (ภาพที่ 3-48) เพื่อให้เหนียนกวาหลุดออกได้เท่าๆ กัน แล้วนำผ้าออกมาล้างด้วยน้ำสะอาด ตากให้แห้ง (ตามภาพที่ 3-49) จะเห็นลวดลายขาวดำชัดเจน เหนียนกวา)จะยังคงอยู่บนพื้นผิวของน้ำซี้ถ้าฟาง และเอาเหนียนกวา)ที่ตกค้างในผิวน้ำซี้ถ้าฟางออกมา ล้างให้สะอาด แล้วบิดให้เป็นก้อนเก็บไว้ใช้ในปีหน้า

ภาพที่ 3-49 ต้มผ้าใบเหนียว

ภาพที่ 3-50 ล้างและตากแห้งหลังจากเอาเหนียนขาวออก

1.1.7 การย้อมครามครั้งที่สอง จะมีขึ้นในเดือนเมษายนตามปฏิทินจันทรคติ ผืนผ้าใบที่ล้างเหนียนขาว ออกแล้วจะต้องย้อมด้วยครามเป็นครั้งที่สอง ย้อมลึกหรือตื้นตามความต้องการ จับใส่ผ้าลงในถังย้อม โดยทั่วไปย้อมประมาณ 3 นาทีก็จะเอาออกมาจากถัง ส่วนที่เป็นสีขาวจะถูกย้อมเป็นสีน้ำเงิน ล้างน้ำสะอาด ตากแดดให้แห้ง (ตามภาพที่ 3-50)

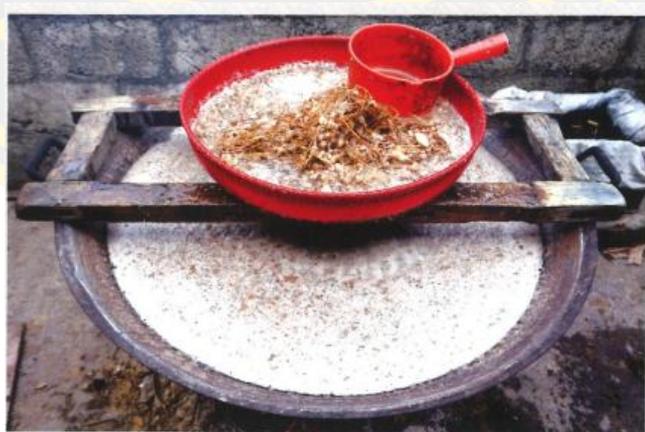
ภาพที่ 3-51 ล้างและตากให้แห้งหลังการย้อมครั้งที่สอง

1.1.8 การแช่น้ำขี้เถ้าฟาง โดยใส่ขี้เถ้าฟางที่เผาแล้วลงในกระชอน จากนั้นเทลงบนขี้เถ้าฟางด้วยน้ำเดือด แล้วนำน้ำขี้เถ้าฟางที่ร่วออกจากกระชอนไปแช่ผ้า (ภาพที่ 3-51) ตากให้แห้ง ผ้าที่ผ่านการชুবน้ำสีเทาฟางจะทำให้ผ้าไม่เป็นขุยและเงางาม

ภาพที่ 3-52 แช่วผ้าที่น้ำขี้เถ้าฟาง(He Chun)

1.1.9 ผ้าชุบน้ำ“ชันเย่า”(Chinese yam) “ชันเย่า”เป็นยาสมุนไพรจีนชนิดหนึ่ง สามารถขูดตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนถึงธันวาคม โดยนำรากมาตัดออก ล้างดินให้สะอาด ผีด้านนอกขูดออกด้วยมีดไม้ไผ่ และตากหรืออบให้แห้ง จึงนำไปเก็บใช้ จากนั้นให้ทุบด้วยค้อนไม้ให้เป็นเยลลี่ ใส่ลงในหม้อเหล็ก เติมน้ำต้มให้เดือด และถู“ชันเย่า”ด้วยฟางเพื่อให้กระจายตัวในน้ำ จากนั้นน้ำที่ต้มแล้ว เทลงบนผ้าแต่พอเปียกแล้วผึ่งให้แห้ง จะทำให้พื้นผิวสีขาวไม่เป็นขุย มีความทนทานขึ้น และสว่างขึ้น (ดังภาพที่ 3-52)

ภาพที่ 3-53 ต้มและกรอง“ชันเย่า”(พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติไป๋คูเหยา)

1.2 การสร้างลวดลายด้วยการเย็บปักถักร้อย

วัสดุในการผลิตงานเย็บปักถักร้อยของชาวไป๋คู๋เหยาส่วนใหญ่มี 2 อย่าง ได้แก่ ผ้าย้อมคราม และด้ายปัก สำหรับผ้าฝ้ายก็ทำมาจากด้ายฝ้ายที่ซื้อตามท้องตลาดมาแปรรูปและนำมาทอเป็นผ้าฝ้ายเองที่บ้าน ในอดีตจะใช้ฝ้ายที่ปลูกเองในการปั่นและทอผ้าฝ้ายเป็นส่วนใหญ่ แต่เนื่องจากการคมนาคมและการค้าขายที่สะดวก ผู้คนส่วนใหญ่จึงใช้ผ้าฝ้ายที่ซื้อตามท้องตลาดมาแปรรูปและทอผ้าฝ้ายใช้เอง ปัจจุบันในหมู่บ้านจะมีผู้สูงอายุเพียงบางส่วนเท่านั้นที่ทอผ้าจากการปั่นฝ้ายที่ปลูกเอง

สำหรับการทำลวดลาย จะใช้เหนียนกาวแปะลงบนผ้า หลังจากนั้นวาดลวดลายแล้วใช้ครามสีน้ำเงินย้อมผ้า บริเวณที่ไม่มีเหนียนกาว ผ้าจะออกเป็นสีน้ำเงินเข้มคล้ายสีดำ ส่วนบริเวณที่ย้อมด้วยเหนียนกาวผ้าจะเป็นสีฟ้าอ่อน การปักลวดลายผ้าส่วนใหญ่จะปักในบริเวณผ้าที่ถูกย้อมด้วยเหนียนกาว ส่วนกระโปรงและกางเกงขายาวจะปักลายบนผ้าสีขาวโดยตรง

ภาพที่ 3-54 ผู้หญิงชาวไป๋คู๋เหยาซื้อด้ายปัก

1.2.1 วัสดุเย็บปักถักร้อย

วัสดุด้ายปักของลวดลายเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยาเป็นด้ายปักที่ซื้อจากร้านค้าในตลาด ในอดีตความคงทนของสีในด้ายปักก่อนหน้านี้ไม่เพียงพอ มีความซีดจางได้ง่าย ปัจจุบันด้ายปักมีคุณภาพดีขึ้นทั้งสีและความแน่น วัสดุด้ายปักมีหลากหลาย มีทั้งเส้นไหม ด้ายฝ้าย ด้ายใยเคมี เป็นต้น (ดังภาพที่ 3-54) คนยังคงเลือกเส้นไหมโดยเฉพาะสีแดง ลายส้ม เพราะความเงาของเส้นไหมดี ลายปักสวยกว่าด้ายฝ้ายและด้ายใยเคมี นอกจากนี้ชาวไป๋คู๋เหยายังรักษาประเพณีการเลี้ยงหนอนไหมอยู่ แต่หนอนไหมที่เลี้ยงไว้ไม่ได้ใช้เพื่อดึงเส้นด้าย แต่นำมาใช้ทำเกล็ดไหมบนกระโปรง

ภาพที่ 3-55 เส้นด้ายฝ้าย ด้ายไหม ด้ายใยเคมีตามลำดับ

1.2.2 เครื่องมือเย็บปักถักร้อย ที่ใช้ในการปักชาวไป๋คูเหยา ได้แก่

1) เข็ม ในฐานะที่เป็นเครื่องมือหลักในการปัก การเลือกเข็ม (ภาพที่ 3-55) เป็นสิ่งที่ไม่ควรมองข้าม สามารถซื้อเข็มธรรมดาหรือเข็มปักผ้าที่ขายในร้านค้าได้ แต่จะต้องเลือกเข็มประเภทต่างๆ ตามความต้องการส่วนบุคคล การปักจะใช้เข็มที่มีขนาดแตกต่างกันให้เหมาะกับรูปแบบและวิธีการเย็บแบบต่างๆ ปลายเข็มควรแหลมและรูเข็มควรทู่ เมื่อเลือกเข็มให้สังเกตที่ปลายทั้งสองด้านของเข็ม ได้แก่ “จมูกเข็ม” และ “ปลายเข็ม” จมูกรูปร่างจะดีกว่า เพื่อให้จมูกไม่กัสด้ายและไม่เมื่อยมือในระหว่างการปัก หากปลายเข็มเป็นรูปสี่เหลี่ยม ผืนผ้า หรือทรงกลมแหลม จะกัสด้ายได้ง่าย กล่าวคือ ด้ายจะหักได้ง่าย (Liu Jing,2014)

ภาพที่ 3-56 เข็มสำหรับปักผ้า

2) ไม้บรรทัด เครื่องมือที่ใช้วัดความยาวและความกว้างของลายปัก อย่างไรก็ตาม ผู้เฒ่าผู้แก่ในหมู่บ้านเป็นจะใช้ขนาดของนิ้วหัวแม่มือ ความยาวของฝ่ามือและระยะห่างสูงสุดระหว่างนิ้วโป้งกับนิ้วชี้ในการวัดความยาว

3) กรรไกร ใช้สำหรับตัดด้ายหรือเล็มผ้า ชาวไป๋คูเหยาไม่สามารถทำเหล็กได้ ดังนั้นจึงไม่มีร้านช่างตีเหล็กที่ทำกรรไกรและเครื่องมือเหล็กอื่นๆ ในหมู่บ้านของชาวไป๋คูเหยาและต้องซื้อกรรไกรจากร้านค้าในเวลาไปตลาด

ในช่วงเวลาของปีกับการทำงานของชาวไป๋คู๋เหยาหลายๆ อย่างมักจะดำเนินการตามฤดูกาล ก่อนลงมือทำอะไรจะเชิญ“หมอประจำหมู่บ้าน”เพื่อทำนายว่าเป็นวันมงคลหรือวันโชคร้าย การปักผ้าก็เช่นเดียวกัน การผลิตผ้าทั่วไปคือ เดือนมิถุนายนถึงกรกฎาคมของทุกปี ตามปฏิทินจันทรคติ ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ไม่มีงานเกษตร

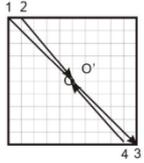
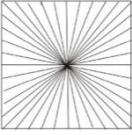
1.2.3 เทคนิคการเย็บปักถักร้อยตัวอักษรภาษาจีนคำว่า“สิบ(+)”และ“ข้าว(米)”

วิธีการเย็บพื้นฐานของการปักชาวไป๋คู๋เหยานั้นค่อนข้างเรียบง่าย โดยส่วนใหญ่ใช้ด้ายยืนและด้ายพุ่งของผ้าเป็นที่ตั้ง ปักลวดลายบนบนผ้าฝ้ายเหนียวกาวด้วยเส้นไหมสี วิธีการปักเหล่านี้แบ่งออกเป็น การปักครอสติส และการปักชิวซาชิว

1) การปักครอสติส เรียกอีกอย่างว่า การปักดอกไม้ ผู้หญิงชาวไป๋คู๋เหยามีทักษะการเย็บปักถักร้อยที่ยอดเยี่ยม ลวดลายการปักมีความละเอียดอ่อนและประณีต สไตล์ที่เรียบง่ายและเป็นธรรมชาติ การปักใช้จุดการจัดเรียงด้ายยืนและด้ายพุ่งเป็นพื้นฐานอ้างอิง และมีการปักตัวอักษร“สิบ(+)” ซึ่งเรียกว่า“การปักด้วยด้ายหลายเส้น” และการเปลี่ยนแปลงที่ไม่สิ้นสุดจะแสดงด้วยสเกล“สิบ(+)”นับไม่ถ้วน แม้ว่าวิธีการปักแบบพื้นฐานจะค่อนข้างเรียบง่าย แต่การปักลวดลายที่สวยงามนั้นไม่ใช่เรื่องง่าย

ผู้หญิงชาวไป๋คู๋เหยาจะถนัดด้วยมือที่คล่องแคล่วและทักษะความชำนาญ บรรจงปักบนผ้าข้อมธรรม ปักทีละตะเข็บเพื่อปักให้ได้สมมาตรและโครงสร้างที่สมดุล สไตล์ที่เรียบง่ายและเป็นธรรมชาติ งานฝีมือประณีต ลวดลายที่กลมกลืนของสี ชาวไป๋คู๋เหยาอาศัยเทคนิคการนับเส้นด้ายเพื่อจับรูปร่างของลายปักและการบิดและหมุนของเส้น มีการผสมผสานของเส้นต่างๆ เช่น เส้นกากบาท คำว่า “ข้าว(米)” ขนาน และแนวตั้ง ก่อให้เกิดการผสมผสานระหว่างความแข็งตัวและความยืดหยุ่น รูปแบบของลวดลายมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เนื่องจากลวดลายได้ผ่านเทคนิคและวิธีการปักตามด้ายยืนและพุ่งของผ้า ผู้วิจัยจึงใช้ตารางดังต่อไปนี้เพื่อแสดงวิธีและขั้นตอนการปักเข็ม ตัวเลขแทนตาผ้าที่ประกอบด้วยด้ายยืนและด้ายพุ่ง มีทั้งหมด 6 ประเภท ดังนี้

ตารางที่ 3-1 ตัวอย่างวิธีการปักของลวดลาย

	แผนภาพวิธีการปัก	การแสดงผล	วิธีการปัก
การเย็บตะเข็บที่1			ขั้นแรก ร้อยด้ายเข็มจากจุด 1 ไปยังจุด O แล้วร้อยผ่านจุด O จากนั้นจึงร้อยเข็มผ่าน จุด3 จากนั้น จุด4 จะเจาะเข้าไปในจุด O แล้วผ่านจุด O จากนั้นสอดเข็มเข้าไป จุด2 เย็บต่อไปเรื่อยๆ (หมายเหตุ: O เป็นวงกลมของ

	แผนภาพวิธีการปัก	การแสดงผล	วิธีการปัก
			ตาผ้ารอบจุด O ที่ตรงกลาง)
การเย็บ ตะเข็บที่2			เข็มและด้ายจะร้อยผ่านจุด1 จากนั้นจึงร้อยผ่านจุด2 และจุด3 และต่อไปเรื่อยๆ จนจบชั้นตอน (หมายเหตุ: มีลูกศรคู่แสดงว่าเข็มผ่านสองครั้ง และเส้นสองเส้นตัดกันในทางกลับกัน)
การเย็บ ตะเข็บที่3			ด้ายเข็มจะร้อยจากจุด1แล้วทะลุจุด2 จากนั้นทะลุจุด3 แล้วออกจากจุด4 เข้าจุด5แล้วออกจากจุด6 ซึ่งเป็นการวนของเข็มวิธีที่1 จากนั้นเจาะจากจุด7 ย้อนกลับเข้าจุด4 ออกจาก5 จากนั้นทะลุจุด2 และสุดท้ายทะลุเข้าจุด3 และออกจากจุด8
การเย็บ ตะเข็บที่4			เข็มและด้ายจะร้อยผ่านจุด1 จากนั้นจึงร้อยผ่านจุด2 จากนั้นจึงร้อยผ่านจุด3 และ ออกจากจุด4 จากนั้นจึงเข้าผ่านจุด1 และออกจากจุด3 จากนั้นจึงทะลุจุด2 และออกจากจุด4
การเย็บ ตะเข็บที่5			เข็มและด้ายถูกร้อยเป็นเกลียวจากจุด1 แล้วทะลุจุด2 จากนั้นจึงร้อยผ่านจุด3 และออกจากจุด4 จบชั้นตอนแรก จากนั้นจึงแทงเข็มออกจากจุดที่1 จุด3 และจุด1 ก็คือรูจุด2 และจุด4 ตามชั้นตอนการปักเดิม จากจุดที่2 ถึงจุดที่ 3 และออกจากจุด4 ทำซ้ำจนสิ้นสุดงาน
การเย็บ ตะเข็บที่6			ด้ายถูกร้อยจากจุด1 ถึงจุด2 จากนั้นผ่านจุด4 จากนั้นผ่านจุดกึ่งกลาง O ของเส้นทแยงมุมจุด1และจุด2 และด้าย O4 ถูกกดเหนือจากจุด1และจุด2

ในกระบวนการหีบและปัก ควรใส่ใจกับการจัดเรียง การเย็บที่ประณีตและราบรื่น การจัดเรียงที่ชัดเจนระหว่างแถว ให้ตัวอักษร“สิบ(十)”เรียงเท่ากัน เมื่อดึงด้าย หากดึงแน่นเกินไป ผ้า

จะยับง่ายและไม่สม่ำเสมอ หากดึงด้ายเบาเกินไป เส้นลวยจะยาวเกินไป ด้ายจะฟูขึ้นมา เพราะฉะนั้นต้องดึงให้พอดี เส้นลวยถึงจะมีความยืดหยุ่น ลวดลายปักจะได้รับเรียบและสม่ำเสมอ

เทคนิคการปักขอบกระโปรงขาวไปคูเหยาไม่ใช่วิธีการปักโครสติส แต่ใช้เข็มเป็นกระสวยขนาดเล็ก ด้ายปักก็คือเส้นด้ายที่หลังกระสวย ปักลวดลายบนผ้าย้อมครามยาวสีดำและสีน้ำเงินตามวิธีการปักที่เปลี่ยนแปลงอย่างสม่ำเสมอ แนวด้ายปักกับด้ายยืนและด้ายพุ่งของผ้าสอดคล้องกัน วิธีการปักแบบนี้มีความคล้ายคลึงกันกับการทอในชุมชนฮ่วยหลี ไม่มีใครรู้ชื่อของวิธีการเย็บปักถักร้อยนี้ แต่กระบวนการปักด้วยเข็มเป็นกระสวยนั้นคล้ายกับการปักชิวซาชีว ที่ซูโจว อาจกล่าวได้ว่าเกือบจะเหมือนกัน ผู้วิจัยจึงใช้ชื่อ“การปักชิวซาชีว”หมายถึงวิธีการปักดังกล่าวของขาวไปคูเหยา

2) การปักชิวซาชีว มีความหมายว่าแทงเส้นด้าย (ภาพที่ 3-56) หรือที่เรียกว่า“การปักหน้า”, “การปักเส้นด้ายหน้า”หรือ“การปักทะลุเส้นด้าย” เป็นกระบวนการปักแบบดั้งเดิม เข้าใจได้ว่าวิธีการหลักของวิธีการปักนี้คือการหยิบผ้า เส้นด้ายและด้ายปักสีต่าง ๆ ผ่านเข็มปักบนผ้าเพื่อสร้างลวดลายที่แตกต่างกัน “การปักชิวซาชีว”เป็นที่นิยมในสมัยเจียซิงแห่งราชวงศ์ชิง

วิธีการของ“การปักชิวซาชีว”ของขาวไปคูเหยา ถ้าเอาลวดลาย“ดอกตีนหมู”บนกระโปรงเป็นตัวอย่าง จะมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ เข็มเริ่มต้นจากมุมซ้ายบนของผ้า ในแถวแรก จะข้ามสองตาเข็มแรกไปก่อน จากนั้นจึงหย่อนเข็มลง เสร็จแถวที่หนึ่งแล้วถึงจะเริ่มแถวที่สอง วิธีการปักแถวที่สองจะเหมือนกันทุกประการกับวิธีการปักแถวแรก แต่แต่ละครั้งระยะของเข็มจะแตกต่างกัน ความแตกต่างนี้จะดำเนินการตามลำดับตาม ไม่ว่าจะดำเนินไปในทิศทางไหน แนวโน้มลวดลายจะต้องสอดคล้องกัน ตาเข็มควรอยู่ในแนวเดียวกัน ปักไม่ถูกต้องจะต้องเริ่มใหม่ เมื่อถึงเส้นด้ายแต่ละแถวควรใช้แรงดึงเท่ากัน ถ้าแรงมากเกินไป เส้นด้ายจะแน่นเกินไปและพื้นผิวของผ้าจะไม่สม่ำเสมอ หากแรงน้อยเกินไป เส้นด้ายจะหลวมและลวยยาวเกินไป รูปแบบลวดลายในการปักจะไม่สม่ำเสมอ

ภาพที่ 3-57 ผู้หญิงขาวไปคูเหยากำลังปักลวดลาย

เนื่องจากลวดลายปักของชาวไป๋คู้เหยา มีความซับซ้อนและมีมือประดิษฐ์ จึงใช้เวลาหลาย ชั่วโมงกว่า เครื่องแต่งกายชุดหนึ่งต้องใช้เวลาในการทำเกือบเป็นเดือน หากใช้เวลาวางนอกเหนือจาก งานประจำ อย่างน้อยต้องใช้เวลาหลายเดือนในการตัดเย็บ เนื่องจากการปักเป็นเวลานาน หากชิ้นงาน ปักไม่ได้รับการดูแล ก่อนจะตัดเย็บเป็นรูปเป็นร่าง ลวดลายปักของเครื่องแต่งกายก็อาจจะเกิดความ เสียหายด้วย เพื่อปกป้องความสวยงามสดใสของลวดลาย ชาวไป๋คู้เหยาจะแยกกันปักของแต่ละชิ้น แต่ละส่วน ส่วนที่ปักเรียบร้อยแล้วจะถูกม้วนขึ้นมาเพื่อหลีกเลี่ยงการเปื้อนและความเสียหาย หลังจาก แต่ละส่วนเสร็จสิ้นอย่างครบถ้วนแล้วจึงจะนำมาเย็บเป็นเครื่องแต่งกายอย่างสมบูรณ์

2. ลักษณะลวดลายในชุดเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู้เหยา

ลวดลายของชุดเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู้เหยา ประกอบด้วยโครงสร้าง 2 รูปแบบ ได้แก่ ลวดลายรวมทั้งหมดและลวดลายเดี่ยวบางส่วน การออกแบบลวดลายของเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู้ เหยา เป็นการผสมผสานระหว่างโครงสร้างที่ไม่เปลี่ยนแปลงของลวดลาย และการรวมเข้าด้วยกัน โดยรวม มีการเปลี่ยนแปลงที่ยืดหยุ่นของลวดลายแต่ละรูปแบบ ไม่มีเส้นโค้งหรือวงกลมในลวดลาย เครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู้เหยา แต่ใช้เส้นตรงและสี่เหลี่ยมร่วมกัน และความยาว ความหนา และ ตำแหน่งของเส้นตรงถูกนำมาใช้เพื่อรวมรูปทรงสี่เหลี่ยมต่างๆ และการเปลี่ยนแปลงรายละเอียด จึง เกิดเป็นลวดลายที่หลากหลาย

รูปแบบของลวดลายเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู้เหยามักใช้รูปทรงเรขาคณิตเชิงนามธรรมเพื่อ แสดงวัตถุที่เป็นรูปเป็นร่าง และทำให้ทั้งสองอยู่ร่วมกันและผสมผสานกัน วิธีนี้ใช้กันอย่างแพร่หลาย ทั้งลายเดี่ยวและลายรวม ไม่ว่าจะปักหรือลายจากเหนียนกาว จะใช้เส้นตรงหนาแน่นและเป็น นามธรรม เส้นเหล่านี้ถูกจัดเรียงอย่างสม่ำเสมอในลักษณะที่สมมาตร ก่อตัวเป็นรูปทรงนามธรรม สี่เหลี่ยมจัตุรัสหรือสี่เหลี่ยม เช่น การสร้างลายที่ก่อตัวเป็นแบบ "ไก่อ" โดยรวม จากลวดลายที่ ประกอบด้วยเส้นหนาที่ปักจะไม่ถูกเอาโดยคนภายนอกกว่าเป็นลวดลาย "ไก่อ" แต่ชาวไป๋คู้เหยาสามารถ ระบุได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำ ถึงสัดส่วนและองค์ประกอบของลายไม่ว่าจะเป็น หัวไก่อ ตัวไก่อ ปีกไก่อ ตีนไก่อ เป็นต้น (Jia Jingsheng & Jia Yuzhou. 2014)

2.1 โครงสร้างและรูปแบบของลวดลายเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู้เหยา

2.1.1 จุด เป็นหน่วยที่เล็กที่สุดขององค์ประกอบรูปแบบและมีหลายรูปแบบ จุดของ ลวดลายชาวไป๋คู้เหยา คือ รูปแบบหน่วยพื้นฐานที่วาดทีละเล็กทีละน้อยด้วยมีดวาดภาพ หรือลวดลาย ปักด้วยเข็ม ด้ายของชาวไป๋คู้เหยาบนผืนผ้าใบ เช่น ลวดลายและอักษรภาษาจีนคำว่า "ข้าว(米)"ใน เครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู้เหยา เทคนิคการปักแบบดั้งเดิมส่วนใหญ่เป็นการปักครอสติช ใช้เส้นไหม ปลาหลากหลายสีปักในพื้นที่นอกเหนือจากด้ายยืนและพุ่งของผ้า เย็บทีละตะเข็บจากกึ่งกลางไปยังสี่ทิศทาง เพื่อปักลวดลายพื้นฐานที่หลากหลาย และด้วยขนาด ความหนาแน่น และสีของจุดที่แตกต่างกัน เพื่อ

สร้างลวดลายการผสมพื้นผิวที่แตกต่างกัน ตามแนวมิติซึ่ซึ่หรือเข็ม ลวดลายโบราณบนพื้นผ้าฝ้าย ทำให้เกิดความรู้สึกผูกพันที่แน่นแฟ้น

2.1.2 เส้น ประกอบด้วยจุดสีขาวจำนวนนับไม่ถ้วนและเป็นองค์ประกอบสำคัญในการสร้างแบบจำลอง ซึ่งไม่เพียงแต่สามารถเชื่อมต่อ ปิดล้อม หรือข้ามองค์ประกอบอื่นๆ เท่านั้น แต่ยังแสดงโครงร่างของพื้นผิว แสดงลักษณะของเส้นต่างๆ ลวดลายในเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยาแม้ว่าหลาย ๆ ลวดลายจะประกอบด้วยเส้นตรง แต่ก็มี ความแตกต่างกันในเรื่องทิศทาง อาจจะเป็นแนวขนาน แนวตั้งหรือแนวเฉียงก็ได้ มีทั้งการเปลี่ยนแปลงในรูปแบบและการประดับที่สวยงาม เช่น เครื่องแต่งกายส่วนบนของผู้ชายชาวไป๋คู๋เหยา แม้จะตัดเย็บด้วยผ้าดิบสีน้ำเงินดำ แต่การปักเป็นเส้นตรงสีขาวที่ขอบเสื้อทำให้รู้สึกมีชีวิตชีวาท่ามกลางความเรียบง่ายและบริสุทธิ์ นอกจากนี้ยังสามารถแสดงโครงร่างของพื้นผิวโดยแสดงลักษณะของเส้นต่างๆ อีกตัวอย่างหนึ่งคือ ลวดลายสีน้ำเงินและสีขาวสามแบบที่วาดบนกระโปรงจับจีบของผู้หญิง และเส้นจะแกว่งไปทางซ้ายและขวาพร้อมกับกระโปรงเมื่อเดิน ทำให้รูปร่างของผู้หญิงดูสง่างามยิ่งขึ้น

ในการผสมผสานและการจัดเรียงจุดและเส้นซ้ำๆ ลวดลายโดยรวมจะดูราบรื่น เรียบสงบ และสร้างความรู้สึกให้เป็นพื้นผิว ลวดลายในเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยาจะค่อยๆ เรียงเป็นเส้นตามลวดลาย และเส้นเหล่านี้จะรวมตามลักษณะรูปแบบของลวดลาย ซึ่งดูเหมือนเป็นพื้นผิวดกแต่งที่สมบูรณ์ ตัวอย่างเช่น ลวดลาย“ตราประทับของกษัตริย์เหยา”ที่ด้านหลังของเสื้อคลุม เป็นลวดลายที่ประกอบด้วยจุด เส้น และพื้นผิว เพื่อประกอบเป็นเค้าโครงของลวดลาย การตกแต่งจุด การจัดองค์ประกอบเน้นความสมมาตรและเอกภาพของลวดลาย“ตราประทับของกษัตริย์เหยา” รวมทั้งลายปัก ลายสีเบจ และลวดลายอื่นๆ ทำให้รูปแบบของลวดลายคงที่และเรียบง่าย แสดงถึงความงามตามธรรมชาติของชาวไป๋คู๋เหยาที่ส่งเสริมความบริสุทธิ์และความสง่างาม หรือแม้แต่ “ลายพิมพ์ห้านิ้ว” และลวดลายอักษรภาษาจีนคำว่าคำว่า “กลับ(回)” บนกระโปรงและผ้าพันชายยังเป็นส่วนสำคัญในการประดับด้วย เป็นต้น

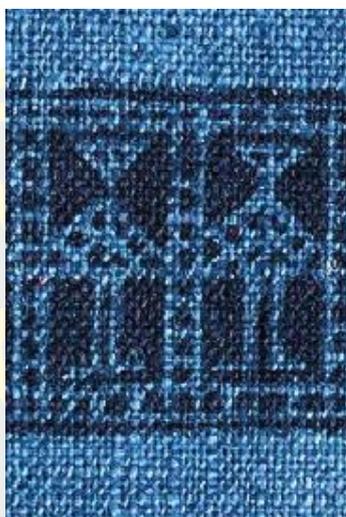
2.2 รูปแบบลักษณะของลวดลาย

เมื่อเทียบกับกลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆ ชุดเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยาที่มีลวดลายที่ค่อนข้างเรียบง่าย และมักมีรูปร่างสมบูรณ์รวมถึงความหมายชัดเจนอีกด้วย โดยแบ่งเป็นรายละเอียดของลวดลายต่างๆ ออกได้ดังนี้

2.2.1 ลวดลายภาพคล้ายมนุษย์

ในบรรดาลวดลายของเครื่องแต่งกายสตรีชาวไป๋คู๋เหยา มีลวดลายภาพคล้ายมนุษย์ทั้งแบบเชิงภาพและเชิงนามธรรม รูปแบบนี้ส่วนใหญ่ปรากฏบนเข็มขัดสตรีและสายรัดของเด็ก ๆ ไม่ปรากฏบนเครื่องประดับที่ใช้แสดงความอาลัย สะท้อนให้เห็นถึงจิตสำนึกบูชาการเจริญพันธุ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ และเป็นความปรารถนาของชาวไป๋คู๋เหยาที่ต้องการให้ประชากรของพวกเขาเจริญรุ่งเรือง

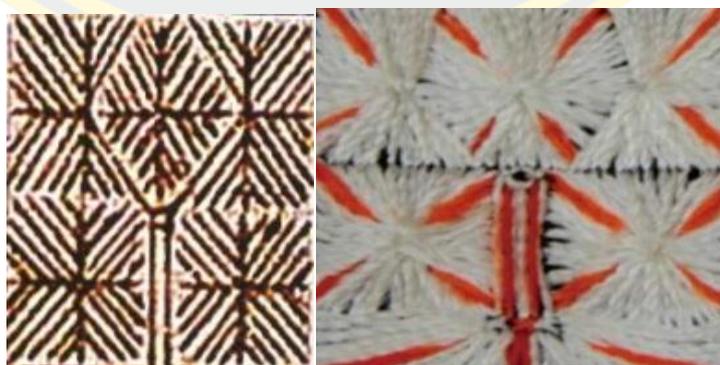
และเติบโตโดยไม่ได้รับผลกระทบ (Lei Wenbiao, 2012(05), 131-134) บางลายย้อมด้วยเหนียนขาว และบางลายปักด้วยเส้นไหมสีแดงเหลืองบนผ้าฝ้ายสีดำ (ภาพที่ 3-57)

ภาพที่ 3-58 ลวดลายภาพคล้ายมนุษย์

2.2.2 ลวดลายไก่อ

ลวดลายไก่อเป็นเรื่องยากสำหรับชาวต่างชาติที่จะมองออก ในลวดลายสีเหลี่ยมผืนผ้า สีเหลี่ยมขนาดเล็กหรือรูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูนหลายอันถูกแบ่งอย่างสมมาตรจากซ้ายไปขวา มีการใช้โครงสร้างที่คล้ายกับตัวอักษรข้าว หรือมีการวาดหรือปักเส้นเพื่อสร้างลวดลายดอกไม้ไก่อเชิงเรขาคณิตที่เป็นนามธรรมอย่างยิ่ง (ภาพที่ 3-58) ลวดลายนามธรรมนี้ถือเป็นสัญลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวไป๋คู๋เหยา ผู้หญิงชาวไป๋คู๋เหยาทุกคนสามารถระบุ "หัวไก่อ" "ตัวไก่อ" "ปีกไก่อ" และ "ตีนไก่อ" ได้

ภาพที่ 3-59 ลวดลายไก่อ

2.2.3 ลวดลายตัวอักษรภาษาจีนคำว่าข้าว(米)

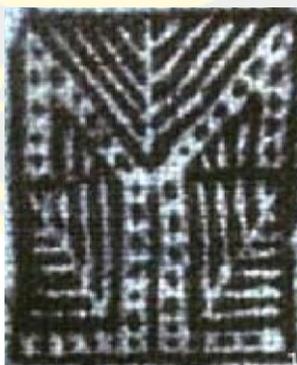
ลวดลายของข้าวเป็นหนึ่งในรูปแบบที่พบมากที่สุดในเรื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา ดอกไม้รูปรวงข้าวในการ์ดหลังของผู้หญิงโดยทั่วไปจะใช้เป็นลาย "ตราประทับของกษัตริย์เหยา" บนการ์ดหลัง และต้องใช้คู่กับลายไก่ นั่นคือ "ลายข้าว 3 ลาย + ลายดอกไก่ 2 ลาย ลวดลายมักจะแสดงออกในรูปแบบของลายปัก (ภาพที่ 3-59)

ภาพที่ 3-60 ลวดลายตัวอักษรภาษาจีนคำว่า ข้าว(米)

2.2.4 ลวดลายไก่กระดูกปลา

ลายนี้ส่วนใหญ่เขียนบนผ้าและลงสีด้วยการย้อมด้วยเหนียนกาว มีพื้นหลังสีดำและลวดลายสีขาว ซึ่งเป็นรูปทรงแบบสมมาตรซ้าย-ขวา ซึ่งมักจะวาดในแพทเทิร์นการ์ดหลังของเสื้อผู้หญิง รูปร่างลายก้างปลาและลายดอกไก่ใช้ประโยชน์จากองค์ประกอบการสร้างแบบจำลองของชนไก่ มีสัดส่วนที่ดี มีจุด เส้น และระนาบที่ได้สัดส่วนดี และเอฟเฟกต์ภาพจะดูอ่อนคลายและเข้มงวด (ภาพที่ 3-60)

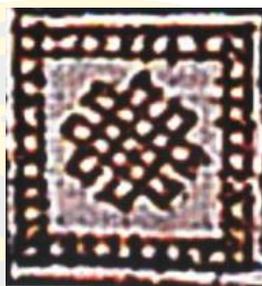

ภาพที่ 3-61 ลวดลายไก่กระดูกปลา

2.2.5 ลวดลายดอกกรรไกร

ลวดลายของกรรไกรและดอกไม้คล้ายกับลายมงคลของ "พานยาว" ของชนชาติฮั่นในสายตาชาวต่างชาติ แต่ชาวไป๋คู๋เหยาบอกว่านี่ไม่ใช่ลวดลาย "กระทะยาว" แต่เป็นดอกกรรไกร (ภาพที่

3-61) ลวดลายดอกกรรไกรใช้เป็นหลักในการออกแบบส่วนหลังของเสื้อเบลาส์สตรี และมักใช้เทคนิคการย้อมสีแปะติดและเทคนิคการปัก ลวดลายกรรไกรที่วาดโดยการย้อมสีเหนียนกาว มักประกอบด้วยลวดลาย "ตัวแม่" ที่เป็นสี่เหลี่ยมจัตุรัสและลวดลาย "ตัวแม่" ที่ต่อเนื่องกัน

ภาพที่ 3-62 ลวดลายดอกกรรไกร

2.2.6 ลวดลายดอกกระบอกไม้ไผ่

ลายดอกกระบอกไม้ไผ่ประกอบด้วยรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า 2 รูปตัดกัน และมีโครงสร้างคล้ายตัว "X" จากมุมมองของการสร้างแบบจำลอง ดอกไม้กระบอกไม้ไผ่รูป "x" นี้ใช้การรวมกันของเส้นยาวและเส้นสั้นเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงและจังหวะของเส้น "สั้น" ในเส้น "ยาว" แล้วรวมกับสี่เหลี่ยมตรงกลาง " รูปทรง + " และกรอบนอกสี่เหลี่ยมก่อตัวเป็นรูปแบบโดยรวม ในขณะที่รูปทรง "x" "กระบอกไม้ไผ่ดอกไม้" แสดงการเน้นที่ภาพ (ภาพที่ 3-62)

ภาพที่ 3-63 ลวดลายดอกกระบอกไม้ไผ่

2.2.7 ลวดลายดอกยุงข้าว

ลวดลาย "ดอกยุงข้าว" เมื่อเราเห็นเป็นครั้งแรก เราไม่สามารถเชื่อมโยงมันกับลวดลายนี้กับ "ยุงข้าว" ได้ แต่ชาวไป๋คูเหยาเชื่อว่านี่คือลวดลายดอกยุงข้าวของตน ลายดอกยุงข้าวมักอยู่ร่วมกับ "ดอกตีนหมู" กล่าวคือ มีลายตีนหมู 4 แฉกเป็นรูปข้าวหลามตัด (ภาพที่ 3-63) ลวดลาย "ยุงข้าว" มักจะใช้การปักและประดับที่กระโปรงจีบของสตรี

ภาพที่ 3-64 ลวดลาย“ดอกยั้งข้าว”และ“ดอกตีนหมู” (ผู้วิจัย)

2.2.8 ลวดลายดอกนกน้อย

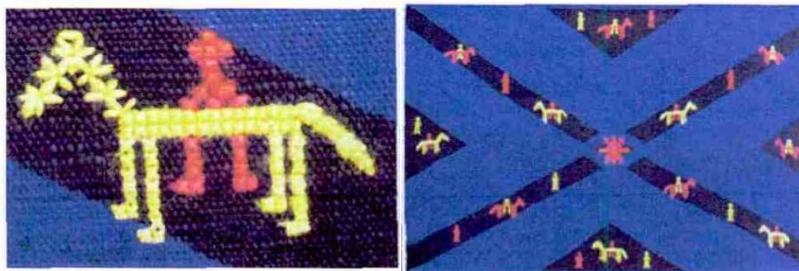
ลายดอกนกน้อยเป็นลายดอกนกน้อยที่ประกอบด้วยบล็อกสี่เหลี่ยมสีดำ 2 บล็อก ประดับอยู่ในกรอบลวดสี่เหลี่ยม 2 ข้าง ดอกไม้รูปนกที่เป็นนามธรรมนั้นเหมือนกับนกที่บินอยู่ในอากาศ ซึ่งโดยทั่วไปจะใช้ในลวดลายการ์ดด้านหลังที่มีรูปทรง "บ่อน้ำ" นกและดอกไม้สี่ตัวจะทาสี หรือปัก (ภาพที่ 3-64)

ภาพที่ 3-65 ลวดลายดอกนกน้อย

2.2.9 ลวดลายเทพเจ้าประจำบ้านและถนนมังกร

เทพเจ้าประจำบ้านเป็นรูปคนบนหลังม้า โดยทั่วไปแล้วรูปร่างของเทพเจ้าประจำบ้าน จะเสร็จสมบูรณ์ด้วยเทคโนโลยีการปักรูปทรงเรียบง่ายด้วยรูปทรงเรขาคณิต และมักจะปักรวมกับ ลวดลายถนนมังกร รูปทรงแถบยาวของลายถนนมังกรถูกยึดด้วยเหนียนกาว ลวดลายของเทพเจ้า ประจำบ้านและถนนมังกรส่วนใหญ่จะใช้กับ "ผ้าไหม" (โดยทั่วไปใช้ในงานแต่งงานและงานศพ) รูปร่าง และการจัดระเบียบของเทพเจ้าประจำบ้านและลวดลายถนนมังกรมักมีการจัดวางที่หลากหลายและ ค่อนข้างอิสระและยืดหยุ่น โดยทั่วไป ผู้สร้างจะกำหนดรูปร่าง ผสมผสาน และจัดวางตามความเข้าใจ ทางสุนทรียภาพของตนเอง (ภาพที่ 3-65)

ภาพที่ 3-66 ลวดลายเทพเจ้าประจำบ้านและถนนมังกร

2.2.10 ลวดลายตัวอักษรภาษาจีนคำว่าห่วย(回)

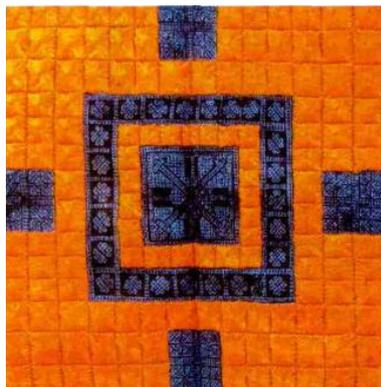
ลวดลายตัวอักษรภาษาจีนคำว่าห่วย(回) รูปแบบหนึ่งคือการเติมลวดลายเฟรตลงในสี่เหลี่ยม อีกรูปแบบหนึ่งคือลวดลายเฟรตที่เชื่อมต่อกันด้วยเส้นตรง "S" วิธีการสร้างแบบจำลองทั้งสองจัดในรูปแบบของส่วนประกอบต่อเนื่องสองฝ่าย รูปสี่เหลี่ยมเต็มไปด้วยงานฉลุ ซึ่งไม่เพียงใช้ตกแต่งบนการ์ดหลังของผู้หญิงเท่านั้น แต่ยังใช้กับกระโปรงจับจีบของผู้หญิงด้วย ลายฉลุที่ต่อด้วยเส้นตรง "S" มักใช้ประดับบนกระโปรงพลีทของสตรี ลายฉลุเรียกว่า "เปียวหนี" ในภาษาเหยา แปลว่า ถูงเงิน และแสดงถึงความปรารถนาของชาวไป๋คู๋เหยาที่จะหาเงินอย่างมั่งคั่ง (ภาพที่ 3-66)

ภาพที่ 3-67 ลวดลายตัวอักษรภาษาจีนคำว่าห่วย(回)

2.2.11 ลวดลายดอกไม้และกิ่งไม้

ลายดอกไม้ถูกปักจากตรงกลางของจัตุรัสออกไปด้านนอก ซึ่งเป็นหนึ่งในลวดลายที่พบได้บ่อยที่สุดในลายของ "ตราประทับของกษัตริย์เหยา" บนการ์ดหลังของเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา ลายดอกไม้ยังเป็นสัญลักษณ์ของลายการ์ดหลังเดรสอีกด้วย ลายดอกไม้สามารถแบ่งออกเป็นลายดอกไม้สี่เหลี่ยมและลายดอกไม้สี่ก้าน ดอกไม้สี่เหลี่ยมจัตุรัสจะถูกปักเป็นชิ้นส่วนต่อเนื่องทั่วพื้นเนื่องจากใช้ ด้ายสีส้มแดงสดใส ลายดอกไม้สี่ก้านเกิดจากการหุ้มดอกไม้สี่เหลี่ยมเพื่อให้ได้รูปทรงดอกไม้สี่ก้าน (ภาพที่ 3-67, ภาพที่ 3-68) ลวดลายของดอกไม้และกิ่งไม้โดยทั่วไปประกอบด้วยเส้นสาย เนื่องจากรูปร่างของลวดลายคล้ายกับลวดลายตัวอักษรภาษาจีนคำว่าข้าว(米) จึงเป็นเรื่องง่ายที่จะถูกมองข้ามหรือสับสนโดยผู้คน ลวดลายของดอกไม้และกิ่งไม้โดยทั่วไปจะปักไว้ที่การ์ดด้านหลัง

ภาพที่ 3-68 ลวดลายดอกไม้

ภาพที่ 3-69 ลวดลายกิ่งไม้

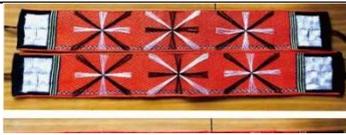
2.3 การใช้ลวดลายในชุดแต่งกายชาวไป๋ภูเขา

2.3.1 ลวดลายชุดแต่งกายของชาวไป๋ภูเขาสำหรับเทศกาลและงานพิธีกรรมต่างๆ

ผู้หญิงชาวไป๋ภูเขาต้องสวมเครื่องแต่งกายชุดสวยหรูเพื่อเข้าร่วมงานเทศกาล และเครื่องแต่งกายของผู้หญิงสามารถบ่งบอกได้ว่าเป็นผู้หญิงที่ยังไม่แต่งงาน หรือผู้หญิงที่แต่งงานแล้ว โดยหากไม่มีลวดลายคล้ายมนุษย์บนเครื่องแต่งกายสตรีแสดงถึงผู้หญิงที่ยังไม่แต่งงาน แต่ถ้ามีลวดลายคล้ายมนุษย์อยู่ที่มุมทั้งสี่ของลวดลายด้านหลังจะแสดงว่าสตรีนั้นแต่งงานแล้ว

ในชุดแต่งกายของชาวไป๋ภูเขาสำหรับเทศกาลและงานพิธีกรรมต่างๆ ยังมีการปักลวดลาย"ตราประทับของกษัตริย์เหยา" ด้วยการใช้ สีเส้นสดใสและสะดุดตา ด้านหลังของชุดมีสามชั้น และลวดลายเหมือนกันทั้งหมด ชั้นแรกปัก และอีกสองชั้นปักด้วยลวดลายที่วาดด้วยเหนียนกวา (*Ailanthus vilmoriniana* Dode) และปักส่วนที่เปิดออก การซ้อนทับสามชั้นขึ้นอยู่กับชั้นแรก และส่วนหนึ่งของลวดลายชั้นที่สองและสามจะยังคงอยู่เพื่อสร้างลวดลายโดยรวมของเครื่องแต่งกาย สีหลักของกระโปรงจีบที่ท่อนล่างคือสีดำและสีน้ำเงินและกระโปรงมีลวดลายวงกลมสามชุดวาดบนกระโปรงด้วย เหนียนกวา(*Ailanthus vilmoriniana* Dode) กระโปรงทำจากสีชมพูและสีแดงที่มีสีเขียวเข้มพร้อมการตัดแต่งเพื่อให้ได้เอฟเฟกต์การไล่ระดับสี ส่วนด้านล่างของทั้งชุดสวยหรูและชุดลำลองสามารถสวมใส่ได้ตลอดทั้งปี ลวดลายที่ใช้สำหรับผ้าพันขาตั้งแสดงในรูป ส่วนใหญ่มีลาย "ข้าว" และลาย "ไก่" สีขาว

ตารางที่ 3-2 ลวดลายเครื่องแต่งกายเครื่องแต่งกายชุดสวยหรูของสตรี

ส่วนประกอบของเครื่องแต่งกาย	รูปภาพ	ลักษณะของลวดลาย
ผ้าพันศีรษะ		ผ้าพันศีรษะไม่มีลวดลาย
เสื้อส่วนบน	 	<p>ลวดลายของชุดสวยหรูสตรีที่ยังไม่ได้แต่งงาน มีลวดลายไก่ ลวดลายดอกยุงข้าว ลวดลายดอกขาหมู ลวดลายตัวอักษรภาษาจีนคำว่าหุ่ย(回) ลวดลายดอกวงแหวน ลวดลายตัวอักษรภาษาจีนคำว่าข้าว(米)</p> <p>ลวดลายของชุดสวยหรูสตรีที่ยังแต่งงานแล้ว มีลวดลายภาพคล้ายมนุษย์ ลวดลายไก่ ลวดลายดอกยุงข้าว ลวดลายดอกขาหมู ลวดลายตัวอักษรภาษาจีนคำว่าหุ่ย(回) ลวดลายดอกวงแหวน ลวดลายตัวอักษรภาษาจีนคำว่าข้าว(米)</p>
ชุดแต่งกายส่วนล่าง		ลวดลายดอกวงแหวนของกระโปรงจีบย้อมสีด้วยเหนียนกาว
ผ้าพันขา		ลวดลายตัวอักษรภาษาจีนคำว่าข้าว(米)และลวดลายไก่ของผ้าพันขา

ในเทศกาลต่างๆ ผู้ชายควรแต่งตัวด้วยชุดสวยหรู ลวดลายเสื้อส่วนบนของผู้ชายมีขอบด้วยผ้าสีน้ำเงิน และบริเวณขอบเอวทั้งสองข้าง ส่วนขอบด้านล่างด้านหลังปักด้วยลวดลายไก่และลวดลายตัวอักษรภาษาจีนคำว่าข้าว(米) มีรูปแบบการปักแบบผสมผสาน "ลายพิมพ์ห้านิ้ว" บนกางเกงขาสั้นของผู้ชายประกอบด้วยแถบสีส้ม 5 แถบ แต่ละแถบมีความกว้างเท่ากันและสั้นลงตามลำดับจากตรงกลางถึงทั้งสองด้านในโครงสร้างแบบสมมาตรเพื่อสร้าง "ลายพิมพ์ห้านิ้ว" แบบนามธรรม

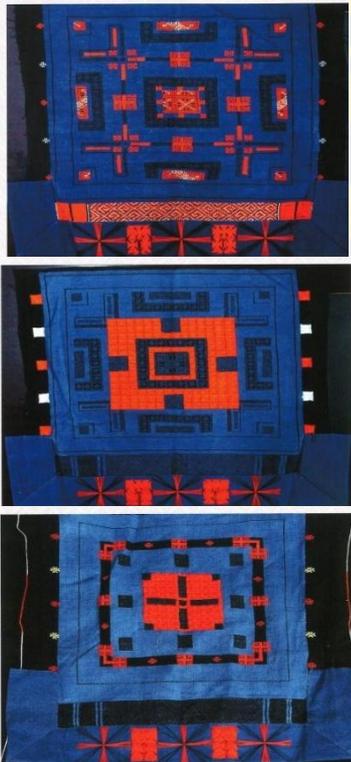
ตารางที่ 3-3 ลวดลายเครื่องแต่งกายชุดสวยหรูของผู้ชาย

ส่วนประกอบของเครื่องแต่งกาย	รูปภาพ	ลักษณะของลวดลาย
ผ้าพันศีรษะ		ผ้าพันศีรษะของผู้ชายไม่มีลวดลาย
เสื้อบน		ลวดลายของชุดสวยหรูของผู้ชาย มีลวดลายไก่ ลวดลายตัวอักษรภาษาจีนคำว่าข้าว(米)
เข็มขัด		ลวดลายของเข็มขัดผู้ชาย มีลวดลายตัวอักษรภาษาจีนคำว่าข้าว(米) มีลวดลายไก่ ลวดลายตัวอักษรภาษาจีน มีลวดลายภาพคล้ายมนุษย์
กางเกง		ด้านบนเป็นลายเดี่ยวรูปกากบาท ด้านล่างเป็นลายไก่ มีลายเทพครวัรเรือน ลายดอกไม้ และลายขายี่นยี่นออกมาจากด้านล่าง
ผ้าพันขา		ผ้าพันขามีลวดลายตัวอักษรภาษาจีนคำว่าข้าว(米) และลวดลายไก่สีขาว

2.3.2 ลวดลายในชุดแต่งกายลำลองของชาวไป๋ภูเขาในชีวิตประจำวัน

ในชีวิตประจำวัน ลวดลายตราประทับกษัตริย์เหยาบนเครื่องแต่งกายลำลองของผู้หญิงส่วนใหญ่จะย้อมด้วยเหนียนกาว และสีจะไม่สดใสและสะดุดตาเท่าชุดแต่งกายสวยหรู ดังนั้นจึงมีลวดลายมากกว่าสวยหรูเล็กน้อย ตามตารางที่ 3-4

ตารางที่ 3-4 ลวดลายเครื่องแต่งกายชุดลำลองของสตรี

ส่วนประกอบของเครื่องแต่งกาย	รูปภาพ	ลักษณะของลวดลาย
ผ้าพันศีรษะ		ผ้าพันศีรษะไม่มีลวดลาย
เสื้อส่วนบน		ลวดลายของตราประทับกษัตริย์เหยานั้นคล้ายกับตราสี่เหลี่ยมมาก ลวดลายทางเรขาคณิตคล้ายกับตัวอักษรภาษาจีนคำว่าเถียน(田) หุย(回) จิ้น(井) ซื่อ(器) เล็กน้อย ในบรรดาลายของชุดลำลองก็มีทั้งลายนก ลายภูเขา ลายข้าว ลายไก่ ลายแหวน เป็นต้น
ชุดแต่งกายส่วนล่าง		ผ้าพันขามีมีลวดลายตัวอักษรภาษาจีนคำว่าข้าว(米) และลวดลายไก่สีขาว

ในชีวิตประจำวัน เครื่องแต่งกายลำลองของผู้ชายค่อนข้างเรียบง่าย ท่อนบนเป็นเครื่องแต่งกายสีดำนลายดอก เครื่องแต่งกายสีดำไม่มีลวดลาย ส่วนเครื่องแต่งกายลายดอกไม้ด้านหลังมีลายข้าวและไก่

ตารางที่ 0-5 ลวดลายของเครื่องแต่งกายลำลองของผู้ชาย

ส่วนประกอบของเครื่องแต่งกาย	รูปภาพ	ลักษณะของลวดลาย
ผ้าพันศีรษะ		ผ้าพันศีรษะของผู้ชายไม่มีลวดลาย
เสื้อบน		ชุดลำลองของผู้ชายเป็นสีดำ ไม่มีลวดลาย
		ชุดลำลองของผู้ชายมีขอบสีน้ำเงิน ด้านหลังมีลวดลายตัวอักษรภาษาจีนคำว่าข้าว(米) และลวดลายไก่
เข็มขัด		ลวดลายของเข็มขัดผู้ชาย มีลวดลายตัวอักษรภาษาจีนคำว่าข้าว(米) มีลวดลายไก่ ลวดลายตัวอักษรภาษาจีน มีลวดลายภาพคล้ายมนุษย์
กางเกง		ด้านบนเป็นลายเตี้ยรูปกากบาท ด้านล่างเป็นลายไก่ มีลายเทพครว้เรือน ลายดอกไม้ และลายข้ายืนยืนออกมาจากด้านล่าง

ผ้าพันขา		ผ้าพันขามีลวดลายตัวอักษรภาษาจีนคำว่าข้าว (米) และลวดลายไก่สีขาว
----------	--	--

2.4 การใช้สีของลวดลายเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา

การใช้สีดำและสีขาวเทียบคู่กัน เป็นความโดดเด่นทางชาติพันธุ์ที่เด่นชัดที่สุดของเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา เครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู๋เหยาส่วนใหญ่เป็นสีดำและสีขาว เพราะสีดำและสีขาวเปรียบเสมือนสิ่งที่ชาวไป๋คู๋เหยาบูชาทั้งสวรรค์และโลก ชาวไป๋คู๋เหยาไม่ค่อยได้สัมผัสและรับอิทธิพลจากศาสนาต่างประเทศ ยังคงรักษาทางศาสนาดั้งเดิม คือ การบูชาเทพเจ้าแห่งสวรรค์และโลกและบรรพบุรุษเป็นหลัก ดังนั้นเครื่องแต่งกายชาวดำจึงเป็นสัญลักษณ์ที่มีความหมายของการบูชาสวรรค์และโลก(Zhou Guoquan,2010.) มองเข้าไปในลักษณะของเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยาและความสัมพันธ์กับการสร้างสรรค์งานจิตรกรรมที่ฟิลิปปิน (วิจิตรศิลป์, (06), 79.)

การจับคู่สีเป็นอีกปัจจัยสำคัญที่ประกอบขึ้นเป็นลักษณะทางศิลปะของชุดประจำชาตินอกเหนือจากรูปทรง และเครื่องแต่งกายชาวเหยาที่ขึ้นชื่อเรื่องสีล้วน แม้ว่าจำนวนสีของเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยาจะค่อนข้างน้อย ถ้าเทียบกับกลุ่มชาติพันธุ์เหยาในสาขาอื่นๆ แต่เครื่องแต่งกายก็ไม่สามารถดำรงอยู่ได้โดยปราศจากสีล้วนต่างๆ และความหมายที่แสดงโดยสี และการจับคู่สียังสามารถสะท้อนถึงการดำรงอยู่ทางจิตวิญญาณของชาติ และรสนิยมทางสุนทรียะอีกด้วย(Wang Xi,2007).

เครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยามีสีค่อนข้างเรียบง่าย ส่วนใหญ่เป็นคู่สีดำและขาว สีแดงและน้ำเงิน นอกจากนี้ยังมีความแตกต่างในเครื่องแต่งกายของผู้ชายและผู้หญิง เครื่องแต่งกายของผู้หญิงมีสีดำและสีน้ำเงินเป็นสีพื้นฐาน โดยมีการปักสีแดงและสีเหลืองเป็นส่วนตกแต่ง เครื่องแต่งกายผู้ชายส่วนใหญ่เป็นสีดำและสีขาว จากนั้นใช้สีแดงและสีน้ำเงินเป็นที่เอวและขาเป็นส่วนตกแต่ง สีดำส่วนใหญ่จะใช้สำหรับเสื้อและผ้าโพกศีรษะในเครื่องแต่งกายผู้ชายและผู้หญิง สีขาวส่วนใหญ่จะใช้กับกางเกง ผ้าโพกศีรษะของผู้ชาย สีสดใสนั้นๆ เช่น สีแดง สีเหลือง สีส้ม ฯลฯ ส่วนใหญ่จะประกอบด้วยลวดลายการปัก และใช้ในเครื่องแต่งกายผู้หญิง กระโปรงจับจีบ คอเสื้อผู้ชาย ผ้าพันขาเป็นต้น

เมื่อเทียบกับชุดลำลองแล้ว เครื่องแต่งกายที่เป็นทั้งชุดจะมีสีล้วนมากกว่าและมีการตกแต่งด้วยลวดลายปักมากกว่า แต่สีดำ สีขาว และสีน้ำเงินยังคงเป็นโทนสีพื้นฐาน ผู้หญิงชาวไป๋คู๋เหยาส่วนใหญ่ชอบใช้สีคู่ตรงข้ามในการผสมและจับคู่ โดยเฉพาะโทนสีเทศกาล เช่น การใช้สีแดง สีส้ม และสีที่มีความบริสุทธิ์สูงอื่นๆ โดยสีคู่ตรงข้ามคือสีเขียวและสีน้ำเงิน ทำให้เกิดผลที่เสริมกัน ซึ่งไม่เพียงแต่มีบทบาทในการประดับ แต่ยังทำให้ผู้คนมีบรรยากาศทางอารมณ์ที่อบอุ่นและรื่นเริง ตัวอย่างเช่น หากลวดลายที่หน้าอกของผู้หญิงปรากฏเป็นสีโทนร้อน สีที่ปรากฏบนเข็มขัด หมวก หรือกางเกงชายาวก็จะใช้สีที่เป็นคู่ตรงกันข้าม (ภาพที่ 3-69)

การเลือกสีของลวดลายในเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู่เหยาที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษเช่นกัน เนื่องจากชาวไป๋คู่เหยาอาศัยอยู่บนภูเขาและป่าไม้ตลอดทั้งปี สภาพเศรษฐกิจไม่ร่ำรวย และสภาพแวดล้อมในการดำรงชีวิตก็ความยากลำบาก ดังนั้นในกระบวนการต่อสู้กับธรรมชาติ จึงไม่มีความต้องการในการเลือกใช้สีเป็นอย่างมาก โดยส่วนใหญ่จะนิยมรูปทรงที่เรียบง่าย สีส่วนใหญ่ยังเป็น สีขาวดำ ในขณะเดียวกัน การสืบทอดการใช้สีก็มีความหมายเช่นกัน สีดำและสีขาวเป็นสีพื้นฐานที่สุด สีน้ำเงินเป็นสัญลักษณ์ของท้อง อีกทั้งยังเป็นตัวแทนของความเป็นอัมตะและความภักดี สีแดงเป็นสีแห่งชีวิต เป็นสีของดวงอาทิตย์และไฟ หมายถึงไฟแห่งชีวิตและความหวัง สีเหล่านี้ก็นำมาซึ่งความหวังและความปรารถนาดีของชาวไป๋คู่เหยาที่มีต่ออนาคต

ภาพที่ 3-70 ลวดลายสีดำ แดง ส้ม เขียว และม่วง

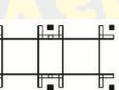
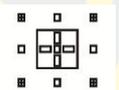
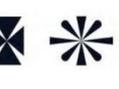
2.5 ภูมิปัญญาท้องถิ่นของลวดลายเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู่เหยา

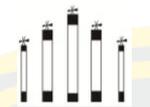
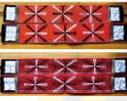
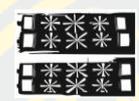
การผสมผสานระหว่าง "ภาพวาด" และ "งานปัก" เป็นรูปแบบการแสดงอัตลักษณ์ของ กราฟฟิกเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู่เหยา โดยเฉพาะกราฟฟิกของ "huagua" บนเครื่องแต่งกายสตรี เป็น ภาพวาดแปะซึ่งกล่าวกันว่าไม่เคยจางหายและเปลี่ยนสี "งานปักทุกชิ้นต้องทาสีและแทง ดังนั้น คน วาดภาพและงานปักสองคนจึงทำงานด้วยกัน" (Zhang Daoyi ,2004) ความลับอย่างหนึ่งของการ ระบายสีของเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู่เหยาที่ไม่มีวันซีดจางนั้นอยู่ที่สารละลายที่ใช้ในการระบายสี มี ต้นไม้รูปร่างประหลาดหลายต้นในชุมชนฮั่วหยี่ ปลายล่างของต้นไม้มีหนาม ปลายบนบาง และมีหนาม ทั้งตัว มองจากระยะไกล ดูเหมือนขวิดเปียร์ ชาวไป๋คู่เหยาเรียกมันต้นเหนียนกาว(Ailanthus vilmoriniana Dode)และน้ำยาของมันก็เหนียวมาก นำน้ำยาใส่เนยและน้ำลงไปต้มบนไฟอ่อนเพื่อทำ เป็นน้ำหมึกในการวาดภาพ ใช้แทงไม้เพื่อกำหนดขนาด ระยะห่าง และความยาวของลวดลาย และ วาดภาพด้วยเครื่องมือที่ตัวเอง

ส่วนสีของลวดลายส่วนใหญ่เป็นสีน้ำเงินและสีส้ม วัสดุของสีเอามาจากมันเทศและโกย ฮั่วยี้ ตัง (Ji xue teng) ที่ปลูกหน้าและหลังบ้าน เป็นวัสดุที่ดีเยี่ยมสำหรับการทำสี ผู้หญิงชาวไป๋คู่

เหยาสร้างเครื่องแต่งกายที่สวยงามตามสภาพแวดล้อมพิเศษ ชาวไปคูเหยาในชุมชนช่วยหลี่รัก
ธรรมชาติ บุปาและเคาพธรรมชาติ ใช้ชีวิตอย่างกลมกลืนกับธรรมชาติ สนับสนุนการอนุรักษ์ลวดลาย
เครื่องแต่งกายของชาติโบราณที่ผสมผสานระหว่างภาพวาดและการปักผ้าอย่างสมบูรณ์

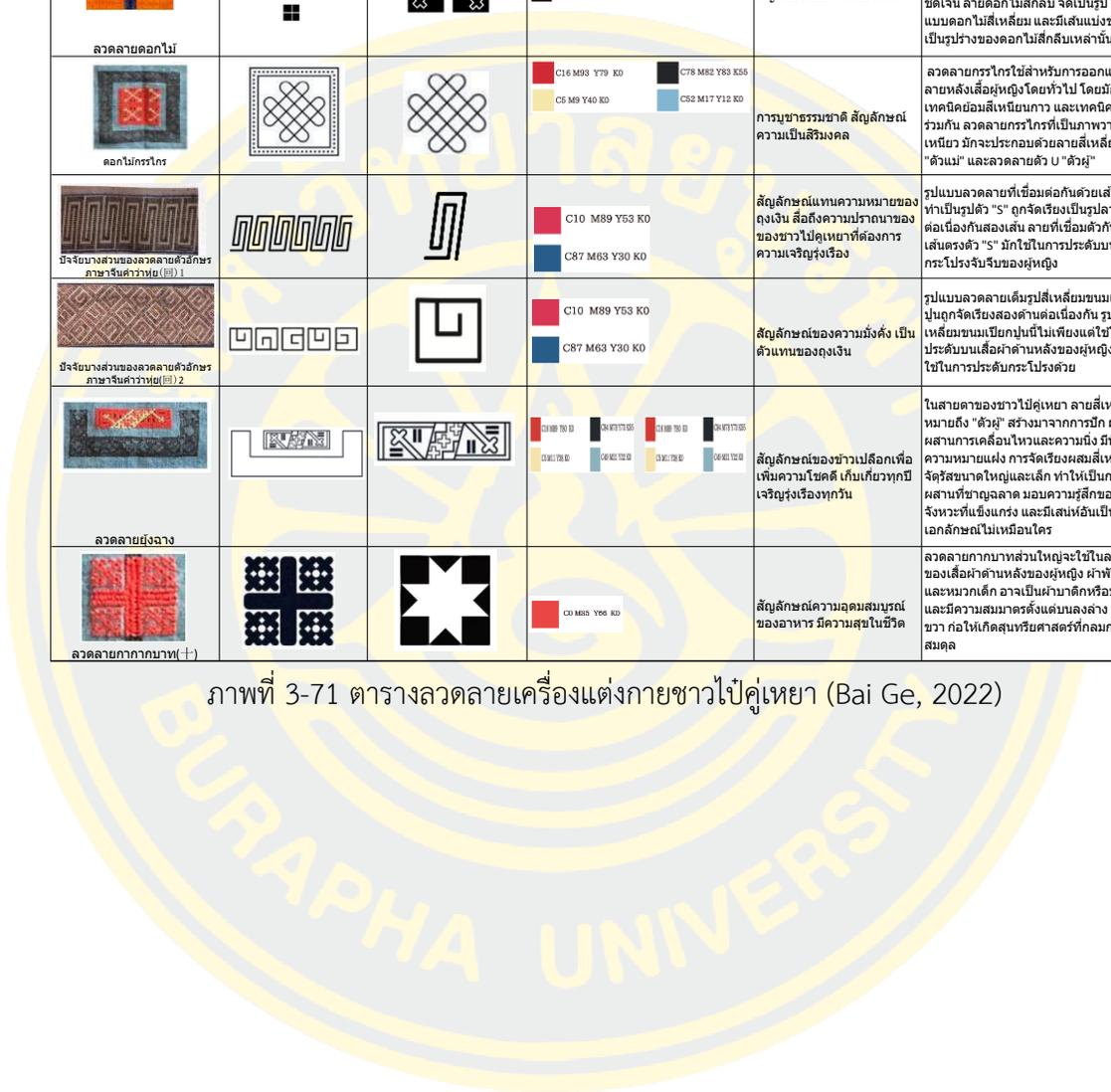

รูปภาพ/ ชื่อ	ปัจจัยแรกเริ่ม	การแยกองค์ประกอบ	สีสันท	ความหมายเชิงสัญลักษณ์	ลักษณะพิเศษ
 ลวดลายตราหลังเสื้อชุดล่าลง ผู้หญิง ภาพที่ 1			C20 M87 Y79 K0 C84 M78 Y85 K63 C85 M80 Y60 K33 C30 M23 Y39 K0 C80 M56 Y17 K0 C97 M87 Y40 K5	เป็นสัญลักษณ์อันยาวนานของประวัติศาสตร์ชีวิตไม่มีที่สิ้นสุด ความมั่งคั่งร่ำรวยอย่างต่อเนื่อง	ลวดลายบนเครื่องแต่งกายชุดล่าลงส่วนใหญ่เป็นภาพวาดเขียนขาว ส่วนงานปักเป็นเพียงการประดับ การตกแต่งมีสีเดียว มีลวดลายที่หนักขึ้น
 ลวดลายตราหลังเสื้อชุดล่าลง ผู้หญิง ภาพที่ 2			C0 M61 Y89 K0 C16 M87 Y100 K0 C78 M82 Y83 K67 C62 M41 Y31 K0 C76 M71 Y68 K34 C23 M31 Y36 K0	เป็นสัญลักษณ์อันยาวนานของประวัติศาสตร์ชีวิตไม่มีที่สิ้นสุด ความมั่งคั่งร่ำรวยอย่างต่อเนื่อง	แพทเทิร์นสีเหลี่ยม เป็นรูปแบบหลักที่ประกอบด้วยงานปักหลากหลายรูปแบบคือ ลวดลายตาราง ประกอบด้วยลายปักดอกทานตะวัน สลับกับลายขนาดเท่าหัวนิ้วแม่มือบนผ้ามาดัก วัสดุสีเหลี่ยมเล็ก ๆ เหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นลายผ้ามาดักแบบนามธรรม ซึ่งผู้อยู่อาศัยในท้องถิ่น เรียกว่า "ลวดลายโก", "ลวดลายมนุษย์", "ลวดลายดอกไม้", "ลวดลายขรรค์" ฯลฯ
 ลวดลายตราหลังเสื้อชุดล่าลง ผู้หญิง ภาพที่ 3			C20 M87 Y79 K0 C15 M77 Y47 K0 C81 M79 Y58 K29 C76 M70 Y34 K0 C59 M42 Y7 K0	การขบขระพรุนระ เป็นสัญลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ไป๋ดูเหยา	ลวดลายปักเป็นรูปแบบของสีด้าและที่ขบขระใดหนึ่ง ส่วนใหญ่จะปรากฏที่เข็มที่สีของผ้าด้านหลังเสื้อผู้หญิง ประกอบด้วยเส้นและพื้นผิวเป็นองค์ประกอบร่วมกันและปรากฏในรูปแบบของแถบสมมาตร ลวดลายปักยังเป็นรูปแบบลวดลายนามธรรมอย่างหนึ่ง ลวดลายปักเป็นกลุ่มที่พบได้ทั่วไปกับลวดลาย "ภูเขา" ส่วนใหญ่จะปรากฏเฉพาะบนหลังของป้ายด้านหลังกล่าวคือจะมีสีด้าในสีทึบ
 ลวดลายตราหลังเสื้อชุดล่าลงผู้หญิง ภาพที่ 4 (ลวดลายแบบ "ตัวผู้")			C20 M87 Y79 K0 C18 M49 Y49 K0 C85 M80 Y60 K33 C62 M44 Y39 K0 C100 M92 Y40 K3	สัญลักษณ์ของอำนาจ เป็นตัวแทนบทบาทของ "มีด้า" รองจากสิทธิ์ของ "มารดา"	"ตัวผู้" แสดงถึงสิทธิ์อำนาจ ในลวดลายเครื่องแต่งกายของชาวไป๋ดูเหยา ลวดลายของ "ตัวผู้" จะเป็นรูปสี่เหลี่ยมที่รวมอยู่ในลวดลาย "ตัวแม่" หรือลวดลายสีเหลี่ยมรอบลวดลายคำว่า "ป๋อน่า"(井)
 ลวดลายตราหลังเสื้อชุดล่าลงผู้หญิง ภาพที่ 4 (ลวดลายแบบ "ตัวแม่")			C20 M87 Y79 K0 C53 M94 Y94 K38 C84 M87 Y78 K69 C30 M45 Y44 K0 C62 M60 Y48 K1 C56 M67 Y49 K2	สัญลักษณ์ของอำนาจ บารมี ความสามารถ แทนบทบาทของ "มารดา"	"ตัวแม่" แสดงถึงผู้มีอำนาจ บารมี มีความสามารถ โดยทั่วไปจะเป็นสี่เหลี่ยมจัตุรัสขนาดใหญ่ที่มีลวดลายตรงกลาง ลวดลายด้านหลังโดยส่วนใหญ่ เป็นกายีเย็บปักที่มีสีสันสดใสสดุดตา มีลวดลายเล็กน้อย
 ลวดลายงานปักสำหรับพิธีศพผู้หญิง			สีมึนเพียงแคสีด้าบนเสื้อผ้าที่ไม่มีลวดลายการปัก	ตั้งภาพ รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าและสี่เหลี่ยมจัตุรัสแสดงถึงสัญลักษณ์ของขนาดอำนาจ สีเหลี่ยมจัตุรัสแสดงถึง "ตัวแม่" หมายถึงอำนาจที่ใหญ่โต สีเหลี่ยมผืนผ้าแสดงถึง "ตัวผู้" หมายถึงสิทธิ์อำนาจที่รองลงมา	ชนิดแรกคือการจัดผ้าโคร่งโดยรวมในรูปของ "ป๋อน่า" โดยวาดรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสตรงกลางและมีสี่เหลี่ยมผืนผ้าล้อมรอบทั้งสี่มุม สิ่งเหล่านี้คือพิธีการสำหรับงานศพของสตรีทั้งหมดจะยอมด้วยเนื้อผ้าขาว ไม่มีการเย็บปัก
 ลวดลายงานปักสำหรับพิธีศพผู้ชาย			สีมึนเพียงแคสีด้าบนเสื้อผ้าที่ไม่มีลวดลายการปัก	สีเหลี่ยมจัตุรัสทั้งสี่มุมเป็นสัญลักษณ์ของ "มารดา" หมายถึงอำนาจ บารมีที่ยิ่งใหญ่	ลวดลายหลักคือสี่เหลี่ยมจัตุรัส รูปภาพไม่มี การเรียกว่า "ตัวผู้" นี้ก็เป็นความแตกต่างที่สำคัญจากภาพวาดงานศพของสตรี
 กระโปรงจีนผ้ามาดัก ชาวไป๋ดูเหยา			C100 M99 Y30 K0 C93 M91 Y76 K69 C37 M42 Y47 K0 C14 M5 Y68 K0 C53 M100 Y89 K36 C40 M96 Y60 K2 C74 M44 Y0 K0	เป็นการขบขระการเจริญพันธุ์ เป็นสัญลักษณ์ของ "มารดา" และ "บุตรชาย" เป็นสัญลักษณ์ของแหล่งกำเนิดชาติพันธุ์ ความระลึกถึงบ้านเกิด	ลวดลายการแต่งกายชุดกระโปรงสตรีชาวไป๋ดูเหยา ประกอบด้วยแถบผ้าตกแต่งสีน้ำเงิน 4 เส้น สีฟ้าอ่อน 4 เส้น การเย็บปักถักร้อยของเส้นด้ายและมีรูปแบบที่เป็นเอกลักษณ์
 ลวดลายตราหลัง ชุดสวทหระผู้ชาย			C77 M79 Y78 K59 C5 M62 Y89 K0 C80 M73 Y59 K24 C72 M55 Y80 K15	เป็นสัญลักษณ์ของบุคลิกภาพที่เรียบง่าย ปลอดภัย และความมั่นคงของผู้ชายชาวไป๋ดูเหยา	เครื่องแต่งกายชุดสวทหระสวทหระประกอบด้วยลวดลายดอกไม้ 4 ดอกซ้อนทับกัน การตัดเย็บ 3 ตัวตัดชายขึ้นอยู่ขนาดของผ้าชิ้นแรก ความยาวของเสื้อท่อนบนและแขนเสื้อไม่น้อยกว่า 3 เซนติเมตร ความกว้างไม่มี การเปลี่ยนแปลง แม้ว่าจะไม่มีการคุมแคใช้วิธีเลือก ผูกคอเอาไว้แทน
 ชุดล่าลงผู้ชาย 2			C77 M79 Y78 K59 C5 M62 Y89 K0 C80 M73 Y59 K24 C72 M55 Y80 K15	เป็นสัญลักษณ์ของบุคลิกภาพที่เรียบง่าย ปลอดภัย และความมั่นคงของผู้ชายชาวไป๋ดูเหยา	เครื่องแต่งกายของชาวไป๋ดูเหยา ตรงคอปกชายเสื้อ และปลายแขนของเสื้อผ้าด้วยผ้าสีน้ำเงิน พร้อมกับปักเย็บกับขอบเสื้อซึ่งมีมาทั้งสองด้านคล้ายหมอน ที่มุมด้านล่างของเสื้อตรงกลางด้านหลังของชุด มีลาย "โก" ปักทั้งสองด้านของมุมหางของชุดมีลายของเส้นกลางด้านหลังผ้าและขอบปักด้วยท่อ มีลาย "ข้าว" 3 ลายและลาย "ข้าว" ปักบนผ้าสีน้ำเงินที่ชายทั้งสองข้างของชายล่างของผ้า ลาย "โก" สลับกับกระเป๋ายี่เย็บที่ด้านในของเสื้อด้านซ้ายตรงปลาย แม้ว่าจะไม่มีการใช้วักที่หน้าอก สามารถผูกไว้รอบเอวให้แน่นได้

 <p>เข็มขัดผู้ชายของชาวไทดำเหยา</p>			<p>C42 M96 Y100 K7 C87 M71 Y69 K9 C91 M85 Y64 K46 C59 M50 Y48 K0</p> <p>C84 M66 Y78 K42 C33 M88 Y89 K30 C40 M78 Y85 K3 C78 M82 Y83 K07</p>	<p>สัญลักษณ์ของอายุยืนยาว นพางคและคานาโชติ</p>	<p>ผ้าพันขาของผู้ชายใช้สายเช่นเดียวกับผ้าของผู้หญิง แต่ผ้าที่ใช้ผู้ชายมีความแตกต่างจากผ้าของผู้หญิง ผ้าของผู้ชายส่วนใหญ่จะเป็นสีขาว ในขณะที่ผู้หญิงมักใช้สีดำ ผ้าพันขาทำด้วยผ้าสีน้ำเงินยาว 40 เมตร กว้าง 12 ซม. ส่วนกลางของผ้าปักลวดลาย "รูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน" เป็นลายฐาน ปักลวดลาย "ข้าว" บนลวดลาย "รูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน" จากนั้นปักดอกไม้มีทั้งหมด 4 คัดกัน</p>
 <p>"กางเกงลายพิมพ์ห้านิ้ว" ของผู้ชายชาวไทดำเหยา</p>			<p>C9 M77 Y92 K0 C29 M24 Y18 K0</p> <p>C84 M78 Y85 K03</p>	<p>การขานบทพระนฤ เป็นสัญลักษณ์ของความกล้าหาญ ความแข็งแกร่ง และจิตวิญญาณของกลุ่มชาติพันธุ์</p>	<p>ตรงส่วนของขานมีการเย็บปักเป็นเส้นตรงทำเส้น หมายถึง รอยนิ้วมือที่ทำงานด้านของเกษตรซึ่งใช้พื้นที่ทั้งไร่สมัยสงคราม เส้นตรงหนา 5 เส้น มีความยาวและสีไม่เท่ากัน จัดเรียงแนวตั้งจากขากางเกง ทำให้เป็นจุดเด่นที่มีความโดดเด่นและแสดงถึงความแข็งแกร่ง</p>
 <p>ผ้าพันขาชาวไทดำเหยา</p>			<p>C0 M76 Y67 K0 C49 M31 Y0 K0 C49 M36 Y100 K25 C88 M88 Y95 K64</p> <p>C9 M15 Y4 K0 C44 M31 Y57 K0 C56 M100 Y100 K49 C86 M61 Y100 K42</p>	<p>การไหว้พระนฤ เป็นสัญลักษณ์ของการมีชีวิตที่ดี ความคิดถึงบ้านเกิด</p>	<p>เข็มขัดผู้ชายมักจะทำด้วยผ้าไหมสีสดใส ด้านในมีลวดลายต่อเนื่องหลายแบบ ช่วยเพิ่มความทนทานต่อการเสียดสีหรือของขรุขระ เสื้อผ้า และใช้ทำให้อากาศถ่ายเทสะดวก สว่าง เป็นการตกแต่งโดยธรรมชาติโดดเด่นด้านสุนทรียภาพของลวดลายเสื้อผ้า</p>
 <p>ลวดลายดอกกรอบดอกไม้</p>			<p>C43 M38 Y18 K0 C82 M82 Y76 K62 C40 M44 Y40 K0</p> <p>C18 M11 Y2 K0 C69M58 Y35 K0</p>	<p>การขานการเจริญพันธุ์ เป็นสัญลักษณ์ของพลังชีวิต</p>	<p>ลวดลาย ดอกไม้ไฟ ใช้การผสมผสานระหว่างเส้นยาวและสั้น ปั่นปัดสั้น จึงห่อหุ้มเส้น "สั้น" ในเส้น "ยาว" รวมทั้งสี่เหลี่ยมตรงกลาง ลวดลาย "๘" และกรอบด้านนอกสี่เหลี่ยมเพื่อสร้างรูปแบบโดยรวม ลวดลาย "๘" ใน "ดอกไม้ไฟ" จะเป็นการเน้นจุดเด่น</p>
 <p>ลวดลายเทพเจ้าประจำบ้านและถนนบึงกร</p>			<p>C11 M76 Y51 K0 C87 M76 Y5 K0 C9 M0 Y25 K0</p> <p>C22 M0 Y73 K0 C87 M86 Y53 K28</p>	<p>ใช้บน "ผ้าไหม" เพื่อแสดงถึงความเคารพต่อผู้ล่วงลับ</p>	<p>ลวดลายเทพเจ้าประจำบ้าน เป็นลวดลายของมนุษย์มีมา ลวดลายเทพเจ้าประจำตระกูลโดยทั่วไปจะมีลักษณะเรียบง่ายและเน้นไปทางรูปทรงเรขาคณิต และจะมีลวดลายของมังกรอยู่ด้วย ลวดลายมังกรจะเขียนแบบยาวเป็นภาพวาดเหมือนภาพ</p>
 <p>ลวดลายไก่</p>			<p>C43 M38 Y18 K0 C82 M82 Y76 K62 C40 M44 Y40 K0</p> <p>C18 M11 Y2 K0 C69M58 Y35 K0</p>	<p>การขานการเจริญพันธุ์ เป็นสัญลักษณ์ของพลังชีวิต</p>	<p>ในรูปแบบสี่เหลี่ยมผืนผ้า สี่เหลี่ยมเล็ก หรือสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูนจะถูกแบ่งอย่างสมมาตรจากซ้ายไปขวา และในจำนวนนั้น มีการใช้โครงสร้างที่คล้ายกันด้วยอักษรภาษาจีนคำว่าข้าว หรือลายเส้นหรือปักเพื่อสร้างลวดลายดอกไม้ไปที่เป็นนามธรรมและเรขาคณิตอย่างง่าย</p>
 <p>ลวดลายไก่กระดกปลา</p>			<p>C76 M73 Y91 K56 C31 M17 Y20 K0</p>	<p>การขานการเจริญพันธุ์ เป็นสัญลักษณ์ของการสืบพันธุ์และความอุดมสมบูรณ์</p>	<p>โดยส่วนใหญ่จะใช้ชีวิตภาพเหมือนภาพพื้นหลังสีดำ ลายสีขาว เป็นรูปแบบการจัดลวดลายที่สมมาตรทั้งด้านซ้ายและขวา จากกรรมของพื้น ลวดลายแบบกึ่งปลาและลายดอกไก่ ไขว่ของคอรอบของกรอบสร้างแบบจำลองของขนไก่มากขึ้น รูปแบบของมันเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้า เปรียบเทียบ ได้สัดส่วนอย่างดี ทำให้ภาพดูผ่อนคลาย</p>
 <p>ลวดลายดอกนกน้อย</p>			<p>C18 M11 Y2 K0 C69M58 Y35 K0 C31 M17 Y20 K0</p>	<p>การขานธรรมชาติ สัญลักษณ์อิสรภาพ ความกตัญญู</p>	<p>ลวดลายดอกนกเป็นลายดอกไม้ไม่ประกอบด้วยลวดลายสี่เหลี่ยมสีดำ สองลวดลายประดับใคร่ลวดลายสี่เหลี่ยมสองอัน นกและดอกไม้แบบนามธรรม เช่นเดียวกับนกเล็กที่บินอยู่ในอากาศ ถูกนำมาใช้ในลวดลายด้านหลังที่มีลวดลาย "มือ" ในลวดลายด้านหลัง โดยลวดลายหรือปัก</p>
 <p>ลวดลายดอกผู้งาช้างและดอกขาม</p>			<p>C10 M89 Y53 K0 C82 M82 Y76 K62</p>	<p>วาดลวดลายที่ชายกระโปรงจีน หมายถึงความเป็นสิริมงคล</p>	<p>ลวดลายผู้งาช้าง มักจะเป็นลายที่เชื่อมโยงกัน ดอกขามมีจุด 4 จุด เป็นรูปเพชร ซึ่งเป็นลวดลายของดอกคันทนู ลวดลายผู้งาช้างเกิดขึ้นจากการปัก มีประดับตกแต่งบนกระโปรงของกระโปรงสตรี</p>
 <p>ลวดลายภาพคล้ายมนุษย์</p>			<p>C10 M89 Y53 K0 C82 M82 Y76 K62 C87 M63 Y30 K0 C22 M44 Y73 K0</p>	<p>การขานเจริญพันธุ์ เป็นสัญลักษณ์แห่งความรัก ความเจริญรุ่งเรืองของประชากร</p>	<p>ลวดลายเหล่านี้บางส่วนวาดด้วยกรวยสี่เหลี่ยมยาว และบางส่วนปักด้วยเส้นไหมสีแดงและเหลืองบนผ้าสีขาว</p>

 <p>ลวดลายกิ่งไม้</p>			<p>C3 M78 Y87 K0 C11 M10 Y4 K0</p>	<p>เป็นสัญลักษณ์ที่สำคัญของการ สืบทอดทางสายเลือด</p>	<p>ลวดลายกิ่งไม้โดยทั่วไปจะประกอบด้วยรูป ทรงเส้น สะท้อนถึงรูปแบบชุมชนที่ค้ำหน้า ของกระโปรงจีนสีขาวของหญิง มักจะปัก บนกางเกงของผู้ชายและกระโปรงจีนของ ผู้หญิง</p>
 <p>ลวดลายดอกไม้ม</p>			<p>C0 M72 Y80 K0 C75 M67 Y35 K0 C87 M87 Y85 K76</p>	<p>สัญลักษณ์ของการมีชีวิตที่ดี</p>	<p>ลวดลายดอกไม้มแบ่งออกเป็นลายรูปสี่ เหลี่ยม และลายสี่เหลี่ยม ดอกไม้มสี่เหลี่ยมมัก จะปักเป็นเส้นต่อเนื่องกันทั่วผืนผ้า จากการ ใช้ด้ายสีส้มแดงสอดใส่ในช่องเห็นได้ ชัดเจน ลวดลายดอกไม้มสี่เหลี่ยม จัดเป็นรูป แบบดอกไม้มสี่เหลี่ยม และมีเส้นแบ่งข้างใน ที่ เป็นรูปร่างของดอกไม้มสี่เหลี่ยมเหล่านั้น</p>
 <p>ดอกไม้มกรรไกร</p>			<p>C16 M93 Y79 K0 C78 M82 Y83 K55 C5 M9 Y40 K0 C52 M17 Y12 K0</p>	<p>การบูชาธรรมชาติ สัญลักษณ์ ความเป็นสิริมงคล</p>	<p>ลวดลายกรรไกรใช้สำหรับการออกแบบลวด ลายหลังเสื้อผู้หญิงโดยทั่วไป โดยมีผู้ใช้ เทคโนโลยีอ้อมลิ้นเย็บกาว และเทคนิคการปัก ร่วมกัน ลวดลายกรรไกรที่เป็นภาพวาด เหนือผืนผ้า มักจะประกอบด้วยลายสี่เหลี่ยมจัตุรัส "ตัวแฉ" และลวดลายตัว "ตัวผู้"</p>
 <p>มีจุดบางส่วนของลวดลายตัวอักษร ภาษาจีนตัววาง(回)</p>			<p>C10 M89 Y53 K0 C87 M63 Y30 K0</p>	<p>สัญลักษณ์แทนความหมายของ ฝูงเงิน สื่อถึงความปรารถนาของ ของชาวไป๋คู่เหยาที่ต้องการ ความเจริญรุ่งเรือง</p>	<p>รูปแบบลวดลายที่เชื่อมต่อกันด้วยเส้นตรง ทำเป็นรูปตัว "S" ถูกจัดเรียงเป็นรูปลายสาน ต่อเนื่องกันสองเส้น ลายที่เชื่อมต่อกันด้วย เส้นตรงตัว "S" มักใช้ในการประดับบน กระโปรงจีนของผู้หญิง</p>
 <p>มีจุดบางส่วนของลวดลายตัวอักษร ภาษาจีนตัววาง(回)2</p>			<p>C10 M89 Y53 K0 C87 M63 Y30 K0</p>	<p>สัญลักษณ์ของความมั่งคั่ง เป็น ตัวแทนของฝูงเงิน</p>	<p>รูปแบบลวดลายเส้นตรงสี่เหลี่ยมขนมเปียก ปูนถูกจัดเรียงสองด้านต่อเนื่องกัน รูปสี่ เหลี่ยมขนมเปียกชนิดนี้ไม่เพียงแต่ใช้ในการ ประดับบนเสื้อผ้าด้านหลังของผู้หญิง แต่ยัง ใช้ในการประดับกระโปรงด้วย</p>
 <p>ลวดลายยี่ง่าง</p>			<p>C10 M89 Y53 K0 C87 M63 Y30 K0 C16 M93 Y79 K0 C78 M82 Y83 K55 C5 M9 Y40 K0 C52 M17 Y12 K0</p>	<p>สัญลักษณ์ของชาวไป๋คู่เหยาเพื่อ เพิ่มความโชคดี เกี่ยวกับทุกปี เจริญรุ่งเรืองทุกวัน</p>	<p>ในสายตาของชาวไป๋คู่เหยา ลายสี่เหลี่ยม หมายถึง "ตัวผู้" สร้างมาจากการปัก ผสมผสานการเคลื่อนไหวและความนิ่ง มีนัยยะ ความหมายแฝง การจัดเรียงผสมสี่เหลี่ยม จัตุรัสขนาดใหญ่และเล็ก ทำให้เป็นการผสมผสานที่ขาดไม่ได้ มอความรู้สึกของ จังหวะที่แข็งแกร่ง และมีเสน่ห์อันเป็น เอกลักษณะไม่เหมือนใคร</p>
 <p>ลวดลายกากบาท(+)</p>			<p>C0 M85 Y66 K0</p>	<p>สัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์ ของอาหาร มีความสุขในชีวิต</p>	<p>ลวดลายกากบาทส่วนใหญ่จะใช้ในลวดลาย ของเสื้อผ้าด้านหลังของผู้หญิง ผ้าพันขา และหมวกเด็ก อาจเป็นผ้ามาดึกหรือปักก็ได้ และมีความสมมาตรตั้งแต่บนลงล่าง ข้ามไป ขวา ก่อให้เกิดสุนทรียศาสตร์ที่กลมกลืน สมดุล</p>

ภาพที่ 3-71 ตารางลวดลายเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู่เหยา (Bai Ge, 2022)

สรุป

ก่อนปีค.ศ. 1949 ชาวไป๋คู๋เหยาดำรงชีพแบบอพยพและย้ายถิ่นฐาน ซึ่งส่งผลกระทบต่อการผลิตและวิถีชีวิต ผู้คนส่วนใหญ่จึงสวมใส่เครื่องแต่งกายแบบดั้งเดิมของกลุ่มชาติพันธุ์เป็นหลัก หลังปีค.ศ. 1949 การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและสังคมทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการแต่งกายของชาวไป๋คู๋เหยา โดยเครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู๋เหยาได้เปลี่ยนแปลงโดยมีความทันสมัยและเข้ากับการใช้งานในชีวิตประจำวันมากยิ่งขึ้น หลังจากปีค.ศ. 1980 ประเทศจีนได้ใช้ระบบเศรษฐกิจแบบตลาดแนวคิดและวิถีชีวิตของผู้คนเกิดการเปลี่ยนแปลง ซึ่งส่งผลต่อรูปแบบการผลิตและการสวมใส่เครื่องแต่งกายที่ได้รับอิทธิพลจากการแต่งกายสมัยใหม่ และก่อตัวเป็นรูปแบบผสมผสานการแต่งกายที่มีลักษณะดั้งเดิมผสมผสานความทันสมัย

จากกระบวนการผลิตโดยใช้เหนียนกาว เครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู๋เหยาจึงมีสีส้มและลวดลายเป็นของตัวเอง สีของเสื้อผ้าของชาวไป๋คู๋เหยาประกอบด้วยสีดำและสีขาว ซึ่งสร้างความแตกต่างระหว่างสีดำและสีขาว เสื้อผ้าผู้ชายส่วนใหญ่จะใช้สีดำและสีขาวเป็นสีหลัก ในขณะที่รูปแบบเสื้อผ้าสตรีส่วนใหญ่จะใช้สีน้ำเงินและสีดำเป็นสีหลัก นอกจากนี้สีเสริมส่วนใหญ่เป็นสีน้ำเงิน สีแดง เป็นต้น นอกจากนี้ การผลิตลวดลายยังเป็นการผสมผสานรูปแบบของการใช้ทักษะเหนียนกาวและการปักที่เป็นลักษณะเฉพาะของชาวไป๋คู๋เหยา

บทที่ 4

อัตลักษณ์และสุนทรียภาพของลวดลายในวัฒนธรรมเครื่องแต่งกาย ชาวไป๋คู้เหยาหมู่บ้านฮ่วยหลี่

จากมุมมองของ "พวกเรา" และ "พวกเขา" ในลวดลายวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู้เหยา หมู่บ้านฮ่วยหลี่ เป็นเนื้อหาและวิธีการแสดงออกทางวัฒนธรรมที่สำคัญ จากคำกล่าวว่าการวิจัยทางมานุษยวิทยาเริ่มต้นจากวัฒนธรรมเครื่องแต่งกาย โดยการสังเกตและอธิบายโครงสร้างและความหมายแฝงของวัฒนธรรมชาติพันธุ์ เครื่องแต่งกายของกลุ่มชาติพันธุ์สามารถตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของคนในกลุ่มชาติพันธุ์เป็นอันดับแรก และนำไปสู่การพัฒนาเครื่องแต่งกายที่แสดงออกด้วยความงามด้านสุนทรียภาพสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมทางสังคม

วัฒนธรรมเครื่องแต่งกายสะท้อนผ่านวิถีการใช้ชีวิตของผู้คนและความเป็นเอกลักษณ์ของชนเผ่าด้วยรูปแบบศิลปะการแต่งกายของชาวไป๋คู้เหยา สะท้อนความงามเชิงสุนทรียภาพ วัฒนธรรมสังคม เป็นส่วนหนึ่งของผลผลิตจากกระบวนการพัฒนาการเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์

ภาพสะท้อนของ "พวกเขา" และ "พวกเรา" มีมุมมองที่แตกต่างกันเพราะ พวกเราเคยคิดว่าเครื่องแต่งกายแบบร่วมสมัยคือความก้าวหน้า แต่ในมุมมองของพวกเขา รูปแบบของเครื่องแต่งกายสีล้วน ลวดลาย ฯลฯ ของกลุ่มชาติพันธุ์แสดงถึงเอกลักษณ์เฉพาะ ซึ่งแตกต่างจากความงามในปัจจุบัน เครื่องแต่งกายชาวไป๋คู้เหยาถูกออกแบบให้เข้ากับสรีระ สะท้อนนัยยะความมีสุขภาพดี ด้านสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงและเปิดโลกทัศน์ของคนในกลุ่มชาติพันธุ์นี้ จากการสำรวจ ข้อมูลในด้านต่างๆ อาทิ สภาพแวดล้อมทางนิเวศวิทยา การจัดระเบียบทางสังคม ความเชื่อ พิธีกรรม ประเพณีพื้นบ้าน ฯลฯ ของกลุ่มชาติพันธุ์ไป๋คู้เหยา ในการศึกษาวิจัยเชิงจริยธรรมจากมุมมองที่ได้มีความแตกต่างอย่างมาก เนื่องจากลักษณะสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ที่ไม่มีตัวหนังสือเขียน เครื่องแต่งกายจึงเป็นภาพภายนอกที่มีรูปแบบการแสดงออกที่เป็นเอกลักษณ์ สามารถสื่อถึงตำนานเรื่องราวการบอกเล่าและนัยยะความหมายเทียบเคียงได้ กับประวัติศาสตร์ลายลักษณ์อักษรที่เขียนโดยกลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆ ชาวไป๋คู้เหยาใช้เครื่องแต่งกายเป็นสื่อกลาง ตั้งแต่ผ้าโพกศีรษะ ผ้าคลุมไหล่ เสื้อด้านหลังไปจนถึงกระโปรงจับจีบ ด้วยบันทึกตำนานที่เล่าขานต่อมา เช่น การสร้างโลกโดยเทพเจ้าผู้สร้าง ตำนานผานฮู่ (Pan Hu) ความทรงจำทางประวัติศาสตร์การอพยพของชาวเหยา มีการบันทึกอย่างละเอียดในการเล่าเรื่องของชาวเหยา และมีการกล่าวถึงอย่างซ้ำๆ ในหนังสือจินโบราณ

แนวคิดเชิงสุนทรียศาสตร์และการใช้สัญลักษณ์ในด้านมานุษยวิทยาเป็นวิธีการที่สำคัญสำหรับศึกษาวัฒนธรรมเครื่องแต่งกาย คลิฟฟอร์ด เจมส์ เกียร์ซ ชี้ให้เห็นถึงการศึกษาทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ คือการแสวงหาและอธิบายความหมาย วิธีการทางสัญลักษณ์คือเครื่องมือในความ

ช่วยเหลือให้ผู้วิจัยเข้าสู่โลกความคิดของกลุ่มชาติพันธุ์ในท้องถิ่น (Clifford Geertz, 1999) รอล็อง บาร์ต ซีให้เห็นถึงระบบแพชชั่นคือระบบ รายละเอียด รูปร่าง โครงร่างของเครื่องแต่งกาย ผ่านการรวมกันของกระบวนทัศน์ที่แตกต่างกันแสดงให้เห็นถึงความหมาย (Roland Barthes, 1998) บาร์ต ซีให้เห็นว่าการขายเครื่องแต่งกายคือการขายความหมาย วากรรมหรือเนื้อหาของเครื่องแต่งกายเป็นสิ่งสำคัญของการวิเคราะห์ กล่าวคือ โลกแห่งวัฒนธรรมที่มีการพูดคุยและเขียนเกี่ยวกับเครื่องแต่งกายทำให้เครื่องแต่งกายมีความหมายทางสังคม โดยมีรายละเอียดดังนี้

อัตลักษณ์ของลวดลายในวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายแบบไปคู๋เหยาในหมู่บ้านฮ่วยหลี่

1. อัตลักษณ์ในวิธีการทำลวดลาย

ชาวไปคู๋เหยาใช้วิธีการผลิตที่ผสมผสานการใช้เหนียนกาวและการเย็บปัก ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มชาติพันธุ์เหยาในพื้นที่อื่นๆ หญิงสาวชาวไปคู๋เหยาใช้เทคนิคเหนียนกาวเพื่อวาดลวดลายต่างๆ บนเสื้อผ้า เหนียนกาวทำจากส่วนผสมของดินเหนียว กาวจากหนังวัว และเขม่าขี้เถ้าจากหม้อ ซึ่งมีลักษณะเหนียวแน่นไม่หลุดง่าย

2. อัตลักษณ์ในขั้นตอนการวาดภาพ

โดยอาศัยการรับรู้และความเข้าใจในธรรมชาติ สังคม และชีวิต การใช้วิธีการผลิตที่ผสมผสานการใช้เหนียนกาวและการเย็บปักเพื่อทำให้ลวดลายมีสีสันมากขึ้น ไม่เพียงสะท้อนถึงความขยันและภูมิปัญญาของชาวไปคู๋เหยา แต่ยังแสดงให้เห็นว่าลวดลายเสื้อผ้าเป็นส่วนสำคัญของโครงสร้างทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไปคู๋เหยา

ดังนั้นความหมายเชิงเปรียบเทียบและหลากหลายของสัญลักษณ์ทำให้รูปแบบการสืบทอดและการสร้างสรรค์มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น ลวดลายเครื่องแต่งกายแบบไปคู๋เหยามักมีรูปแบบการแสดงออกและความหมายซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของภูมิปัญญา ความกล้าหาญ และทัศนคติชีวิตของชาวไปคู๋เหยา รูปแบบการแต่งกายแบบไปคู๋เหยามีการคิดค้นและพัฒนาอย่างต่อเนื่องในกระบวนการสืบทอด ในด้านหนึ่ง พวกเขาถ่ายทอดทักษะนี้จากรุ่นสู่รุ่นผ่านการสอนแบบปากเปล่า ทำให้เกิดความต่อเนื่อง ในอีกด้านหนึ่ง ผู้หญิงชาวไปคู๋เหยายังคงนำการออกแบบใหม่ๆ มาใช้บนพื้นฐานของการสืบทอดองค์ประกอบลวดลายดั้งเดิมและความคิดสร้างสรรค์เพื่อทำให้ลวดลายมีสีสันมากขึ้น

องค์ประกอบทางสุนทรียภาพเชิงสัญลักษณ์ของลวดลายแบบไป๋คู้เหยาหมู่บ้านฮั่วหลี่

1. การจัดวางองค์ประกอบ

1.1 องค์ประกอบที่สมมาตร: รูปแบบเครื่องแต่งกายแบบไป๋คู้เหยาใช้องค์ประกอบที่สมมาตร องค์ประกอบนี้ไม่เพียงแต่สวยงาม แต่ยังสะท้อนถึงการแสวงหาความสามัคคีและความสมดุลของชาวไป๋คู้เหยา ตัวอย่างเช่น ลวดลายดอกไม้จิวและดอกไม้ไก่ มักจะกระจายอย่างสมมาตรโดยมีศูนย์กลางเป็นแกน ทำให้เกิดภาพที่มั่นคงและสวยงาม

1.2 องค์ประกอบอย่างต่อเนื่อง: รูปแบบเครื่องแต่งกายแบบไป๋คู้เหยามักจะเห็นการจัดเรียงรูปแบบอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดภาพคล้ายแถบหรือเป็นกลุ่ม วิธีการจัดองค์ประกอบนี้ไม่เพียงแต่ช่วยเพิ่มความรู้สึกโดยรวมของลวดลายเท่านั้น แต่ยังสะท้อนถึงความเข้าใจของชาวไป๋คู้เหยาเกี่ยวกับความต่อเนื่องและวงจรชีวิตอีกด้วย

1.3 องค์ประกอบเชิงจิตนาภาพ: รูปแบบเครื่องแต่งกายแบบไป๋คู้เหยามักใช้องค์ประกอบเชิงนามธรรม เช่น ดอกไม้รูปข้าว ดอกไม้กรรไกร เป็นต้น รูปแบบเหล่านี้ใช้เส้นและรูปทรงที่เรียบง่ายเพื่อแสดงความเข้าใจเชิงนามธรรมของชาวไป๋คู้เหยาเกี่ยวกับธรรมชาติและโลก

2. สุนทรียภาพจากลวดลายเรขาคณิต

2.1 ลวดลายจุด

องค์ประกอบของลวดลายจุดมักจะปรากฏในเครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู้เหยา ไม่ว่าจะเป็นชุดลำลองหรือชุดที่สวยงาม ชาวไป๋คู้เหยาในหมู่บ้านฮั่วหลี่ ชี้ให้เห็นว่าลวดลายจุดปรากฏอยู่ในเครื่องแต่งกายของทั้งบุรุษและสตรี เป็นลวดลายที่มีพื้นที่น้อยที่สุด สุนทรียภาพประเภทนี้ครอบคลุมถึงลวดลายบริเวณด้านหลังชุดลำลองของสตรี ลวดลายบริเวณด้านหลังชุดที่สวยงามของสตรี ฯลฯ โดยทั่วไปลวดลายจุดจะไม่ถูกแยกองค์ประกอบโดยลำพัง มักจับคู่กับรูปทรงอื่นๆ แบ่งออกเป็น 3 กรณี คือ ใช้ประกอบกับลวดลายดอกข้าวเป็นองค์ประกอบ โดยอยู่ในรูปแบบของลวดลายปักบริเวณด้านหลังชุดลำลองของผู้หญิง (ดังภาพที่ 4-1) ล้อมรอบสี่เหลี่ยมทางด้านซ้ายและด้านขวาของสี่เหลี่ยมจัตุรัสที่มีความสมมาตร (ดังภาพที่ 4-2) ใช้ในตำแหน่งที่ 4 ของรูปแบบตัวอักษรทางด้าน ทิศตะวันออกเฉียงใต้ ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ มีทั้งหมด 8 จุด (ดังภาพที่ 4-3)

ภาพที่ 4-1 ใช้ประกอบกับลวดลายดอกข้าว

ภาพที่ 4-2 ใช้กับสองด้านของลวดลายสี่เหลี่ยม (Bai Ge, 2022)

ภาพที่ 4-3 ใช้กับมุมทั้งสี่ของลวดลายตัวอักษรจีนคำว่า “แม่” (Bai Ge, 2022)

ลวดลายจุดเป็นรูปแบบความงามที่สำคัญของชาวไป๋คู๋เหยา ในการทำความเข้าใจธรรมชาติ และสังคม ผู้คนส่วนใหญ่ใช้วิธีการ "ผูกปมเพื่อบันทึกเรื่องราว" ทำความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ รอบตัว โดยใช้จุดและลายเส้นที่มีขนาดกะทัดรัดในการอุปมาวัตถุและสรรพสิ่ง—เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมการแต่งกายโดยตรง การใช้ลวดลาย "จุด" เป็นความงามที่เรียบง่ายในรูปแบบนามธรรม เน้นย้ำ สะท้อนถึงความสมดุลและทิศทางของชาวไป๋คู๋เหยา การใช้สีเส้นเพียงสีแดงและจุดขนาดใหญ่เพียงเล็กน้อย เพื่อให้สามารถสร้างภาพสะท้อนที่ทรงพลัง ถ่ายทอดความอบอุ่น ความใกล้ชิดของช่างฝีมือ ความใกล้ชิดนี้เกิดจากความทรงจำและการรับรู้ของครอบครัว บรรพบุรุษ สัตว์และพืชรอบตัว

2.2 ลวดลายรูปสี่เหลี่ยม

ลวดลายสี่เหลี่ยมจัตุรัสมีลักษณะเป็นขอบมุม สามารถสะท้อนภาพความสง่างามและศักดิ์ศรี ชาวไป๋คู๋เหยานำลวดลายสี่เหลี่ยมจัตุรัสเข้ามาเป็นองค์ประกอบในการผลิตเครื่องแต่งกาย ซึ่งโดยทั่วไปจะใช้สำหรับป้ายด้านหลังและชิ้นส่วนอื่นๆ

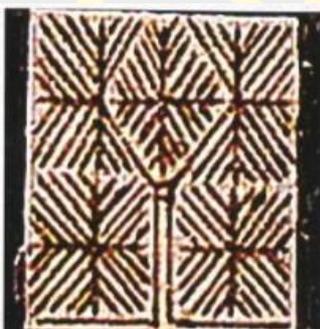
จากบทที่ 3 ลวดลายที่เกี่ยวข้องกับลวดลายรูปสี่เหลี่ยม ได้แก่ ลวดลายตัวอักษรจีนคำว่า “พ่อ” (ดังภาพที่ 4-4) ลวดลายตัวอักษรจีนคำว่า “แม่” (ดังภาพที่ 4-5) รวมทั้ง “ไถ่” (ดังภาพที่ 4-6) “คน” (ดังภาพที่ 4-7) “ดอกไม้” (ดังภาพที่ 4-8) “กรรไกร” (ดังภาพที่ 4-9) และลวดลายอื่นๆ

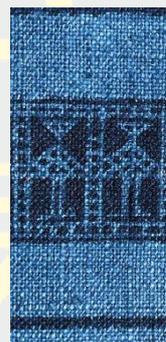
ภาพที่ 4-4 ลวดลายตัวอักษรจีนคำว่า “พ่อ”
(Bai Ge, 2022)

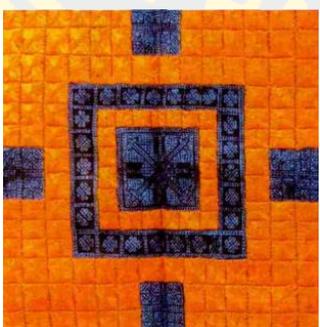
ภาพที่ 4-5 ลวดลายตัวอักษรจีนคำว่า “แม่”
(Bai Ge, 2022)

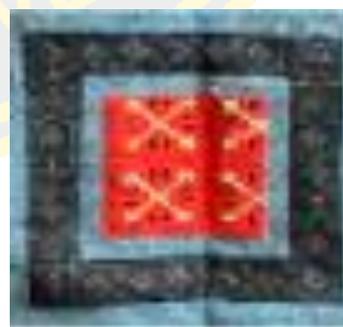
ภาพที่ 4-6 รูปไถ่ (Bai Ge, 2022)

ภาพที่ 4-7 รูปคน (Bai Ge, 2022)

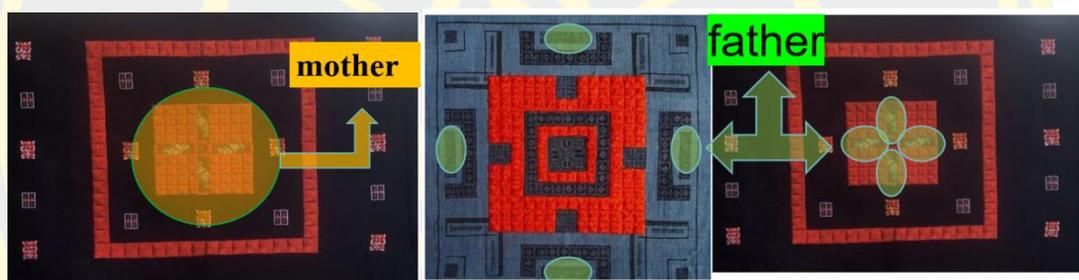

ภาพที่ 4-8 รูปดอกไม้ (Bai Ge, 2022)

ภาพที่ 4-9 รูปดอกไม้และกรรไกร
(Bai Ge, 2022)

ชาวไป๋คู๋เหยาเชื่อว่าลวดลายสีเหลี่ยมจัตุรัสสื่อถึงความมั่นคงและความใจกว้าง โดยสะท้อนอารมณ์ความเที่ยงตรงและสงบ ในการนำลวดลายนี้ไปออกแบบเสื้อผ้า สามารถใช้ได้หลากหลายและเหมาะสมสำหรับออกแบบเครื่องแต่งกายในโอกาสที่เป็นทางการ เช่น เทศกาลวันครบรอบ หรือพิธีกรรม นอกจากนี้สามารถนำไปใช้กับการผลิตเสื้อผ้าในชีวิตประจำวันได้อีกด้วย เช่น ลวดลายสีเหลี่ยมในลักษณะการกระจายแบบสมมาตรและความสมดุลทำเสื้อผ้าบุรุษและสตรี ชาวไป๋คู๋เหยาคิดว่า เมื่อนานมาแล้วภายใต้การนำของผู้นำทางฝ่ายมารดา ได้สร้างและปกป้องเผ่าพันธุ์ของตนเองเอาไว้ รูปร่างด้านหลังแสดงให้เห็นถึงสถานที่อันกว้างใหญ่ไพศาล ผู้คนเป็นจำนวนมาก และเผ่าพันธุ์ที่เจริญรุ่งเรือง เมื่อชาวไป๋คู๋เหยาสร้างลวดลายนี้ พวกเขา มักใช้รูปแบบตัวอักษรจีนคำว่าแม่เพื่อสร้างสีเหลี่ยมขนาดใหญ่ จากนั้นวาดลวดลายตัวอักษรจีนคำว่าพ่อลงไป (ดังภาพที่ 4-10) แสดงให้เห็นถึงภาพสะท้อนทางอ้อมของแนวคิดด้านสุนทรียภาพทางสังคม ให้ความสำคัญกับผู้หญิงเป็นใหญ่ หมายถึง อำนาจและศักดิ์ศรีของมารดา

ภาพที่ 4-10 รูปแบบตัวอักษรจีนคำว่าแม่และรูปแบบตัวอักษรจีนคำว่าพ่อ (Bai Ge, 2022)

นอกจากนี้ยังมีองค์ประกอบของลวดลายรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสที่กระจายในลักษณะการวางไว้แต่ละมุมของทิศทั้งสี่ โดยทิศตะวันออกเฉียงใต้ ทิศตะวันตกเฉียงเหนือทั้งสี่มุม สีส่วนใหญ่เป็นสีดำ ไม่ใช่ฝีมือและเทคนิคอื่นในการปัก เป็นสีเกิดขึ้นตามธรรมชาติจากสีพื้นของเสื้อผ้า บล็อกสีเหลี่ยมสีดำในแนวนอนมีความคล้ายคลึงกับสีเหลี่ยมจัตุรัส เป็นนัยยะเชิงสัญลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ไป๋คู๋เหยา กระจายอยู่ตามสถานที่ต่าง ๆ โดยเชื่อมโยงทางอารมณ์ระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ชาวไป๋คู๋เหยา เนื่องจากชาวไป๋คู๋เหยาตั้งอยู่ในพื้นที่ของเมืองหนานหนิง ความสัมพันธ์การเดินทางไปมาระหว่างชาวไป๋คู๋เหยากับชุมชนอื่นๆ ไม่ได้บ่อยเหมือนชาวเมืองผิงเหยา อย่างไรก็ตามทั้งสองเป็นสายเลือดของชาติพันธุ์ ผันหู่(Pan Hu) เปรียบเสมือนเลือดที่ข้นกว่าน้ำ และมีวัฒนธรรมของบรรพบุรุษที่คล้ายคลึงกัน ดังเช่นลวดลายดอกไม้ (ดังภาพที่ 4-8) รูปร่างโดยรวมเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสที่ถูกแยกออกเป็นชิ้นๆ ในลักษณะของดอกไม้สี่กลีบ ประกอบด้วยโครงร่างสีเหลี่ยมเล็กๆ แทนลักษณะเกสรตัวผู้ด้วยสีเหลี่ยมจัตุรัสขนาดใหญ่ ทั้งสีเหลี่ยมขนาดใหญ่และสีเหลี่ยมขนาดเล็กถูกนำมารวมกัน รองพื้นด้วยสีส้มด้านในและปิดท้ายด้านนอกด้วยสีดำและขาว บ่งบอกแทนสัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์มีชีวิตชีวา

2.3 ลวดลายเส้นตรง

ลักษณะแนวตั้งแบบเส้นตรงเป็นส่วนขยายประเภทหนึ่งของลวดลายทางสุนทรียศาสตร์ที่กล่าวถึงข้างต้น ตามที่กล่าวถึงในบทที่ 3 ลวดลายที่เกี่ยวข้องกับสุนทรียภาพแบบเส้นตรงมี 2 ประเภท คือ 1. ลายเส้นตรงของผ้าบาติก ซึ่งส่วนใหญ่ใช้กับกระโปรงพลีทผ้าบาติก และจะปรากฏเป็นสีน้ำเงินที่มีสีอ่อนและสีเข้มที่แตกต่างกัน (ดังภาพที่ 4-11) 2. การปักผ้าลายเส้นตรงซึ่งส่วนใหญ่จะปรากฏอยู่บนเข็มขัดของผู้ชาย ลายนี้นิยมทำนวดตรงบริเวณหัวเข้าของผู้ชาย และการปักที่ชายกระโปรงพลีทของผู้หญิงซึ่งมักจะปักด้วยเส้นไหมที่มีสีสันสดใส ด้านในมีลวดลายที่ต่อเนื่องกันทั้งสองด้านอยู่จำนวนหนึ่ง (ดังภาพที่ 4-12, ภาพที่ 4-13, ภาพที่ 4-14) ที่ไม่เพียงแต่ช่วยเพิ่มความทนทานต่อการสึกหรอตามแนวขอบของเสื้อผ้าเท่านั้น แต่ยังสามารถทำให้เสื้อผ้ามีผลลัพธ์ทางสายตาที่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด ดูสวยงามและเป็นสิ่งของที่ใช้ประดับตกแต่งได้มากยิ่งขึ้น สะท้อนให้เห็นถึงจุดประสงค์ด้านสุนทรียภาพของลวดลายจากเครื่องแต่งกาย

ภาพที่ 4-11 ลวดลายกระโปรงพลีท

(Bai Ge, 2022)

ภาพที่ 4-12 ลวดลายเข็มขัดของชาวไป๋คู๋เหยา

(Bai Ge, 2022)

ภาพที่ 4-13 ลวดลายผ้าพันแข้งของชาวไป๋คู๋เหยา

(Bai Ge, 2022)

ภาพที่ 4-14 ลวดลายนวมมือห่านวมบนกางเกง

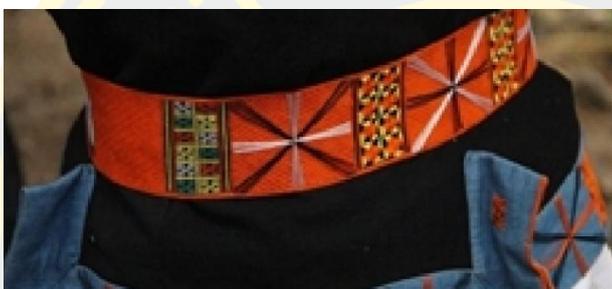
(Bai Ge, 2022)

ตัวอย่างเช่น กางเกงลายนวมมือห่านวม (ภาพที่ 4-14) แถบแนวนอนที่ประกอบด้วยลวดลายสี่เหลี่ยมเป็นสัญลักษณ์ของความสัมพันธ์ในครอบครัว กระบวนการอพยพของกลุ่มชาติพันธุ์เหยา แถบแนวตั้งสี่เหลี่ยมแต่ละแถบเป็นสัญลักษณ์ของกิ่งก้านหรือครอบครัว สุนทรียศาสตร์ประเภทนี้สามารถพบได้จากลวดลายพิมพ์บนกางเกงขายาวของผู้ชาย ซึ่งประกอบด้วยเส้นตรงในสี่เหลี่ยมจัตุรัส

ห้าแถวขนานกัน ให้ความรู้สึกถึงจังหวะและความเคร่งขรึม เป็นสัญลักษณ์ที่บรรพบุรุษทิ้งไว้จากการอพยพในสมัยสงคราม

2.4 สุนทรียภาพของลวดลายสัญลักษณ์ต่างๆ " + " " S " "x"

ลักษณะพิเศษของลวดลายประเภทนี้คือมีความสมดุลและสมมาตร เช่น ลวดลายเครื่องหมายกากบาท " + " ประกอบด้วยการตัดกันของแถบสีแนวตั้งและแนวทแยง จากบทที่ 3 สุนทรียภาพของเครื่องแต่งกายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เข็มขัดของผู้ชายชาวไป๋คู่เหยา (ดังภาพที่ 4-15) ดอกไม้ (ดังภาพที่ 4-16) เป็นต้น

ภาพที่ 4-15 เข็มขัดของผู้ชาย (Bai Ge, 2022)

ภาพที่ 4-16 ลายดอกไม้ (Bai Ge, 2022)

เครื่องหมายตัวเอสในการออกแบบเชิงหลักการและแนวทางด้านสุนทรียศาสตร์ "S" แบบการเชื่อมรูปตัว "S" เส้นตรงมักเชื่อมกับเครื่องแต่งกายชุดกระโปรงจีบของผู้หญิง (ดังภาพที่ 4-17) โดยจากการสัมภาษณ์พบว่า ลวดลายดังกล่าวมีจุดเริ่มต้นจากชาวไป๋คู่เหยาในยุคอดีตสมัยที่ยังไม่มีการทำบันทึกลายลักษณ์อักษร พวกเขาใช้วิธีผูกเชือกเพื่อบันทึกการดำเนินชีวิตประจำวันและการบันทึกเรื่องราวการดำเนินชีวิตรวมถึงแสดงความหมายของทรัพย์สินสิ่งของ ดังนั้นลักษณะรูปเครื่องหมายตัวเอส (s) จึงเป็นความทรงจำแทนเงินในเชิงนามธรรม

ภาพที่ 4-17 กระโปรงพลิทของผู้หญิง (Bai Ge, 2022)

เครื่องหมายคูณหรือเอ็กซ์ (x) มีลักษณะคล้ายกับลวดลายของกิ่งดอกไม้ดังที่ได้กล่าวถึงในบทที่ 3 (ดังภาพที่ 4-18) ประกอบด้วยเส้นตัดกันสองเส้นใช้เป็นพื้นฐานขององค์ประกอบลายลวดลายนี้ใช้กับกางเกงขายาวของผู้ชายและกระโปรงจีบของผู้หญิง จากการศึกษาพบว่า ลวดลายดังกล่าวคล้ายคลึงกับลวดลายมนุษย์ ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ที่เป็นมรดกตกทอดทางสายเลือดของชาวไป๋คู๋เหยา โดยปรากฏอยู่บนเข็มขัดของผู้ชายชาวไป๋คู๋เหยา (ดังภาพที่ 4-19) เข็มขัดมักประกอบด้วยลวดลายเครื่องหมาย (x) หลายรูปแบบเป็นสัญลักษณ์ของสุขภาพ ความปลอดภัยหรืออายุยืนยาวของผู้ชาย นอกจากนี้ ลวดลายเครื่องหมาย (x) ยังสามารถใช้ได้ร่วมกันทั้งผู้ชายและผู้หญิง โดยทั่วไป เมื่อผู้ชายและผู้หญิงมีความรัก ผู้หญิงจะแย่งเอาเข็มขัดของผู้ชายมาเพื่อให้ผู้ชายไล่ตาม ดังนั้นลวดลาย (x) จึงแทนสัญลักษณ์ของความรักได้เช่นกัน สัญลักษณ์ลวดลายเครื่องหมายคูณนี้อาจหมายถึงรูปแบบที่เรียกว่าลายดอกไม้ (ดังภาพที่ 4-16) ที่มีลักษณะเป็นแถบแนวตั้งที่มีความยาวต่างกัน ให้ความรู้สึกถึงสุนทรียภาพของควมมีชีวิตชีวา คนท้องถิ่นเชื่อว่าเป็นการอุปมาอุปไมยเรื่องความสามารถในการเจริญพันธุ์

ภาพที่ 4-18 ลวดลายกิ่งดอกไม้ (Bai Ge, 2022)

ภาพที่ 4-19 เข็มขัดของผู้ชาย (Bai Ge, 2022)

3. สุนทรียภาพลวดลายมนุษย์ สัตว์ และพันธุ์พืช

3.1 สุนทรียภาพของลวดลายมนุษย์

รูปแบบลวดลายมนุษย์ในเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา ส่วนใหญ่จะประกอบด้วยรูปทรงเรขาคณิต แม้ว่ารูปร่างจะไม่ชัดเจนแต่ก็มองออกได้ง่าย มีบางรูปที่สามารถแยกแยะได้ถึงขนาดว่าเป็นเพศชายหรือเพศหญิง เป็นภาพที่ดูน่ารักเป็นอย่างยิ่ง ลวดลายที่มีลักษณะคล้ายมนุษย์บนเสื้อผ้าส่วนใหญ่เป็นผ้าบาติก (ดังภาพที่ 4-20) ซึ่งมีขนาดประมาณรอยนิ้วหัวแม่มือและจะปรากฏเป็นคู่ โดยปกติบนแผ่นหลังของผู้หญิงจะมีสี่ด้านโดยเรียงลำดับบน ล่าง ซ้าย และขวา ลวดลายที่มีลักษณะคล้ายมนุษย์บนเข็มขัด (ดังภาพที่ 4-21) ส่วนใหญ่จะเป็นการปักลาย ซึ่งโดยทั่วไปก็จะปรากฏเป็นคู่และมีรูปร่างคล้ายกับลวดลายที่มีลักษณะคล้ายมนุษย์บนแผ่นหลังของผู้หญิง

ภาพที่ 4-20 ลวดลายดอกไม้และคนบนป้ายด้านหลัง

(Bai Ge, 2022)

ภาพที่ 4-21 ลวดลายดอกไม้และคนบนเข็มขัด

(Bai Ge, 2022)

3.2 สุนทรียภาพของลวดลายสัตว์และพันธุ์พืช

ในลวดลายเครื่องแต่งกายชาวไป๋คูเหยา ลวดลายสัตว์ซึ่งประกอบด้วยลายนก (ดังภาพที่ 4-22) ลายเทพประจำบ้านและเส้นทางมังกร (ดังภาพที่ 4-23) ลวดลายไก่ (ดังภาพที่ 4-24) ลายก้างปลาและลายดอกไม้ไก่ (ดังภาพที่ 4-25) เป็นต้น ลายพันธุ์พืชประกอบด้วย ลายดอกทานตะวัน (ดังภาพที่ 4-26) ลายดอกกรรไกร (ดังภาพที่ 4-27) ลายดอกไม้ (ดังภาพที่ 4-28) และกิ่งดอกไม้ (ดังภาพที่ 4-29) เป็นต้น ดังที่กล่าวถึงในบทที่ 3 ลวดลายประเภทนี้มักมีรูปแบบวิธีการต่างๆ เช่น รูปแบบการปักและการวาดภาพด้วยเหนียนกาว หนังสือยุคหลังราชวงศ์ฮั่น • Yu Fu Zhi มีการบันทึกว่า: “ในสมัยโบราณ ผู้คนอาศัยอยู่ในถ้ำและอาศัยอยู่ในป่า เสื้อผ้าขนสัตว์หมวกหนังสัตว์ ไม่มีระบบ นักบวชรุ่นหลังเปลี่ยนเป็นใช้ผ้าไหมและผ้าลินิน ผลงานของ กวานฮุยตี้ (Guan Hui Di) สีสันของความรุ่งโรจน์ การย้อมผ้าไหมให้มีประสิทธิภาพ เริ่มทอผ้าห้าสี กลายเป็นเสื้อผ้า” นี่คือการสังเกตของบรรพบุรุษชาวไป๋คูเหยาเกี่ยวกับนก (โดยเฉพาะไก่ฟ้าสีทอง) มังกร และปลา

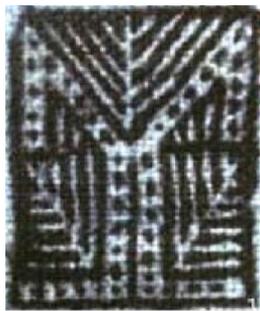
ลวดลายสัตว์มีดังต่อไปนี้:

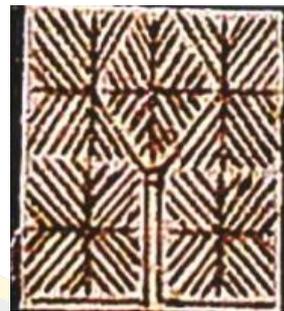
ภาพที่ 4-22 ลวดลายนก (Bai Ge, 2022)

ภาพที่ 4-23 ลวดลายเทพประจำบ้านและ
เส้นทางมังกร

ภาพที่ 4-24 ลวดลายไก่อ่ (Bai Ge, 2022)

ภาพที่ 4-25 ลวดลายก้างปลาและดอกไม้ไก่อ่
(Bai Ge, 2022)

ลวดลายพันธุ์พืชมีดังต่อไปนี้:

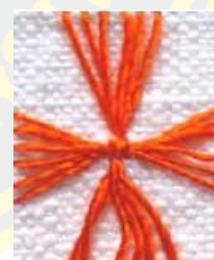
ภาพที่ 4-26 ลวดลายดอกทานตะวัน
(Bai Ge, 2022)

ภาพที่ 4-27 ลวดลายดอกกรรไกร
(Bai Ge, 2022)

ภาพที่ 4-28 ลวดลายดอกไม้ (Bai Ge, 2022)

ภาพที่ 4-29 ลวดลายกิ่งดอกไม้ (Bai Ge,
2022)

จากข้อมูลที่ได้จากการสำรวจภาคสนามเห็นได้ชัดว่า สุนทรียศาสตร์ประเภทนี้ค่อนข้างมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว และส่วนใหญ่มีเพียงชาวไป๋คู๋เหยาเท่านั้นที่สามารถมองเห็นได้ ดังนั้นจึงมี "ความพิเศษ" ทางสุนทรียภาพที่แข็งแกร่ง (นั่นก็คือผู้อื่นไม่สามารถเข้าใจได้ แต่ชาวไป๋คู๋เหยาสามารถเข้าใจได้) รวมถึงจากการสัมภาษณ์นางสาวแอล (L) กล่าวว่า แม่ของเธอเริ่มทำลวดลายแบบนี้ตั้งแต่เธอยังเด็ก ตอนแรกเธอไม่เข้าใจ คิดว่ารู้สึกสนุกและแตกต่างจากลวดลายอื่นๆ หลังจากนั้นเธอจึงถามแม่ แม่บอกเธอว่า นี่คือนลวดลายไก่อ่ นี่คือนลวดลายมังกร นี่คือนลวดลายม้า ฯลฯ ดังนั้นกระบวนการทัศน์ทางสุนทรียภาพ

เป็นการแสดงออกจากจิตใจสำนึกของกลุ่มชาติพันธุ์ไปคู่เหยา เป็นการจารึกความทรงจำของสังคมในชีวิตประจำวัน

ความหมายแฝงขององค์ประกอบและลวดลายเชิงสัญลักษณ์

การประดับเครื่องแต่งกายคือเนื้อหาและวิธีการแสดงออกทางวัฒนธรรมที่สำคัญ การวิจัยทางมานุษยวิทยาเริ่มต้นจากวัฒนธรรมการแต่งกาย สังเกตและอธิบายโครงสร้างความหมายแฝงของวัฒนธรรมชาติพันธุ์ เครื่องแต่งกายของกลุ่มชาติพันธุ์ตอบสนองความต้องการการอยู่รอดขั้นพื้นฐานเป็นอันดับแรก หลังจากตอบสนองความต้องการการอยู่รอดในขั้นพื้นฐานแล้ว การพัฒนาด้านเครื่องแต่งกายค่อยๆ ก่อให้เกิดความหมายทางสัญลักษณ์ สะท้อนให้เห็นถึง การแสดงออกของวัฒนธรรมทางสังคม (embodiment)

วัฒนธรรมการแต่งกายสะท้อนผ่านวิถีชีวิตและการปฏิบัติทางกายภาพ วัฒนธรรมการแต่งกายจึงเป็นรูปแบบทางศิลปะของกลุ่มชาติพันธุ์ไปคู่เหยา วัฒนธรรมการแต่งกายของชาวไปคู่เหยามีลักษณะพื้นฐานของความอยู่รอด นัยยะและความหมายแฝง ยังเป็นวิธีการสร้างวัฒนธรรมและการปฏิบัติทางสังคมของชาวไปคู่เหยาอีกรูปแบบด้วย สุนทรียศาสตร์และมานุษยวิทยาให้ความสำคัญที่รูปแบบและความแตกต่างด้านสุนทรียภาพของมนุษย์ ดังที่กล่าวไว้ข้างต้นในสายตาของคนนอก เครื่องแต่งกายของกลุ่มชาติพันธุ์อาจดูไม่สวยงาม รูปร่างการออกแบบแตกต่างกัน แต่ในสายตาของชาวไปคู่เหยา เครื่องแต่งกายที่ไม่ใช่กระแสหลักเหล่านี้ คือเป้าหมายเพื่อความอยู่รอดและการพึ่งพาอาศัย

1. ความหมายเชิงสัญลักษณ์ของลวดลายเรขาคณิต

วิธีการดำเนินชีวิตของชาวไปคู่เหยาประกอบด้วยกิจกรรมที่เกี่ยวเนื่องกับวิถีการเกษตรและการประมง นำไปสู่การส่งเสริมเศรษฐกิจที่สอดคล้องกัน เมื่อพิจารณาจากประวัติการอพยพในยุคแรกเริ่มของชาวไปคู่เหยา วิถีชีวิตในด้านการเกษตร การเพาะปลูก การเลี้ยงสัตว์ส่งผลให้มีวัฒนธรรมของชุมชน เช่น วันต้องห้ามในการทำเกษตรและการทำนาย สะท้อนถึงความเป็นอยู่ที่เรียบง่ายของชนกลุ่มชาติพันธุ์ไปคู่เหยา มุมมองต่อธรรมชาติ และทัศนคติในการดำเนินชีวิตระหว่างการอพยพ

ลวดลายเรขาคณิต เป็นลวดลายประเภท (type) หนึ่งของเครื่องแต่งกายชาวไปคู่เหยา ลวดลายเรขาคณิตของวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไปคู่เหยามีความสัมพันธ์ที่เกี่ยวเนื่องกับการผลิต มีข้อห้าม ความเชื่อค่อนข้างเยอะ ผู้คนในกลุ่มชาติพันธุ์ไปคู่เหยาสร้างวัฒนธรรมการแต่งกายของตนเอง โดยการสังเกตสิ่งแวดล้อมและสิ่งต่างๆรอบตัวทั้งด้านการผลิตและการใช้ชีวิต

ยกตัวอย่างกระบวนการผลิตทางการเกษตรของชาวไป๋คู้เหยา ได้แก่ การเลือกที่ดิน การขุดดิน การเคลียร์หน้าดิน การกวาดที่ดิน การไถนา การหว่านเมล็ด ฯลฯ เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการเพาะปลูกทางการเกษตร ชาวไป๋คู้เหยาเลือกที่ดินให้เข้ากับสภาพอากาศ ปรากฏการณ์ และการบูชาเทพเจ้า โดยทั่วไปพวกเขาเลือกเดือนที่สองและสามตามปฏิทินจันทรคติเพื่อทำพิธีกระบวนการคัดเลือกที่ดินเพื่อไถและหว่านเมล็ดชาวไป๋คู้เหยามีข้อกำหนดที่เข้มงวดสำหรับเครื่องแต่งกาย การไถนาครั้งแรก ต้องแต่งกายด้วยเสื้อผ้าแบบดั้งเดิม รวมถึงสวมหมวกฟางและสวมเสื้อฟาง

ประชากรทุกคนต้องแต่งกายตามประเพณีด้วยชุดดั้งเดิมของชาวไป๋คู้เหยาในวันปลูกฝ้าย เครื่องแต่งกายที่สวมใส่ในวันนี้ต้องสะอาด เรียบร้อย และผลิตด้วยฝีมือ จากข้อมูลการสำรวจภาคสนาม ผู้หญิงชาวไป๋คู้เหยาแม่ร้องเพลงเหยาขณะกลับบ้านหลังจากปลูกเสร็จ เพลงลักษณะนี้เรียกว่า "เพลงเกษตร" ในระหว่างการสำรวจภาคสนามของผู้วิจัย นางสาว F หญิงชาวไป๋คู้เหยาร้องเพลง: "ฝ้าย ฝ้าย ฉันจะสกัดคุณด้วยไม้ คุณอย่าเศร้าเลย ฉันเก็บคุณไว้ที่นี่เพื่อให้คุณได้ผลิดอกออกผล เมื่อผลผลิตโตแล้วจะแบกคุณกลับไปทำเสื้อผ้าและกระโปรงใหม่..." นางสาว F กล่าวว่าเมื่ออายุสิบกว่าขวบแม่ของเธอสอนร้องเพลงนี้แล้วเธอก็จำได้ สิ่งนี้สะท้อนให้เห็นว่าผู้หญิงชาวไป๋คู้เหยานำพืชชนิดนี้คือฝ้ายและสีสัน (สีชาว) รวมถึงเครื่องแต่งกายมาประติดประต่อกัน เพื่อสร้างความทรงจำ

1.1 ลวดลายเรขาคณิต: ความหมายเชิงสัญลักษณ์ของตัวอักษรจีนคำว่าข้าว

ลวดลายตัวอักษรจีนคำว่าข้าว (ดังภาพที่ 4-30) เป็นความรู้ความเข้าใจเชิงนามธรรมของชาวไป๋คู้เหยา ลวดลายดังกล่าวมีต้นกำเนิดจากการผลิตในยุคแรกเริ่มของชาวไป๋คู้เหยา จากการสัมภาษณ์และสำรวจภาคสนาม แสดงให้เห็นว่าลวดลายนี้ปรากฏในชุดล้าลอง ส่วนใหญ่เป็นลวดลายที่วาดด้วยเหนียนกาว โดยปักของตกแต่งแบบมีสีเดียวและหลายลวดลาย เป็นสัญลักษณ์ของประวัติศาสตร์อันยาวนาน ชีวิตไม่มีที่สิ้นสุด และความมั่งคั่งอย่างต่อเนื่อง

ภาพที่ 4-30 ลวดลายตัวอักษรจีนคำว่าข้าวบนชุดล้าลอง (Bai Ge, 2022)

1.2 ลวดลายเรขาคณิต : ความหมายเชิงสัญลักษณ์ของลวดลายเส้นตรงและรูปสี่เหลี่ยม

ทั้งลวดลายเส้นตรงและรูปสี่เหลี่ยมล้วนเป็นรูปแบบหนึ่งของลวดลายเรขาคณิตทั้งสิ้น ตามที่กล่าวมาข้างต้น ลวดลายเส้นตรงประกอบด้วยลวดลายของกระโปรงพลีท เข็มขัดของชาวไป๋คูเหยา ผ้าพันแข้ง กางเกงลายนิ้วมือห้านิ้ว และลวดลายอื่นๆ

สตรีชาวไป๋คูเหยาได้ผ้าไหมจากวิธีการเลี้ยงไหมและปั่นไหมแบบดั้งเดิม สตรีชาวไป๋คูเหยาจะนำผ้าไหมมาใช้ทำกระโปรงพลีท (ดังภาพที่ 4-31) ในระหว่างขั้นตอนการผลิต สตรีในท้องถิ่นจะตัดผ้าไหมเป็นเส้น เพื่อให้ได้รูปทรงเป็นเส้นตรง ลวดลายรูปเส้นตรงส่งผลกระทบต่อทางสายตาเป็นอย่างมาก ลายเส้นที่หยาบและสีสนสดใสทำให้เครื่องแต่งกายของชาวไป๋คูเหยา มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวและเป็นที่รู้จักกันเป็นดี ลวดลายแบบนี้สามารถดึงดูดความสนใจของผู้คนได้อย่างรวดเร็ว ลวดลายรูปเส้นตรงยังมีคุณค่าทางศิลปะที่สูงมากอีกด้วย มีองค์ประกอบที่กระชับ ลายเส้นที่ลื่นไหล สีสนสดใส และเปี่ยมด้วยความรู้สึกแห่งสุนทรียภาพทางศิลปะชั้นสูง

ภาพที่ 4-31 เส้นไหมที่เย็บบนชายกระโปรง (Bai Ge, 2022)

ลวดลายรูปสี่เหลี่ยมเกี่ยวข้องกับลวดลายป้ายด้านหลังและองค์ประกอบเฉพาะส่วน ซึ่งโดยทั่วไปจะอาศัยการวาดเค้าโครงลายเส้นที่ลื่นไหล เช่น กลีบดอกไม้ กิ่งไม้ใบไม้ สายน้ำ และวัตถุตามธรรมชาติอื่นๆ ทำให้ผู้คนรู้สึกได้ถึงความสะดวกสบายและเป็นธรรมชาติ ชาวไป๋คูเหยาแสดงให้เห็นว่า ลวดลายเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นการถ่ายทอดความรู้สึกของชาวไป๋คูเหยาเกี่ยวกับการผลิต และสภาพแวดล้อมความเป็นอยู่รอบๆ หมู่บ้านไหวหลี ลวดลายรูปสี่เหลี่ยมดูค่อนข้างมั่นคง ดังนั้นจึงสามารถนำมาซึ่งความสงบสุขและเป็นสิริมงคล และปกป้องรักษาวงศ์ตระกูลและตนเองให้อยู่เย็นเป็นสุขและราบรื่น นอกจากนี้ ยังมีบางคนคิดว่า ลวดลายรูปสี่เหลี่ยมเป็นสัญลักษณ์ของดินแดนและ

ครอบครัวในวัฒนธรรมของชนเผ่าเหยาอีกด้วย รูปทรงของลวดลายรูปสี่เหลี่ยมคล้ายกับอาคารบ้านเรือนแบบดั้งเดิมของชาวไป๋คู้เหยา เป็นตัวแทนของครอบครัวที่มีเสถียรภาพและสงบสุข

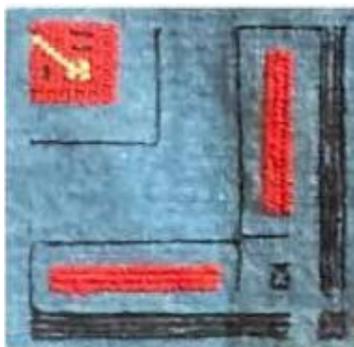
การวิเคราะห์ลวดลายเหล่านี้ จะช่วยให้เราสามารถเข้าใจวัฒนธรรมของชาวไป๋คู้เหยาได้อย่างลึกซึ้ง ชาวไป๋คู้เหยาเลี้ยงหนอนไหมสีทอง เส้นไหมที่ตัวไหมคายออกมาจะเป็นสีเหลืองทอง ปัจจุบันยังไม่มีบันทึกที่เป็นลายลักษณ์อักษรเกี่ยวกับเทคนิคการเพาะเลี้ยงประเภทนี้ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงระดับกำลังการผลิตของชาวไป๋คู้เหยาในยุคแรกๆ เมื่อพวกเขาอพยพไปยังหมู่บ้านไหวหลี่ ชาวไป๋คู้เหยาารู้สึกว่าเส้นไหมสีทองนั้นสวยงามและหาได้ยากจึงถือเป็นของสูงค่าสตรีชาวไป๋คู้เหยาจะสวมผ้าไหมสีส้มที่มีลักษณะเป็นเส้นยาวๆ และรูปทรงสี่เหลี่ยม เพื่อแสดงสัญลักษณ์ของชีวิต ความมั่งคั่ง และสถานะทางสังคม ทั้งยังหมายถึงความโชคดีและความร่ำรวย

2. ความหมายเชิงสัญลักษณ์ของลวดลายมนุษย์ สัตว์ และพันธุ์พืช

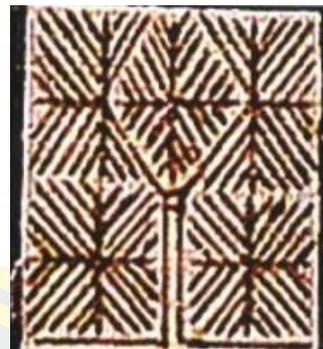
ลวดลายมนุษย์ สัตว์ และพันธุ์พืชเป็นสัญลักษณ์ภาพที่สามารถปรากฏซ้ำได้ในชุดเครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู้เหยา ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความความชื่นชอบและจิตวิยาประจำชาติพันธุ์ของชนชาวไป๋คู้เหยา ลวดลายประเภทนี้ทำขึ้นทำขึ้นผ่านการทำให้ง่ายขึ้น สรุปลผล และกลั่นกรอง ซึ่งส่วนใหญ่ใช้เป็นการตกแต่งเสริมของลวดลายหลักเพื่อเพิ่มความหลากหลายให้กับลวดลายเครื่องแต่งกายโดยรวม

ลายนก (ดังภาพที่ 4-32) เป็นสัตว์ที่พบเห็นได้บ่อยที่สุดในลวดลายเครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู้เหยา โดยส่วนใหญ่จะปรากฏอยู่ที่มุมทั้ง 4 ด้านของป้ายด้านหลังของเสื้อผ้าสตรี รูปร่างของนกเป็นสัญลักษณ์ภาพที่มีการสรุประดับความสูง และเป็นสัญลักษณ์ภาพที่เป็นนามธรรม เช่นปีกของนกที่บินได้สะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการสร้างสรรค์ทางศิลปะที่ไม่ธรรมดาของชาวไป๋คู้เหยา การสร้างสรรค์ทางศิลปะประเภทนี้ยังมีที่มาจากกรบุชาและเคารพยาเกรงในธรรมชาติของชาวไป๋คู้เหยาอีกด้วย จากข้อมูลการสำรวจภาคสนาม สุนทรียศาสตร์ประเภทนี้มีความเกี่ยวข้องกับความทรงจำที่แผงเร้นของชาวไป๋คู้เหยา

ลวดลายนกมีความเกี่ยวข้องกับตำนานอุทกภัยทางตะวันตกเฉียงใต้ของจีน ตามตำนานว่ากันว่า เป็นนกเทพที่ส่งข่าวจึงทำให้บรรพบุรุษของชนเผ่าเหยาสามารถหนีเอาชีวิตรอดได้ ทั้งยังเป็นนกเทพที่ฝ่าคลื่นอุทกภัยลูกใหญ่เข้าไปเพื่อค้นหาอาหารและพืชพรรณ ทำให้บรรพบุรุษของชนเผ่าเหยา มีเงื่อนไขทางวัตถุปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตต่อไป ดังนั้นจึงได้สร้างความทรงจำอันลึกซึ้งในหมู่ชนชาวไป๋คู้เหยา ความทรงจำเหล่านี้ถูกแปรสภาพเป็นวิธีการทางสุนทรียภาพที่ผู้คนจะนำไปประยุกต์ใช้กับการออกแบบเครื่องแต่งกายแบบดั้งเดิม

ภาพที่ 4-32 ลวดลายนก (Bai Ge, 2022)

ภาพที่ 4-33 ลวดลายไก่ (Bai Ge, 2022)

ลวดลายไก่ (ดังภาพที่ 4-33) เป็นสัญลักษณ์รูปทรงเรขาคณิตที่สำคัญของชาวไป๋คู๋เหยา ส่วนใหญ่จะใช้กับหมวกเด็ก เข็มขัดของผู้ชาย ส่วนบนของเสื้อคลุมทั้งชายและหญิง และปักลายบนผ้าพันแข้ง ซึ่งถือเป็นลวดลายรูปสี่เหลี่ยมอย่างหนึ่ง โครงร่างภายในเป็นลวดลายที่ประกอบด้วยเส้นรูปสี่เหลี่ยมเรียงกันหนาแน่น โดยภาพรวมแล้วเป็นรูปทรงเรขาคณิตที่สมมาตร และหลักๆ จะมีการวาดเป็น 2 รูปแบบคือ ผ้าบาติกและการปักลาย

ลวดลายไก่ เป็นลวดลายบนเครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู๋เหยาที่พบเห็นได้บ่อยครั้ง ลวดลายไก่เป็นลวดลายนามธรรมและค่อนข้างซับซ้อน โดยทั่วไปเป็นลวดลายสี่เหลี่ยม เนื้อหาหลักอ้างอิงตามข้อมูลจากการสำรวจภาคสนามของผู้วิจัย ประชาชนจำนวนไม่น้อยเชื่อว่า ในตำนานของชาวไป๋คู๋เหยาสมัยแรกเริ่ม หลังจากที่ชาวไป๋คู๋เหยาอพยพมาอยู่ที่หมู่บ้านไหวหลี่ อาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่เลวร้าย ไม่มีเสื้อผ้าปกคลุมร่างกาย เห็นไก่สีทองที่มีขนสวยงามอาศัยในป่า ริเริ่มเลียนแบบและผลิตเครื่องแต่งกาย ด้วยเทคนิคการเลียนแบบ แสดงภาพลักษณ์ของไก่ในรูปแบบนามธรรม หวังว่าจะได้เสื้อผ้าที่อบอุ่นและสวยงาม ต่อมาลวดลายไก่ค่อยๆ เป็นรูปเป็นร่างขึ้นในปัจจุบัน เป็นความเชื่อเรื่องการบูชาสัตว์และแนวคิดด้านสุนทรียภาพที่เกิดขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไป ควบคู่ไปกับกิจกรรมการผลิตที่สืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

รูปแบบของลวดลายเป็นสิ่งสวยงามในธรรมชาติ เป็นธรรมดาที่จะถูกชาวไป๋คู๋เหยาทำให้ปรากฏขึ้นซ้ำๆ ในเครื่องแต่งกายของตนเอง รูปแบบลวดลายการตกแต่งเครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู๋เหยาส่วนใหญ่จะมีดอกทานตะวัน (ดังภาพที่ 4-34) ดอกไม้ (ดังภาพที่ 4-35) ดอกกรรไกร (ดังภาพที่ 4-36) กิ่งดอกไม้ (ดังภาพที่ 4-37) ดอกทานตะวันปักจากตรงกลางออกสู่ด้านนอก เป็นสัญลักษณ์ของแสงสว่าง กล่าวกันว่าพบได้ในเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยาทุกชิ้น ซึ่งแสดงถึงความมานะบากบั่นและความเชี่ยวชาญในการเย็บปักของชาวไป๋คู๋เหยา ลักษณะของดอกไม้ที่แตกหน่อออกไปทั้งสี่มุมดังเช่นลำต้นของไม้ มีความหมายโดยนัยถึงการเก็บเกี่ยวผลผลิตที่ดี ในระหว่างการสัมภาษณ์ เมื่อผู้วิจัยถามหญิงชาวไป๋คู๋เหยาว่าเพราะเหตุใดเธอจึงต้องปักลวดลายดอกไม้แบบนี้ ผู้หญิงคนนี้ตอบว่าแม่ของเธอ

สอน ในเมื่อแม่สอนแบบนี้ ฉันทก็เลยเรียนรู้มาแบบนี้ และแบบนี้ถึงจะดูดี จะเห็นได้ว่า ในฐานะที่เป็นผู้ สืบทอดหลัก ชาวไป๋คู้เหยาได้แสดงให้เห็นถึงทางเลือกทางวัฒนธรรมและความตั้งใจที่ชัดเจนใน กระบวนการเรียนรู้และได้มาซึ่งวัฒนธรรมดั้งเดิม เนื่องจากลวดลายเหล่านี้ได้หลอมรวมเข้ากับ ประสบการณ์ชีวิต การเรียนรู้ด้วยการฝึกฝน และแนวคิดของชาวไป๋คู้เหยาในรูปแบบที่ตายตัว

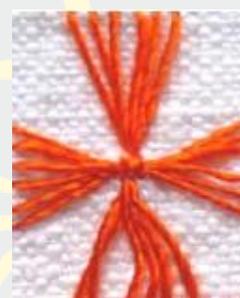
ภาพที่ 4-34 ลวดลายดอกทานตะวัน
(Bai Ge, 2022)

ภาพที่ 4-35 ลวดลายดอกกรรไกร
(Bai Ge, 2022)

ภาพที่ 4-36 ลวดลายดอกไผ่ (Bai Ge, 2022)

ภาพที่ 4-37 ลวดลายกิ่งดอกไม้ (Bai Ge, 2022)

ลวดลาย “คนตัวจิว” ของชาวไป๋คู้เหยาจะใช้บนป้ายด้านหลัง เข็มขัด และกระโปรงพลีท เรียกได้ว่ามีการใช้อย่างแพร่หลายและปรากฏอยู่บ่อยครั้ง มี “คนตัวจิว” ปรากฏอยู่แทบจะทุกที่ที่มี ลวดลาย ลวดลาย “คนตัวจิว” มักจะปรากฏอยู่เป็นคู่ ซึ่งหมายถึงความกลมกลืนกันของหยินและ หยิน ตัวอย่างเช่น “คนตัวจิว” ที่อยู่กันเป็นคู่บนเข็มขัด เป็นการแสดงให้เห็นถึงความรักระหว่างชาย หญิง “คนตัวจิว” ที่จัดเรียงเป็นคู่บนป้ายด้านหลัง โดยด้านซ้ายเป็นเพศชาย ด้านขวาเป็นเพศหญิง คือ สัญลักษณ์ของชายหญิงที่แต่งงานแล้ว (ดังภาพที่ 4-38) นอกจากนี้ ยังมีการแสดงออกถึงการบูชาการ เจริญพันธุ์ที่เป็นธรรมชาติมากขึ้นบนกระโปรงพลีทของผู้หญิง: ที่ตะเข็บด้านหน้าของกระโปรงจะมี การวาดลวดลาย “คนตัวจิว” ไว้สองแถวจำนวนประมาณ 18~24 ตัวในแต่ละด้าน (ดังภาพที่ 4-39) และ “คนตัวจิว” ตรงบริเวณตะเข็บขาทั้งสองข้าง ซึ่งหมายถึง “คนมาจากสถานที่แห่งนี้” ความ คาดหวังของการเจริญพันธุ์ที่บรรยายไว้ในลวดลาย “คนตัวจิว” เป็นการแสดงออกตามสัญชาตญาณ ของการบูชาการเจริญพันธุ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับชาวไป๋คู้เหยาซึ่งมีประชากรน้อย สุขภาพ

อ่อนแอ และเกิดโรคระบาดขึ้นบ่อยครั้ง ความเจริญรุ่งเรืองของประชากรเป็นความปรารถนาร่วมกันของกลุ่มชาติพันธุ์ และความปรารถนานี้จะยังคงดำเนินต่อไปตราบนานเท่านานผ่านทางรูปแบบลวดลายที่บรรยายเรื่องการบูชาการเจริญพันธุ์

ภาพที่ 4-38 ลวดลายคนตัวจิวบนป้าย ด้านหลังของ ชุดสตรี (Bai Ge, 2022)

ภาพที่ 4-39 ลวดลายคนตัวจิวบนกระโปรงพลีท (Bai Ge, 2022)

3. ความหมายเชิงสัญลักษณ์ของลวดลายทางพิธีกรรมความเชื่อ และศาสนา

ตั้งแต่เกิดจนตายชนชาวเขายากี่ไม่อาจแยกออกจากการประดับตกแต่งเสื้อผ้าได้ เสื้อผ้าและลวดลายในยุคสมัยและช่วงวัยที่แตกต่างกันก็จะมี ความหมายที่แตกต่างกันออกไป นักวิชาการบางคนชี้ให้เห็นว่า ตั้งแต่วินาทีแรกที่มนุษย์คลอดออกมาจะถูกห่อด้วยเสื้อผ้าที่แตกต่างกัน นี่คือกฎเกณฑ์ทางวัฒนธรรมที่ต่างกัน ชีวิตมีการเปลี่ยนแปลงไปตามบทบาทของการแต่งกายอยู่ตลอดเวลา ตั้งแต่พิธีบรรลุนิติภาวะ พิธีแต่งงาน พิธีงานศพ การเปลี่ยนเครื่องแต่งกาย คือเครื่องหมายเชิงสัญลักษณ์ที่กลุ่มชาติพันธุ์มอบให้ (เด็ง ฉีเหยา, 2005, P. 53)

3.1 การย้ายถิ่นของกลุ่มชาติพันธุ์

ชาวไป๋คู๋เหยาระบุว่า แถบแนวตั้งสีแดงห้าแถว แสดงถึงนิ้วมือทั้งห้า (ดังภาพที่ 4-40) นิ้วทั้งห้าที่งอไว้บนเสื้อผ้าเปรียบเสมือนการใช้มือที่เปื้อนเลือดเป็นลวดลายรูปสี่เหลี่ยมแนวตั้งห้าเส้น เป็นสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมของมนุษย์และสงคราม ชาวไป๋คู๋เหยาสวมเสื้อผ้าที่มีตราประทับกษัตริย์เหยา เข้าร่วมพิธีบูชาวิญญาณของกลุ่มชาติพันธุ์ ผสมผสานการบรรยายของมหากาพย์และบทเพลงในพิธีเพื่อสร้างความทรงจำทางประวัติศาสตร์ของชาติพันธุ์ให้สมบูรณ์ จากการสำรวจภาคสนาม กลุ่มชาติพันธุ์ไป๋คู๋เหยาแต่งกาย โดยมีลวดลายในชีวิตประจำวันหรือการเฉลิมฉลองตามเทศกาล ช่วงปีใหม่ผู้อาวุโสชาวไป๋คู๋เหยา มักแต่งกายด้วยชุดประเพณีดั้งเดิมเพื่อประกอบพิธี เทพเจ้าแห่งสวรรค์และสวดคัมภีร์เหยา ก่อนเริ่มพิธีไม่สามารถแต่งกายตามอำเภอใจได้ ผู้อาวุโสจำเป็นต้องปรึกษาเรื่องเวลาและสถานที่กับหัวหน้าชนเผ่า เพื่อกำหนดตำแหน่งและหน้าที่ของพิธีกรรมก่อนตัดสินใจเลือกเครื่องแต่งกาย

ภาพที่ 4-40 ลวดลายรอยนิ้วมือทั้ง 5 นิ้ว (Bai Ge, 2022)

3.2 ความเชื่อของบรรพบุรุษ

วัฒนธรรมการแต่งกายแสดงออกถึงความทรงจำและอัตลักษณ์ต่อบรรพบุรุษ ลวดลายบนเข็มขัดผู้ชาย (ดังภาพที่ 4-41) เป็นลายต่อเนื่องทั้งสองด้าน ทอด้วยเส้นไหมสีสดใส เป็นสัญลักษณ์ของบรรพบุรุษที่สืบทอดกันมาหลายชั่วอายุคน จากการสำรวจภาคสนาม ลวดลายนี้พบในชุดลำลอง สะท้อนถึงการปฏิบัติของชาวไป๋คูเหยา การระลึกถึงบรรพบุรุษ ลวดลายเทพประจำบ้านและถนนมังกร (ดังภาพที่ 4-42) ลวดลายของเทพประจำบ้านคือรูปมนุษย์ขี่ม้า รูปร่างของเทพเจ้าประจำบ้านคือการเย็บปักถักร้อย รูปร่างเรียบง่ายเป็นรูปทรงเรขาคณิต การจัดกลุ่มจะรวมกับลวดลายถนนมังกร ลวดลายถนนมังกรจะมีรูปทรงยาว วาดด้วยเหนียนกาวบน "ผ้าไหม" เพื่อระลึกถึงบรรพบุรุษ โดยการสวมใส่เสื้อผ้าที่มีลวดลายคล้ายกัน ชาวไป๋คูเหยาแสดงให้เห็นถึงพลังที่มีต่อบรรพบุรุษและวิสัยทัศน์ของผู้คนในปัจจุบัน เพื่อเชื่อมโยงบรรพบุรุษเข้ากับกลุ่มชาติพันธุ์

ภาพที่ 4-41 ลวดลายเข็มขัดของผู้ชาย
(Bai Ge, 2022)

ภาพที่ 4-42 ลวดลายเทพประจำบ้านและ
เส้นทางมังกร
(Bai Ge, 2022)

ลายป้ายด้านหลังผู้หญิงรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสคำว่า "田" (ดังภาพที่ 4-43) จากข้อมูลการสัมภาษณ์การสำรวจภาคสนาม ลวดลายนี้เป็นส่วนหนึ่งของความทรงจำด้านประวัติศาสตร์ในการอพยพบรรพบุรุษชาวไป๋คู๋เหยา เรื่องราวคือกษัตริย์เหยามีความสัมพันธ์ทางเครือญาติกับกลุ่มชาติพันธุ์อื่น และลูกสาวแต่งงานกับหัวหน้ากลุ่มนี้ด้วย ต่อมาในช่วงปีใหม่เหยา กษัตริย์เหยาถูกหลอกโดยใช้ตราประทับที่แสดงถึงอำนาจและถูกบังคับให้สละที่ดิน กษัตริย์เหยาคิดว่าได้สูญเสียตราประทับ จึงยากต่อการจัดตั้งกองกำลังเพื่อเตรียมการตอบโต้ จึงถูกบังคับให้อพยพไปยังหุบเขาและป่าลึก ต่อมาชาวไป๋คู๋เหยาใช้ "田" เป็นรูปแบบสัญลักษณ์ตราประทับสี่เหลี่ยม เพื่อระลึกถึงประวัติศาสตร์การเผชิญหน้ากับกลุ่มชาติพันธุ์อื่นและระมัดระวังให้ตื่นตัวอยู่เสมอ

ภาพที่ 4-43 ลวดลายตัวอักษรจีนคำว่า “田” ที่ป้ายด้านหลัง (Bai Ge, 2022)

3.3 พิธีกรรมและวิถีชีวิต

คุณลักษณะที่สำคัญของเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยาคือกระโปรงพลีท (ดังภาพที่ 4-44) ดังนั้นการสวมกระโปรงจึงเป็นความแตกต่างที่สำคัญระหว่างผู้ใหญ่และผู้ที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ หลังจากการมีประจำเดือนครั้งแรกของสตรีชาวไป๋คู๋เหยา ครอบครัวต้องหาฤกษ์ยามดีในการจัดพิธีสวมกระโปรงนี้ให้กับเธอ พิธีสวมกระโปรงมักจะเชิญญาติผู้หญิงเข้าร่วมพิธีที่บ้าน พิธีสวมกระโปรงเป็นลักษณะทางวัฒนธรรมของเพศหญิงชาวไป๋คู๋เหยา พวกเขาจะเป็นคนในสังคมนับจากนี้ไป ซึ่งเป็นหนึ่งในวิธีการแสดงออกถึงรูปแบบทางวัฒนธรรมผ่านการเปลี่ยนแปลงเครื่องแต่งกาย

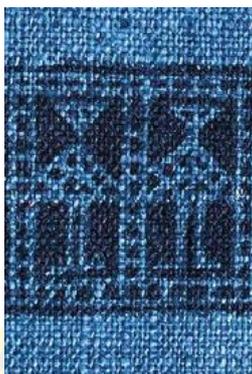

ภาพที่ 4-44 กระโปรงพลีท (Bai Ge, 2022)

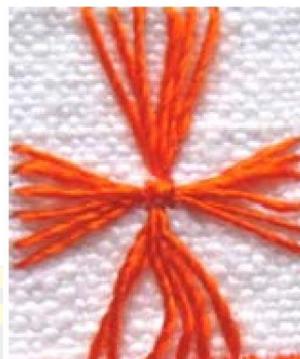
3.4 ความรักและการให้กำเนิดบุตร

เมื่อพิจารณาจากเครื่องแต่งกาย ชาวไป๋คู้เหยา มีสัญลักษณ์ด้านสุนทรียภาพในการแต่งกายที่ไม่เหมือนกันตั้งแต่หัวจรดเท้า ผู้ชายหรือผู้หญิงชาวไป๋คู้เหยาเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ พวกเขาจะไม่ตัดผม นี่เป็นประเพณีอันเป็นเอกลักษณ์ของชาวไป๋คู้เหยา "โพกหัวหยุดตัดผม" โดยผู้หญิงมัดผมเป็นมวยด้วยหวีแล้วใช้ผ้าสีดำคลุมไว้ จากนั้นมัดให้แน่นด้วยผ้าสีขาวที่เย็บปลายทั้งสองข้างของผ้าพันคอสีดำ ผู้หญิงสวมชุดลำตัวส่วนบน มีผ้าสีดำสองผืนที่หน้าอกและด้านหลัง ด้านบนปักด้วยสีตามรูปแบบลวดลายต่างๆ ยาวมากกว่าหนึ่งฟุต เป็นรูปเดียวกับตราประทับ ผ้าสีดำพาดไหล่แต่ละข้าง ยาว 10 เซนติเมตร ผ้าผูก ไม่มีปกเสื้อ ไม่มีแขนเสื้อ ไม่มีกระดุมใต้วงแขน เมื่อคนนอกมองการออกแบบเสื้อผ้าที่มีเอกลักษณ์เฉพาะนี้ พวกเขารู้สึกถึงความสวยงาม ชาวไป๋คู้เหยาได้ตีความความงามผ่านการปฏิสัมพันธ์ของเครื่องแต่งกายและลวดลาย ตามที่ระบุไว้ด้านล่าง:

ลวดลายภาพคล้ายมนุษย์ (ดังภาพที่ 4-45) และลวดลายกิ่งไม้ (ดังภาพที่ 4-46) จากรูปลักษณะที่ปรากฏลวดลายชนิดนี้ใช้รูปทรงสีเหลี่ยมเพื่อทอเป็นรูป "คน" สองคนบนผ้าสีดำ ชาวไป๋คู้เหยาชี้ให้เห็น ลวดลายภาพคล้ายมนุษย์โดยทั่วไปหมายถึงตัวแทนของเรื่องความรักและการสืบพันธุ์ ลวดลายกิ่งไม้บนกางเกงของผู้ชายและกระโปรงจีบของผู้หญิง สะท้อนถึงรูปร่างของมนุษย์บนเสื้อผ้าของผู้หญิง ในชีวิตประจำวันและเทศกาล ผู้คนมองว่าสิ่งเหล่านี้คือสื่อกลางทางอารมณ์

ภาพที่ 4-45 ลวดลายคนตัวจิว (Bai Ge, 2022)

ภาพที่ 4-46 ลวดลายกิ่งดอกไม้ (Bai Ge, 2022)

ลวดลายดอกไม้ (ดังภาพที่ 4-47) เป็นการรวมกันระหว่างเส้นยาวและเส้นสั้นเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงและจังหวะของเส้น "ยาว" กับเส้น "สั้น" จากนั้นรวมเข้ากับสี่เหลี่ยมตรงกลางของ รูปร่าง "+" กรอบด้านนอกรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสสร้างรูปแบบโดยรวม "ลวดลายดอกไม้" รูปทรง "x" เน้นการมองเห็น เช่นเดียวกับดอกไม้มนุษย์ ลวดลายยังเป็นสัญลักษณ์ของความรักและวัยเจริญพันธุ์ของมนุษย์อีกด้วย

ภาพที่ 4-47 ลวดลายดอกไม้ (Bai Ge, 2022)

3.5 พิธีกรรมงานศพ

ใบไม้ที่ร่วงหล่นหวนคืนสู่รากเหง้า การรู้จักบรรพบุรุษกลับคืนสู่บรรพบุรุษ (ความตาย) ในพิธีศพ การสวมเสื้อผ้าไว้ทุกข์เป็นวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายครั้งสุดท้ายของชีวิต แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างโลกแห่งสวรรค์และยมโลก การสวมใส่เครื่องประดับครั้งสุดท้ายในชีวิตของชาวไป๋คู่เหยาคือการไปยมโลกเพื่อตามหาบรรพบุรุษ เป็นกระบวนการรับรู้ถึงการมีอยู่ของบรรพบุรุษเพื่อกลับคืนสู่เผ่า ในเวลานี้จำเป็นต้องแต่งกายตามประเพณีดั้งเดิม มิเช่นนั้นจะไม่เป็นที่ยอมรับของบรรพบุรุษ ร่างกายและตัวตนจะไม่ได้รับการยอมรับ ในรูปแบบเหล่านี้ (ดังภาพที่ 4-48) แบ่งเป็น 2 ประเภท คือลวดลายสำหรับผู้ที่ยังมีชีวิตอยู่และลวดลายสำหรับผู้ตาย เสื้อผ้าสำหรับผู้ที่ยังมีชีวิตอยู่มาจากงานฝีมือการปักแบบดั้งเดิม เสื้อผ้าของผู้ตายเป็นเพียงภาพวาดสำหรับประกอบพิธีเท่านั้น

ภาพที่ 4-48 ลวดลายป้ายด้านหลังในงานศพชายและหญิง (Bai Ge, 2022)

ลวดลายด้านหลังเสื้อผ้าคืองานวาดภาพด้วยเหนียนกาว ไม่มีการปัก คือการแยกกันระหว่างหยินและหยางที่แสดงถึงความพิถีพิถันและเคร่งขรึมมากกว่ามารยาทในชีวิตก่อนเสียชีวิต ในหมู่บ้านของชาวเหยา เมื่อคลุมผ้าห่อศพให้ผู้วายชนม์ เน้นตามลำดับขั้นตอน ตัวอย่างเช่น ผู้คนในโลกมนุษย์สวมเสื้อผ้าตั้งแต่หัวจรดเท้า ผู้วายชนม์สวมเสื้อผ้าตั้งแต่เท้าขึ้นไป คนในท้องถิ่นเชื่อว่าจำนวนการสวมเสื้อผ้ามีความแตกต่างระหว่างหยินและหยาง ผู้ที่ไม่ได้อยู่ในโลก โดยทั่วไปจะเป็นเลขเดี่ยว ด้วยวิธีการนี้ ลวดลายด้านหลังของเครื่องแต่งกายจึงเข้าสู่พิธีกรรมของชีวิต ผ่านความเคร่งขรึมของการแต่งกาย จึงมีความหมายเชิงสุนทรียศาสตร์ในความสัมพันธ์ระหว่างผู้มีชีวิตและผู้วายชนม์ ผู้ที่ยังมีชีวิตอยู่เข้าร่วมพิธีศพจะแต่งกายให้ผู้วายชนม์อย่างจริงจัง ดูแลการตกแต่งร่างกาย เพื่อให้ผู้วายชนม์สามารถตามหาบรรพบุรุษได้

คุณค่าของลวดลายในเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู่เหยาหมู่บ้านไหวหลี่

1. คุณค่าทางสุนทรียศาสตร์

เครื่องแต่งกายชาวไป๋คู่เหยาคุณค่าทางสุนทรียศาสตร์อันเป็นเอกลักษณ์ ซึ่งภายในนั้นมีลวดลายและสีสันทที่เป็นเอกลักษณ์ และยังมีอัตลักษณ์ประจำชาติพันธุ์อีกด้วย สุนทรียภาพที่เอกลักษณ์ที่ทำให้เครื่องแต่งกายไป๋คู่เหยาเป็นเอกลักษณ์เฉพาะในวัฒนธรรมการแต่งกายแบบดั้งเดิมของจีน

การออกแบบลวดลายของเครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู่เหยาเป็นเอกลักษณ์ ซึ่งพบเห็นได้โดยทั่วไป ได้แก่ มังกร หงส์ นก ปลา ดอกไม้ และอื่น ๆ ลวดลายเหล่านั้นไม่เพียงแต่เป็นตกแต่งเท่านั้น แต่ยังเป็นสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่มีนัยยะความหมายแฝงทางวัฒนธรรมและความหมายเชิงสัญลักษณ์อีกด้วย จากการวิจัยในบทที่ 3 เครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู่เหยาส่วนใหญ่ประกอบด้วยลวดลายจุดและลวดลายสี่เหลี่ยม

ลวดลายจุดเป็นวิถีทางสุนทรียภาพที่สำคัญของชาวไป๋คู่เหยา สำหรับทำความเข้าใจธรรมชาติและสังคม จากการสำรวจภาคสนาม ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่าประชาชนจำนวนมากใช้วิธีการ

"ผูกปมเพื่อรวบรวมเรื่องราว" เมื่อเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ รอบตัว พวกเขาฝึกฝนโดยใช้ปากกาและน้ำหมึก แทนสิ่งต่าง ๆ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมการแต่งกายโดยตรง รูปภาพรูปทรง "จุด" เป็นการรวบรวมสุนทรียภาพความเรียบง่ายในรูปแบบนามธรรม เน้นย้ำ สะท้อนถึงความสมดุลและทิศทางของชาวไป๋คู้เหยา โดยการใช้สีเส้นเพียงสีเดียวและจุดขนาดใหญ่เพียงเล็กน้อย เพื่อให้สามารถสร้างเอฟเฟกต์ภาพที่เรียบง่ายและทรงพลัง ถ่ายทอดความอบอุ่น ความใกล้ชิดของช่างฝีมือ

ลวดลายสีเหลี่ยมจัตุรัสมีลักษณะเป็นขอบมุม สามารถถ่ายทอดเอฟเฟกต์ภาพที่สง่างามจริงจัง สะท้อนถึงศักดิ์ศรีและความงาม ชาวไป๋คู้เหยานำลวดลายสีเหลี่ยมจัตุรัสในการผลิตเครื่องแต่งกาย โดยทั่วไปใช้สำหรับป้ายด้านหลังเสื้อและชิ้นส่วนอื่น ๆ สร้างกระบวนการทัศนความงามที่ยิ่งใหญ่ในการกระจายสมมาตรและความสมดุล จากข้อมูลการสำรวจภาคสนาม เมื่อชาวไป๋คู้เหยาสร้างลวดลายนี้ พวกเขาใช้รูปแบบตัวอักษรเพื่อสร้างสีเหลี่ยมขนาดใหญ่ จากนั้นนำลวดลายตัวอักษรลงไป แสดงให้เห็นถึงภาพสะท้อนทางอ้อมของแนวคิดด้านสุนทรียภาพทางสังคม ให้ความสำคัญกับผู้หญิงเป็นใหญ่ หมายถึง อำนาจและศักดิ์ศรีของมารดา

2. คุณค่าทางประวัติศาสตร์และชาติพันธุ์

ชาวไป๋คู้เหยาที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญ เป็นพยานถึงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของชาวไป๋คู้เหยา สะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาของการผลิตและวิถีชีวิต ความเชื่อทางศาสนา และแนวสุนทรียภาพของกลุ่มชาติพันธุ์ในประวัติศาสตร์อันยาวนาน จากการศึกษาเครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู้เหยา เราสามารถเข้าใจต้นกำเนิดทางประวัติศาสตร์ การสืบทอด วัฒนธรรม และการแลกเปลี่ยนทางสังคมของชาวไป๋คู้เหยา เพื่อเป็นข้อมูลที่มีคุณค่าสำหรับการวิจัยและการปกป้องวัฒนธรรมของไป๋คู้เหยา โดยมีประเด็นที่น่าสนใจดังนี้

1) คุณค่าภาพสะท้อนกิจกรรมการผลิตทางการเกษตร

วัฒนธรรมการแต่งกายของชาวไป๋คู้เหยาบันทึกกระบวนการทางประวัติศาสตร์ของการพัฒนาการผลิตทางการเกษตรของกลุ่มชาติพันธุ์ และสะท้อนความคิดของชาวไป๋คู้เหยา การผลิตทางการเกษตรของชาวไป๋คู้เหยาประกอบด้วยกิจกรรมการรวบรวมกิจกรรม การประมงและการเกษตร ตลอดจนรูปแบบทางเศรษฐกิจที่สอดคล้องกัน เมื่อพิจารณาจากประวัติการอพยพในยุคแรกเริ่มของชาวไป๋คู้เหยา การเพาะปลูกโดยการเผาไม้และหญ้า การล่าสัตว์ และการเก็บรวบรวมผลผลิตเป็นวิธีการเกษตรที่โดดเด่น ส่งผลให้มีวัฒนธรรม เช่น วันต้องห้ามในการทำเกษตรและการทำนายน สะท้อนถึงโลกทัศน์ที่เรียบง่ายของชนกลุ่มชาติพันธุ์ไป๋คู้เหยา มุมมองต่อธรรมชาติ และทัศนคติในการดำเนินชีวิตระหว่างการอพยพ

ยกตัวอย่างกระบวนการผลิตทางการเกษตรของชาวไป๋คู้เหยา ได้แก่ การเลือกที่ดิน การขุดดิน การเคลียร์หน้าดิน การกวาดที่ดิน การไถนา การหว่านเมล็ด ฯลฯ เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการเพาะปลูกทางการเกษตร ชาวไป๋คู้เหยาเลือกที่ดินให้เข้ากับสภาพอากาศ ปรากฏการณ์ และการ

บุชาเทพเจ้า โดยทั่วไปพวกเขาเลือกเดือนที่สองและสามตามปฏิทินจันทรคติเพื่อทำ พิธีกรรม การคัดเลือกที่ดินเพื่อไถและหว่านเมล็ดข้าวไปคู๋เหยา มีข้อกำหนดที่เข้มงวดสำหรับเครื่องแต่งกาย การไถนาครั้งแรก ต้องแต่งกายด้วยเสื้อผ้าแบบดั้งเดิม รวมถึงสวมหมวกฟางและสวมเสื้อฟาง

ประชากรทุกคนต้องแต่งกายตามประเพณีด้วยชุดดั้งเดิมของชาวไปคู๋เหยาในวันปลูกฝ้าย เครื่องแต่งกายที่สวมใส่ในวันนี้ต้องสะอาด เรียบร้อย และผลิตด้วยฝีมือ จากข้อมูลการสำรวจภาคสนาม ผู้หญิงชาวไปคู๋เหยา มักร้องเพลงเหยาขณะกลับบ้านหลังจากปลูกเสร็จ เพลงลักษณะนี้เรียกว่า “เพลงเกษตร” ในระหว่างการสำรวจภาคสนามของผู้วิจัย นางสาว F หญิงชาวไปคู๋เหยา ร้องเพลง: ฝ้าย ฝ้าย ฉันจะสกัดคุณด้วยไม้ คุณอย่าเศร้าเลย ฉันเก็บคุณไว้ที่นี่เพื่อให้คุณสามารถผลิตดอก ออกผล เมื่อผลผลิตโตแล้วจะแบกคุณกลับไปทำเสื้อผ้าและกระโปรงใหม่...” นางสาว F กล่าวว่าเมื่ออายุสิบกว่าขวบแม่ของเธอสอนร้องเพลงนี้แล้วเธอก็จำได้ สิ่งนี้สะท้อนให้เห็นว่าผู้หญิงชาวไปคู๋เหยา นำพิธีชงชาที่คือฝ้ายและสีเส้น (สีชา) รวมถึงเครื่องแต่งกายมาประติดประต่อกัน เพื่อสร้างความทรงจำ

2) คุณค่าในการบันทึกการอพยพทางชาติพันธุ์และสงคราม

การอพยพและสงครามของบรรพบุรุษถือเป็นองค์ประกอบสำคัญด้านความทรงจำทางประวัติศาสตร์ ความทรงจำด้านสงครามของชาวไปคู๋เหยาแสดงให้เห็นถึงลวดลายบนเสื้อผ้า เนื้อหาที่เกี่ยวข้องได้รวบรวมในบทที่ 3 และ 4 เช่น ลวดลายตราประทับของกษัตริย์เหยา (ดังภาพที่ 4-49) และการใช้สีแดงที่เกี่ยวข้องกับพิธีกรรมด้านความเชื่อและการทำสงคราม ซึ่งแตกต่างจากลวดลายตราประทับของกษัตริย์เหยาในกลุ่มชาติพันธุ์เหยาอื่น ลวดลายตราประทับกษัตริย์ไปคู๋เหยา มุ่งเน้นถึงการสร้างความทรงจำด้านประวัติศาสตร์ของกลุ่มชาติพันธุ์โดยสร้างจากมุมมองของสีเส้น และรูปทรงที่เป็นนามธรรม เมื่อสังเกตจากรูปทรงจะมีสี่เหลี่ยมจัตุรัส 5 อัน กระจายและขนานตัดกับกางเกงสีชา มีสี่เหลี่ยมสีแดงตรงกลางที่ยาวที่สุด ปลายทั้งสองข้างสั้น จากการสำรวจภาคสนามของผู้วิจัย ชาวไปคู๋เหยาส่วนใหญ่รู้ถึงแหล่งที่มาของตราประทับกษัตริย์เหยาและเกี่ยวข้องกับสงครามของกลุ่มชาติพันธุ์ในพื้นที่

ภาพที่ 4-49 ลวดลายตราประทับกษัตริย์ชนเผ่าเหยา (Bai Ge, 2022)

ชาวไป๋คู้เหยาระบุว่า แล็บแนวตั้งสีแดงห้าแถว แสดงถึงลวดลายนิ้วมือทั้งห้า (ดังภาพที่ 4-50) นิ้วทั้งห้าทิ้งรอยไว้บนเสื้อผ้าเปรียบเสมือนการใช้มือที่เปื้อนเลือดเป็นลวดลายรูปสี่เหลี่ยมแนวตั้งห้าเส้น เป็นสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมของมนุษย์และสงคราม ชาวไป๋คู้เหยาสวมเสื้อผ้าที่มีตราประทับ กษัตริย์เหยาเข้าร่วมพิธีบูชาขวัญของกลุ่มชาติพันธุ์ ผสมผสานการบรรยายของมหากาพย์และบทเพลง ในพิธีเพื่อสร้างความทรงจำทางประวัติศาสตร์ของชาติพันธุ์ให้สมบูรณ์ จากการสำรวจภาคสนาม กลุ่มชาติพันธุ์ไป๋คู้เหยาแต่งกาย โดยมีลวดลายในชีวิตประจำวันหรือการเฉลิมฉลองตามเทศกาล ช่วงปีใหม่ ผู้อาวุโสชาวไป๋คู้เหยา มักแต่งกายด้วยชุดประเพณีดั้งเดิมเพื่อประกอบพิธี เทพเจ้าแห่งสวรรค์และสวด คัมภีร์เหยา ก่อนเริ่มพิธีไม่สามารถแต่งกายตามอำเภอใจได้ ผู้อาวุโสจำเป็นต้องปรึกษาเรื่องเวลาและสถานที่กับหัวหน้าชนเผ่า เพื่อกำหนดตำแหน่งและหน้าที่ของพิธีกรรมก่อนตัดสินใจเลือกเครื่องแต่งกาย

ภาพที่ 4-50 ลวดลายนิ้วมือทั้งห้าบนกางเกง (Bai Ge, 2022)

3. คุณค่าทางสังคมและชีวิต

เครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู้เหยาถือเป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่งของวัฒนธรรม ซึ่งมีคุณค่าทางสังคมอย่างกว้างขวาง ประการแรก ในฐานะสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรม เครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู้เหยาสามารถบันทึกและถ่ายทอดข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับชีวิตทางสังคมของชาวเหยาเช่น ความศรัทธา ครอบครัว ความรักต่อชีวิต และแสวงความงาม ชาวไป๋คู้เหยาแสดงถึงเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตน ผ่านเครื่องแต่งกายและลวดลายในด้านต่างๆ ดังนี้

1) ความเชื่อของบรรพบุรุษ

วัฒนธรรมเครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู้เหยา มักจะแสดงออกถึงความทรงจำและตัวตนของบรรพบุรุษ ลวดลายเครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู้เหยาเป็นสัญลักษณ์ของบรรพบุรุษ ทำให้คนปัจจุบันระลึกถึงเรื่องราวของบรรพบุรุษ และระลึกถึงบรรพบุรุษ ซึ่งมีคุณค่าแห่งความเชื่อของบรรพบุรุษ

ลวดลายบนเข็มขัดผู้ชาย (ดังภาพที่ 4-51) เป็นลายต่อเนื่องทั้งสองด้าน ทอด้วยเส้นไหมสีสดใส เป็นสัญลักษณ์ของบรรพบุรุษที่สืบทอดกันมาหลายชั่วอายุคน จากการสำรวจภาคสนาม ลวดลายนี้พบในชุดจำลอง สะท้อนถึงการปฏิบัติของชาวไป๋คู้เหยา การระลึกถึงบรรพบุรุษ ลวดลายเทพประจำบ้าน และถนนมังกร (ดังภาพที่ 4-52) ลวดลายของเทพประจำบ้านคือรูปมนุษย์ขี่ม้า รูปร่างของเทพเจ้าประจำบ้านคือการเย็บปักถักร้อย รูปร่างเรียบง่ายเป็นรูปทรงเรขาคณิต การจัดกลุ่มจะรวมกับลวดลายถนนมังกร ลวดลายถนนมังกรจะมีรูปทรงยาว วาดด้วยเหนียนกาวบน “ผ้าไหม” เพื่อระลึกถึงบรรพบุรุษ โดยการสวมใส่เสื้อผ้าที่มีลวดลายคล้ายกัน ชาวไป๋คู้เหยาแสดงให้เห็นถึงพลังที่มีต่อบรรพบุรุษ และวิสัยทัศน์ของผู้คนในปัจจุบัน เพื่อเชื่อมโยงบรรพบุรุษเข้ากับกลุ่มชาติพันธุ์

ภาพที่ 4-51 ลวดลายเข็มขัดของผู้ชาย
(Bai Ge, 2022)

ภาพที่ 4-52 ลวดลายเทพประจำบ้านและ
เส้นทางมังกร
(Bai Ge, 2022)

ลายป้ายด้านหลังผู้หญิงรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสคำว่า “田” (ดังภาพที่ 4-53) จากข้อมูลการสัมภาษณ์การสำรวจภาคสนาม ลวดลายนี้เป็นส่วนหนึ่งของความทรงจำด้านประวัติศาสตร์ในการอพยพบรรพบุรุษชาวไป๋คู้เหยา เรื่องราวคือกษัตริย์เหยามีความสัมพันธ์ทางเครือญาติกับกลุ่มชาติพันธุ์อื่น และลูกสาวแต่งงานกับหัวหน้ากลุ่มนี้ด้วย ต่อมาในช่วงปีใหม่เหยา กษัตริย์เหยาถูกหลอกโดยใช้ตราประทับที่แสดงถึงอำนาจและถูกบังคับให้สละที่ดิน กษัตริย์เหยาคิดว่าได้สูญเสียตราประทับ จึงยากต่อการจัดตั้งกองกำลังเพื่อเตรียมการตอบโต้ จึงถูกบังคับให้อพยพไปยังหุบเขาและป่าลึก ต่อมาชาวไป๋คู้เหยาใช้ “田” เป็นรูปแบบสัญลักษณ์ตราประทับสี่เหลี่ยม เพื่อระลึกถึงประวัติศาสตร์การเผชิญหน้ากับกลุ่มชาติพันธุ์อื่นและระมัดระวังให้ต้นตออยู่เสมอ

ภาพที่ 4-53 ลวดลายตัวอักษรจีนคำว่า “田” ที่ป้ายด้านหลัง (Bai Ge, 2022)

2) พิธีกรรมในชีวิตประจำวัน (ritual)

เครื่องแต่งกายและลวดลายของชาวไป๋คู้เหยาเป็นสัญลักษณ์ของกระบวนการเติบโตของผู้คนและมีคุณค่าในการจดจำพิธีกรรมของชีวิต คุณลักษณะที่สำคัญของเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู้เหยา คือกระโปรงจีบ (ดังภาพที่ 4-54) ดังนั้นการสวมกระโปรงจึงเป็นความแตกต่างที่สำคัญระหว่างผู้ใหญ่และผู้ที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ หลังจากการมีประจำเดือนครั้งแรกของสตรีชาวไป๋คู้เหยา ครอบครัวต้องหาฤกษ์ยามยามดีในการจัดพิธีสวมกระโปรงนี้ให้กับเธอ พิธีสวมกระโปรงมักเชิญญาติผู้ใหญ่เข้าร่วมพิธีที่บ้าน พิธีสวมกระโปรงเป็นลักษณะทางวุฒิภาวะของเพศหญิงชาวไป๋คู้เหยา พวกเขาจะเป็นคนในสังคมนับจากนี้ไป ซึ่งเป็นหนึ่งในวิธีการแสดงออกถึงรูปแบบทางวัฒนธรรมผ่านการเปลี่ยนแปลงเครื่องแต่งกาย

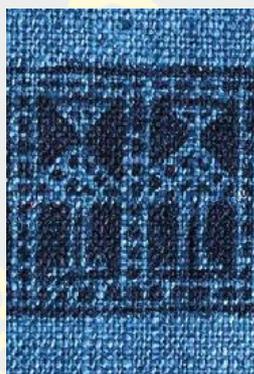

ภาพที่ 4-54 กระโปรงพลิทของผู้หญิง (Bai Ge, 2022)

เมื่อพิจารณาจากเครื่องแต่งกาย ชาวไป๋คู้เหยา มีสัญลักษณ์ด้านสุนทรียภาพในการแต่งกายที่ไม่เหมือนกันตั้งแต่หัวจรดเท้า ผู้ชายหรือผู้หญิงชาวไป๋คู้เหยาเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ พวกเขาจะไม่ตัดผม นี่เป็นประเพณีอันเป็นเอกลักษณ์ของชาวไป๋คู้เหยา “โพกหัวหยุดตัดผม” โดยผู้หญิงมัดผมเป็นมวยด้วยหวีแล้วใช้ผ้าสีดำคลุมไว้ จากนั้นมัดให้แน่นด้วยผ้าสีขาวที่เย็บปลายทั้งสองข้างของผ้าพันคอสีดำ ผู้หญิงสวมชุดลำตัวส่วนบน มีผ้าสีดำสองผืนที่หน้าอกและด้านหลัง ด้านบนปักด้วยสีตามรูปแบบ

ลวดลายต่างๆ ยาวมากกว่าหนึ่งฟุต เป็นรูปเดียวกับตราประทับ ผ้าสีดำพาดไหล่แต่ละข้าง ยาว 10 เซนติเมตร ผ้าผูก ไม่มีปกเสื้อ ไม่มีแขนเสื้อ ไม่มีกระดุมใต้วงแขน เมื่อคนนอกมองการออกแบบเสื้อผ้า ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะนี้ พวกเขาารู้สึกถึงความสวยงาม ชาวไป๋คูเหยาได้ตีความความงามผ่านการ ปฏิสัมพันธ์ของเครื่องแต่งกายและลวดลาย ตามที่ระบุไว้ด้านล่าง:

ลวดลายภาพคล้ายมนุษย์ (ดังภาพที่ 4-55) และลวดลายกิ่งไม้ (ดังภาพที่ 4-56) จากรูปลักษณะที่ปรากฏลวดลายชนิดนี้ใช้รูปทรงสี่เหลี่ยมเพื่อทอเป็นรูป “คน” สองคนบนผ้าสีดำ ชาวไป๋คูเหยาชี้ให้เห็น ลวดลายภาพคล้ายมนุษย์โดยทั่วไปหมายถึงตัวแทนของเรื่องความรักและการสืบพันธุ์ ลวดลายกิ่งไม้บนกางเกงของผู้ชายและกระโปรงจีบของผู้หญิง สะท้อนถึงรูปร่างของมนุษย์บนเสื้อผ้าของผู้หญิง ในชีวิตประจำวันและเทศกาล ผู้คนมองว่าสิ่งเหล่านี้คือสื่อกลางทางอารมณ์

ภาพที่ 4-55 ลวดลายคนตัวจิ๋ว (Bai Ge, 2022)   ภาพที่ 4-56 ลวดลายกิ่งดอกไม้ (Bai Ge, 2022)

ลวดลายดอกไม้ (ดังภาพที่ 4-57) เป็นการรวมกันระหว่างเส้นยาวและเส้นสั้นเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงและจังหวะของเส้น “ยาว” กับเส้น “สั้น” จากนั้นรวมเข้ากับสี่เหลี่ยมตรงกลางของรูปร่าง “+” กรอบด้านนอกรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสสร้างรูปแบบโดยรวม “ลวดลายดอกไม้” รูปทรง “x” เน้นการมองเห็น เช่นเดียวกับดอกไม้มนุษย์ ลวดลายยังเป็นสัญลักษณ์ของความรักและวัยเจริญพันธุ์ของมนุษย์อีกด้วย

ภาพที่ 4-57 ลวดลายดอกไม้ (Bai Ge, 2022)

ใบไม้ที่ร่วงหล่นหวนคืนสู่รากเหง้า การรู้จักบรรพบุรุษกลับคืนสู่บรรพบุรุษ (ความตาย): การสวมเสื้อผ้าไว้ทุกข์เป็นวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายครั้งสุดท้ายของชีวิต แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างโลกแห่งสวรรค์และยมโลก การสวมใส่เครื่องประดับครั้งสุดท้ายในชีวิตของชาวไป๋คู่เหยาคือการไปยมโลกเพื่อตามหาบรรพบุรุษ เป็นกระบวนการรับรู้ถึงการมีอยู่ของบรรพบุรุษเพื่อกลับคืนสู่เผ่า ในเวลานี้จำเป็นต้องแต่งกายตามประเพณีดั้งเดิม มิเช่นนั้นจะไม่เป็นที่ยอมรับของบรรพบุรุษ ร่างกายและตัวตนจะไม่ได้รับการยอมรับ ในบรรดาลวดลายเหล่านี้แบ่งออกได้เป็นสองประเภท: ลวดลายสำหรับผู้ที่ยังมีชีวิตอยู่และลวดลายสำหรับผู้ตาย เสื้อผ้าสำหรับผู้ที่ยังมีชีวิตอยู่มาจากงานฝีมือการปักแบบดั้งเดิม เสื้อผ้าของผู้ตายเป็นเพียงภาพวาดสำหรับประกอบพิธีเท่านั้น (ดังภาพที่ 4-57 และภาพที่ 4-58)

ภาพที่ 4-58 ลวดลายที่ใช้ในงานศพผู้หญิง
(Bai Ge, 2022)

ภาพที่ 4-59 ลวดลายที่ใช้ในงานศพผู้ชาย
(Bai Ge, 2022)

ลวดลายด้านหลังเสื้อผ้าคืองานวาดภาพด้วยเหนียนกาว ไม่มีการปัก คือการแยกกันระหว่างหยินและหยางที่แสดงถึงความพิถีพิถันและเคร่งขรึมมากกว่ามารยาทในชีวิตก่อนเสียชีวิต ในหมู่บ้านของชาวเหยา เมื่อคลุมผ้าห่อศพให้ผู้วายชนม์ เน้นตามลำดับขั้นตอน ตัวอย่างเช่น ผู้คนในโลกมนุษย์สวมเสื้อผ้าตั้งแต่หัวจรดเท้า ผู้วายชนม์สวมเสื้อผ้าตั้งแต่เท้าขึ้นไป คนในท้องถิ่นเชื่อว่า

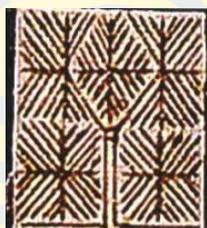
จำนวนการสวมเสื้อผ้ามีความแตกต่างระหว่างหยินและหยาง ผู้ที่ไม่ได้อยู่ในโลก โดยทั่วไปจะเป็นเลขเดี่ยว ด้วยวิธีการนี้ ลวดลายด้านหลังของเครื่องแต่งกายจึงเข้าสู่พิธีกรรมของชีวิต ผ่านความเคร่งขรึมของการแต่งกาย จึงมีความหมายเชิงสุนทรียศาสตร์ในความสัมพันธ์ระหว่างผู้มีชีวิตและผู้วายชนม์ ผู้ที่ยังมีชีวิตอยู่เข้าร่วมพิธีศพจะแต่งกายให้ผู้วายชนม์อย่างจริงจัง ดูแลการตกแต่งร่างกาย เพื่อให้ผู้วายชนม์สามารถตามหาบรรพบุรุษได้

3) เอกลักษณ์ของครอบครัว

ชาวไป๋คู้เหยาแสดงอัตลักษณ์ของตนเองต่อครอบครัวผ่านรูปแบบการแต่งกาย โดยทั่วไปคือสายรัดของชาวไป๋คู้เหยา ตรงกลางของสายรัดประกอบด้วยรูปแบบลวดลายภาพคล้ายมนุษย์ (ดังภาพที่ 4-59) มีลูกศร 4 อันยื่นทางทิศใต้-ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ มีลวดลายไก่ที่ลูกศรทั้งสองข้าง (ดังภาพที่ 4-60) รูปแบบเข็มขัดทั้งเส้น (ดังภาพที่ 4-61) มีลักษณะคล้ายดอกไม้ แท้จริงแล้วนี่คือบันทึกการพัฒนาประชากรของกลุ่มชาติพันธุ์ครอบครัว หมายความว่า ประชากรมีความเจริญรุ่งเรือง ครอบครัวมีความเจริญรุ่งเรือง

ภาพที่ 4-60 ลวดลายคนตัวจิว

ภาพที่ 4-61 ลวดลายไก่

ภาพที่ 4-62 ลวดลายเข็มขัด

(Bai Ge, 2022)

เครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู้เหยา มีบทบาทที่สำคัญในกิจกรรมทางสังคม ในเทศกาลแบบดั้งเดิม การเฉลิมฉลองการแต่งงาน หรือโอกาสอื่น ๆ ผู้คนจะสวมเครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู้เหยาเพื่อเฉลิมฉลองและระลึกถึงเครื่องแต่งกาย ซึ่งในช่วงเวลาพิเศษเหล่านั้นแสดงให้เห็นถึงพิธีกรรมและแนวคิดทางศีลธรรมแบบดั้งเดิม การเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมเหล่านี้สามารถทำให้ผู้คนพัฒนาความเข้าใจและการสื่อสารระหว่างกันได้

กล่าวโดยสรุปคือ ทักษะการแต่งกายของชาวไป๋คู้เหยาถือเป็นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมซึ่งเป็นคุณค่าทางสังคมที่สำคัญ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและจิตวิญญาณทางชาติพันธุ์ของชาวไป๋คู้เหยา ซึ่งเอื้อต่อการเสริมสร้างความสามัคคีและการรวบรวมจิตใจ ขณะเดียวกัน การอนุรักษ์และการสืบทอดวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู้เหยา มีความสำคัญ

อย่างยิ่งต่อการส่งเสริมความหลากหลายทางวัฒนธรรมร่วมกันของมนุษยชาติ ในกระบวนการพัฒนาอย่างรวดเร็วและโลกาภิวัตน์ของสังคมสมัยใหม่ การอนุรักษ์และการสืบทอดเครื่องแต่งกายทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์เป็นหนึ่งในมาตรการที่สำคัญในการรักษาความหลากหลายทางวัฒนธรรม

4. คุณค่าทางสติปัญญา

เทคโนโลยีการผลิตเครื่องแต่งกายของชาวเขามีคุณค่าทางวิทยาศาสตร์ ในการปฏิบัติงานด้านการผลิตในระยะยาว ชาวเขาได้สั่งสมประสบการณ์มากมายในด้านการทอ การย้อม การเย็บปัก และงานหัตถกรรมอื่น ๆ งานหัตถกรรมเหล่านั้นไม่เพียงแต่มีเอกลักษณ์เท่านั้น แต่ยังสะท้อนถึงภูมิปัญญาและความคิดสร้างสรรค์ของชาวเขามากอีกด้วย

ลวดลายเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู้เหยาสะท้อนให้เห็นถึงภูมิปัญญาและความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะของชาวเขาด້วยงานหัตถกรรมอันประณีตและรูปแบบที่เป็นเอกลักษณ์ งานหัตถกรรมและรูปแบบการออกแบบประเภทนี้ ไม่เพียงแต่การสืบทอดวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์เท่านั้น แต่ยังเป็นนวัตกรรมของงานหัตถกรรมของกลุ่มชาติพันธุ์อีกด้วย ผ่านการวิจัยและสำรวจงานหัตถกรรมและรูปแบบการออกแบบลวดลายเครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู้เหยา สามารถส่งเสริมการสืบทอดและนวัตกรรมงานหัตถกรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ได้ ขณะเดียวกัน เมื่อผสมผสานกับแนวคิดการออกแบบสมัยใหม่และวิธีการทางเทคนิค องค์กรประกอบและความมีชีวิตชีวาใหม่ ๆ ถูกเพิ่มเข้าไปในงานหัตถกรรมประจำชาติแบบดั้งเดิม และส่งเสริมการบูรณาการและการพัฒนาให้เข้ากับสังคมสมัยใหม่

5. คุณค่าทางการพัฒนาอุตสาหกรรม

ในฐานะที่เครื่องแต่งกายชาวไป๋คู้เหยาและลวดลายเป็นวัฒนธรรมประจำชาติพันธุ์ที่มีเอกลักษณ์ นักท่องเที่ยวจำนวนมากเดินทางมายังพื้นที่ของชาวเขยา โดยหวังว่าจะสามารถทำความเข้าใจและสัมผัสกับวัฒนธรรมดั้งเดิมของชาวเขยา ซึ่งภายในนั้นไป๋คู้เหยาจึงถือเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ การแสดงและการส่งเสริมเสน่ห์ทางวัฒนธรรมของเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู้เหยา สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเยี่ยมชมและท่องเที่ยวได้มากขึ้น ซึ่งสามารถช่วยส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น ตลอดจนการแลกเปลี่ยนและการสืบทอดวัฒนธรรม

หลังจากทศวรรษ 1990 ชาวไป๋คู้เหยาหมู่บ้านฮั่วหลี่ ค่อยๆ เปิดตลาดการท่องเที่ยว โดยการตกแต่งร่างกายของชาวไป๋คู้เหยา โดยเฉพาะเสื้อผ้ากลายเป็นเป้าหมายของ “สุนทรียศาสตร์” ของนักท่องเที่ยวและกลายเป็น “คนอื่น” นักท่องเที่ยว “บริโภคนิยม” ลวดลายเสื้อผ้าชาวไป๋คู้เหยาผ่านการท่องเที่ยว พวกเขาคิดว่า “น่าทึ่ง” และแตกต่างจากพวกเขา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมองเห็นสิ่งนี้ วัฒนธรรมการแต่งกายของชาวไป๋คู้เหยาคือทุนทางวัฒนธรรม พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอัตลักษณ์ ในกระบวนการนี้ เครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู้เหยาค่อยๆ ได้รับการยอมรับ พัฒนาคุณค่าในด้านเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นความเห็นพ้องต้องกันของประชาชนในท้องถิ่น เจ้าหน้าที่รัฐ และผู้สืบทอด

การผลิตและการจำหน่ายของเครื่องแต่งกายไปคู่เหยาได้สร้างรายได้ทางเศรษฐกิจให้กับท้องถิ่นจำนวนหนึ่ง เนื่องจากเป็นเครื่องแต่งกายประจำกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีเอกลักษณ์ของชาวเหยา เครื่องแต่งกายชาวไปคู่เหยาจึงเป็นที่ชื่นชอบของผู้บริโภคอย่างมากเนื่องจากงานหัตถกรรมอันประณีตและมีรูปแบบที่เป็นเอกลักษณ์ ด้วยการพัฒนาอย่างรวดเร็วของอุตสาหกรรมและแนวโน้มที่ชัดเจนของการบูรณาการทางวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว มีผู้บริโภคจำนวนมากขึ้นเรื่อย ๆ ที่เริ่มให้ความสนใจและซื้อเสื้อผ้าที่มีเอกลักษณ์ทางชาติพันธุ์ นี่จึงเป็นตลาดที่กว้างขวางสำหรับการผลิตและจำหน่ายเครื่องแต่งกายชาวไปคู่เหยา จะสามารถสร้างรายได้ที่มั่นคงและสามารถช่วยส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจในท้องถิ่น

กล่าวโดยสรุป ในฐานะส่วนสำคัญของวัฒนธรรมดั้งเดิมของชาวเหยา เครื่องแต่งกายชาวไปคู่เหยามีคุณค่าในการสืบทอดวัฒนธรรมมาอย่างยาวนาน ด้วยเทคนิคการผลิตเสื้อผ้าและทักษะการเย็บปักที่สืบทอดจากรุ่นสู่รุ่น ชาวไปคู่เหยาได้ถ่ายทอดวัฒนธรรมดั้งเดิมและจิตวิญญาณของกลุ่มชาติพันธุ์ไปสู่คนรุ่นหลัง การสืบทอดทักษะเหล่านี้ ไม่เพียงแต่ช่วยรักษาเอกลักษณ์และความหลากหลายของวัฒนธรรมเหยา แต่ยังทำให้เครื่องแต่งกายชาวไปคู่เหยาเป็นสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรม ที่สามารถสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้คนที่รักและเคารพวัฒนธรรมดั้งเดิม

สถานการณ์ปัจจุบันในการอนุรักษ์และพัฒนานวัตกรรมของลวดลายเครื่องแต่งกายชาวไปคู่เหยาในหมู่บ้านฮ่วยหลี่

1. สถานการณ์ปัจจุบันในการพัฒนาลวดลายเครื่องแต่งกายชาวไปคู่เหยาในหมู่บ้านฮ่วยหลี่ ผู้วิจัยลงพื้นที่ศึกษาวัฒนธรรมการแต่งกายชาวไปคู่เหยาหมู่บ้านฮ่วยหลี่ สัมภาษณ์และสัมภาษณ์ผู้สืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมและผู้คนในท้องถิ่น พวกเขาชี้ให้เห็นว่าการจำแนกประเภทลวดลายเครื่องแต่งกายของชาวไปคู่เหยาไม่ซับซ้อน แนวคิดของพวกเขาดูเหมือนจะไม่มี การจำแนกประเภทที่ละเอียด พวกเขาอาศัยการฝึกฝนและความทรงจำในชีวิตประจำวันเพื่อระบุและสืบทอดลวดลายเครื่องแต่งกาย ในชีวิตประจำวัน ความเข้าใจของชาวไปคู่เหยาต่ำนเสื้อผ้า ชั้นแรกแบ่งเป็นชุดลำลองและเครื่องแต่งกาย คนเป็นและคนตาย ชาวไปคู่เหยาจดจำการตกแต่งร่างกายตั้งแต่หัวจรดเท้า พวกเขาชี้ให้เห็นว่า เสื้อผ้าตอบสนองฟังก์ชันการใช้งานจริง ค่อยตามด้วยฟังก์ชันการใช้งานอื่นๆ ดังนั้นความเข้าใจของพวกเขาเกี่ยวกับรูปแบบเสื้อผ้าจึงเกี่ยวข้องกับวิธีการจำแนกประเภท ผู้ชายและผู้หญิง ชุดลำลอง การชีวิตและความตาย ฯลฯ

เสื้อผ้าที่เรียบง่ายของผู้ชายหนานตานชาติพันธุ์เหยาเป็นเสื้อคอปกสีน้ำเงินดำ ปักลวดลายดอกไก่อที่หน้าอกแต่ละข้าง ขอบด้านนอกของเสื้อผู้ชายชาวไปคู่เหยาปักด้วยผ้าสีน้ำเงิน ปักลวดลายดอกไก่อและลายข้าวตามแนวเอวและหลังส่วนล่าง กางเกงของผู้ชายหนานตานชาติพันธุ์เหยาปักลาย

ตราประทับกษัตริย์เหยาบริเวณหัวเข่า นี่คือการจำแนกชั้นพื้นฐานและความเข้าใจด้านเครื่องแต่งกาย และลวดลายเสื้อผ้าของผู้ชายชาวไป๋คู้เหยา

ผู้หญิงชาวไป๋คู้เหยารู้จัก “เสื้อคลุม” หลังจากวัยผู้ใหญ่ ผ่านการสวมใส่ในชีวิตประจำวัน ผู้หญิงคุ้นเคยกับเสื้อผาลำลองในฤดูร้อนและฤดูหนาว สี สัน รูปร่าง รูปแบบของเสื้อคลุม สี สัน กระโปรงจีบ จดจำสีแดง สีดำและสีที่ใช้กันโดยทั่วไป ฯลฯ รวมถึงชนิดลวดลายที่ใช้ทั่วไป เช่น ลายข้าว รูปร่างลายกางปลา เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป ความทรงจำของผู้ชายชาวไป๋คู้เหยาเกี่ยวกับเสื้อผ้าและลวดลายเป็นไปตามกฎของความทรงจำทางวัฒนธรรม โดยใช้วิถีชีวิตมุมมองของกลุ่มชาติพันธุ์และโลกทัศน์เป็นความทรงจำ มุ่งเน้นการจำแนกประเภทที่มีศักยภาพเพื่อระบุและจดจำรูปแบบเสื้อผ้า ลวดลายที่แตกต่างกัน ดังที่กล่าวไว้ข้างต้น ในกระบวนการนี้ ชาวไป๋คู้เหยาได้ดำเนินการสร้างระบบการรับรู้ทางวัฒนธรรมการ แต่งกายโดยผ่านการปฏิบัติ เช่น แรงงานที่มีประสิทธิภาพ มารยาทในการดำรงชีวิต และความทรงจำ ของบรรพบุรุษ

2. การเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู้เหยาในหมู่บ้านฮั่วหลี่

ผลกระทบในครั้งแรกของเสื้อผ้าชาวไป๋คู้เหยาคือช่วงทศวรรษ 1950 ถึง 1970 ชีวิตประจำวันในช่วงเวลานั้น รวมถึงรูปแบบทางสุนทรียศาสตร์ ความคิด อารมณ์ส่วนตัว และความชอบทางพฤติกรรม ล้วนได้รับผลกระทบจากความคิดนี้ในขณะนั้น "การเมือง" ครอบงำทุกอย่าง แม้ว่ากลุ่มชาติพันธุ์ไป๋คู้เหยาอาศัยอยู่ในภูเขาและป่าลึก แม้ว่าจะได้รับผลกระทบโดยตรงค่อนข้างน้อย แต่เครื่องแต่งกายประจำชาติจะมีแนวโน้มด้านสุนทรียศาสตร์ที่ไม่ดีเมื่อสวมใส่ออกไปข้างนอก ดังนั้น ชาวไป๋คู้เหยาจึงจำเป็นต้องมีการแต่งกายในสังคมสองแบบ คือ การแต่งกายตามประเพณีของกลุ่มชาติพันธุ์ของตน และการแต่งกายแบบรวมกลุ่มสำหรับสวมใส่เป็นครั้งคราวสิ่งที่ตามมาคือการได้รับ อิทธิพลของแนวคิดด้านสุนทรียศาสตร์

ผลกระทบประการที่สองคือหลังจากการปฏิรูปและเปิดประเทศของจีนในปี 1978 การปรับปรุงวิถีชีวิตของผู้คนในประเทศ อิทธิพลของสิ่งใหม่จากต่างประเทศ การติดต่อทางวัฒนธรรม ส่งผลให้วัฒนธรรมทางสังคมและรูปแบบทางสุนทรียศาสตร์แตกต่างจากเมื่อก่อนอย่างมาก Arjun Appadurai ชี้ให้เห็นว่า กลุ่มชาติพันธุ์ สื่อ เทคโนโลยี การเงิน และอุดมการณ์ มีอิทธิพลซึ่งกันและกัน ทั่วโลก (Arjun Appadurai, 1996, P. 2-19) วิธีการแสดงออกทางวัฒนธรรมดั้งเดิมและความหมายแฝงจึงมีรูปแบบของการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

แนวคิดของชาวไป๋คู้เหยาค่อยๆเปิดกว้าง วิธีการด้านสุนทรียศาสตร์ค่อยๆ มีการพัฒนา เสื้อผ้าสไตล์ตะวันตกเข้าสู่แผ่นดินใหญ่ อุบัติการณ์แต่งตัวของประชาชนมีความหลากหลายมากขึ้น

สไตล์ "สมัยใหม่" ค่อยๆ ได้รับการยอมรับจากทุกคน งานฝีมือเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายของ ชาวไป๋คู้เหยาในปัจจุบันเกิดปรากฏการณ์ใหม่ ประการแรกยังคงรักษา รูปแบบ รูปร่าง และสี สันแบบ

ดั้งเดิมประการที่สอง บนพื้นฐานนี้ การจับคู่เสื้อผ้ามีการเปลี่ยนแปลงบางอย่าง ผสมผสานระหว่างเสื้อและกระโปรงจีบแบบใหม่ เพื่อปรับให้เหมาะสมกับชีวิตสมัยใหม่ การผสมผสานระหว่างประเพณีการแต่งกายแบบดั้งเดิมและสมัยใหม่มีผลกระทบต่อการอนุรักษ์มรดกและการพัฒนาของเครื่องแต่งกายประจำชาติ ประการแรก การพัฒนาและการปรับตัวตามแนวคิดด้านสุนทรียศาสตร์ของผู้สืบทอดวัฒนธรรม ประการที่สอง การดูดซับและการเปลี่ยนแปลงของการออกแบบเสื้อผ้าสมัยใหม่ การเปลี่ยนความไม่คุ้นเคยให้เป็นความคุ้นเคย ประการที่สาม มีนวัตกรรมการพัฒนาแนวคิดใหม่ๆ อย่างไรก็ตามก็ตามการสืบทอดเครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู๋เหยา ยังคงต้องเผชิญกับความท้าทายอีกมากมาย

3. การประยุกต์ใช้ลวดลายในวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยาหมู่บ้านช่วยเหลือ

3.1 ค่านิยมทางสังคมและวัฒนธรรมที่แสดงออกของลวดลายในวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา

ลวดลายของเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยาเป็นแบบนามธรรม กระชับ และเรียบง่าย และเน้นความสมมาตรและการจัดวางอย่างเป็นระเบียบ ทำให้รู้สึกสดใสและสม่ำเสมอ นอกเหนือจากระดับความสวยงามแล้วลวดลายเครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู๋เหยายังเป็น “สัญลักษณ์” และศูนย์รวมของประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและความคิดของชาวไป๋คู๋เหยา และความสอดคล้องกันของวัฒนธรรมทางวัตถุและวัฒนธรรมทางจิตวิญญาณของชาวไป๋คู๋เหยา ด้วยการตีความความหมายเชิงสัญลักษณ์และความหมายแฝงทางวัฒนธรรมของลวดลายเครื่องแต่งกาย เราสามารถมองเห็นความเข้าใจของชาวไป๋คู๋เหยาที่มีต่อทุกสิ่งในธรรมชาติ การเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ โครงสร้างทางสังคม และพื้นที่อยู่อาศัยของชาวไป๋คู๋เหยา และ “รหัสภาพ” พิเศษเหล่านี้สามารถเป็นส่วนเสริมได้เนื่องจากชาวไป๋คู๋เหยาเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่ไม่มีตัวหนังสือเขียน รวมทั้งมีบทบาทสำคัญในการเผยแพร่ สืบทอดอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวไป๋คู๋เหยา

3.2 การประยุกต์ใช้ลวดลายในวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา

1) การจัดตั้งฐานการอนุรักษ์การผลิตเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา

ในปี ค.ศ. 2016 ฐานอนุรักษ์การผลิตเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยาถูกจัดตั้งขึ้นที่ชั้น 1 ของบ้านของผู้สืบทอดชื่อ “เหอ จินชิว” ครอบคลุมพื้นที่ 40 ตารางเมตร และปัจจุบันภายใต้การนำของผู้สืบทอด ฐานการอนุรักษ์ดังกล่าว คิดคั่นนวัตกรรมลวดลายเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา ออกแบบลวดลายเครื่องแต่งกายเป็นจำนวนมาก (ดังภาพที่ 4-63 และภาพที่ 4-64) จากนั้นประยุกต์ใช้ลวดลายสร้างสรรค์เหล่านี้ในกระเป๋าสตริ หมอน และผ้าปูโต๊ะ เป็นต้น แต่นี่ก็ยังคงเป็นการผลิตขนาดเล็ก ช่างปักจำนวนมากในชุมชนช่วยเหลือต้องนำงานกลับไปทำเองที่บ้าน เนื่องจากพื้นที่ฐานมีขนาดเล็ก อีกทั้งธุรกิจทั้งหมดดำเนินการโดยผู้สืบทอดเอง และผู้สืบทอดเองต้องไปบรรยายตามสถานที่ต่างๆ มีข้อจำกัดทางด้านเวลาและแรง

ภาพที่ 4-63 ฐานได้ออกแบบลวดลายสร้างสรรค์เป็นจำนวนมาก(Bai Ge, 2022)

ภาพที่ 4-64 สินค้าวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ของฐานการผลิต (Bai Ge, 2022)

2) การแสดงศิลปะวัฒนธรรมเชิงการท่องเที่ยว

ด้วยการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนได้ดีขึ้นเรื่อยๆ อาศัยวัฒนธรรมประจำชาติที่หลากหลายของชาวไป๋คู้เหยา ในปี ค.ศ. 2013 รัฐบาลท้องถิ่นได้ระดมครัวเรือนยากจนในท้องถิ่นเพื่อจัดตั้งทีมการแสดงวัฒนธรรมมากกว่า 30 คนและดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การฝึกทำเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู้เหยาและการแสดงประเพณีพื้นบ้าน ซึ่งกลายเป็นทิวทัศน์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีอัตลักษณ์เฉพาะตัว (ดังภาพที่ 4-65) ซึ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวได้อย่างลึกซึ้ง ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา ทีมการแสดงมักจะแสดงถึงมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของตัวเองในสถานที่ต่างๆ และเวทีวัฒนธรรมพื้นบ้านเหล่านี้ยังได้สร้างวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู้เหยาแบบใหม่ที่มีอัตลักษณ์เฉพาะอีกด้วย แตกต่างจากเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู้เหยาที่สวมใส่ในชีวิตประจำวัน เครื่องแต่งกายที่ใช้ในการแสดงบนเวทีต้องการความดึงดูดทางสายตา โดยเฉพาะเครื่องแต่งกายของผู้หญิงจะมีการตกแต่งมากกว่า รูปแบบโครงสร้างของเครื่องแต่งกายจะดูเกินจริงมากขึ้น มีสีสันมากขึ้น และลวดลายเครื่องแต่งกายจะมีความหลากหลายและซับซ้อนมากขึ้น

ภาพที่ 4-65 ทีมการแสดงพื้นเมืองของชาวไป๋คู้เหยา(Li Fengzhen, 2022)

3) พิพิธภัณฑน์นิเวศไป๋คู้เหยา

ในปีค.ศ.2004 รัฐบาลเทศาำเภอหนานตานได้สร้างนิเวศพิพิธภัณฑน์ไป๋คู้เหยาในหมู่บ้านไทวหฺลี่ เพื่อจัดแสดงวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และความทรงจำทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไป๋คู้เหยา ในเทศกาลและงานสำคัญบางงาน ช่างปักมือสตรีหลายคนจากหมู่บ้านไทวหฺลี่ จะปักผ้าในพื้นที่เปิดโล่งของพิพิธภัณฑน์และจัดแสดงกระเป๋าที่ตัวเองทำสำหรับผู้มาเยี่ยมชมพิพิธภัณฑน์ แต่เนื่องจากไม่มีพื้นที่เรียนที่เป็นประจำ ช่างปักหลายคนจึงมาที่นี่เฉพาะในช่วงเทศกาลและกิจกรรมต่างๆ เท่านั้น ช่างเหล่านี้ปกติจะอยู่ที่บ้าน หากเจอสภาพอากาศไม่ดีพวกเขาก็ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ (ดังภาพภาพที่ 4-66)

ภาพที่ 4-66 งานปักและกระเป๋าที่ทำด้วยช่างปักมือสตรีชาวไป๋คู้เหยา(พิพิธภัณฑน์นิเวศไป๋คู้เหยา)

อุปสรรคที่ต้องเผชิญในการอนุรักษ์และการพัฒนานวัตกรรมของลวดลายเครื่องแต่งกายชาวไป๋คูเหยาในหมู่บ้านช่วยเหลือ

1. อุปสรรคด้านการสืบทอดความหมายแฝงทางวัฒนธรรมของเครื่องแต่งกายชาวไป๋คูเหยา การสืบทอดความหมายแฝงทางวัฒนธรรมของเครื่องแต่งกายชาวไป๋คูเหยา กำลังเผชิญหน้ากับอุปสรรค รูปแบบและลวดลายเนื้อหาทางวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายก็เสี่ยงต่อการสูญหาย วัฒนธรรมการแต่งกายของชาวไป๋คูเหยาเป็นกิจกรรมทางวัฒนธรรมระดับภูมิภาค ต้องอาศัยการสอน ด้วยวาจาและจิตใจ ซึ่งทำให้เผชิญกับสถานะที่กลืนไม่เข้าคายไม่ออกในการสืบทอด องค์การยูเนสโก ชี้ให้เห็นว่ายุคโลกาภิวัตน์ในปัจจุบัน มรดกทางวัฒนธรรมหลายรูปแบบถูกแยกออกจากวัฒนธรรม ความขัดแย้งทางอาวุธ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ภัยคุกคามการอพยพของประชากรทางการเกษตร และความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อม กำลังเผชิญหน้ากับอันตรายที่จะสูญหาย โดยเฉพาะเนื้อหาทาง วัฒนธรรม รูปแบบของเครื่องแต่งกายชาวไป๋คูเหยากำลังตกอยู่ในสถานะอันตรายที่จะสูญหายเช่นกัน

1) การเปลี่ยนแปลงสถานการณ์การใช้ลวดลายจุดส่งผลให้เกิดอุปสรรคในการสืบทอด นัยยะความหมายแฝงของลวดลายจุดนั้นยากต่อการสืบทอด คนหนุ่มสาวไป๋คูเหยา ส่วนมากจดจำรายละเอียดเนื้อหาและองค์ประกอบของวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายไม่ได้ ดังที่ได้กล่าว ข้างต้น ลวดลายจุดเป็นส่วนสำคัญของเครื่องแต่งกายของชาวไป๋คูเหยาสะท้อนให้เห็นถึงองค์ประกอบ และตำนาน มหาเทพภายในจิตใต้สำนึกของชาวไป๋คูเหยา ในปัจจุบัน จากการสำรวจภาคสนามของ ผู้วิจัย คนหนุ่มสาวส่วนใหญ่จำเนื้อหาของตำนานและมหาเทพได้ไม่มากนัก นางสาว KM กล่าวว่า “ฉันสวมเสื้อผ้าพื้นเมืองดั้งเดิมของชาวไป๋คูเหยาเมื่อฉันยังเด็ก แต่เห็นได้ชัดว่าไม่ได้ใส่บ่อยเท่ารุ่นแม่ ของฉัน ฉันใส่เฉพาะเวลาสำคัญเท่านั้น แม่เล่าเรื่องที่คล้ายกันให้ฉันฟัง แต่ฉันจำรายละเอียดเนื้อหา และองค์ประกอบบางอย่างของวัฒนธรรมการแต่งกายของชาวไป๋คูเหยาไม่ค่อยได้ ฉันคิดว่าลวดลาย เหล่านี้สวยงาม” (ดังภาพที่ 4-67) เมื่อผู้เขียนถามถึงองค์ประกอบและความหมายของลวดลายจุด ผู้หญิงท่านนี้จำไม่ค่อยได้ เมื่อพิจารณาจากสถานการณ์ปัจจุบัน การสวมใส่เสื้อผ้าของชาวไป๋คูเหยา เปลี่ยนไป เนื่องจากการทำงานตามกระบวนการหรือเหตุผลด้านอื่น ซึ่งส่งผลกระทบต่อแนวคิดด้าน สุนทรียศาสตร์

ภาพที่ 4-67 ผู้วิจัยสัมภาษณ์ช่างปักในพื้นที่ (Bai Ge, 2023)

2). อัตราการใช้ลวดลายสีเหลี่ยมจัตุรัสต่ำส่งผลกระทบต่อการใช้ทอตนัยยะความหมายแฝง

ปัจจุบันมีการใช้ลวดลายสีเหลี่ยมค่อนข้างต่ำ โดยถูกแทนที่ด้วยลวดลายอื่นๆ คนหนุ่มสาวชาวไป๋คูเหยาบางกลุ่มไม่เข้าใจนัยยะความหมายแฝงของลวดลาย และความสำคัญของลวดลาย โดยทั่วไปลวดลายนี้มักใช้ในโอกาสทางการ เช่น วัฒนธรรมการแต่งกายตามเทศกาล ในระหว่างการเก็บข้อมูลพบว่ายังคงมีชาวไป๋คูเหยาที่คงความเข้าใจอย่างลึกซึ้งต่อลวดลายสีเหลี่ยมจัตุรัส เนื่องจากเกี่ยวข้องกับรูปแบบการใช้งานที่สำคัญ แต่ทั้งนี้มักขึ้นอยู่กับความถี่และวิธีการใช้งานที่เปลี่ยนแปลงไป

ทุกวันนี้ผู้คนส่วนใหญ่ออกไปทำงานในเมืองและกลับมาที่หมู่บ้านช่วยเหลือ ในช่วงปีใหม่เหยาหรือรวมตัวของครอบครัวเท่านั้น การใส่เสื้อผ้าแบบดั้งเดิมจึงค่อยๆ ถูกแทนที่ ในบางครั้งหากมีการใช้งาน ลวดลายสีเหลี่ยมบนเสื้อผ้าแบบดั้งเดิมยังคงเป็นสัญลักษณ์ที่สะดุดตา เช่น ตราประทับกษัตริย์เหยา ลวดลายผู้ชาย ลวดลายผู้หญิง ปัญหาคือความถี่ในการใช้งานที่น้อยเกินไปเมื่อเทียบกับชาวไป๋คูเหยาสมัยก่อน คนรุ่นเก่าอาจไม่ได้สร้างความยั่งยืนให้คนรุ่นใหม่ ที่ควรถูกจารึกไว้ในความทรงจำทางสังคม ในความทรงจำของเขา ตราประทับกษัตริย์เหยา ลวดลายผู้ชาย ลวดลายผู้หญิง เขาเคยเห็นเมื่อตอนที่ยังเป็นเด็ก เขามีความรู้สึก “เหมือนเคยพบเจอมาก่อน (เดจาอู)” แต่เขาไม่สามารถอธิบายได้ว่าความหมายคืออะไร (ดังภาพที่ 4-68)

ภาพที่ 4-68 ผู้วิจัยสัมภาษณ์ช่างปักในพื้นที่ (Bai Ge, 2023)

3) การตีความนัยยะความหมายแฝงของลวดลายไม่สอดคล้องกับสุนทรียศาสตร์ของคนรุ่นใหม่

ในการตีความนัยยะความหมายแฝงลวดลายมีความไม่สอดคล้องกับสุนทรียศาสตร์ของคนรุ่นใหม่ และสถานการณ์การใช้งานก็แคบเกินไป ลวดลายที่เกี่ยวข้องกับสุนทรียศาสตร์ลวดลายเส้นตรง ได้แก่ ลวดลายป้ายงานศพของผู้หญิง กางเกงขายาวสีขาวปักด้วยลายนิ้วมือห้านิ้ว ลวดลายดอกไม้มันก (บางส่วน) และองค์ประกอบลวดลายอื่นๆ การสำรวจภาคสนามของผู้วิจัย นาย HC รองผู้อำนวยการพิพิธภัณฑ์นิเวศวิทยาไป๋คูเหยา กล่าวว่าเขามักเห็นกางเกงขายาวสีขาวปักด้วยลายนิ้วมือห้านิ้ว เข้าใจความหมายของลวดลายแถบตรงบนกางเกงอย่างคร่าว ๆ อย่างไรก็ตาม หากส่งต่อไปยังคนรุ่นถัดไป เขาไม่รู้วิธีเล่าเรื่องราวให้คนหนุ่มสาวฟัง (เรื่องราว) เพราะทุกคนทำงานในตัวเมืองและไม่สามารถใช้ในชีวิตประจำวันได้ สถานการณ์การใช้แคบเกินไป คนหนุ่มสาวจะไม่เริ่มใช้

ภาพที่ 4-69 ผู้วิจัยสัมภาษณ์รองผู้อำนวยการพิพิธภัณฑ์นิเวศวิทยาไป๋คูเหยา (Bai Ge, 2023)

2. อุปสรรคของการสืบทอดวิธีการสร้างลวดลาย

การสืบทอดวิธีการย้อมแบบเหนียนกาวนั้นต้องเผชิญกับอุปสรรคเช่นเดียวกัน มีเพียงแค่ผู้สืบทอดเท่านั้นที่สามารถควบคุมไฟ สกัดเหนียนกาว และเส้นของลวดลายได้ ซึ่งเหล่านักปักไม่

สามารถควบคุมได้ ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้สืบทอดเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา 3 คน ซึ่งเป็นผู้หญิงทุกคน จากข้อมูลภาคสนาม พวกเขาชี้ให้เห็นว่าเมื่อพวกเขาอายุเจ็ดหรือแปดขวบ ในช่วงที่แม่ว่างจากการทำนา แม่ของพวกเขาได้สอนเทคนิคการเย็บแบบดั้งเดิมให้ลูก ๆ แม่พาพวกเขามารวมกลุ่มกันเพื่อเย็บปักถักร้อย รวมทั้งทำเครื่องประดับต่างๆ ของเล็กๆ น้อยๆ ฯลฯ พวกเขาชี้ให้เห็นว่าในกระบวนการทำเสื้อผ้า การเลี้ยงหนอนไหมและการปั่นไหม การทอผ้าไหม และการปักชายกระโปรงจิบนั้นค่อนข้างง่าย สิ่งที่ยากคือการย้อมสีด้วยเหียนกาว การย้อมเหียนกาว (บาติก) เป็นส่วนที่ยากที่สุดในการผลิตเครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู๋เหยา ผู้ผลิตหลายคนไม่มีความเข้าใจในรายละเอียดส่วนนี้เป็นพิเศษ เช่น การควบคุมความร้อน การกลั่นส่วนผสม และผิวสัมผัสของลวดลาย งานฝีมือนี้ต้องอาศัยสภาพอากาศเป็นอย่างมาก ผู้หญิงมักทำผ้าบาติกในฤดูหนาวและฤดูใบไม้ผลิ แต่ไม่ใช่ทุกคนที่จะสามารถควบคุมความร้อนจากไฟได้

การสืบทอดบาติกกำลังเผชิญกับอุปสรรค เด็กผู้หญิงชาวไป๋คู๋เหยาไม่ยอมทำผ้าบาติกเพราะไปเรียนหรือไปทำงาน ในกระบวนการสำรวจภาคสนามของผู้วิจัย ผู้สืบทอดนาย HJX ได้กล่าวหลายครั้งว่างานผ้าบาติกและงานฝีมืออื่น ๆ ต้องใช้ความแข็งแรงทางร่างกาย ความอดทน และสายตาของผู้หญิงสูงมาก เด็กผู้หญิงหลายคนไม่มีเวลาอยู่ในหมู่บ้านเพื่อทำผ้าบาติกเนื่องจากต้องไปโรงเรียนหรือออกไปทำงาน ดังนั้นทักษะนี้จึงต้องเผชิญกับปัญหาในการสืบทอดอย่างมาก แม้ว่าหน่วยงานของรัฐได้ดำเนินมาตรการที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดการด้านการเรียนรู้และจัดตั้งชั้นเรียนเพื่อฝึกอบรม แต่ก็ประสบความสำเร็จเพียงเล็กน้อย ภายหลังจากพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเนื่องจากหน่วยงานการท่องเที่ยวมีความสนใจในงานหัตถกรรมแบบดั้งเดิม ความต้องการเพิ่มมากขึ้น ผู้สืบทอดชาวไป๋คู๋เหยาเล็งเห็นถึงความหวัง เนื่องจากกระบวนการงานฝีมือแบบดั้งเดิมใช้เวลานานและใช้แรงมาก การแก้ปัญหาในระยะเวลานั้นจึงเป็นเรื่องยาก (ดังภาพที่ 4-70)

ภาพที่ 4-70 ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้สืบทอด นางสาว เหอจินซิว (Bai Ge, 2023)

3. อุปสรรคของการตีความทางสุนทรียภาพและนวัตกรรมของลวดลายเครื่องแต่งกาย

ดังที่ได้กล่าวข้างต้น ในแง่ของการตีความด้านสุนทรียศาสตร์ รูปแบบลวดลายเครื่องแต่งกายแบบดั้งเดิมของไป๋คู๋เหยา ถือเป็นปรากฏการณ์ทางวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์และลึกซึ้งเฉพาะตัว เนื่องจากลักษณะทางชาติพันธุ์และภูมิภาค ลวดลายเครื่องแต่งกายเหล่านี้มักสะท้อนถึงความเข้าใจและการบูชาธรรมชาติ ชีวิตและความเชื่อทางศาสนาของชาวไป๋คู๋เหยา ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับภูมิหลังทางวัฒนธรรมและประเพณีทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการตีความทางสุนทรียศาสตร์ ในขณะที่เดียวกันมีความหลากหลายและความซับซ้อนของรูปแบบการแต่งกายดั้งเดิมของชาวไป๋คู๋เหยา บางครั้งจึงต้องเผชิญกับความเสี่ยงต่อการเข้าใจผิด จากมุมมองในจุดที่สำคัญ สถานการณ์เหล่านี้เป็นเรื่องยากที่จะหลีกเลี่ยง ส่วนใหญ่คือบริบทที่ต้องสืบทอดและการตีความไม่สอดคล้องกับการใช้งานในปัจจุบัน

ในฐานะของนวัตกรรมและการสืบทอดลวดลายเครื่องแต่งกายยังเผชิญหน้ากับการขาดแคลนสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย ความต้องการของตลาดที่ไม่เพียงพอ และไม่สอดคล้องกับสุนทรียศาสตร์สมัยใหม่ นายซุนเหอ รองผู้อำนวยการพิพิธภัณฑ์นิเวศวิทยาไป๋คู๋เหยา กล่าวว่า ประการแรก ด้วยความก้าวหน้าของกระบวนการที่ทันสมัย เทคนิคและรูปแบบของการผลิตเครื่องแต่งกายแบบดั้งเดิมจำนวนมากค่อยๆ สูญเสียสภาพแวดล้อม ความเป็นอยู่และความต้องการทางสังคม นำไปสู่ความยากลำบากในการสืบทอด ประการที่สอง เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงในแนวคิดและวิถีชีวิตด้านสุนทรียศาสตร์สมัยใหม่ รูปแบบเครื่องแต่งกายแบบดั้งเดิมบางแบบอาจถูกมองว่าล้าสมัย ไม่สอดคล้องกับสุนทรียศาสตร์สมัยใหม่ วิธีการและวิธีด้านสุนทรียศาสตร์ไม่เหมาะสม จำเป็นต้องมีนวัตกรรมการคิดค้นและการเปลี่ยนแปลง อย่างไรก็ตาม นวัตกรรมและการเปลี่ยนแปลงอาจนำไปสู่การสูญเสียหรือการบิดเบือนคุณลักษณะทางวัฒนธรรมดั้งเดิม ดังนั้นพวกเขาจึงกังวลว่าจะส่งผลกระทบต่อเสื้อผ้าแบบดั้งเดิมหรือไม่ ผู้สืบทอด HJX กล่าวว่าพวกเขาต้องการสร้างสรรค์งานฝีมือแบบดั้งเดิมประหยัดเวลาและต้นทุนทางเศรษฐกิจในกระบวนการผลิตเสื้อผ้าและการวาดลวดลาย อย่างไรก็ตามคงเป็นเรื่องยากที่ต้องสร้างสรรค์สิ่งใหม่ เปลี่ยนแปลงส่วนไหน จะไม่เปลี่ยนแปลงส่วนไหน หลังจากการเปลี่ยนแปลงจะส่งผลเสียหรือไม่ ทำร้ายความรู้สึกของชาวไป๋คู๋เหยาหรือไม่ ยังคงเป็นเรื่องยากสำหรับการลงมือปฏิบัติ

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปสรรคของการสืบทอดลวดลายเครื่องแต่งกายของเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู้เหยา

1. การเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ปัจจุบันของกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

วิธีการผลิตคือการเพาะปลูกแบบถาดและเผาทำให้เกิดลวดลายเครื่องแต่งกาย ระบบวัฒนธรรมและลวดลายที่เกี่ยวข้องกับวิธีการผลิตทางการเกษตรแบบดั้งเดิม เปรียบเทียบกับลวดลายทั่วไป เช่น “ลวดลายเทพเจ้าประจำบ้านและถนนมังกร” และ “ลวดลายตัวอักษรภาษาจีนคำว่าข้าว (米)”

ในระบบวัฒนธรรมของชาวไป๋คู้เหยา เทพเจ้าประจำครอบครัวมีหน้าที่ดูแลผู้คน สิ่งของ และทรัพย์สิน เนื่องจากหมู่บ้านไหวหลี่ ไม่เหมาะสำหรับการพัฒนาการเกษตรและขาดแคลนอาหาร ในระยะยาว ชาวไป๋คู้เหยาเชื่อว่าเทพเจ้าประจำตระกูลนำเมล็ดข้าวมาให้ และชาวไป๋คู้เหยาถวายเครื่องบูชาแด่เทพเจ้าประจำตระกูลอย่างเคร่งครัดทุกปี ในระหว่างขั้นตอนการบวงสรวง นักบวชจะสวมเสื้อผ้าลวดลายเทพเจ้าประจำบ้านและเส้นทางมังกร (ดังภาพที่ 4-71) เพื่อแสดงความเคารพ ผู้เข้าร่วมสวมเครื่องแต่งกายอย่างเป็นทางการ เช่น ลวดลายไก่ (ดังภาพที่ 4-72), ลวดลายตัวอักษรจีนคำว่า 公 (พ่อ) (ดังภาพที่ 4-73), ลวดลายตัวอักษรจีนคำว่า 母 (แม่) (ดังภาพที่ 4-74) และลวดลายนิ้วมือทั้งห้านิ้ว (ดังภาพที่ 4-75) เป็นต้น ลวดลายเหล่านี้สร้างระบบความหมายและอธิบายแนวคิดของชาวไป๋คู้เหยาเกี่ยวกับมนุษย์และเทพเจ้าในกระบวนทัศน์ทางสุนทรียศาสตร์ ด้วยพิธีกรรมอันศักดิ์สิทธิ์และการปฏิบัติทางกายภาพ ชาวไป๋คู้เหยาจึงเข้าใจความหมายแฝงที่ยังตราตรึงในใจ

ภาพที่ 4-71 ลวดลายเทพประจำบ้าน

ภาพที่ 4-72 ลวดลายไก่

ภาพที่ 4-73 ลวดลายตัวอักษรจีนและเส้นทางมังกร คำว่า 母

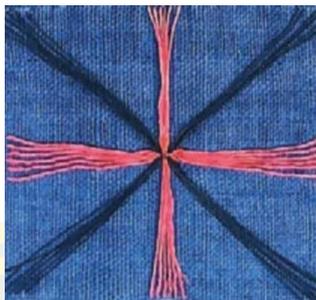
(Bai Ge, 2022)

ภาพที่ 4-74 ลวดลายลวดลายตัวอักษรจีนคำ 公 ภาพที่ 4-75 ลวดลายนิ้วมือทั้งห้า (Bai Ge, 2022)

เมื่อเปรียบเทียบรูปแบบการผลิตทางเศรษฐกิจของกลุ่มชาติพันธุ์ไป๋คู่เหยาในหมู่บ้านช่วยเหลือในอดีต มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก พื้นที่ที่ชาวไป๋คู่เหยาอาศัยอยู่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ภูเขา มีลักษณะทางภูมิศาสตร์แบบคาสต์ จึงไม่เหมาะแก่การพัฒนาด้านเกษตรกรรม ในอดีตวิธีการผลิตคือการเพาะปลูกแบบถางและเผา การเกษตรและการเลี้ยงสัตว์ยังอ่อนแอมาก ประชาชนอยู่ในความยากจนเป็นเวลานาน การรับประทานอาหารเช้าของผู้คนในชุมชนไป๋คู่เหยาพึ่งพารัฐเป็นส่วนใหญ่ หลังทศวรรษ 1990 ประเทศได้ดำเนินโครงการบรรเทาความยากจนอย่างจริงจัง ช่วยปรับปรุงสภาพทางเศรษฐกิจการผลิต เกษตรกรรมในท้องถิ่นที่ยากจนให้ดีขึ้น

ในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมา เนื่องจากการเพิ่มประสิทธิภาพและปรับปรุงวิธีการผลิตของชาวไป๋คู่เหยา ชีวิตของประชาชนค่อยๆ อุดมสมบูรณ์ ความรู้ด้านพิธีกรรมอ่อนแอลง ขั้นตอนทางพิธีกรรมการบูชาเทพเจ้าประจำตระกูล เทพเจ้าแห่งภูเขา เทพเจ้าแห่งฝน เทพเจ้าแห่งความมั่งคั่ง เทพเจ้าหมี เทพเจ้าวัว ฯลฯ ง่ายขึ้นและลดระยะเวลาลง ดังนั้นข้อกำหนดในการแต่งกายสำหรับผู้เข้าร่วมจึงลดลง ในระหว่างการสำรวจภาคสนามของผู้วิจัย นักบวช GYH ในพื้นที่กล่าวว่าพิธีกรรมบวงสรวงในปัจจุบันยังคงเป็นทางการ การแต่งกายต้องมีความศักดิ์สิทธิ์ ไม่ได้มีข้อกำหนดสำหรับผู้เข้าร่วม และไม่เข้มงวดเหมือนเมื่อก่อน เช่นเดียวกับลวดลายตัวอักษรภาษาจีนคำว่าข้าว (米) (ดังภาพที่ 4-76) ลวดลายที่มีคำว่า “ข้าว” คือความทรงจำที่อยู่ในใจของชาวไป๋คู่เหยา เพราะชาวไป๋คู่เหยาเคยอาศัยอยู่ในสถานที่ที่มีแหล่งน้ำอุดมสมบูรณ์ แต่สูญเสียทรัพยากรธรรมชาติอันอุดมสมบูรณ์เนื่องจากถูกบังคับให้อพยพ จึงจดจำประวัติศาสตร์ผ่านรูปแบบลวดลายต่างๆ ปัจจุบันชีวิตความเป็นอยู่ของประชากรดีขึ้นมาก การเปลี่ยนแปลงวิธีการผลิต การพึ่งพาทรัพยากรลดลง ดังนั้น ความทรงจำของลวดลายตัวอักษรภาษาจีนคำว่าข้าว (米) ค่อย ๆ เริ่มจางหายไปอย่างช้า ๆ

ภาพที่ 4-76 ลวดลายตัวอักษรจีนคำว่า 米 (Bai Ge, 2023)

2. การเปลี่ยนแปลงของระบบชีวิตทางสังคมและจุดสำคัญที่ส่งผลต่อลวดลายของเครื่องแต่งกาย

บทบาทขององค์กร “เว่ยเหยา” ค่อย ๆ ลดลง และถูกแทนที่ด้วยตระกูลสายเลือด ชีวิตทางสังคมของกลุ่มชาติพันธุ์ไปคูเหยา ผ่านกลุ่มองค์กร “เว่ยเหยา” เป็นพี่น้องร่วมสายเลือดเดียวกัน สร้างขึ้นจากครอบครัวโดยมีสายเลือดของผู้ชายเป็นหลัก ในความเป็นจริงคือองค์กรทางสังคมที่ประกอบด้วยครอบครัวที่มีบิดา ครอบครัวเล็กๆหลายครอบครัวโดยมีนามสกุลเดียวกัน เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงในชีวิตสมัยใหม่ องค์กรเว่ยเหยาไม่สามารถมีบทบาทมากขึ้นเหมือนเมื่อก่อนได้ ดังนั้นวิถีชีวิตทางสังคมของชาวไปคูเหยาในปัจจุบัน จึงมุ่งเน้นที่ครอบครัวทางสายเลือดเป็นหลัก

การเปลี่ยนแปลงในระบบและการเน้นของชีวิตทางสังคม ทำให้มุมมองทางวัฒนธรรมการแต่งกายของชาวไปคูเหยาเปลี่ยนไปเช่นกัน ส่วนใหญ่สะท้อนให้เห็นบนเข็มขัดและลวดลายเสื้อผ้าแบบดั้งเดิม เป็นลายลายภาพคล้ายมนุษย์ “人” ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ขององค์กรเว่ยเหยา มีบรรพบุรุษคนเดียวกันตั้งแต่รุ่นแรกจนถึงรุ่นที่สาม อย่างไรก็ตาม เนื่องจากวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไป คนรุ่นใหม่จำนวนมาก จึงไม่ได้ใช้ชีวิตทางสังคมผ่านองค์กรเว่ยเหยา ทำให้ความสำคัญขององค์กรเว่ยเหยาในจิตใจของคนรุ่นใหม่ลดลง คนรุ่นใหม่มีความคิดเป็นของตัวเองในด้านสิ่งของ เดิมทีพกติดตัวและไม่ใช้เรื่องง่ายที่จะทิ้งสิ่งของไว้นอกบ้าน นางสาว SW ช่างปักกล่าวว่า ต้องคำนึงถึงรูปแบบประเพณีเข็มขัดคาดเอวแบบเดิม ๆ ก็เพียงพอ บางครั้งงานและชีวิตก็ยุ่งจนไม่สามารถทำอะไรตามกฎเกณฑ์ได้ จากการสำรวจภาคสนาม ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่าผู้ชายชาวไปคูเหยาใช้เวลาส่วนใหญ่ว่างเข็มขัดไว้ในสถานที่สำคัญในบ้านเพื่อเก็บสะสม ใช้ช่วงเวลาสั้นๆ ในการพบปะสังสรรค์ในครอบครัว การร้องเพลง คู่ เทศกาล ฯลฯ แต่ไม่มากเหมือนเมื่อก่อน

ภาพที่ 4-77 ผู้วิจัยสัมภาษณ์ช่างปักชาวไป๋คู้เหยา (Bai Ge, 2023)

3. นโยบายและแนวทางปฏิบัติที่มีผลกระทบต่อลวดลายของเครื่องแต่งกาย

ในช่วงทศวรรษที่ 1980 วัฒนธรรมมีความเจริญรุ่งเรืองในจีนแผ่นดินใหญ่ วัฒนธรรมพื้นบ้านก็ถือเป็นทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่สำคัญ และเริ่มมีการพัฒนาการท่องเที่ยวพื้นบ้าน ในช่วงทศวรรษ 1990 ด้วยการแทรกแซงของหน่วยงานรัฐบาล ประเพณีพื้นบ้านในชนบทได้รับการพัฒนาเพิ่มเติม ไป๋คู้เหยายังได้เริ่มกิจกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยวในช่วงทศวรรษที่ 1990 แต่อย่างไรก็ตาม ในช่วงเวลานั้นมีผู้เข้าร่วมจำนวนไม่มาก และไม่มีนักท่องเที่ยวมากนัก ดังนั้นแนวคิดด้านสุนทรียภาพของเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู้เหยาจึงไม่มีความเปลี่ยนแปลงมากนัก ผู้สืบทอดไม่ได้ตระหนักถึงผลกระทบของการพัฒนาการท่องเที่ยวพื้นบ้านที่มีต่อการสืบทอดลวดลายเครื่องแต่งกาย อย่างไรก็ตาม เหตุการณ์ทางวัฒนธรรมโดยพื้นฐานทั้งสองไม่ได้ส่งผลกระทบต่อแนวคิดของผู้สืบทอดชาวไป๋คู้เหยา

หลังจากค.ศ. 2005 การสำรวจสำมะโนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมในประเทศจีนได้เริ่มต้นขึ้น และแนวคิดเกี่ยวกับเครื่องแต่งกายของผู้สืบทอดก็เปลี่ยนไป เหตุการณ์ที่มีบทบาทสำคัญและมีอิทธิพลมากคือ "เครื่องแต่งกายชาวเหยา" เข้าสู่รายชื่อมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชาติ (ชุดแรก ค.ศ. 2006) ผลกระทบโดยตรงของการได้รับการคัดเลือกให้อยู่ในรายชื่อระดับประเทศคือความเชื่อมั่นของผู้สืบทอดที่เพิ่มขึ้น จากการสัมภาษณ์ผู้สืบทอด นางสาวจินซิวเหอ พวกเขายังไม่ค่อยได้รับความสนใจและไม่มีใครตระหนักถึงความสำคัญของวัฒนธรรมการแต่งกายก่อนที่จะได้รับเลือก หลังจากการสำรวจสำมะโนประชากรที่ไม่ใช่มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม เริ่มต้นในปี ค.ศ.2005 หล่อรูู้สึกว่าภาพวาดเหนียนกาว (ต้นเหนียนกาว การเก็บเหนียนกาว การต้มเหนียนกาว การวาดเหนียนกาว) ลวดลายและสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่สอดคล้องกันได้รับความสนใจ การสื่อสารกับผู้สำรวจมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม พวกเขาเชื่อว่าวัฒนธรรมการแต่งกายและลวดลายที่สอดคล้องกันเป็นสัญลักษณ์สำคัญของวัฒนธรรมพื้นบ้านของชาวไป๋คู้เหยา

ผู้สืบทอดใช้เทคนิคการผลิตแบบดั้งเดิม หลังจากโครงการบรรเทาความยากจนและการพัฒนาการท่องเที่ยว ในอำเภอหนานตานตำบลหลินหู ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล สื่อ และเงินกองทุน นวัตกรรมเครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู๋เหยา มักจะมีแนวโน้มที่จะเน้นสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมประจำชาติในท้องถิ่น ซึ่งแตกต่างจากเครื่องแต่งกายแบบดั้งเดิมในด้านสุนทรียศาสตร์ และทักษะการผลิตและความสวยงามของเสื้อผ้า เทคนิคการผลิตเสื้อผ้าด้วยมือแบบดั้งเดิมมีความซับซ้อนและใช้เวลานาน ในการเลือกกลดลายและสีสันทัน จะเน้นแนวคิดด้านสุนทรียศาสตร์ส่วนบุคคลมากกว่า ซึ่งทำให้เครื่องแต่งกายเป็นเวทีการแสดงทางสุนทรียศาสตร์และทักษะส่วนบุคคล

พิพิธภัณฑ์นิเวศวิทยาไป๋คู๋เหยา และการประชุมเชิงปฏิบัติการบรรเทาความยากจนที่เป็นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม และส่งเสริมการใช้วิธีการทางเทคโนโลยีใหม่ หลังจาก ปีค.ศ. 2014 หลังการเปิดการประชุมเชิงปฏิบัติการด้านการผลิตเพื่อบรรเทาความยากจน 2 แห่ง ได้แก่ พิพิธภัณฑ์นิเวศ ชาวไป๋คู๋เหยา และการประชุมเชิงปฏิบัติการหัตถกรรม Amei โดยส่วนใหญ่ผลิตเสื้อผ้าของชาวไป๋คู๋เหยา และผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมและความคิดสร้างสรรค์รวมทั้งเทคนิคการทอผ้าและการเย็บปักถักร้อย และการแปรรูปกลดลายของแต่ละส่วนของเสื้อผ้าอย่างสร้างสรรค์ ปี ค.ศ. 2016 มีการจัดตั้งแหล่งเรียนรู้การผลิตและการอนุรักษ์เครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา (หรือชาวเย้า) และในปี ค.ศ. 2001 มีการนำรูปแบบและกลดลายใหม่ๆ มาใช้กันอย่างแพร่หลาย เมื่อเทียบกับอดีต นวัตกรรมของเสื้อผ้ามีทั้งแบบตัดเย็บด้วยเครื่องจักรและตัดเย็บด้วยมือ แต่ความสวยงามกลับขึ้นอยู่กับอิทธิพลของตลาดมากกว่า โดยมักจะเลือกกลดลายที่มีสัญลักษณ์ดั้งเดิมประจำชาติสากล ซึ่งกลดลายเหล่านี้มักได้รับอิทธิพลจากสื่อมวลชนในสื่อต่างๆ ยุคสมัย เทคนิคการผลิตค่อนข้างเรียบง่าย และใช้เวลานาน โดยได้รับอิทธิพลจากจินตนาการทางวัฒนธรรม ในเรื่องนี้ ผู้สืบทอดของชาวไป๋คู๋เหยาไม่สามารถปฏิเสธการแทรกแซงตลาดและเทคโนโลยีได้ นายชุนเหอ (Chun He) รองผู้อำนวยการพิพิธภัณฑ์นิเวศชาวไป๋คู๋เหยา ชี้ให้เห็นว่า: “เครื่องแต่งกายและรูปแบบของชาวไป๋คู๋เหยา รุ่งเก่า ต้องมีการส่งต่อ เราต้องใช้พลังของตลาดและเทคโนโลยี เพื่อให้สามารถบรรลุภารกิจนี้ได้”

ผู้สืบทอดใช้วิธีการแบบดั้งเดิม ขณะที่พิพิธภัณฑ์นิเวศวิทยาไป๋คู๋เหยา และการประชุมเชิงปฏิบัติการเชิงปฏิบัติการบรรเทาความยากจนที่เป็นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมโดยการใช้วิธีการทางเทคโนโลยีใหม่ ทั้งสองสิ่งนี้ค่อนข้างขัดแย้งกัน ผู้สืบทอดเชื่อว่าเทคนิคใหม่ ๆ อาจไม่จำเป็นเพราะการออกแบบ สี รูปแบบและความหมายแฝงของกลดลายต่าง ๆ นั้นแตกต่างกัน เทคนิคใหม่ก็ยากที่จะเชี่ยวชาญได้รวดเร็วในระยะเวลาอันสั้น สิ่งนี้ไม่สอดคล้องนโยบายการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมในปัจจุบันและความต้องการของตลาด

สรุป

เนื้อหาในบทนี้เป็นการนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ลักษณะลวดลายสุนทรียศาสตร์ ความหมายแฝง คุณค่า และสภาวะปัญหาความยากลำบากด้านการสืบทอดของวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา วัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา มีลักษณะที่ค่อนข้างเรียบง่ายโดยใช้การผสมผสานระหว่างเส้นตรงและสีเหลี่ยม และการผสมผสานระหว่างความยาว สั้น และหนา การผสมผสานระหว่างรูปแบบเดี่ยวในท้องถิ่นและรูปแบบที่รวมกันโดยรวมทำให้เกิดความหมายเฉพาะ ซึ่งสะท้อนถึงความตระหนักรู้ของชีวิต ความตระหนักรู้ของครอบครัว ความตระหนักรู้ทางชาติพันธุ์ และแนวคิดทางธรรมชาติของกลุ่มชาติพันธุ์ไป๋คู๋เหยา รูปแบบการแต่งกายของไป๋คู๋เหยาเป็นสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมชาติพันธุ์ที่สำคัญ ซึ่งเกี่ยวข้องกับแนวคิดทางธรรมชาติเอกลักษณ์ของบรรพบุรุษ และวิถีในการดำเนินชีวิต ด้วยเหตุนี้จึงสะท้อนให้เห็นเป็นคุณค่าทางสุนทรียภาพ คุณค่าทางประวัติศาสตร์ คุณค่าทางสังคมและชีวิต

ดังนั้นผู้วิจัยเชื่อว่ามีความจำเป็นต้องมองลวดลายเครื่องแต่งกายแบบดั้งเดิมของชาวไป๋คู๋เหยา เป็นสิ่งมีชีวิตจากมุมมองของเวลาและสถานที่ และเข้าใจกฎทางวัฒนธรรมของ "อดีต" "ปัจจุบัน" และ "อนาคต" นั่นคือการขุดใหม่และจัดระเบียบวัฒนธรรมการแต่งกายของชาวไป๋คู๋เหยา ผ่านการประยุกต์ใช้และการออกแบบองค์ความรู้ด้านต่างๆ เช่น ทักษะและกระบวนการผลิตลวดลายเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา การรวบรวม การวิเคราะห์ และการจัดทำลวดลาย สี สั้น โครงสร้าง และข้อมูลอย่างเป็นขั้นเป็นตอน ลักษณะ รูปแบบ ประเภท ฯลฯ ถูกนำมาใช้ในการวิเคราะห์ลักษณะลวดลายและแนวคิดสุนทรียศาสตร์ของวัฒนธรรมการแต่งกายของชาวไป๋คู๋เหยา การเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาลวดลายรูปแบบเก่าและรูปแบบใหม่ การจัดตั้งศูนย์จัดการวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา

บทที่ 5

การออกแบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรม หมู่บ้านฮ่วยหลี่

วัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู้เหยา นั้นมีคุณค่ายิ่ง ถือเป็นสิ่งล้ำค่าที่บรรพบุรุษของชาวไป๋คู้เหยาได้หลงเหลือเอาไว้ให้คนรุ่นหลัง และควรค่าแก่การถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น อย่างไรก็ตาม เมื่อต้องเผชิญกับอุปสรรคต่างๆ ในกระบวนการการพัฒนา นำไปสู่การวิจัยสืบค้นเพื่อหาแนวทางในการจัดการวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู้เหยาใหม่ ดังนั้นโครงการการจัดการศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู้เหยา จึงเป็นโครงการที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์วัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู้เหยา และลวดลายที่เป็นอัตลักษณ์ ภายใต้วิถีชุมชนดั้งเดิม เพื่อนำไปสู่การจัดการและสืบทอดรูปแบบใหม่

หมู่บ้านฮ่วยหลี่ เป็นหมู่บ้านโบราณที่มีการอนุรักษ์วัฒนธรรมเครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู้เหยาเอาไว้ได้อย่างครบถ้วน โดยทั่วไปผู้คนที่นี่มักจะสวมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู้เหยาในวิถีชีวิตประจำวัน ภายในหมู่บ้านมีการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์นิเวศไป๋คู้เหยา (ดังภาพที่ 5-1) ซึ่งเป็นพื้นที่สำหรับจัดแสดงวัฒนธรรมไป๋คู้เหยา สถาปัตยกรรมของพิพิธภัณฑ์ เป็นอาคารสามหลังล้อมรอบแบบเรือนสี่ประสาน ตรงกลางมีลานโล่งกลางแจ้ง มักใช้เป็นพื้นที่จัดกิจกรรมพื้นบ้านของชุมชน เช่น โยนห่วง เต็นรำ เป็นต้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีแนวคิดในการต่อยอดในการนำพื้นที่ของพิพิธภัณฑ์นิเวศไป๋คู้เหยา เพื่อปรับปรุงให้เป็นศูนย์เรียนรู้ให้ผู้คนเข้าใจวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู้เหยามากขึ้น จากฐานข้อมูลเดิม สู่การพัฒนาอีกทั้งยังสามารถสร้างภาพลักษณ์ใหม่ของวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู้เหยา ในการอนุรักษ์และสืบทอดวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู้เหยาในอนาคต

ภาพที่ 5-1 พิพิธภัณฑ์นิเวศไป๋คู้เหยา (Bai Ge, 2023)

ภาพที่ 5-2 พื้นที่จัดกิจกรรมวันสำคัญต่างๆ ของพิพิธภัณฑน์ิเวศไป๋คู้เหยา (Bai Ge, 2023)

แนวทางการเลือกพื้นที่ศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมหมู่บ้านฮ่วยหลี่

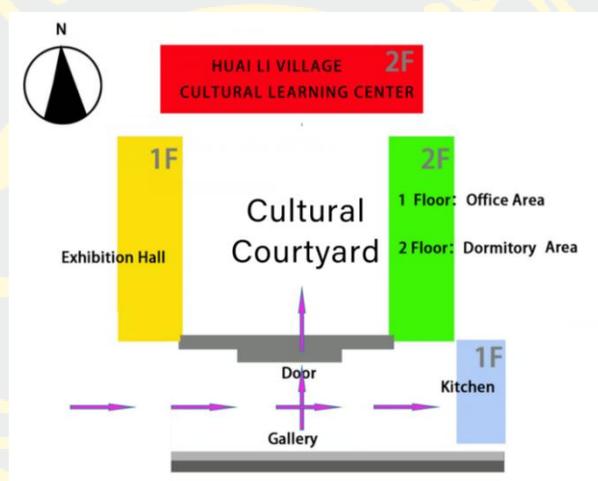
ชาวไป๋คู้เหยาอาศัยอยู่ในหมู่บ้านฮ่วยหลี่ ซึ่งเป็นหมู่บ้านท่ามกลางธรรมชาติ ล้อมรอบด้วยภูเขาและภูมิประเทศของพื้นที่มีลักษณะขรุขระ การเดินทางประกอบด้วยถนนสายหลัก 1 สายจากหมู่บ้านมุ่งเข้าสู่ตัวเมือง ที่มีความกว้างถนนประมาณ 6-7 เมตร นอกนั้นเป็นถนนเส้นทางเล็กๆ กว้างประมาณ 3 เมตร สำหรับเดินทางในหมู่บ้าน วิถีชีวิตของผู้คนส่วนใหญ่จะใช้รถโดยสารประจำทางและรถจักรยานยนต์ในการสัญจร จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเชิงพื้นที่ในการสำรวจ พบว่ามีสิ่งปลูกสร้างหลักๆ ภายในหมู่บ้าน ได้แก่ อาคารสำนักงานของคณะกรรมการหมู่บ้าน โรงเรียนประถมศึกษาฮ่วยหลี่ และพิพิธภัณฑน์ิเวศไป๋คู้เหยา

ตารางที่ 5-1 สิ่งปลูกสร้างสาธารณะที่สำคัญของหมู่บ้านช่วยเหลือ

สิ่งปลูกสร้าง สาธารณะ	ตำแหน่งที่ตั้ง โดยสังเขป	จุดเด่น	จุดด้อย	รูปภาพ
โรงเรียน ประถมศึกษา ช่วยเหลือ	โรงเรียนมีนักเรียนกว่า 300 คน โดยในจำนวนนี้เป็นเด็กที่ถูกทอดทิ้งกว่า 100 คน โรงเรียนแห่งนี้ตั้งอยู่ทางด้านซ้าย ของถนนสายหลักของหมู่บ้านช่วยเหลือ ใกล้กับพิพิธภัณฑน์นิเวศไปคู๋เหยา	พื้นที่มีขนาดใหญ่เพียงพอ สถานที่จัดกิจกรรมหลักคือ สนามเด็กเล่น	ไม่มีพื้นที่ลานกว้างอื่น อาคารส่วนใหญ่เป็นอาคารเรียน	
อาคาร สำนักงานของ คณะกรรมการ หมู่บ้าน ช่วยเหลือ	เป็นอาคารสำนักงานบริหาร 3 ชั้น แบ่งเป็นห้องทำงานย่อยของสำนักงาน อาคารตั้งอยู่ทางด้านขวาของถนนสายหลักในหมู่บ้านช่วยเหลือ ครอบคลุมพื้นที่กว่า 2 ไร่	มีพื้นที่สนามเด็กเล่นและลานจอดรถ	ไม่มี ลานกิจกรรม	
พิพิธภัณฑน์ นิเวศ ไปคู๋เหยา	ตั้งอยู่ทางด้านขวาของถนนสายหลักของหมู่บ้านช่วยเหลือ มีลานจอดรถ ห้องครัว ระเบียงยาวและลานวัฒนธรรม เพื่อไว้ทำกิจกรรม	มีลานกว้าง ลานจอดรถ และพื้นที่ลานวัฒนธรรม	มีพื้นที่ว่างภายนอกค่อนข้างมาก	

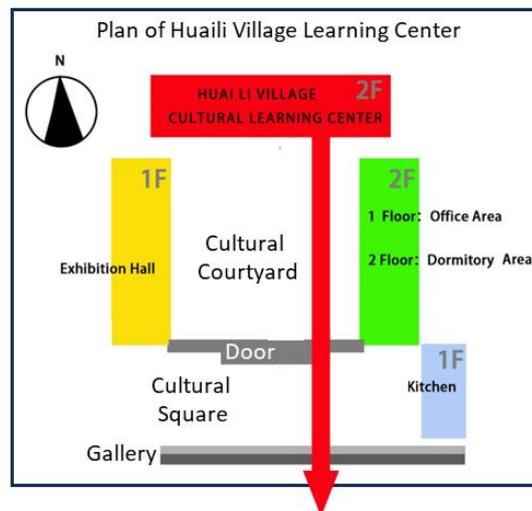
จากการลงพื้นที่เพื่อศึกษาบริบทแวดล้อมและพื้นที่ภายในหมู่บ้าน ผู้วิจัยนำแนวคิดของทฤษฎีการตีความและจัดแสดงทางวัฒนธรรมมาวิเคราะห์ร่วม พบว่า การเลือกสถานที่ตั้งของศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมหมู่บ้านช่วยเหลือ ควรมีเงื่อนไขสำคัญ 3 ประการคือ 1. ควรมีลานวัฒนธรรม 2. ควรมีการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน 3. ควรมีบรรยากาศทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมอันเข้มข้น ซึ่งในการเตรียมพื้นที่สำหรับการใช้เป็นศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไปคู๋เหยา ผู้วิจัยเล็งเห็นว่า ไม่ว่าจะบ้านในท้องถิ่นหรือนักท่องเที่ยว นักเรียนนักศึกษาจะสามารถมาใช้

พื้นที่ในการศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมไป๋คู๋เหยาได้ ดังนั้นจากการนำพื้นที่ข้างต้นทั้ง 3 แห่งมาวิเคราะห์ พบว่า พิพิธภัณฑน์เวศไป๋คู๋เหยาของหมู่บ้านฮ่วยหลี่ มีคุณสมบัติตรงตามเงื่อนไขโดย ประกอบด้วย อาคารสามหลังที่สร้างล้อมรอบแบบเรือนสี่ประสาน ตรงกลางเป็นลานวัฒนธรรมกลางแจ้ง (ดังภาพที่ 5-3) มีห้องโถงจัดแสดงของอาคาร 1 ชั้น 1 (พื้นที่สีเหลือง) และอาคาร 2 ชั้น (พื้นที่สีเขียว) ซึ่งประกอบด้วยห้องสำนักงาน ห้องพักเจ้าหน้าที่ และห้องน้ำ และอาคาร 2 ชั้นด้านหลัง ชั้น 1 เป็นห้องทำงานออกแบบ และโกดังของผู้สืบทอด ส่วนชั้น 2 เป็นห้องประชุม (พื้นที่สีแดง) บริเวณด้านนอกใช้เป็นลานจอดรถ มีร้านอาหาร และลานวัฒนธรรม รวมทั้งมีบรรยากาศทางประวัติศาสตร์และ วัฒนธรรม ของความเป็นพิพิธภัณฑน์

ภาพที่ 5-3 แผนผังของพิพิธภัณฑน์เวศไป๋คู๋เหยา (Bai Ge, 2023)

ในการวิเคราะห์ผู้วิจัยให้ความสำคัญกับพื้นที่สีแดง จากการสอบถามการใช้งานพบว่า อาคารหลังนี้มีการใช้ประโยชน์อาคารนี้ไม่สูงนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งส่วนของโกดังของผู้สืบทอด ซึ่งปัจจุบันไม่ได้ใช้งาน

External view of HUAILI Village Cultural Learning Center

1st Floor: Design Room

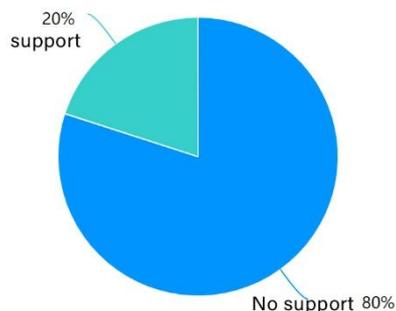
2nd Floor: Meeting Room

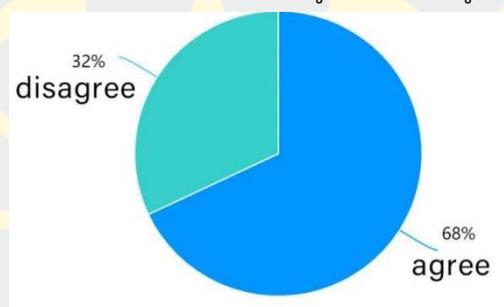
ภาพที่ 5-4 สภาพการณ์ปัจจุบันของพิพิธภัณฑน์นิเวศไป๋คู้เหยาของหมู่บ้านฮ่วยหลี่

จากการสำรวจจากแบบสอบถามชุมชน พบว่า 80% ของชาวบ้านในหมู่บ้านฮ่วยหลี่ เห็นชอบสนับสนุนให้มีการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมหมู่บ้านฮ่วยหลี่ โดยใช้พื้นที่ของพิพิธภัณฑน์นิเวศไป๋คู้เหยา ดังนั้นอาคารในส่วนที่เป็นพื้นที่สีแดงของพิพิธภัณฑน์นิเวศไป๋คู้เหยานั้น มีความเหมาะสมที่สุดที่จะปรับปรุงเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ของการศึกษาวิจัยนี้ โดยอาคารชั้น 1 มี 3 ห้อง หนึ่งในนั้นเป็นห้องทำงานของผู้สืบทอด อีก 2 ห้องไม่ได้ใช้งาน รวมทั้งบนชั้น 2 มีเพียงห้องประชุม ห้องเดียวที่ใช้งาน นอกจากนี้ผู้วิจัยได้สำรวจแบบสอบถามว่า หากมีการยกเลิกพื้นที่หอพักของพิพิธภัณฑน์และมีการปรับปรุงห้องออกแบบ และห้องประชุม พบว่าชาวบ้าน 68% ยินดียกเลิกพื้นที่หอพัก ซึ่งยินดีต่อการปรับปรุงเพื่อนำสู่การตั้งโรงการศูนย์การเรียนรู้ในพื้นที่ เพราะเห็นว่าน่าจะช่วย

ส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืนของพิพิธภัณฑ์นิเวศไปคู๋เหยา และแก้ไขปัญหาที่พิพิธภัณฑ์ต้องเผชิญในกระบวนการพัฒนาได้อีกด้วย

ภาพที่ 5-5 ผลการสำรวจการเลือกสถานที่ตั้งของศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมหมู่บ้านฮั่วหลี่

ภาพที่ 5-6 ผลการสำรวจการยกเลิกพื้นที่หอพัก

หลังจากการวิเคราะห์เลือกพื้นที่พิพิธภัณฑ์นิเวศไปคู๋เหยาและสำรวจสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน พบว่าพิพิธภัณฑ์นิเวศไปคู๋เหยาเป็นสถานที่จัดกิจกรรมที่สำคัญของหมู่บ้าน แต่น่าเสียดายที่พิพิธภัณฑ์ยังไม่ได้ทำหน้าที่ในการจัดแสดงอย่างเต็มที่ พิพิธภัณฑ์แค่จัดแสดงตัวอย่างเครื่องแต่งกายชาวไปคู๋เหยาเพียงไม่กี่ชุด และข้อมูลพื้นฐานเท่านั้น โดยขาดการแนะนำ จัดทำรายละเอียดเกี่ยวกับความสำคัญและคุณค่า และความหมายของลวดลายบนเสื้อผ้าแต่ละชุด ทั้งยังไม่มีการจัดแสดงผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ สำหรับผู้ที่สนใจ นักท่องเที่ยว นักเรียนนักศึกษา รวมถึงผู้ที่ชื่นชอบเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายของชนเผ่า ซึ่งมักเดินทางมาที่นี่เพื่อศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไปคู๋เหยา โดยผู้วิจัยได้ศึกษาปัญหาต่างๆ มีดังนี้

5.2.1 ปัญหาที่มีอยู่ในการจัดการพิพิธภัณฑ์นิเวศไปคู๋เหยา

1) ด้านการประชาสัมพันธ์ของพิพิธภัณฑ์ยังไม่เพียงพอและครอบคลุม โดยมีประเด็นหลัก 2 ด้าน ได้แก่ เนื้อหาการประชาสัมพันธ์ และช่องทางการประชาสัมพันธ์ ภายในพิพิธภัณฑ์ไม่มีแผ่นพับข้อมูล รายละเอียด หรือคู่มือในการศึกษา รวมถึงเนื้อหาอื่นๆ ผู้มาเยี่ยมชมไม่สามารถศึกษาองค์ความรู้ของวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไปคู๋เหยาได้อย่างละเอียดและเป็นระบบ ขาดสื่อประชาสัมพันธ์และเครื่องหมายสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไปคู๋เหยา

2) ด้านกิจกรรมด้านการศึกษาและฝึกอบรม ปกติแล้วพิพิธภัณฑสถานมีการจัดกิจกรรมให้ความรู้และการฝึกอบรมน้อยมาก ผู้สนใจทั้งนักท่องเที่ยว นักเรียนนักศึกษา มาที่พิพิธภัณฑสถานเพียงเพื่อเยี่ยมชมเท่านั้น และยังขาดประสบการณ์ในการเรียนรู้ร่วมกัน

3) อัตราการใช้พื้นที่ภายในของพิพิธภัณฑสถานต่ำ เพราะนอกจากห้องนิทรรศการแล้ว พื้นที่อื่นๆไม่มีการงาน ภายในพิพิธภัณฑสถานมีเจ้าหน้าที่บรรยาย ให้ข้อมูลเพียงคนเดียวเท่านั้น พื้นที่มีห้องเอนกประสงค์ 2 ห้องในส่วนต่อขยายของพิพิธภัณฑสถาน แต่ก็ไม่มีคนดูแลหรือทำกิจกรรมใดๆ นอกจากนี้ห้องโถงของผู้สืบทอดก็ไม่ได้มีการใช้งาน

โดยสรุปแล้ว พิพิธภัณฑสถานเวศไปคู่เหยามีความจำเป็นในการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไปคู่เหยาเพื่อแก้ปัญหาเหล่านี้

แนวคิดโครงการจัดการศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมหมู่บ้านฮ่วยหลี่

5.2.1 แนวคิดการจัดโครงการศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมหมู่บ้านฮ่วยหลี่

ในการจัดการศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมหมู่บ้านฮ่วยหลี่ มีวัตถุประสงค์เพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไปคู่เหยา เมื่อทำการเลือกพื้นที่แล้ว จึงออกแบบพื้นที่โดยจัดผังพื้นที่เดิมของอาคาร 2 ชั้น ปรับพื้นที่ชั้น 1 เป็นพื้นที่ออกแบบสวดลายสร้างสรรค์ (ห้องทำงานผู้สืบทอด) และพื้นที่การศึกษาและฝึกอบรม ส่วนชั้นที่สองจะออกแบบให้เป็นพื้นที่จัดแสดงเครื่องแต่งกายวัฒนธรรมสร้างสรรค์และสมัยนิยม โดยครอบคลุมพื้นที่ราว 62.13 ตารางเมตร และมีพื้นที่สิ่งปลูกสร้างจำนวน 124.26 ตารางเมตร (ดังภาพที่ 5-7)

ภาพที่ 5-7 แนวทางการออกแบบแผนผังศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา (Bai Ge, 2023)

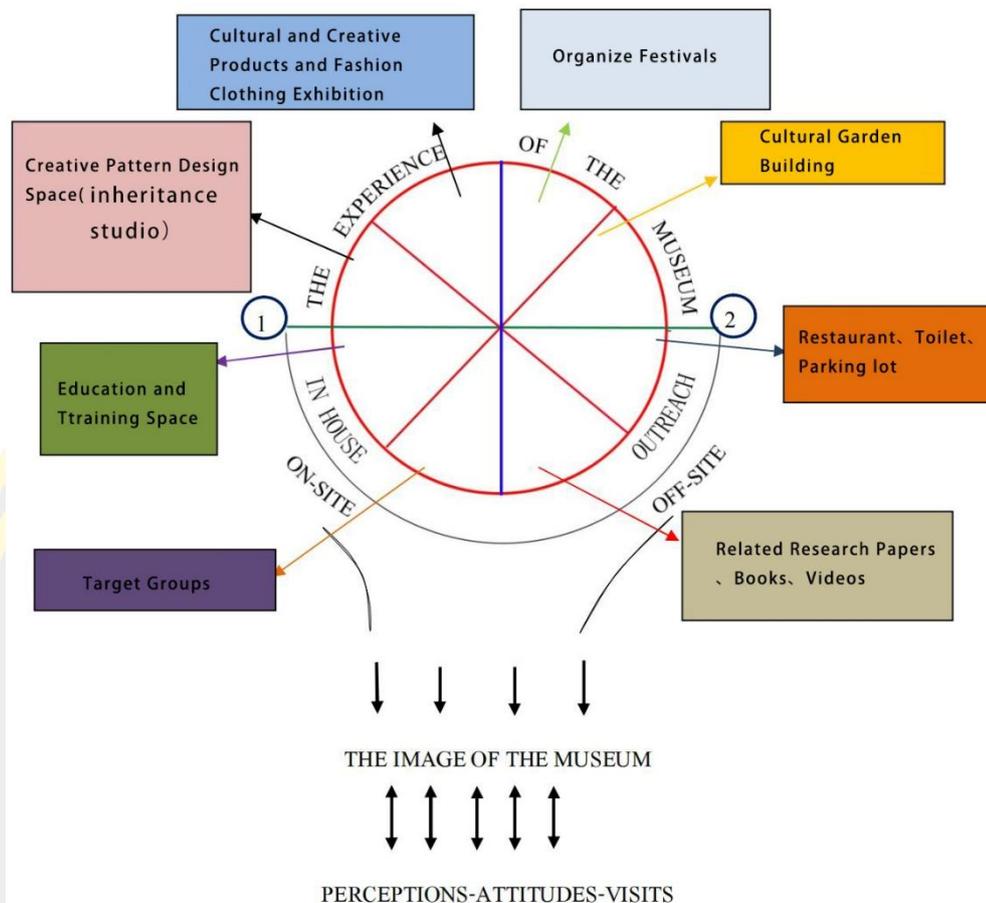
ศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมของหมู่บ้านฮั่วหลี่มีพื้นที่ 124.26 ตารางเมตร ตั้งอยู่ในอาคารที่อยู่ถัดจากห้องแสดงนิทรรศการของพิพิธภัณฑ์นิเวศไป๋คู๋เหยา ชั้นบนและชั้นล่างมีพื้นที่เพียงพอสำหรับจัดแสดงลวดลายเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา และเนื้อหารายละเอียดต่างๆ ของกรรมวิธีการผลิต ปัจจุบันภายใต้การนำของผู้สืบทอดเหอจินซิ่ว (He Jinxiu) สามารถชักนำชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านฮั่วหลี่ให้กระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมกิจกรรมและงานต่างๆ ของศูนย์การเรียนรู้ ศึกษาหาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายไป๋คู๋เหยา ดังนั้นการจัดตั้งศูนย์นอกจากจะเป็นพื้นที่การเรียนรู้จากประสบการณ์จริงสำหรับนักท่องเที่ยว นักเรียนนักศึกษา และผู้ที่สนใจเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายชนเผ่าแล้ว ยังเป็นการส่งเสริมและสืบทอดวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา เสริมสร้างความเชื่อมั่นในวัฒนธรรมของตนและเพิ่มความสามัคคีของชนในชาติให้แข็งแกร่งยิ่งขึ้น

ตารางที่ 5-2 การตีความและแนวคิดวิเคราะห์การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมหมู่บ้านช่วยเหลือ
ทวาลี (Bai Ge, 2023)

5.2.1.1 แผนผังการออกแบบศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมของหมู่บ้านช่วยเหลือ

ผู้วิจัยได้นำแผนผังหลักการสื่อสารและการดำเนินงานมาประยุกต์ใช้กับพื้นที่ของศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมหมู่บ้านช่วยเหลือ โดยมีการแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ตามแนวปฏิบัติอ้างอิงจากแผนภาพของ ดร. มนัส (มนัส แก้วบุชา, 2014) ดังภาพที่ 5-8

ภาพที่ 5-8 แผนภาพหลักการสื่อสารและการดำเนินงาน (มนัส แก้วบุชา, 2014)

1. พื้นที่ภายใน (In House) ควรประกอบด้วย อาณาบริเวณ ดังนี้

1.1 Buildings คือ อาคาร

1.2 Shop / Café / Toilets คือ ร้านค้า ร้านกาแฟ ห้องสุขาที่จอดรถ

1.3 Publications คือ เอกสารวิจัย เอกสารนำชม เอกสารเกี่ยวกับชุมชน

1.4 People คือ สาธารณชนและผู้ชม

1.5 Orientation มีพื้นที่สำหรับการประชุม

1.6 Artefacts specimens มีศิลปวัตถุ วัตถุทางวัฒนธรรม พร้อมรายละเอียดที่ชัดเจน

1.7 Displays เป็นการนำเสนอวัตถุพร้อมองค์ประกอบที่สวยงาม

1.8 Events มีการจัดกิจกรรม เทศกาล อย่างสม่ำเสมอ

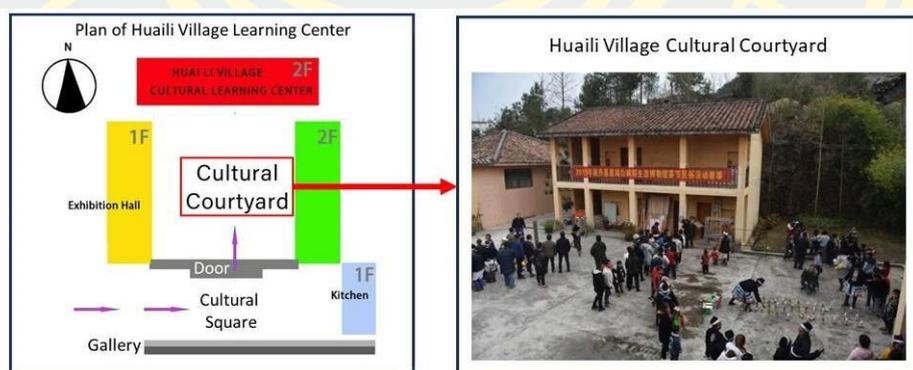
2. Outreach (ผู้ชมที่อยู่ภายนอกพิพิธภัณฑ์) คือ ผู้ชมที่สามารถมาเยี่ยมชมได้ ควรจัดการกำหนดนโยบาย ภารกิจ ออกไปหาผู้ชม เพื่อให้โอกาสผู้ชมที่อยู่ภายนอกพิพิธภัณฑ์ได้มีโอกาสรับรู้เรียนรู้

ตารางที่ 5-3 พื้นที่ศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมเครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู่เหยา (Bai Ge, 2023)

ลำดับที่	เนื้อหาพื้นที่ภายใน
1	ลานอาคารวัฒนธรรม
2	ร้านอาหาร ห้องน้ำ ลานจอดรถ
3	เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตำรา ภาพวาด
4	ประชากรกลุ่มเป้าหมาย
5	พื้นที่การศึกษาและฝึกอบรม และการประชุม
6	พื้นที่ออกแบบลวดลายสร้างสรรค์ (ห้องทำงานของผู้สืบทอด)
7	พื้นที่จัดแสดงนิทรรศการผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์และเครื่องแต่งกายตามสมัยนิยม
8	กิจกรรมวันสำคัญต่างๆ

โดยมีรายละเอียดของพื้นที่ต่างๆ ดังนี้

ลานอาคารวัฒนธรรม ใช้พื้นที่เดิมซึ่งตั้งอยู่บริเวณลานภายในพิพิธภัณฑน์นิเวศไป๋คู่เหยา ซึ่งส่วนใหญ่จะใช้เป็นสถานที่ในการจัดฝึกอบรมทักษะเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายให้แก่ชาวบ้าน และทำกิจกรรมการแสดง เช่นการร้องรำทำเพลง เป็นต้น

ภาพที่ 5-9 ภาพสถานการณ์ปัจจุบันของลานวัฒนธรรม (Bai Ge, 2023)

1) ร้านอาหาร ห้องน้ำ ลานจอดรถ จะมีการปรับปรุงพื้นที่เดิมเพื่อให้มีความสวยงามและสะดวกสบายมากขึ้นต่อผู้เข้าเยี่ยมชม

2) พื้นที่การศึกษาและฝึกอบรมและการประชุม ปัจจุบันพิพิธภัณฑน์นิเวศไป๋คู่เหยาไม่มีเพียงสถานที่ที่อยู่นอกห้องเท่านั้น ไม่มีสถานที่ที่อยู่ในห้องเลย เนื่องจากได้รับผลกระทบจากสภาพอากาศ กิจกรรมที่ถูกจัดขึ้นจึงมีจำกัด ดังนั้นผู้วิจัยจึงวางแผนที่จะใช้โกดังที่ไม่ได้ใช้งานทั้ง 2 ห้องที่ชั้น 1 เป็น

พื้นที่ในห้องสำหรับจัดการศึกษาและฝึกอบรม นอกเหนือจากห้องประชุมเดิมที่ใช้ในการประชุมต่างๆ ของพิพิธภัณฑ์ โดยในพื้นที่ใหม่นี้สามารถรองรับคนได้ 14 คน ทั้งสองห้องสามารถรองรับคนได้ทั้งหมด 28 คน เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมการผลิตภาพวาด ด้วยเหนียนกาว ทักษะการเย็บปักถักร้อย และการพัฒนาผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์ต่างๆ โดยเฉพาะ (ดังภาพที่ 5-10)

ภาพที่ 5-10 แผนผังพื้นที่ฝึกอบรมชั้น 1 (Bai Ge, 2023)

- 1) เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตำรา ภาพวาด โดยจะมีการออกแบบและจัดทำเอกสารนำชมนิทรรศการ เอกสารเกี่ยวกับชุมชนที่เกี่ยวข้องในวัฒนธรรมเครื่องแต่งกาย รวมทั้งข้อมูลประเพณีวิถีชุมชนในรอบปีเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์พื้นที่ภายในศูนย์การเรียนรู้
- 2) ประชากรกลุ่มเป้าหมาย ผู้วิจัยจะให้ความสำคัญกับกลุ่มเป้าหมาย โดยจะมีทั้งกลุ่มผู้สนใจสืบทอดวัฒนธรรมในชุมชน และกลุ่มนักเรียน นักศึกษาที่เข้ามาศึกษาดูงาน รวมทั้งกลุ่มนักท่องเที่ยวและผู้สนใจในวัฒนธรรมชนเผ่า ในการเข้ามาเยี่ยมชม
- 3) พื้นที่ออกแบบลวดลายสร้างสรรค์ (ห้องทำงานของผู้สืบทอด) จะจัดตั้งอยู่ที่ชั้น 1 ของศูนย์การเรียนรู้ ออกแบบเป็นห้องทำงานของเหอจินซิ่ว (He Jinxiu) ผู้สืบทอดระดับชาติ และดำเนินการโดยเหอชุน (He Chun) ผู้บรรยายของพิพิธภัณฑ์ ผู้สืบทอดเหอจินซิ่ว (He Jinxiu) สามารถใช้พื้นที่ในการออกแบบลวดลายใหม่ โดยทำการปรับปรุงห้องทำงานให้เป็นพื้นที่สร้างสรรค์ในการผลิตสินค้าทางวัฒนธรรม เพื่อจัดจำหน่ายให้กับผู้สนใจเข้าเยี่ยมชม
- 4) พื้นที่จัดแสดงนิทรรศการผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์และเครื่องแต่งกายตามสมัยนิยม แต่เดิมพื้นที่นี้เป็นพื้นที่ไม่ได้ใช้งานของพิพิธภัณฑ์ ผู้วิจัยวางแผนจะใช้ชั้น 2 ของอาคารเป็นพื้นที่ในการจัดนิทรรศการ โดยส่วนใหญ่จะจัดแสดงผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์ประเภทต่างๆ ซึ่งประกอบไปด้วย ผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์ ผลิตภัณฑ์ตัดเย็บเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย และผลิตภัณฑ์จากผ้า (ดังภาพที่ 5-11)

ภาพที่ 5-11 แผนผังพื้นที่จัดแสดงนิทรรศการชั้น 2 (Bai Ge, 2023)

5) กิจกรรมวันสำคัญ: ส่วนใหญ่หมายถึงชุดกิจกรรมที่ศูนย์การเรียนรู้เป็นผู้วางแผนโดยให้ชาวบ้านในท้องถิ่นมีส่วนร่วม มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่วัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา ส่วนการเข้าถึงของผู้ชมที่อยู่ภายนอกพิพิธภัณฑ์ สามารถรับข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับศูนย์การเรียนรู้ วัฒนธรรมหมู่บ้านช่วยเหลือผ่านช่องทางใดนั้น ผู้วิจัยสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 5-4 พื้นที่ที่เผยแพร่สู่ภายนอกของการศึกษาการออกแบบลวดลายสร้างสรรค์ในวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา (Bai Ge, 2023)

ลำดับที่	พื้นที่ที่เผยแพร่สู่ภายนอก
1	เว็บไซต์
2	คลิปวิดีโอ สื่อออนไลน์ต่างๆ
3	วารสารประชาสัมพันธ์ของรัฐ และเอกชน องค์กรทางวัฒนธรรม (ภาษาจีน, ภาษาอังกฤษ)

โครงการการจัดการศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมหมู่บ้านช่วยเหลือ

เนื่องจากการกระจายเชิงพื้นที่ของศูนย์การเรียนรู้ (พื้นที่จัดแสดงนิทรรศการ, พื้นที่ออกแบบลวดลาย, พื้นที่การศึกษาและฝึกอบรม, ลานวัฒนธรรม) เมื่อรวมกับข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับลวดลายเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์เพื่อออกแบบแผนการจัดการ โดยแบ่งออกเป็น 4 โครงการมีรายละเอียดดังนี้

5.3.1 โครงการจัดแสดงนิทรรศการ

ชื่อโครงการ	นิทรรศการศิลปวัฒนธรรมการแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา
ความเป็นมาของโครงการ	การออกแบบเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา มีความเกี่ยวข้องกันอย่างใกล้ชิดกับสภาวะแวดล้อมในการดำรงชีวิต วิธีการผลิต พฤติกรรมการดำเนินชีวิต ความเชื่อทางศาสนา รสนิยมทางสุนทรียภาพ ฯลฯ การชื่นชมและการศึกษาวิจัยเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา ทำให้สามารถเข้าใจถึงขนบธรรมเนียมทางวัฒนธรรมและประเพณีทางประวัติศาสตร์อันมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวของชาวไป๋คู๋เหยา ดังนั้น ศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมหมู่บ้านช่วยเหลือจึงร่วมมือกับสถาบันวิจัยมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของมหาวิทยาลัยชนชาติกว่างซี เพื่อร่วมกันจัดงาน “นิทรรศการศิลปวัฒนธรรมการแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา” โดยอาศัยข้อได้เปรียบของทั้งฝ่ายที่ช่วยส่งเสริมซึ่งกันและกันเพื่อผลักดันการดำเนินโครงการให้แผ่ขยายออกไป
วัตถุประสงค์โครงการ	เพื่อแสดงให้เห็นถึงความงามสง่าของเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา และฟื้นฟูอารยธรรมที่สูญหายไป 2) สร้างและยกระดับแบรนด์ของศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมหมู่บ้านช่วยเหลือ 3) ส่งเสริมวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายอันโดดเด่นของชาวไป๋คู๋เหยากระตุ้นการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมสากล และทำให้ศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมหมู่บ้านช่วยเหลือมีการพัฒนาที่ยั่งยืน
สถานที่จัดนิทรรศการ	พื้นที่จัดแสดงนิทรรศการเครื่องแต่งกายตามสมัยนิยม ศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมหมู่บ้านช่วยเหลือ
ประชากรกลุ่มเป้าหมาย	นักท่องเที่ยว นักเรียนนักศึกษา ผู้ที่สนใจเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู๋เหยา ชาวบ้านในท้องถิ่น หน่วยงานราชการ และสถานประกอบการ
ช่วงจัดเตรียมโครงการ	รายงานโครงการต่อหน่วยงานราชการและใช้สื่อในการประชาสัมพันธ์

	จัดตั้งคณะทำงาน จัดทำคู่มือขั้นตอนการจัดแสดงนิทรรศการ
ช่วงดำเนินโครงการ	ในพิธีเปิดงาน เชิญทีมนักเต้นรำชาวไปคูเญาขึ้นทำการแสดงการรำยรำ (Qinzegra) หลังจากนั้นจึงเริ่มต้นการเยี่ยมชมและเปิดประสบการณ์การเรียนรู้ ในระหว่างนิทรรศการจะมีการจัดแสดงลวดลายเครื่องแต่งกายชาวไปคูเญา ในขณะเดียวกันก็จัดการประกวดนางแบบที่สวยงามที่สุด ซึ่งจะรวมทั้งสองกิจกรรมเข้าด้วยกัน นอกจากนี้การแสดงนิทรรศการ เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายยังนำเอากิจกรรมบางอย่างมาผนวกเข้ากับองค์ประกอบที่ทันสมัย โดยจะมีการคัดเลือกสามอันดับแรกในการประกวดนางแบบที่สวยงามที่สุด และจะมีเงินรางวัลมอบให้แก่ละคนคนละ 100-300 หยวน
ช่วงเสร็จสิ้นโครงการ	ในพิธีปิดงาน เชิญนางแบบที่สวยงามที่สุดทั้งสามอันดับขึ้นรับรางวัลบนเวที และถ่ายภาพร่วมกัน ผู้สืบทอดจัดกลุ่มเป้าหมายเพื่อหารือร่วมกันถึงความรู้สึกในการจัดกิจกรรมและสรุปโครงการ
ประโยชน์ที่ได้รับ	1 ส่งเสริมการเผยแพร่วัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไปคูเญาและยกระดับการรับรู้ของประชาชนทั่วไปเกี่ยวกับเครื่องแต่งกายและความชื่นชมในวัฒนธรรมชาวไปคูเญาให้เพิ่มมากขึ้น 2 เพิ่มระดับผลประโยชน์และความมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักแบรนด์ของศูนย์การเรียนรู้ผ่านการดำเนินโครงการจัดแสดงนิทรรศการ 3 ปรับปรุงและยกระดับการจัดการวัฒนธรรมของศูนย์การเรียนรู้ให้สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง
ผู้รับผิดชอบโครงการ	คุณเหอจินซิว และคุณลู่อูฉิน

5.3.2 โครงการจัดกิจกรรมแบบมีส่วนร่วม

นอกจากพื้นที่จัดแสดงนิทรรศการแล้ว ศูนย์การเรียนรู้ฯ ยังมีพื้นที่บริเวณชั้น 1 ที่สามารถจัดกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมได้ เช่น กิจกรรมการแสดงโชว์ชุดการออกแบบการตัดเย็บ กิจกรรมการวาดภาพ เหนียนกาว และการฝึกทักษะการเย็บปักถักร้อย เป็นต้น

1) การออกแบบกิจกรรมการวาดภาพเหนียนกาว

ชื่อกิจกรรม	กิจกรรมจิตรกรรมภาพวาดเหนียนกาวเชิงสร้างสรรค์
รายละเอียดกิจกรรม	จิตรกรรมภาพวาดเหนียนกาวเป็นขั้นตอนหนึ่งในกระบวนการผลิตเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา "เมียดลี" ที่ใช้นั้นได้มาจากพันธุ์ไม้พื้นเมืองชนิดหนึ่งซึ่งมีเอกลักษณ์เฉพาะต้นเหนียนกาว ต้นไม้ของชาวไป๋คู๋เหยา ทุกๆ ปีในเดือนที่สี่ของปฏิทินจันทรคติ ชาวไป๋คู๋เหยาจะเริ่มเจาะรูให้เป็นโพรงตามลำต้นของต้นเหนียนกาว หลังจากที่เอาเหนียนกาวที่เก็บรวบรวมได้มาต้มกับเนย จากนั้นใช้มีดสำหรับวาดภาพแบบพิเศษจุ่มลงในส่วนผสมที่ละลายแล้วเพื่อวาดลวดลายลงบนผืนผ้า ไม่มีมาตรฐานลวดลายแบบตายตัว ไม่จำกัดขอบเขตอยู่แค่เฉพาะลวดลายเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยาเท่านั้น และสามารถวาดอะไรก็ได้ตามใจชอบ จึงเรียกว่า ภาพวาดเหนียนกาวเชิงสร้างสรรค์
รูปแบบกิจกรรม	<ol style="list-style-type: none"> 1. แบบความร่วมมือกับโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ร่วมมือกับโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาต่างๆ เพื่อสร้างฐานประสบการณ์การออกแบบลวดลายสร้างสรรค์ขึ้นที่ศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมหมู่บ้านช่วยเหลือ 2. สร้างแบบจำลองร่วมกับบริษัทนำเที่ยว ร่วมมือกับบริษัทนำเที่ยวรายใหญ่ทั่วประเทศ เพื่อสร้างฐานการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์การออกแบบลวดลายสร้างสรรค์ขึ้นที่ศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมหมู่บ้านช่วยเหลือ 3. แบบดำเนินการร่วมกันกับภาครัฐ สร้างศูนย์การเรียนรู้ให้เป็นฐานการศึกษา ฐานวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายของรัฐบาล
ประชากรกลุ่มเป้าหมาย	นักเรียนจากโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา นักท่องเที่ยว และผู้ที่สนใจเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา ชาวบ้านในท้องถิ่น หน่วยงานราชการ และสถานประกอบการต่างๆ
สถานที่จัดกิจกรรม	พื้นที่การศึกษาและฝึกอบรม และพื้นที่ออกแบบลวดลายที่ชั้น 1 ของศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมหมู่บ้านช่วยเหลือ ประเทศจีน
การดำเนินกิจกรรม	<ol style="list-style-type: none"> 1. ช่วงเตรียมกิจกรรม: รายงานโครงการต่อรัฐบาลท้องถิ่น จัดตั้งคณะทำงานจัดทำคู่มือโครงการและรายละเอียดการต้อนรับ 2. ช่วงการดำเนินโครงการ: ในพิธีเปิดงาน เนื้อหากิจกรรมจะผสมผสานเข้ากับอัตลักษณ์ของท้องถิ่นและสะท้อนถึงความคิดหลัก กิจกรรมการนำ

	<p>วัฒนธรรมประเพณีพื้นบ้านมาปฏิบัติใช้ “การวาดภาพเหนียนกาวเชิงสร้างสรรค์” ประจำปี 2023 ได้รับการสนับสนุนร่วมกันจากศูนย์การเรียนรู้ วัฒนธรรมหมู่บ้านช่วยเหลือ และฐานสาธิตเครื่องแต่งกายชนชาติเย้า พื้นที่ การศึกษาและฝึกอบรมแต่ละแห่งสามารถรองรับคนได้ 14 คน ทั้งแบบ ออนไลน์และออฟไลน์ และทั้งสองห้องสามารถรองรับคนได้ทั้งหมด 28 คน ผู้ฝึกสอนของกิจกรรมการวาดภาพเหนียนกาวในแต่ละกิจกรรมสามารถเป็นผู้สืบทอดและเป็นพนักงานในห้องปฏิบัติงานได้ โดยแต่ละคนจะได้รับแจกมีดคนละ 2 ด้ามวางไว้ที่ด้านซ้ายและด้านขวา และผ้าที่ใช้ในการเขียนภาพขนาด 30 ซม. x 40 ซม.</p> <p>-3.ช่วงเสร็จสิ้นโครงการ: ในพิธีปิดงาน ผู้เข้าร่วมสามารถนำผลงานของตนเอง มาวางรวมกันและร่วมกันดิชม เพื่อให้ได้ผลงานที่เป็นที่น่าพึงพอใจ สามารถทำการย้อมสีได้ เมื่อทำเสร็จเรียบร้อยแล้วสามารถนำไปจัดแสดงหรือจำหน่ายในพื้นที่จัดแสดงนิทรรศการที่ชั้น 2 ได้</p>
ประโยชน์ของกิจกรรม	<ol style="list-style-type: none"> 1. จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวาดภาพเหนียนกาวที่มากมาย หลากหลายทำให้ชาวบ้านในหมู่บ้านช่วยเหลือตระหนักถึงการอนุรักษ์และมีส่วนร่วมในวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู่เหยา "จากภายในสู่ภายนอก" มากขึ้น 2. สนับสนุนผู้สืบทอดอย่างเต็มกำลังในการขุดค้นให้ลึกกลงไปถึงวัฒนธรรมดั้งเดิมของชาติพันธุ์ และผลักดันการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะและวรรณคดี 3. ส่งเสริมให้ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านช่วยเหลือ มีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในการประชาสัมพันธ์และจัดแสดงกิจกรรมต่อสาธารณชนภายนอก เพื่อเพิ่มการประชาสัมพันธ์วัฒนธรรมการแต่งกายชาวไป๋คู่เหยา และเพิ่มอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและความภาคภูมิใจของชาวบ้านในหมู่บ้านช่วยเหลือ “จากภายนอกสู่ภายใน” ให้มีความแข็งแกร่งมากยิ่งขึ้น
ผู้รับผิดชอบกิจกรรม	คุณเหอจินฉิว คุณเหอซุน และคุณเหอซานเม่ย

2) การออกแบบการเดินทางแบบแฟชั่นโชว์

ชื่อกิจกรรม	การแสดงศิลปะร่วมสมัย
รายละเอียดกิจกรรม	หัวข้อหลักของกิจกรรมวันสำคัญในครั้งนี้นี้คือ นิทรรศการลวดลายสร้างสรรค์ หลักๆ การจัดแสดงลวดลายใหม่ที่ออกแบบมาเพื่อแสดงนิทรรศการ ผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ที่ออกแบบมาหลังจากผ่านการแยกส่วนและปรับโครงสร้างใหม่ ตลอดจนผลงานลวดลายยอดเยี่ยมที่คัดเลือกมาจากกิจกรรมการเรียนรู้การวาดภาพเหนียนกาว โดยมีจุดประสงค์หลักคือเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมของลวดลายในวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู่เหยา และทำลายกรอบความคิดแบบเก่าๆ ดังนั้น จึงสามารถเรียกงานนี้ได้ว่าเป็น ""การจัดแสดงศิลปะร่วมสมัย"
รูปแบบกิจกรรม	1. แบบความร่วมมือกับมหาวิทยาลัย ร่วมมือกับมหาวิทยาลัย เพื่อสร้างฐานประสบการณ์การแสดงแฟชั่นโชว์ขั้นที่ศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมหมู่บ้านฮ่วยหลี่ 2. สร้างแบบจำลองร่วมกับบริษัทนำเที่ยว ร่วมมือกับบริษัทนำเที่ยวรายใหญ่ทั่วประเทศ เพื่อสร้างฐานการท่องเที่ยวสัมผัสประสบการณ์การแสดงแฟชั่นโชว์ขั้นที่ศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมหมู่บ้านฮ่วยหลี่
ประชากรกลุ่มเป้าหมาย	ชาวบ้านในท้องถิ่น นักท่องเที่ยว นักเรียนนักศึกษา และสถานประกอบการต่างๆ
สถานที่จัดกิจกรรม	ลานอาคารวัฒนธรรมศูนย์การเรียนรู้หมู่บ้านฮ่วยหลี่
การดำเนินกิจกรรม	1. ช่วงจัดเตรียมกิจกรรม: รายงานโครงการต่อรัฐบาลท้องถิ่น จัดตั้งคณะทำงาน จัดทำคู่มือโครงการ และรายละเอียดการต้อนรับ 2. ช่วงการดำเนินโครงการ: คัดเลือกคน 10 คนจากในหมู่บ้านฮ่วยหลี่มาเป็นนางแบบนายแบบบนเวที โดยผู้ที่ถูกเลือกจะต้องแต่งกายอย่างเลิศหรู โดยหลักแล้วการเดินทางนั้นจะแบ่งออกเป็นการเดินทางแบบประเภทเดี่ยวทั้งชาย-หญิง และการเดินทางแบบประเภทคู่ทั้งชาย-หญิง แต่ละรายการจะแบ่งออกเป็น 10 กลุ่ม และในแต่ละกลุ่มจะมีผู้บรรยายโดยเฉพาะเพื่อแนะนำรูปแบบ สี ความหมายเชิงสัญลักษณ์ และราคาของผลิตภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ที่ได้รับการออกแบบที่นายแบบและนางแบบสวมใส่

ชื่อกิจกรรม	การแสดงศิลปะร่วมสมัย
	<p>ชั้นบนเวทีจะปรากฏสู่สายตาในรูปแบบของการเดินแบบ ทางหนึ่ง นักท่องเที่ยวและนักเรียนนักศึกษา สามารถจองและสั่งซื้อผลงานได้ในทันที ส่วนอีกทางหนึ่งผู้เข้าชมคัดเลือกรางวัลผลงานคุณภาพชั้นดีพิเศษตามลำดับ รางวัลที่ 1, รางวัลที่ 2, รางวัลที่ 3 โดยใช้วิธีการลงคะแนน เพื่อเป็นกำลังใจให้แก่ผู้เข้าแข่งขันในการมุ่งมั่นตั้งใจทำงานและสร้างสรรค์ผลงานให้ดียิ่งๆ ขึ้นไป ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเผยแพร่วัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา</p> <p>3. ช่วงเสร็จสิ้นโครงการ:</p> <p>ในพิธีปิดงาน ผู้เข้าร่วมสามารถนำผลงานของตนเองมาวางรวมกันและร่วมกันติชม เพื่อให้ได้ผลงานที่เป็นที่น่าพึงพอใจ สามารถทำการย้อมสีได้เมื่อทำเสร็จเรียบร้อยแล้วก็สามารถนำไปจัดแสดงหรือจำหน่ายในพื้นที่จัดแสดงนิทรรศการที่ชั้น 2 ได้</p>
ประโยชน์ของกิจกรรม	<ol style="list-style-type: none"> 1. จากการจัดกิจกรรมในครั้งนี้ สามารถกระตุ้นความตระหนักรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมของชาติ และมีส่วนร่วมในการสืบต่อวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยาได้ดียิ่งขึ้น 2. ส่งเสริมการเผยแพร่ลวดลายเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา ยกกระดับความตระหนักรู้ของสาธารณชนและความชื่นชมต่อวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา
ผู้รับผิดชอบกิจกรรม	คุณเหอจินฉิว คุณเหอซุน คุณเหอชานเม่ย

3) กิจกรรมการฝึกอบรมทักษะการเย็บปักถักร้อย

ชื่อโครงการ ฝึกอบรม	ผู้ที่มีความสามารถคือครู
วัตถุประสงค์ของ การฝึกอบรม	1. ปรับปรุงความสามารถของช่างเย็บปักในด้านสุนทรียศาสตร์ การออกแบบ และทักษะ เป็นต้น ขับเคลื่อนให้สตรีชาวไป๋คูเหยาพัฒนาอุตสาหกรรมการเย็บปักถักร้อยให้มากยิ่งขึ้น 2. ขยายความมีชื่อเสียงของศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมหมู่บ้านช่วยเหลือให้แผ่ขยายออกไป ส่งเสริมวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คูเหยา และกระตุ้นการพัฒนาที่ยั่งยืนของศูนย์การ เรียนรู้วัฒนธรรมหมู่บ้านช่วยเหลือให้บรรลุผล
รูปแบบการ ฝึกอบรม	ทำความร่วมมือกับรัฐบาลเทศมณฑลหนานตาน ผ่านทางการฝึกอบรมฟรี ผลงานศิลปะ จากวัสดุรีไซเคิล การสนับสนุนจากผู้ประกอบการ และรูปแบบอื่นๆ ทำให้งานเย็บปักด้วย มือของชาวไป๋คูเหยาได้สืบทอดต่อไป และสตรีชาวไป๋คูเหยาได้เรียนรู้ทักษะและเพิ่มรายได้
ประชากร กลุ่มเป้าหมาย	ชาวบ้านในท้องถิ่น นักท่องเที่ยว นักเรียนนักศึกษา และสถานประกอบการต่างๆ
สถานที่จัด กิจกรรม	พื้นที่การศึกษาและฝึกอบรมศูนย์การเรียนรู้หมู่บ้านช่วยเหลือ
การดำเนิน กิจกรรม	1. ช่วงจัดเตรียมกิจกรรม: ผู้สืบทอดเหอจินซิว (He Jinxiu) รายงานโครงการต่อรัฐบาล ออกแบบโปสเตอร์เพื่อประชาสัมพันธ์ จัดตั้งคณะทำงาน (ชาวบ้านที่อาศัยในท้องถิ่น นักเรียนนักศึกษา รัฐบาล ผู้ประกอบการ นักท่องเที่ยว และผู้ที่ชื่นชอบเสื้อผ้าเครื่องแต่ง กายชาวไป๋คูเหยา) รัฐบาล ชาวบ้านในท้องถิ่น และผู้จัดการศูนย์การเรียนรู้ปรึกษาหารือ ร่วมกันเกี่ยวกับการจัดทำคู่มือโครงการและรายละเอียดการต้อนรับ 2. ช่วงการดำเนินโครงการ: ในพิธีเปิดงาน เชิญผู้อำนวยกาธานอันเฉียง (Tan Anqiang) จากสำนักงานวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของเทศมณฑลหนานตานขึ้นกล่าวสุนทรพจน์ จากนั้นผู้สืบทอดและเจ้าหน้าที่นำบรรดาผู้เรียนเข้าเยี่ยมชมและให้ความรู้เกี่ยวกับทักษะ การเย็บปักถักร้อย หลังจากที่ผู้สืบทอดสอนความรู้พื้นฐานแล้ว จะมอบหมายงาน และ ผลงานของผู้เรียนแต่ละคนจะได้รับการประเมินผลหลังจากเสร็จสิ้น สำหรับนักเรียนที่ผ่าน การประเมิน ทางศูนย์การเรียนรู้จะมีเงินเบี่ยเลี้ยงค่าจ้างงานมอบให้คนละ 100 หยวน นอกจากนี้ ทางศูนย์การเรียนรู้ยังมีการประเมินและมอบเงินรางวัลเพื่อเป็นกำลังใจให้แก่ ผลงานเย็บปักถักร้อยที่ผู้เรียนทำขึ้น โดยมีมูลค่าตั้งแต่ 100-300 หยวน การเย็บปักถักร้อย กลายเป็นช่องทางใหม่ของสตรีชาวไป๋คูเหยาในการเริ่มต้นธุรกิจที่ทำให้ร่ำรวย 3. ช่วงเสร็จสิ้นโครงการ: ในพิธีปิดงาน เชิญคุณเหอจินซิว (He Jinxiu) ผู้สืบทอดเครื่องแต่ง กายชาวไป๋คูเหยาระดับชาติ ให้กล่าวสรุปการฝึกอบรมนี้ และเจ้าหน้าที่ศูนย์การเรียนรู้จัด ให้ผู้เรียนร่วมกันหารือเกี่ยวกับความรู้สึกที่มีต่อกิจกรรมและการแบ่งปันซึ่งกันและกัน

ชื่อโครงการ ฝึกอบรม	ผู้ที่มีความสามารถคือครู
ประโยชน์ของ กิจกรรม	1 ฝึกฝนและขยายทีมผู้มีความรู้ความสามารถด้านการเย็บปักถักร้อยอย่างต่อเนื่อง พัฒนาทักษะความชำนาญและสืบทอดทักษะ 2 ทำให้ช่างเย็บปักมีรายได้เพิ่มขึ้น ผลักดันและช่วยเหลือให้ชนบทพัฒนาขึ้นมาก อนุรักษ์และสืบทอดวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา 3 ปรับปรุงความมีชื่อเสียงและการจัดการของศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมหมู่บ้านฮั่วหยี่ลี่
ผู้รับผิดชอบ กิจกรรม	คุณเหอจินฉิว คุณไป๋เก๋อ

5.3.3 โครงการจัดการสื่อประชาสัมพันธ์

5.3.3.1. การออกแบบตราสัญลักษณ์ (LOGO)

ตราสัญลักษณ์ คือเครื่องหมายหรือสิ่งที่สามารถบ่งบอกลักษณะของสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ และใช้เพื่อแสดงลักษณะเฉพาะบางอย่าง ตราสัญลักษณ์ที่มองเห็นได้ใดๆ ก็ตามที่สามารถใช้จำแนกความแตกต่างสินค้าของตนเอง (รวมถึงการบริการ) ออกจากสินค้าของผู้อื่นได้ สามารถยื่นขอจดทะเบียนเป็นเครื่องหมายการค้าได้ ประกอบไปด้วยข้อความ กราฟิก ตัวอักษร ตัวเลข สัญลักษณ์สามมิติ และการผสมสี ผู้วิจัยได้ไ้ข้อบังคับประกอบที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมการแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยาในการออกแบบ เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงเอกลักษณ์ของเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา และเผยแพร่วัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา

ก่อนที่จะออกแบบตราสัญลักษณ์เครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู๋เหยา ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลทางประวัติศาสตร์เกี่ยวกับเครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู๋เหยา รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสัญลักษณ์บนเครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู๋เหยาโดยการสำรวจภาคสนาม วิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมและออกแบบตราสัญลักษณ์ (LOGO) ขั้นตอนการสร้างตราสัญลักษณ์ใหม่ดังนี้

ตารางที่ 5-5 ขั้นตอนการสร้างตราสัญลักษณ์ใหม่

ลำดับที่	ขั้นตอนการออกแบบ	หมายเหตุ
1)	ศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มชาติพันธุ์ไป๋คู้เหยา	1. วัฒนธรรมไป๋คู้เหยา 2. เครื่องแต่งกายชาวไป๋คู้เหยาทั้งชุดที่สวยงามและชุดลำลอง 3. พิพิธภัณฑน์เวศไป๋คู้เหยา 4. อาหารรสเลิศของชาวไป๋คู้เหยา
2)	รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตราสัญลักษณ์เครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู้เหยา	1. ข้อมูลเกี่ยวกับจุดชมวิวของชาวไป๋คู้เหยา 2. ข้อมูลเกี่ยวกับอาหารและเครื่องดื่มของชาวไป๋คู้เหยา 3. ข้อมูลเกี่ยวกับสมาคมอนุรักษ์และพัฒนาวัฒนธรรมพื้นบ้านชาวไป๋คู้เหยา
3)	ออกแบบตราสัญลักษณ์และการสร้างสัญลักษณ์ใหม่	1. การกำหนดตำแหน่งเนื้อหาในการออกแบบตราสัญลักษณ์ โดยวิเคราะห์และคัดเลือกลดทอนจากเครื่องแต่งกายทั้งชุดที่สวยงามและชุดลำลองของชาวไป๋คู้เหยา มาแยกองค์ประกอบลดทอนเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู้เหยาและองค์ประกอบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู้เหยา
4)	ประเมินตราสัญลักษณ์	นำตราสัญลักษณ์ทั้ง 3 แบบให้ผู้เชี่ยวชาญ ชาวบ้าน นักท่องเที่ยว และนักศึกษา ทำการประเมิน
5)	การเลือกตราสัญลักษณ์ที่แก้ไขใหม่ (1 แบบ)	เลือกตราสัญลักษณ์จาก 1 ใน 3 และแก้ไขตามความเห็นของผู้ประเมิน

1) ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มชาติพันธุ์ไป๋คู้เหยา

เข้าใจถึงเอกลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ไป๋คู้เหยาได้อย่างถ่องแท้ โดยการจัดระบบทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมชาวไป๋คู้เหยาให้เป็นระเบียบ สิ่งนี้ถือเป็นปัจจัยหลักที่ต้องคำนึงถึงในการออกแบบตราสัญลักษณ์

2) รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสัญลักษณ์ของเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู้เหยา

ผู้วิจัยทำการสำรวจภาคสนามและพบว่าปัจจุบันราสัญลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับชาวไป๋คู้เหยามีอยู่ 3 ประเภท

2.1) ตราสัญลักษณ์ประเภทที่ 1 :ตราสัญลักษณ์ของจุดชมวิวกุหลาบเขาเก๋ย้าซือกู่

ชื่อเต็มของสวนวัฒนธรรมเก๋ย้าซือกู่ (Geya Sigu) คือ "Geya Sigu • Bai Kuyao Folk Culture Park" ซึ่งเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวในชนบทระดับสี่ดาว และแหล่งท่องเที่ยวหลักของวัฒนธรรมพื้นบ้านอำเภอหนานตาน สวนวัฒนธรรมตั้งอยู่ระหว่างเมืองเฉิงกวนและหมู่บ้านฮ่วยหลี่ในตำบลหลี่หู ทางตะวันออกของอำเภอหนานตาน ห่างจากตัวเมือง 10 กิโลเมตร และห่างจากหมู่บ้านฮ่วยหลี่ของตำบลหลี่หู 12 กิโลเมตร ตราสัญลักษณ์ของสวนวัฒนธรรมเก๋ย้าซือกู่ (Geya Sigu) เป็นรูปต้นไม้โดยใช้เอกลักษณ์ของชาวไป๋คู่เหยาคือต้นเหนียนกาวที่มีรูปแบบเรียบง่าย ประกอบด้วยรูปภาพและข้อความ ข้อดีของตราสัญลักษณ์ประเภทนี้ คือ ใช้ทรัพยากรที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวไป๋คู่เหยาซึ่งเป็นที่รู้จักกันเป็นอย่างดี อย่างไรก็ตาม ตราสัญลักษณ์ประเภทนี้ไม่สามารถสื่อถึงวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายอันเป็นเอกลักษณ์ของชาวไป๋คู่เหยาได้อย่างชัดเจน

ภาพที่ 5-12 ตราสัญลักษณ์ของจุดชมวิวกุหลาบเขาเก๋ย้าซือกู่ (Geya Sigu) (Bai Ge, 2023)

2.2) ตราสัญลักษณ์ประเภทที่ 2 : ตราสัญลักษณ์ของร้านอาหารพื้นบ้านเหยา

ร้านอาหารพื้นบ้านเหยาตั้งอยู่ในตำบลหลี่หู และห้องอาหารเปิดให้บริการเฉพาะมื้อกลางวัน ตราสัญลักษณ์ของร้านอาหารพื้นบ้านเหยาเป็นภาพการ์ตูน เหยาเกอ (หมายถึงพี่ชายชาวเหยา) และ เหยาเม่ย (หมายถึงน้องสาวชาวเหยา) ข้อดีของตราสัญลักษณ์ประเภทนี้คือผู้คนสามารถระบุอาหารของร้านอาหารได้จากชุดเครื่องแต่งกาย แต่ตราสัญลักษณ์ประเภทนี้ไม่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะของอาหารและเครื่องดื่มของชาวไป๋คู่เหยาได้ และหมวกที่ตราสัญลักษณ์เหยาเกอและ

เหยาแม่ย สวมนั้นก็เป็นหมวกของเด็ก อาจทำให้ผู้คนรู้สึกว่าร้านอาหารของที่นี่เป็นร้านอาหารสำหรับเด็ก ทำให้คนเกิดความเข้าใจผิดได้

ภาพที่ 5-13 ตราสัญลักษณ์ของร้านอาหารพื้นบ้านเหยา (Bai Ge, 2023)

2.3) ตราสัญลักษณ์ประเภทที่ 3: สมาคมอนุรักษ์และพัฒนาวัฒนธรรมพื้นบ้านไป๋คู้เหยา อำเภอหนานตาน

สมาคมไป๋คู้เหยาตั้งอยู่ในศูนย์วัฒนธรรมอำเภอหนานตาน ดำเนินกิจกรรมหลักในการวิจัยเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับวัฒนธรรมพื้นบ้านไป๋คู้เหยา จัดตั้งและดำเนินกิจกรรมทางวัฒนธรรมและประเพณีพื้นบ้าน รวบรวมและเรียบเรียงความรู้เชิงลึกเกี่ยวกับระบบนิเวศของชาวไป๋คู้เหยา สำรวจกลไกการอนุรักษ์วัฒนธรรมและระบบนิเวศเพื่อส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างกลมกลืนระหว่างมนุษย์และธรรมชาติ ตรงกลางของตราสัญลักษณ์คือ “เหอฉาง (Hecang)” ซึ่งเป็นสถาปัตยกรรมที่มีลักษณะเฉพาะของชาวไป๋คู้เหยา ที่ล้อมรอบเหอฉาง (Hecang) อยู่ นั่นคือเขาวิ้วซึ่งประกอบกันเป็นลวดลายที่ดูมีความสมมาตร ข้อดีคือสื่อถึงวัฒนธรรมด้านสถาปัตยกรรมและวัฒนธรรมกลองมโหระทึกอันเป็นเอกลักษณ์ของชาวไป๋คู้เหยาออกมาได้อย่างชัดเจน แต่ตราสัญลักษณ์มีเนื้อหาค่อนข้างมากและการออกแบบมีความซับซ้อนเกินไป โดยได้มองข้ามวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู้เหยาไป

ภาพที่ 5-14 ตราสัญลักษณ์สมาคมชาวไป๋คู้เหยา (Bai Ge, 2023)

สรุปได้ว่า ตราสัญลักษณ์ทั้ง 3 ประเภทนี้ล้วนแต่สะท้อนถึงวัฒนธรรมของชาวไป๋คู๋เหยา เพียงด้านเดียว แต่ทว่า ตราสัญลักษณ์นี้อาจทำให้มองเห็นเนื้อหาใจความหลักได้อย่างชัดเจน ทั้งยังไม่ใช่เรื่องง่ายที่จะจดจำ ในบริบทของข้อมูลสารสนเทศ จังหวะชีวิตของผู้คนยังคงรุดหน้าอย่างต่อเนื่อง ข้อมูลที่ผู้บริโภคสามารถรับและเข้าใจได้นั้นมีจำกัด ดังนั้น ผู้วิจัยจะรวบรวมข้อมูลจากตราสัญลักษณ์ทั้งสามประเภทข้างต้น เพื่อสร้างตราสัญลักษณ์ใหม่สำหรับศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยาหมู่บ้านฮ่วยหลี่

ออกแบบตราสัญลักษณ์และการสร้างสัญลักษณ์ใหม่

3.1) การกำหนดตำแหน่งเนื้อหาและเลือกกลดลลายในการออกแบบตราสัญลักษณ์

กลดลลายเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยาถือเป็นการแสดงออกถึงความสำคัญของเครื่องแต่งกายแบบไป๋คู๋เหยา ดังนั้น ตราสัญลักษณ์ใหม่ควรมีการนำเสนอกลดลลายเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยาโดยเฉพาะ กลดลลายเครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู๋เหยา “ลายไก่อ” ถือเป็นลายประดับตกแต่งที่สำคัญ ในแนวคิดของชาวไป๋คู๋เหยา ประการแรก ไก่อเป็นตัวแทนของความสดใส ความตรงต่อเวลา และความมานะบากบั่น ประการที่สอง ไก่อมีความเกี่ยวข้องกับ “ความโชคดี” โดยมีความหมายแฝงหมายถึงความเป็นสิริมงคลและนิมิตหมายที่ดี ประการที่สามคือ ไก่อและไผ่มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดกับการสืบพันธุ์ของสิ่งมีชีวิตและการบูชาการสืบพันธุ์ ประการที่สี่ ไก่อสามารถขับไล่สิ่งชั่วร้ายและสื่อสารกับอีกโลกหนึ่งได้ ในหมู่ชนชาวไป๋คู๋เหยา

ผู้คนโดยทั่วไปมีการบูชาไก่อ ความตระหนักรู้นี้สามารถแสดงให้เห็นได้จากการใช้ "ต้นโครอลปินทรี หรือ ดอกไม้ไก่อ" ในชุดชาวไป๋คู๋เหยาซึ่งเป็นส่วนใหญ่และซ้ำแล้วซ้ำอีก ซึ่งลายปักรูปดอกไม้ไก่อจะมีปักอยู่ตรงที่ผูกขาของชาวไป๋คู๋เหยา ที่มุมเสื้อผ้าชุดที่สวยงามของทั้งบุรุษและสตรี บนหน้าอกของชุดลำลอง ที่หัวเข่าของกางเกงบุรุษ และปักบนเข็มขัด ดังนั้นผู้วิจัยจึงพิจารณาเพิ่มองค์ประกอบกลดลลายไก่อลงบนตราสัญลักษณ์

กลดลลายบนชุดของชาวไป๋คู๋เหยาจะใช้วิธีการพิมพ์ลายดอกผ้าด้วยวิธีขึ้นเทียนขาว "ภาพวาดเทียนขาว" เป็นการแสดงให้เห็นถึงความเชื่อทางศาสนา การบูชาการสืบพันธุ์ คติชนวิทยา ประเพณีการดำรงชีวิต และประเพณีงานศพและงานแต่งงานของชาวไป๋คู๋เหยาในการวางสัดส่วนของรูปภาพและรูปแบบของกลดลลายโดยใช้กราฟิก บันทึกขั้นตอนทางวัฒนธรรมโบราณของชาวไป๋คู๋เหยา สืบทอดแนวคิดอันทรงคุณค่าของชาวไป๋คู๋เหยา นอกจากนี้ เครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู๋เหยายังรวมอยู่ในมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชาติและภาพวาดเทียนขาวเป็นผลงานที่เป็นตัวแทนมากที่สุด ดังนั้นผู้วิจัยจึงเชื่อว่าคุณค่าของต้นเทียนขาวมีความสำคัญอย่างยิ่ง และควรสะท้อนให้เห็นในตราสัญลักษณ์

นอกจากนี้ ยังฉางของชาวไป๋คู๋เหยาไม่เพียงแต่เป็นโถงสำหรับเก็บข้าวเพียงอย่างเดียว แต่ยังมีกลดลลายสถาปัตยกรรมที่มีอัตลักษณ์ซึ่งแตกต่างจากอาคารประเภทอื่น ๆ ความสวยงาม

ของยุ่งฉางที่นำเสนอไม่เพียงแต่จำกัดเฉพาะอยู่แค่ความสวยงามของโครงสร้างตัวอาคารเท่านั้น แต่ยังมีความงามของภูมิปัญญาชาวไป๋คู้เหยาอีกด้วย ดังนั้นในตราสัญลักษณ์ใหม่ ผู้วิจัยจึงเลือกภาพถ่ายของยุ่งฉาง รวมทั้งลวดลายของรอยประทับของนิ้วมือทั้ง 5 ของกษัตริย์เหยาในงานปักผ้าของชาวไป๋คู้เหยาเป็นอัตลักษณ์ทั่วไปของชาวไป๋คู้เหยาที่แตกต่างจากสาขาอื่น ๆ เป็นการแสดงออกถึงบันทึกประวัติศาสตร์ และการรำลึกถึงบรรพบุรุษของชาวไป๋คู้เหยา โดยถูกนำมารวมเข้าด้วยกันจนเกิดเป็นภาพใหม่ สามารถเน้นลวดลายทั่วไปในเครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู้เหยา โดยสรุปแล้วผู้วิจัยได้การออกแบบตราสัญลักษณ์ใหม่ มี 4 แบบ ดังตารางที่ 5-6

ตารางที่ 5-6 ตราสัญลักษณ์ทั้ง 4 แบบ (Bai Ge, 2023)

<p>ตราสัญลักษณ์</p> <p>1</p>		<p>ต้นเหนียนกาวถูกจัดวางไว้ทางซ้ายและขวาของยุ่งฉางอย่างสมมาตร ลายใก่อยู่เหนือยุ่งฉาง เสาของยุ่งฉางคือการเปลี่ยนรูปทรงของ “รอยประทับของนิ้วมือทั้ง 5” บนลวดลายเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู้เหยา ตราสัญลักษณ์ทั้งหมดใช้องค์ประกอบสำคัญที่เป็นแบบอย่างลวดลายเครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู้เหยา เน้นย้ำถึงความสำคัญของยุ่งฉางให้ดูเด่นชัด ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ว่าผู้คนคิดว่าอาหารคือสิ่งที่สำคัญที่สุดเหนือสิ่งอื่นใด</p>
<p>ตราสัญลักษณ์</p> <p>2</p>		<p>เครื่องหมายจะขยายต้นเหนียนกาวให้มีขนาดใหญ่ขึ้นโอบล้อมรอบยุ่งฉาง เน้นความสำคัญของต้นเหนียนกาว ลายใก่ยังคงอยู่เหนือลวดลาย ตราสัญลักษณ์ใช้สีส้ม ซึ่งเป็นสีที่มักใช้เป็นประจำในลวดลายเครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู้เหยา ซึ่งดูเป็นกันเองมากขึ้น</p>

3 3 3		3 คล้ายกันกับตราสัญลักษณ์ 1 มีความแตกต่างกันตรงที่เพิ่มต้นเหียนกาวเข้าไป เพิ่มความสำคัญของต้นเหียนกาวให้โดดเด่นขึ้น การไล่ระดับสีเขียวถูกนำมาใช้เพื่อให้เข้ากับลักษณะทางกายภาพดั้งเดิมของเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู้เหยามากยิ่งขึ้น ยิ่งไปกว่านั้นต้นเหียนกาวเองก็มีสีเขียวด้วยเช่นกัน
4 4 4		ในตราสัญลักษณ์สตรีชาวไป๋คู้เหยาเสื้อผ้าแบบไป๋คู้เหยากำลังวาดภาพเหียนกาวอยู่ใต้ต้นเหียนกาว เพื่อนเน้นย้ำถึงความสำคัญของสตรีชาวไป๋คู้เหยา พวกเธอมีความเกี่ยวข้องกันอย่างใกล้ชิดกับเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู้เหยา มีสาระสำคัญที่โดดเด่น สีน้ำเงินเป็นสัญลักษณ์ของชนเผ่าและการสืบทอดวัฒนธรรมของชาวไป๋คู้เหยา

4) ประเมินตราสัญลักษณ์

หลังจากผู้วิจัยใช้องค์ประกอบหลักสองอย่างในตราสัญลักษณ์ทั้งสิ้นนี้ ได้แก่ ต้นเหียนกาว และอีกอันคือลวดลายไก่อ่ นอกจากนี้ ยังมีองค์ประกอบที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน คือ รอยประทับของนิ้วมือทั้ง 5 ยุ้งฉาง และภาพวาดเหียนกาว หลังจากนั้นจึงนำตราสัญลักษณ์ทั้งสิ้นนี้ไปทำแบบสอบถาม ให้กับเจ้าหน้าที่รัฐ ผู้เชี่ยวชาญ นักศึกษา นักท่องเที่ยว และตัวแทนผู้อยู่อาศัยในท้องถิ่นในรูปแบบของภาษาไทย จีน และอังกฤษ พร้อมทั้งอธิบายความหมายและคุณค่าของตราสัญลักษณ์ให้ผู้ประเมินทราบ และประเมินความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของผู้เข้าร่วมประเมิน

ตารางที่ 5-7 สรุปความเห็นของผู้ประเมิน

ชื่อ	ตำแหน่ง	แบบตรา สัญลักษณ์ ที่เลือก	ความคิดเห็น
(CW) นายฉิน	คณบดี/ศาสตราจารย์ คณะ การท่องเที่ยว มหาวิทยาลัย ครุหนานหนิง	3	ใช้สีอย่างเหมาะสม โครงสร้างสมมาตร
(GZ) นายกัน	รองศาสตราจารย์ มหาวิทยาลัยซุนยัตเซ็น	4	ดูดี และมีชาวไป๋คู๋เหยาอยู่ข้างในซึ่งเป็น ตราสัญลักษณ์ตรงตามความต้องการ ของกลุ่มชาติพันธุ์ในท้องถิ่น
(LLY) นายหลี่	ผู้อำนวยการพิพิธภัณฑน์นิเวศ ไป๋คู๋เหยา	4	ตราสัญลักษณ์ 4 สวยงามและจดจำง่าย กว่าตราสัญลักษณ์ 1 สีไม่สวย ตรา สัญลักษณ์ 2 และตราสัญลักษณ์ 3 มี ความเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับงาน สถาปัตยกรรม
(HC) นางสาวเหอ	เจ้าหน้าที่ของพิพิธภัณฑน์ นิเวศไป๋คู๋เหยา	2	หากถือลวดลายเป็นหลัก จะเป็นตรา สัญลักษณ์ 2 ซึ่งเน้นสีและความนุ่มของ ลวดลาย
(LCJ) นายลู่	หัวหน้าเมืองหลี่หู	4	สอดคล้องกับหัวข้อแหล่งเรียนรู้เป็น อย่างมาก
(HZY) นายหง	นักศึกษาปริญญาเอก มหาวิทยาลัยซิดคาโก	4	รูปร่างโดยรวมมีความสวยงามและสี ถ้า สามารถเปลี่ยนเป็นสีเขียวจะทำให้ผู้คน รู้สึกสบายขึ้น
(WLL) นางสาวหวัง	นักท่องเที่ยว	1	ใช้งานง่าย สีสดใส สีแดงเน้นสีลวดลาย เครื่องแต่งกาย
(LXL) นายหลิน	ผู้จัดการทั่วไปของ Guangxi Guanchi Brand Planning Co., Ltd.	3	ตัวภาษาจีนเล็กไปอ่านไม่ชัดในแบบ 1 เลือกแบบที่ 3 เหมาะกับรูปแบบของ ภาพลักษณ์ของแหล่งเรียนรู้

ตารางที่ 5-7 (ต่อ)

ชื่อ	ตำแหน่ง	แบบตรา สัญลักษณ์ ที่เลือก	ความคิดเห็น
(DWJ) นายต่วน	ศาสตราจารย์แห่ง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีภัย หลิน	2	สีส้มดูมีชีวิตชีวาและสามารถเน้นสี ลวดลายของชาวไป๋คู๋เหยา
(XML) นางสาวเซี่ย	นักศึกษาปริญญาโท มหาวิทยาลัยบูรพา	4	สีที่เลือกคือสีน้ำเงินซึ่งเป็นสีที่เหมาะสม ที่สุดสำหรับชาวไป๋คู๋เหยา
(ZYM) นางสาวจ้าว	นักศึกษาปริญญาเอก จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	3	ดูเรียบง่ายและเปิดเผย สีเขียวให้ ความหมายในเรื่องการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมและการพัฒนาที่ยั่งยืน
(NGD) นายหนง	นักท่องเที่ยวน	4	ตราสัญลักษณ์ 4 สามารถสะท้อนถึง แหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมได้ดีขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มีรูปคนทอผ้าได้ต้น เหนียนกาว ซึ่งสะท้อนวัฒนธรรมชาวไป๋ คู๋เหยาได้ดียิ่งขึ้น
(LZS) นางสาวหลัว	ผู้จัดการร้านเครื่องแต่งกาย ชาวไป๋คู๋เหยา	3	สีเขียวหมายถึงธรรมชาติในเวศวิทยา ดั้งเดิม เน้นลักษณะที่เรียบง่ายและเป็น ต้นฉบับของไป๋คู๋เหยา
(LZL) นายลาน	รองศาสตราจารย์ของ มหาวิทยาลัยชนชาติกว่างซี	3	แบบ 3 มีรูปแบบที่เห็นแล้วง่ายต่อการ จดจำ

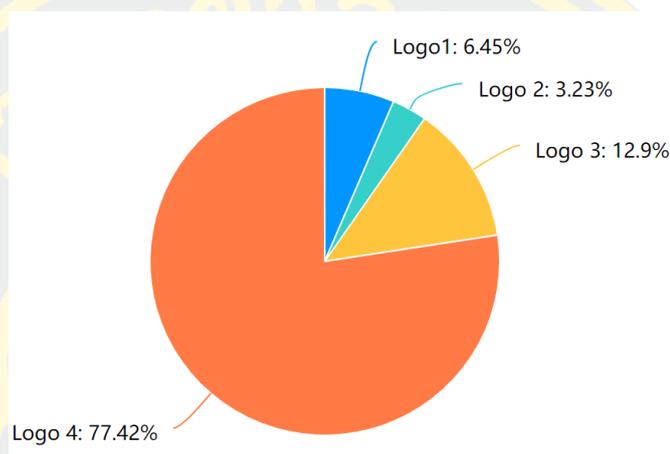
ตารางที่ 5-7 (ต่อ)

ชื่อ	ตำแหน่ง	แบบตรา สัญลักษณ์ ที่เลือก	ความคิดเห็น
(TAQ) นายถาน	ผู้อำนวยการศูนย์มรดกภูมิ ปัญญาทางวัฒนธรรมอำเภอ หนานตาน	4	<p>ตราสัญลักษณ์ 1 สีแรงเกินไป ดูไม่ สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของวัฒนธรรม เครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา</p> <p>ตราสัญลักษณ์ 2 สามารถเน้นสีของ ลวดลายในเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา แต่สอดคล้องกับวัฒนธรรมทางด้าน สถาปัตยกรรมมากกว่า มีความเชื่อมโยง กับวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายเล็กน้อย</p> <p>ตราสัญลักษณ์ 3 ใช้โครงสร้างสมมาตร และสีเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะทางนิเวศวิทยา ดั้งเดิมของเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา แต่ใช้ลวดลายของยู้งฉางของชาวไป๋คู๋ เหยา ไม่ได้แสดงลักษณะเด่นของแหล่ง เรียนรู้</p> <p>ตราสัญลักษณ์ 4 เน้นประเด็นหลักของ แหล่งเรียนรู้ เน้นวัฒนธรรมชาวไป๋คู๋ เหยาโดยเฉพาะผู้หญิงที่นุ่งอยู่ใต้ต้น เหนียนกาว สะท้อนให้เห็นถึงวิสัยทัศน์ ของชาวไป๋คู๋เหยา ซึ่งสอดคล้องกับ ความต้องการของชาวบ้านมากขึ้น และ ถ้าใช้เป็นสีเขียวน่าจะดีกว่า</p>

5) ปรับแก้ไขตราสัญลักษณ์ใหม่

จากการรวบรวมความคิดเห็นของผู้ประเมินพบว่า 77.42% เลือกตราสัญลักษณ์ 4 โดยผู้
ประเมินคิดว่าตราสัญลักษณ์แบบที่ 4 มีความสอดคล้องกับหัวข้อหลักมากกว่า เนื่องจากมีภาพสตรี
ชาวไป๋คู๋เหยาอยู่ในตราสัญลักษณ์ จึงจะสามารถสะท้อนให้เห็นถึงสถานะที่สำคัญของสตรีในท้องถิ่นได้

ดียิ่งขึ้น ในขณะที่มีผู้ประเมิน 12.9% เลือกตราสัญลักษณ์ 3 เนื่องจากคิดว่าสีเขียวเน้นย้ำถึงเครื่องแต่งกายที่เรียบง่ายและระบบนิเวศอันเป็นเอกลักษณ์ของชาวไป๋คู่เหยาได้ดีกว่า จากข้อเสนอแนะของผู้ประเมิน สรุปได้ว่า ตราสัญลักษณ์ 4 ควรเปลี่ยนเป็นสีเขียวเพื่อให้น่ามองมากขึ้น สามารถจดจำได้ง่าย และสะท้อนแนวคิดเกี่ยวกับการรักษาสีเขียวและวัฒนธรรมที่ยั่งยืนได้ดียิ่งขึ้น จึงมีการนำไปปรับองค์ประกอบบางส่วนใหม่จนได้เป็นรูปแบบสมบูรณ์ที่พร้อมนำไปใช้งาน

ภาพที่ 5-15 ผลการสำรวจการประเมินตราสัญลักษณ์ (Bai Ge, 2023)

ภาพที่ 5-16 แบบตราสัญลักษณ์สมบูรณ์ของศูนย์เรียนรู้วัฒนธรรมเครื่องแต่งกายไป๋คู่เหยา (Bai Ge, 2023)

5.3.3.2 การออกแบบและการจัดทำแผ่นพับประชาสัมพันธ์

ปัจจุบัน ยังไม่มีข้อมูลที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับลวดลายของวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู่เหยาในหมู่บ้านฮั่วหลี่ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีแนวคิดในการจัดทำแผ่นพับ สำหรับคัดแยกและสรุปลวดลายของวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู่เหยา และลวดลายอื่นๆ เพื่อเผยแพร่ต่อสาธารณชน

แผ่นพับประชาสัมพันธ์ หรือเรียกอีกอย่างว่า ตัวอย่างการแสดงรายละเอียดข้อมูลประชาสัมพันธ์ และคู่มือ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการเผยแพร่ข้อมูลและส่งเสริมการขายผลิตภัณฑ์ สิ่งที่สำคัญที่สุดคือ การทำให้คนทั่วไปอ่านได้ง่าย ไม่ควรที่จะมีหน้ากระดาษมากเกินไปในแผ่นพับ ดังนั้นข้อมูลที่ใส่เป็นรายละเอียดต้องได้รับการคัดเลือก และตรงกลุ่มเป้าหมาย สามารถตอบสนองความต้องการของผู้อ่านได้

1) การกำหนดตำแหน่งเนื้อหาของแผ่นพับประชาสัมพันธ์

เนื่องจากมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมการแต่งกายของชาวไป๋คู๋เหยามากมาย ส่วนสำคัญที่สุดคือลวดลายของการแต่งกาย ดังนั้นแผ่นพับควรมีการอธิบายลวดลายการแต่งกายของชาวไป๋คู๋เหยา ตราสัญลักษณ์ของงานฝีมือ และข้อมูลแผนที่แหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรม

การใช้สีในการออกแบบโบรชัวร์ ผู้วิจัยเลือกใช้สีน้ำเงินและรูปภาพของหมู่บ้านช่วยเหลือเป็นพื้นหลัง สีน้ำเงินแสดงถึงการสืบทอดวัฒนธรรมและเป็นสัญลักษณ์ประจำชนชาติ ในส่วนตราสัญลักษณ์นั้น การนำตราสัญลักษณ์ของหมู่บ้านช่วยเหลือที่เต็มไปด้วยความหมายเข้ามาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ ในการวางแผนที่ สถานที่ที่สำคัญควรไว้ในด้านหลังของแผ่นพับ เพื่อความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมหมู่บ้าน และสนับสนุนให้ผู้ที่สนใจเข้าชมสามารถค้นหาตำแหน่งได้อย่างถูกต้อง และเข้าร่วมกิจกรรมได้

ข้อมูลที่น่าสนใจในแผ่นพับประกอบด้วย ลวดลายวัฒนธรรมและเครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู๋เหยาเป็นหลัก การจำแนกประเภทและลวดลายงานฝีมือนั้น ควรปรากฏอย่างชัดเจน เพื่อให้ผู้มาเยี่ยมชมหรือเรียนรู้สามารถที่จะเข้าใจ ร่วมสนุก และรู้จักเครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู๋เหยาได้อย่างง่ายและรวดเร็ว นอกจากนี้ความสำคัญของเทศกาลตรุษจีนถูกนำเสนอ เพื่อให้เข้าใจถึงประเพณีและความหมายที่เกี่ยวข้อง การนำเสนอรูปถ่ายของกิจกรรมเทศกาลตรุษจีนในอดีตก็นับเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ เนื่องจากสามารถให้มุมมองเชิงภาพของเทศกาลไปถึงกลุ่มผู้สนใจได้อย่างชัดเจน ทั้งการแสดงความสำคัญของกิจกรรมการแสดงลวดลายสร้างสรรค์ นับเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการเพิ่มความเข้าใจให้กับผู้สนใจที่ต้องการรับรู้เนื้อหาและความหมายแฝงของลวดลายอย่างลึกซึ้งละเอียดถี่ถ้วน

2) การออกแบบและขั้นตอนการผลิต

ผู้วิจัยใช้เทมเพลต Office 2010 และขั้นตอนการจัดทำโดยละเอียดในโปรแกรมสำเร็จรูปในการออกแบบตามลำดับดังนี้

ตารางที่ 5-8 ขั้นตอนการทำโบรชัวร์ Bai Ge, 2023)

ลำดับที่	ขั้นตอนการจัดทำ
ขั้นตอนที่ 1	เปิดเอกสาร Word จะขึ้นเป็นหน้าว่าง
ขั้นตอนที่ 2	ในคอลัมน์ด้านซ้าย คลิกแท็บใหม่
ขั้นตอนที่ 3	เลือกโบรชัวร์และหนังสือเล่มเล็กจากเทมเพลตที่มีอยู่
ขั้นตอนที่ 4	เลือกโบรชัวร์จากเทมเพลตที่มีอยู่
ขั้นตอนที่ 5	ออกแบบเค้าโครงของโบรชัวร์
ขั้นตอนที่ 6	คลิกแท็บ "แทรก" จากนั้นคลิกปุ่ม "รูปภาพ" ใส่รูปลวดลายวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายไปคู่เหยา โลโก้ แผนที่ และเกร็ดความรู้ที่เกี่ยวข้องกับลวดลายในวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายไปคู่เหยา
ขั้นตอนที่ 7	ปรับขนาดและตำแหน่งของรูปภาพ
ขั้นตอนที่ 8	แทนที่ข้อความที่มีอยู่ คลิกกล่องข้อความที่เกี่ยวข้อง ลบข้อความต้นฉบับ แล้วพิมพ์ข้อความและข้อมูลใหม่
ขั้นตอนที่ 9	ตั้งค่าสีพื้นหลังของโบรชัวร์เป็นสีน้ำเงิน
ขั้นตอนที่ 10	ตั้งค่าเค้าโครงหน้าเป็นแนวนอนและข้อความเป็นเค้าโครงแนวนอน

ผู้วิจัยแบ่งแผ่นพับออกเป็น 3 พับโดยมีเนื้อหา 4 ส่วนประกอบด้วยข้อมูลแนะนำรายละเอียดเกี่ยวกับเครื่องแต่งกายชาวไปคู่เหยา ลวดลาย ภาพวาดเหนียนกาว และงานปัก และแผนที่ในปกหลัง แผ่นพับนี้จะเป็นสื่อประชาสัมพันธ์ที่ส่งเสริมข้อมูลของผู้ที่เข้ามาเรียนรู้ และสามารถนำไปใช้เพื่อเผยแพร่ในการดึงดูดนักท่องเที่ยว นักศึกษา และผู้อยู่อาศัยในท้องถิ่นให้เข้ามาเยี่ยมชมและศึกษาที่นี้มากขึ้นเรื่อยๆ และเป็นส่วนร่วมในการอนุรักษ์และพัฒนานวัตกรรมของวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไปคู่เหยา

ภาพที่ 5-17 ด้านหน้า ตัวอย่างแผ่นพับศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมการแต่งกายของชาวไป๋คูเหยา (ภาษาจีน)

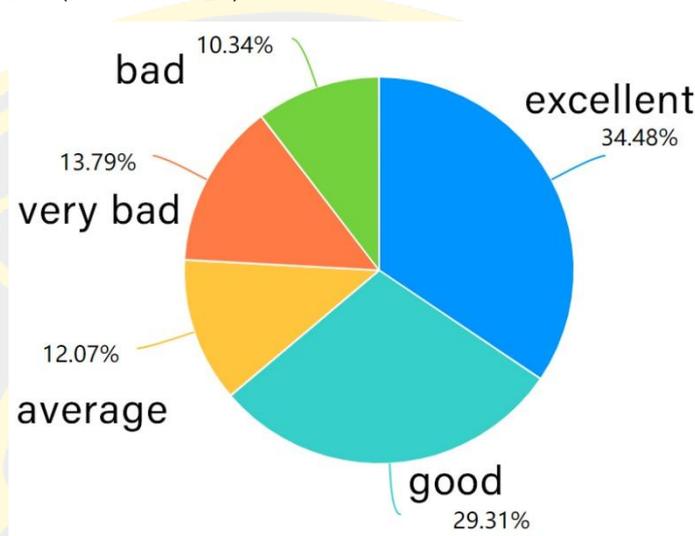
ภาพที่ 5-18 ด้านหลังของโบรชัวร์ศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมการแต่งกายของชาวไป๋คูเหยา (ภาษาจีน)

2) การประเมินผล

จากจัดทำแผ่นพับฉบับภาษาจีนและฉบับภาษาไทยเสร็จแล้ว ผู้วิจัยได้แจกจ่ายแผ่นพับที่เตรียมไว้ให้กับชุมชนในท้องถิ่น นักท่องเที่ยว นักศึกษาและผู้เชี่ยวชาญ เพื่อประเมินและแสดงความคิดเห็น ดังนี้

จากความเห็นเหล่านี้สามารถสรุปได้ว่าคนส่วนใหญ่คิดว่าเค้าโครงการออกแบบ และข้อมูลของแผนพืชนั้นสมเหตุสมผล มีรูปภาพ รายละเอียดมากมายที่เหมาะสม และจดจำได้ง่าย จากการสำรวจด้วยการตอบแบบสอบถามพบว่า 34.8% ของผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าหัวข้อหลักของโบรชัวร์สอดคล้องกับเนื้อหา (ดังภาพที่ 5-19)

ภาพที่ 5-19 ผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างหัวข้อหลักของโบรชัวร์กับเนื้อหา (Bai Ge, 2023)

ขณะเดียวกันจากคำแนะนำให้แก้ไขเพิ่มเติมโดยหลายความคิดเห็นให้จัดทำแผ่นพับฉบับภาษาอังกฤษและภาษาต่างประเทศอื่นๆเพิ่มเติม จากคำแนะนำนี้ ผู้วิจัยจึงได้จัดทำโบรชัวร์ฉบับภาษาอังกฤษขึ้นมาใหม่อีกฉบับ เพื่อเป็นตัวอย่าง

BaiKuYao's Costume culture

Bai KuYao in Huaili Village, Nandan live near the mountains, and they make and arrange clothes according to their special living environment. Among them, men wear black clothes and white trousers, and women wear black clothes and blue skirts. Compared with other branches, Bai KuYao clothing production techniques, such as embroidery, inlay, dyeing and paste dyeing, etc., on this basis, formed a variety of patterns, such as spider patterns, chicken pictures, etc.

Patterns in BaiKuYao's Costume culture

Back embroidered big seal

"Back embroidered big seal" mainly refers to the square pattern of a formal seal on the back of Bai KuYao women's clothing in white trousers. There are seven kinds of "Dayin" graphics, five of which appear in the form of "painting" and "embroidery". The embroidery colors are mainly red and orange, and the painting colors are black or blue.

Knee-length shorts

"Knee-length shorts" refer to the parts of Bai KuYao men in white trousers that reach to the knee, with brightly colored five-finger patterns embroidered on both sides of the trouser legs. The "Five-finger print" graphic is on the men's knee-length white trousers, consisting of five linear combinations representing different lengths. The "expression" is the palm, but it is not similar to the shape of the palm. These clothing graphics express the Bai KuYao people's commemoration and worship of their ancestors, and at the same time let future generations remember the disasters experienced by their ancestors. They firmly believe that the virtuous ancestors can protect future generations and endow future generations with courage and strength.

The graphics of "Bai KuYao's Big Seal" and "Five Finger Print" vividly reflect the development and changes of Bai KuYao's social history, and condense the profound national culture and spiritual spirit of Bai KuYao.

BAIKUYAO COSTUME

NATIONAL INTANGIBLE CULTURAL HERITAGE

ภาพที่ 5-20 ด้านหน้าโบรซัวร์ของวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา (ภาษาอังกฤษ)

The technology of NianGaoHua

One of the secrets of the never-fading white trousers Yao sticky paste painting lies in the slurry used for painting. Around the village where the people of Bai KuYao lived, there are several trees with strange shapes. The lower end of this tree is thick, the upper end is thin, and the whole body is covered with thorns. From a distance, it looks like a beer bottle. The people Bai kuYao call it "Alibutbus Vilmoriana", and its sap is very sticky. Take its juice, add butter and water to boil over low heat to make painting juice, use wooden sticks to fix the

The technology of embroidery

There are two main materials for BaiKu Yao embroidery: indigo-dyed cloth and embroidery thread. Regarding the cloth, the embroidery cloth of BaiKu Yao embroidery is mostly indigo-dyed cotton cloth. First, draw patterns on the cloth with various pens, and then use indigo to dye the painted cloth. After drying, it will appear a kind of dark blue that is close to black, and the place where the sticky paste is painted will be light blue after drying. The embroidery of the top is mostly carried out on the place where the sticky paste is drawn, and the skirt and leggings are directly on it. Embroidery on white cloth.

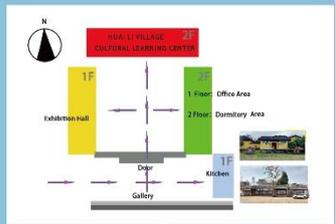
BaiKu Yao still has the tradition of planting mulberry and raising silkworms, but the silk produced by the silkworms is not used to draw yarn into threads, but to make silk sheets for skirts. Embroidery thread materials are various, such as silk thread, cotton thread, chemical fiber thread, etc. Purple silk choose silk threads, especially red and orange patterns, which are all embroidered with silk thread, because the gloss of silk thread is good, and the embroidered pattern is better than silk thread. Cotton thread and chemical fiber thread should be beautiful.

Map of the BaiKuYao Ecological Museum

Layout map inside the museum

Huaili Village Bai KuYao Culture Learning Center is located in the Bai KuYao Ecological Museum. It is mainly used to store knowledge related to the clothing culture of Bai KuYao. It is divided into two floors. The first floor is a creative pattern design space (teacher studio), education and training space; the second floor is a cultural and creative space and fashion clothing display space.

ภาพที่ 5-21 ด้านหลังโบรซัวร์ของวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา (ภาษาอังกฤษ)

5.3.3.3 การออกแบบและการจัดทำแอปพลิเคชัน (APP) เพื่อประชาสัมพันธ์

การออกแบบแอปพลิเคชันวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา เป็นการนำแนวคิดในการออกแบบผลิตภัณฑ์ การออกแบบการใช้งาน การออกแบบภาพมาผสมผสานกันอย่างลงตัว วัตถุประสงค์ เพื่อ ต้องการเพิ่มประสิทธิภาพด้านประสบการณ์ของผู้ใช้ผ่านการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ ในด้านอุตสาหกรรมวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา และช่วยให้วัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยาสามารถเข้าสู่ชีวิตประจำวันของคนได้มากขึ้น เนื่องจากนวัตกรรมทางวัฒนธรรมของชาติ สามารถอนุรักษ์ พัฒนา สืบทอดและสร้างสรรค์วัฒนธรรมของชาติในระดับที่ยิ่งใหญ่ได้โดยการผสมผสานวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม ศิลปะ และเทคโนโลยี และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Zhang Ting & Chen Guangxi. 2018. P. 169-175) ดังนั้นการนำ แพลตฟอร์มแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมหมู่บ้านฮ่วยหลี่ ซึ่งโดดเด่นด้วย "การเชื่อมต่อที่สร้างสรรค์" และ "การสื่อสารทางวัฒนธรรม" จึงเป็นไปตามความต้องการพัฒนาของยุคข้อมูลข่าวสาร และสอดคล้องกับคุณค่าของตลาดสมัยใหม่ในปัจจุบัน

1) กรอบการออกแบบของอินเทอร์เฟซของแอปพลิเคชัน

ในช่วงเริ่มต้นของการพัฒนาแอปพลิเคชัน ผู้วิจัยได้วางแผนการออกแบบภาพรวมของแอปพลิเคชัน โดยทำความเข้าใจรูปแบบของโครงสร้างข้อมูล ซึ่งหมายถึง รูปแบบการจัดเรียงฟังก์ชันภายในแอปพลิเคชัน เนื่องจากต้องคำนึงถึงลักษณะและความสำคัญของแต่ละฟังก์ชันในการออกแบบลำดับชั้นของความกว้างและความลึกเหล่านั้น โครงสร้างข้อมูลโดยทั่วไปแบ่งออกเป็น "ลำดับชั้น" และ "ขั้นตอน" โครงสร้างข้อมูลแบบลำดับชั้น สามารถให้ฟังก์ชันการทำงานที่ดีขึ้น แสดงเนื้อหาได้มากขึ้น แต่ในขณะเดียวกันก็อาจทำให้ฟังก์ชันของหน้าเว็บไซต์ดูยุ่งยากเกินไป และไม่สามารถโฟกัสจุดสำคัญได้ โครงสร้างข้อมูลแบบขั้นตอนสามารถเน้นฟังก์ชันหลัก และทำให้ผู้ใช้ได้รับประสบการณ์ที่สมจริง แต่ข้อเสียคือการแสดงฟังก์ชันไม่สมบูรณ์และค่อนข้างเป็นช่องทางเดียว ดังนั้นการออกแบบโครงสร้างข้อมูลผลิตภัณฑ์ที่ดี ต้องมีทั้งลำดับความสำคัญและความหลากหลายครบครันของฟังก์ชัน ขณะที่การแสดงผลฟังก์ชันของแอปพลิเคชันได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะทำให้ผู้ใช้ได้รับประสบการณ์ที่ดีในการใช้

ผู้วิจัยจึงออกแบบแอปพลิเคชันนี้ให้ทำงานโดยพิจารณาจากโครงสร้างข้อมูลแบบลำดับชั้นตามลักษณะการทำงาน หลังจากแยก รื้อ และจัดระเบียบฟังก์ชันของแอปพลิเคชันใหม่แล้ว จะได้แผนภาพโครงสร้างข้อมูลผลิตภัณฑ์ดังแสดงในภาพที่ 4 ส่วนใหญ่ประกอบด้วยห้าโมดูล ได้แก่ "ค้นพบ" "กลุ่มงานฝีมือ" "กลุ่มการออกแบบ" "ร้านค้า" และ "ฉัน" โดยมีรายละเอียดแต่ละโมดูล ดังนี้

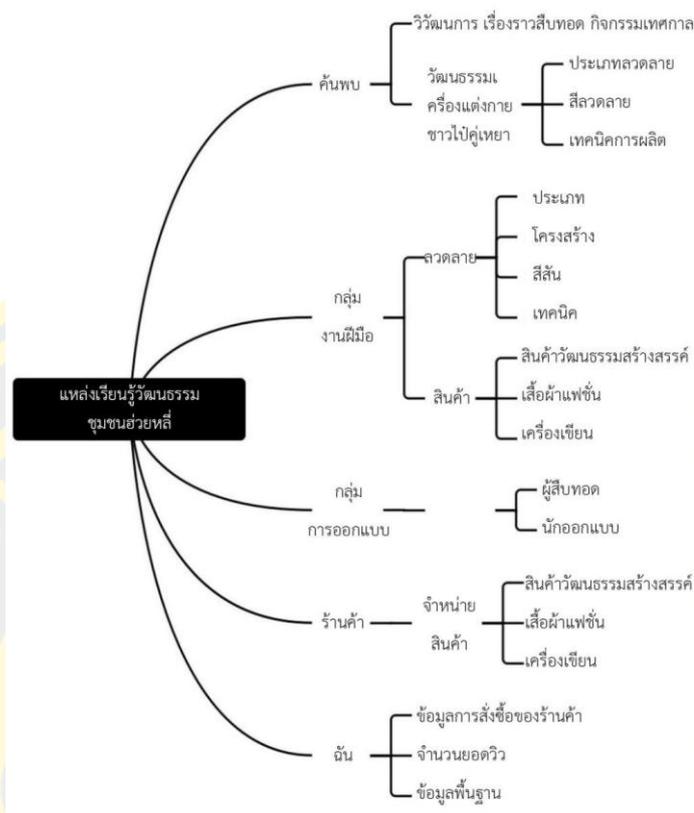
1.1) “ค้นพบ” เป็นการนำเสนอวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู๋เหยาในด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เรื่องราวการสืบทอด กิจกรรมเทศกาล การแนะนำลวดลาย เทคโนโลยีการทอผ้า เป็นต้น แสดงเป็นข้อความ รูปภาพ วิดีโอ และรูปแบบอื่นๆ

1.2) “กลุ่มงานฝีมือ” เป็นการนำเสนอการจำแนกประเภทของรูปแบบ เทคนิค รูปแบบ โครงสร้าง ผู้สืบทอด/นักออกแบบ และการตกแต่งในวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู๋เหยา ผู้ใช้สามารถดูผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมและความคิดสร้างสรรค์ได้มากขึ้น และยังสามารถเชื่อมต่อกับนักออกแบบและห้องปฏิบัติงานของของผู้สืบทอด การปรับแต่งผลิตภัณฑ์และการซื้อ

1.3) “กลุ่มการออกแบบ” เป็นช่องทางการประชาสัมพันธ์ต่างๆ เช่น การแข่งขันการออกแบบลวดลายในวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายเหยาชาวไป๋คู๋เหยา และประกาศผลการแข่งขัน นำเสนองานออกแบบใหม่จากการประกวด เพิ่มอัตราการเปิดโอกาสในการแสดงความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา และเพิ่มการเผยแพร่วัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยาสู่การนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

1.4) “ร้านค้า” จะเป็นแพลตฟอร์มของการให้บริการขายสินค้าเป็นหลัก

1.5) “ฉันทัน” เป็นการออกแบบแพลตฟอร์มการจัดการข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้ที่ครอบคลุมถึงข้อมูลที่เชื่อมโยงกับแอปพลิเคชันในโมดูลด้วย เช่น "ข้อมูลการสั่งซื้อร้านค้า", "ประวัติการดู", "ข้อมูลพื้นฐาน" และอื่น ๆ

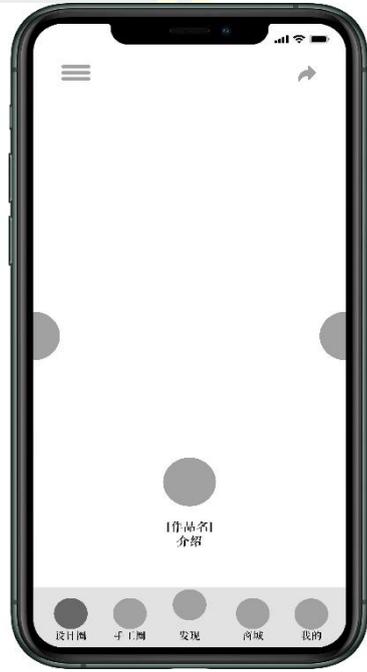
ภาพที่ 5-22 แผนภาพกรอบข้อมูลของแอปพลิเคชันวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คูเหยา (Bai Ge, 2023)

2) การออกแบบอินเทอร์เฟซต้นแบบเชิงโต้ตอบ

ในการออกแบบผู้วิจัยเลือกใช้ต้นแบบที่มีความเที่ยงตรงต่ำ (Low-fidelity prototype) เพื่อจำลองการโต้ตอบของแอปพลิเคชันโดยหลักและเพื่อถ่ายโอนข้อมูลอย่างรวดเร็ว จุดประสงค์ของการออกแบบต้นแบบที่มีความเที่ยงตรงต่ำ คือ เพื่อแสดงความสัมพันธ์ของการโต้ตอบอย่างง่ายและรวดเร็ว ดังนั้น ต้นแบบความเที่ยงตรงต่ำจึงมักถูกใช้ในช่วงแรกของการออกแบบเพื่อเปลี่ยนแปลงฟังก์ชันให้ได้ตามความต้องการ การสร้างอินเทอร์เฟซเบื้องต้น การจำลองการใช้งานของผู้ใช้ และปัญหาการใช้งานที่มีของผู้ใช้ก่อนออกแบบภาพ การปรับแก้ไขให้ทันเวลา ขั้นตอนการออกแบบอินเทอร์เฟซหลักและแผนภาพต้นแบบของอินเทอร์เฟซ โดยใช้โครงสร้างการออกแบบตามโมดูลของกลุ่มที่กำหนด

ตารางที่ 5-10-ขั้นตอนการดำเนินการออกแบบเชิงโต้ตอบของอินเทอร์เฟซหลัก

การจำแนกประเภท อินเทอร์เฟซหลัก	ขั้นตอน	ต้นแบบเชิงโต้ตอบของอินเทอร์เฟซหลัก
“ค้นพบ”	<p>1.ใช้ iPhone8 สร้างไฟล์ใหม่ที่มีขนาด 750px*1334px และนำเข้าเทมเพลตโทรศัพท์มือถือ</p> <p>2.ใช้เครื่องมือสีเหลี่ยมผืนผ้าเพื่อสร้าง 4 สีเหลี่ยมตามลำดับ</p> <p>3.ใช้เครื่องมือข้อความเพื่อสร้างกรอบข้อความ และตั้งค่าขนาดตัวอักษรในกรอบเป็น: ขนาดตัวอักษรของชื่อระดับแรกคือ 24px และขนาดตัวอักษรของชื่อระดับที่สองคือ 20px</p> <p>4.นำเข้าไอคอนข้อมูล "เพิ่มเติม" และ "ค้นหา" และวางไว้ในตำแหน่งที่เหมาะสมที่มุมบนซ้ายและขวาของหน้าจอโดยรวม ซึ่งทั้งสองไอคอนอยู่บนแกน X เดียวกัน กรอกแผนภาพเฟรมโดยรวมของหน้า "ค้นพบ"</p>	
“กลุ่มงานฝีมือ”	<p>1.ใช้เครื่องมือสีเหลี่ยมผืนผ้าเพื่อสร้างรูปสี่เหลี่ยม 6 ภาพที่มีขนาดต่างกัน</p> <p>2.ใช้เครื่องมือวงรีเพื่อสร้างวงกลมที่สมบูรณ์แบบที่มีเส้นผ่านศูนย์กลาง 55px คัดลอกและวางวงกลมที่สมบูรณ์แบบที่เหมือนกัน 7 วง เรียงกัน</p> <p>3.ใช้เครื่องมือข้อความเพื่อสร้างกล่องข้อความ 7 กล่องที่มีขนาดข้อความ 14px และใส่แบบอักษรที่เกี่ยวข้องตามลำดับ</p>	

การจำแนกประเภท อินเทอร์เฟซหลัก	ขั้นตอน	ต้นแบบเชิงโต้ตอบของอินเทอร์เฟซหลัก
	<p>4. นำเข้าไอคอนข้อมูล "หัวใจรัก" ,</p> <p>"จำนวนวิว" , "ค้นหา" ,</p> <p>"สแกนโค้ด" และปรับขนาดที่เหมาะสมพร้อมกัน</p> <p>5. รับแผนผังเฟรมโดยรวมของหน้า "กลุ่มงานฝีมือ"</p>	
“การออกแบบ”	<p>1. ใช้เครื่องมือสี่เหลี่ยมผืนผ้า เพื่อสร้างรูปสี่เหลี่ยมที่มีความกว้าง 577px และสูง 120px</p> <p>2. ใช้เครื่องมือวงรี เพื่อสร้างวงกลมที่สมบูรณ์แบบที่มีเส้นผ่านศูนย์กลาง 62 พิกเซล คัดลอก และวางวงกลมที่สมบูรณ์แบบสี่วงที่มีขนาดเท่ากันและเรียงกัน จากนั้นเลื่อนวงกลมตรงกลางขึ้น 18 พิกเซล</p> <p>3. เลือกแบบอักษรของเพลงเป็นแบบอักษรขนาดแบบอักษรของแถบชื่อเรื่อง และข้อความหลักคือ 24px ขนาดแบบอักษรของชื่อระดับแรกคือ 20px และขนาดแบบอักษรของข้อความหลักคือ 14px</p> <p>4. เพิ่มไอคอนข้อมูล "เพิ่มเติม" และ "ส่งต่อ" ไปยังตำแหน่งคงที่ รับกรอบ</p>	

การจำแนกประเภท อินเทอร์เน็ตเพชหลัก	ขั้นตอน	ต้นแบบเชิงโต้ตอบของอินเทอร์เน็ตเพชหลัก
	โดยรวมของ "กลุ่มการออกแบบ"	
“ร้านค้า”	<p>1. ใช้เครื่องมือสีเหลี่ยมผืนผ้าเพื่อสร้างรูปสี่เหลี่ยม 7 ด้าน</p> <p>2. กดปุ่ม Alt ค้างไว้ ลากรูปสี่เหลี่ยมด้านใดด้านหนึ่งตามแนวอนอน จัดเรียงตามแนวอนอน และปรับเรเดียของรูปสี่เหลี่ยมตรงกลางให้กลมที่สุด</p> <p>3. นำเข้าไอคอนข้อมูล "ค้นหา" และวางไว้ตรงกลางแนวตั้งของด้านซ้ายสุดของสี่เหลี่ยมผืนผ้า</p> <p>4. ใช้เครื่องมือข้อความเพื่อสร้างกล่องข้อความที่มีขนาดตัวอักษรต่างกันเป็นกล่องชื่อเรื่อง</p> <p>5. แสดงโครงสร้างโดยรวมของหน้า "ร้านค้า" ให้เสร็จสมบูรณ์</p>	
“ฉันทน์”	<p>1. ใช้เครื่องมือสีเหลี่ยมเพื่อสร้างรูปสี่เหลี่ยมทั้งหมด 4 รูป โดยมีขนาดที่แตกต่างกัน</p> <p>2. ใช้เครื่องมือวงรีเพื่อสร้างวงกลมที่มีเส้นผ่านศูนย์กลางขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 131 พิกเซล และปรับสีขอบเป็นสีขาวยหนา 5 พิกเซล และเลือกจุดปลายทรงกลม</p> <p>3. นำเข้าไอคอนข้อมูล "รายการโปรด" </p> <p>"ติดตามร้านค้า" "คู่มือส่วนลด" </p> <p>"ที่อยู่จัดส่ง" "ติดต่อฝ่ายบริการลูกค้า" </p> <p>"ประวัติการดู" "ตั้งค่า" </p>	

การจำแนกประเภท อินเทอร์เน็ตหลัก	ขั้นตอน	ต้นแบบเชิงโต้ตอบของอินเทอร์เน็ตหลัก
	4. ใช้เครื่องมือข้อความเพื่อนำเข้าฟอนต์และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง 5. สร้างโครงสร้างทั้งหมดของหน้า "ฉัน" ให้เสร็จสมบูรณ์	

3) การออกแบบอินเทอร์เน็ตเฟซทางสายตา

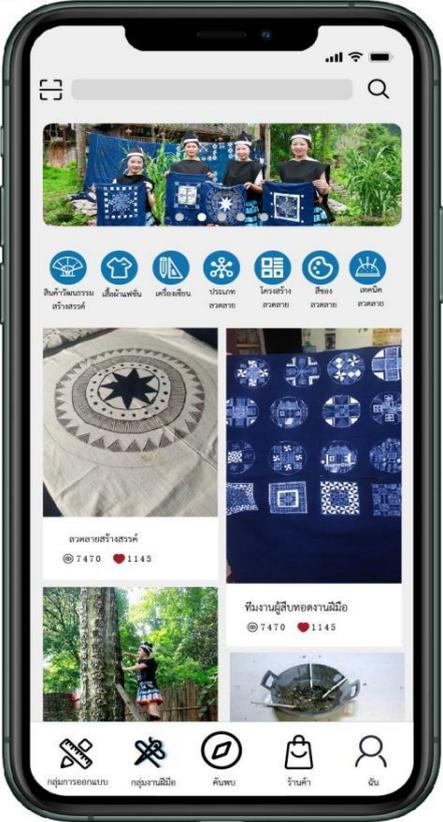
การออกแบบภาพผลิตภัณฑ์ หมายถึง การออกแบบเค้าโครงหน้ากระดาษผ่านองค์ประกอบการออกแบบหลัก 3 ประการ ได้แก่ "ข้อความ" "สี" และ "กราฟิก" ในขณะเดียวกัน การออกแบบภาพของแอปพลิเคชันต้องตอบสนองแนวคิดของแอปพลิเคชัน และประสบการณ์ของผู้ใช้ด้วยการเลือกและประยุกต์ใช้องค์ประกอบการออกแบบ สามารถสะท้อนถึงลักษณะของแอปพลิเคชันได้โดยตรงและปรับปรุงประสบการณ์การมองเห็นของผู้ใช้ในแง่ของอินเทอร์เน็ตเฟซการออกแบบภาพจำเป็นต้องปฏิบัติตามหลักการของความสอดคล้องและใช้งานง่าย (Xu Jing, 2018) อินเทอร์เน็ตเฟซที่มีความเที่ยงตรงสูง คือ เอฟเฟกต์ภาพที่แสดงต่อผู้ใช้ ถือเป็นสิ่งแรกๆ ที่ผู้ใช้จะได้รับเนื้อหาข้อมูลผ่านอุปกรณ์เคลื่อนที่ การออกแบบอินเทอร์เน็ตเฟซแอปพลิเคชันของแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมหมู่บ้านช่วยเหลือใช้สไตล์การออกแบบที่เรียบง่าย พื้นหลังและองค์ประกอบตกแต่งของอินเทอร์เน็ตเฟซส่วนใหญ่ประกอบด้วยตัวอักษรภาษาจีนคำว่า "ข้าว" (米) เป็นหลัก ไอคอนจะเป็นแบบเรขาคณิตที่เรียบง่าย มีรูปแบบของสัตว์และพืชเป็นลวดลาย องค์ประกอบมีการแยก และจัดระเบียบเพื่อนำการใช้งาน ใน

อินเทอร์เฟซ มีการออกแบบที่เป็นสไตล์ชาติพันธุ์ของชาวไป๋คู๋เหยา ส่วนใหญ่ออกแบบสไตล์การ์ด เรียบร้อย ยืดหยุ่น และง่ายต่อการขยาย แผนภาพอินเทอร์เฟซการออกแบบภาพ

ตารางที่ 5-11 ขั้นตอนการทำงานของอินเทอร์เฟซการออกแบบภาพ

การจำแนกประเภทอินเทอร์เฟซหลัก	ขั้นตอน	อินเทอร์เฟซการออกแบบภาพ
“ค้นพบ”	<p>1. ในไฟล์ต้นฉบับของแผนภาพอินเทอร์เฟซต้นแบบ</p> <p>“ค้นพบ” ให้นำเข้าไอคอนแถบนำทางที่ออกแบบไว้และสไตล์ของสถานะที่เลือกของ</p> <p>“ค้นพบ” </p> <p>2. เลือกรูปสี่เหลี่ยมขนาดใหญ่ในพื้นที่หลัง ใช้เครื่องมือไล่ระดับสีเพื่อเติมด้วยสีไล่ระดับแนวอนสองสี และป้อนข้อความในกล่องข้อความสี่ชื่อ และเนื้อหาที่กำหนดไว้ล่วงหน้าของแผนภาพกรอบ</p> <p>3. นำเข้ารูปภาพแยกกันและวางไว้ในตำแหน่งที่ออกแบบเพื่อให้การออกแบบการแสดงผลหน้า</p> <p>“ค้นพบ” เสร็จสมบูรณ์</p>	
“การออกแบบ”	<p>1. ในไฟล์ต้นฉบับของแผนภาพอินเทอร์เฟซต้นแบบ</p> <p>“กลุ่มการออกแบบ” ให้นำเข้าไอคอนแถบนำทางที่กลุ่มออกแบบ และเลือกสไตล์ของสถานะหน้า</p> <p>“กลุ่มการออกแบบ” </p> <p>2. “คลิก” “หน้าซ้าย” และ “หน้าขวา” </p> <p>เพื่อนำเข้าไอคอนข้อมูลและวางไว้ในตำแหน่งที่กลุ่ม</p>	

การจำแนกประเภทอินเทอร์เน็ตเฟซหลัก	ขั้นตอน	อินเทอร์เน็ตเฟซการออกแบบภาพ
	<p>การออกแบบ และป้อนข้อความในตำแหน่งข้อความที่กำหนดไว้ล่วงหน้าของแผนภาพเฟรม</p> <p>3. ซ่อนเลย์เออร์แผนที่กรอบ "กลุ่มการออกแบบ" และสุดท้ายรับรูปภาพที่ตรงตามข้อกำหนดและส่งออกในลวดลาย PNG</p> <p>4. นำเข้ารูปภาพที่แก้ไขในลวดลาย PNG ลงในไฟล์ต้นฉบับของการออกแบบเพื่อให้การออกแบบการแสดงผล "การออกแบบ" เสร็จสมบูรณ์</p>	

การจำแนกประเภทอินเทอร์เน็ตเฟซหลัก	ขั้นตอน	อินเทอร์เน็ตเฟซการออกแบบภาพ
“งานฝีมือ”	<p>1. ในไฟล์ต้นฉบับของแผนภาพอินเทอร์เน็ตเฟซต้นแบบ "กลุ่มการออกแบบ" ให้นำเข้าไอคอนแถบนำทางที่ออกแบบและสไตล์ของสถานะที่เลือกของ "กลุ่มงานฝีมือ" </p> <p>2. นำเข้าไอคอนข้อมูล "ผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมและความคิดสร้างสรรค์" , "เครื่องแต่งกายแฟชั่น" , "ผลิตภัณฑ์เครื่องเขียน" , "ประเภทลวดลาย" , "โครงสร้างลวดลาย" , "สีลวดลาย" และ "เทคนิคลวดลาย" และตั้งค่าพื้นหลังวงกลมที่สมบูรณ์แบบเหมือนกัน .</p> <p>3. นำเข้ารูปภาพวัสดุแยกต่างหากและวางไว้ในตำแหน่งที่ออกแบบไว้ เสร็จสิ้นการออกแบบการเรนเดอร์ "กลุ่มงานฝีมือ"</p>	
“ร้านค้า”	<p>1. ทำตามไฟล์ต้นฉบับการออกแบบของแผนภาพเฟรม "ร้านค้า" นำเข้าไอคอนแถบนำทางที่ออกแบบและลวดลายของสถานะที่เลือกของ "ร้านค้า" </p> <p>2. เลือกรูปสี่เหลี่ยมด้วยเครื่องมือการเลือกเติมสีน้ำเงินและป้อนข้อความที่เกี่ยวข้อง</p> <p>3. นำเข้ารูปภาพวัสดุแยกต่างหากและวางไว้ใน</p>	

การจำแนกประเภทอินเทอร์เน็ตเฟซหลัก	ขั้นตอน	อินเทอร์เน็ตเฟซการออกแบบภาพ
	ตำแหน่งที่ออกแบบมาเพื่อให้การออกแบบการแสดงผลหน้า "ร้านค้า" เสร็จสมบูรณ์	
“ฉัน”	<ol style="list-style-type: none"> ใช้ไฟล์ต้นฉบับการออกแบบของแผนภาพเฟรม “ฉัน” และนำเข้าไอคอนแถบนำทางที่ออกแบบและสไตล์ของสถานะ “ฉัน” ที่เลือก เลือกกล่องข้อความที่ตำแหน่งที่กำหนดไว้ ล้างหน้าในแผนภาพเฟรมเพื่อเติมข้อความ ใส่สี และไอคอนข้อมูลทั้งหมด นำเข้าโลโก้วัสดุปรับขนาดให้ได้ขนาดที่เหมาะสม และวางไว้ในตำแหน่งที่กำหนดไว้ เสร็จสิ้นการออกแบบแอปเฟรมหน้า “ฉัน” 	

4) การประเมินผลการใช้งานแอปพลิเคชันเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา

การประเมินความพร้อมใช้งาน เป็นกระบวนการทดสอบความสามารถในการใช้งาน และความสะดวกในการใช้งานของแอปพลิเคชัน โดยใช้กระบวนการทำงานที่เป็นตัวอย่างเฉพาะบุคคลผู้ใช้ มีจุดมุ่งหมายในการค้นหาและอาจพบปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในแอปพลิเคชันแหล่งเรียนรู้ วัฒนธรรมหมู่บ้านฮ่วยหลี่ และเพิ่มความพึงพอใจของผู้ใช้แอปพลิเคชัน ผู้วิจัยได้วางรูปแบบแนวทางการประเมินในการใช้งาน หลังจากการออกแบบและใช้งานจริงได้แล้วไว้ ดังนี้

กระบวนการทดสอบโดยรวมประกอบด้วย 3 ข้อ

ข้อ 1: การเข้าถึงแอปพลิเคชัน: ผู้ใช้ 3 คนใช้โทรศัพท์ไอโฟน จากนั้นให้ผู้ใช้ดาวน์โหลดแอปพลิเคชัน โดยใช้วิธีสแกน QR code หรือค้นหาในแอปสโตร์ ผู้ใช้เลือกวิธีการดาวน์โหลดเอง และในระหว่างขั้นตอนการดาวน์โหลดต้องสังเกตทัศนคติของผู้ใช้และขั้นตอนในการดาวน์โหลด

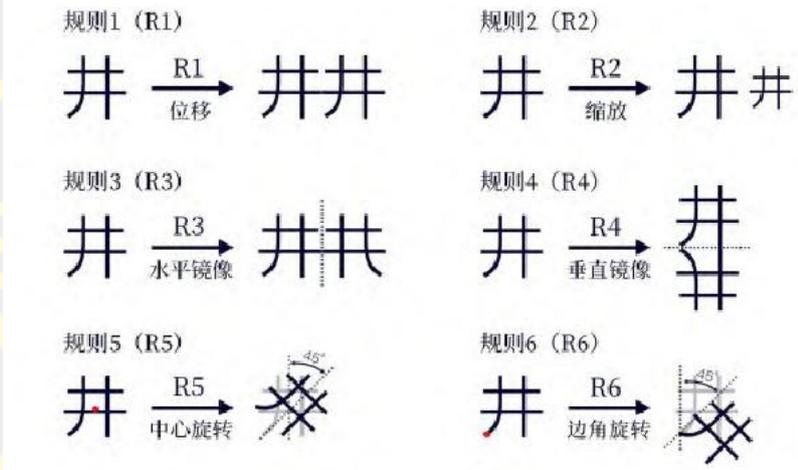
ข้อ 2: หลังจากดาวน์โหลดแล้ว ผู้ใช้จะทดลองใช้แอปพลิเคชันโดยไม่มีคำแนะนำใด ๆ ในระหว่างการทดลองใช้ ให้เวลาในการใช้ประมาณ 10-15 นาที

ข้อ 3: หลังจากที่ใช้ทดลองใช้เรียบร้อยแล้ว ผู้ทดลองใช้ทั้ง 3 คน จะแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้งาน คำถามจะเกี่ยวกับความราบรื่นในการใช้งาน ความหลากหลายของเนื้อหา และให้แสดงความคิดเห็น ผู้วิจัยจะใช้ข้อมูลที่ได้ทำการปรับปรุงและพัฒนาแอปพลิเคชันต่อไป

5.3.4 แผนการจัดการผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์

ชื่อโครงการ	การค้นคว้าและวิจัยผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์
ความเป็นมาของโครงการ	เป็นการจัดการโดยอาศัยข้อได้เปรียบด้านทรัพยากรและบุคคลที่มีความรู้ความสามารถของศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมหมู่บ้านฮ่วยหลี่และคณะวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวของมหาวิทยาลัยครุศาสตร์หนานหนิง จัดตั้งคณะทำงานที่มีความสามารถเฉพาะทางเพื่อขุดค้นทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยาอย่างลึกซึ้ง สร้างผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์ และเผยแพร่วัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา
วัตถุประสงค์โครงการ	1 เพื่อร่วมมือกับคณะวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวของมหาวิทยาลัยครุศาสตร์หนานหนิง ในการสร้างฐานการวิจัยและพัฒนาวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา และผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์ 2 เพื่อทำความร่วมมือกับบริษัทวัฒนธรรมสร้างสรรค์ในการสร้างแบบจำลอง และร่วมมือกับบริษัทวัฒนธรรมสร้างสรรค์รายใหญ่ทั่วประเทศ ในการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์

ชื่อโครงการ	การค้นคว้าและวิจัยผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์
สถานที่จัด นิทรรศการ	11.พื้นที่การออกแบบลวดลายสร้างสรรค์ของศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรม หมู่บ้านฮ่วยหลี่ 2.พื้นที่ที่คณะวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวมหาวิทยาลัยครุศาสตร์ หนานหนิง นิงสร้างขึ้น
ประชากร กลุ่มเป้าหมาย	นักท่องเที่ยว นักเรียนนักศึกษา ผู้ที่สนใจเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู่เหยา ชาวบ้านในท้องถิ่น และผู้ประกอบการ
เนื้อหาหลักของ โครงการ	จากการวิเคราะห์ลวดลาย สี รูปแบบ และเทคนิค ในวัฒนธรรมเครื่องแต่ง กายชาวไป๋คู่เหยาในบทที่สาม โดยยึดมั่นในแนวคิดของ "ภาพแสดงถึง ความตั้งใจและความหมายต้องเป็นมงคล" ในเครื่องแต่งกายจีนโบราณ องค์ประกอบการออกแบบจะถูกคัดกรองบนพื้นฐานการเคารพวัฒนธรรม ประจำชาติของเหยา สไตล์ "จิ้น" (井式 รูปแบบภาพตัวอักษรจิ้นคำว่า บ่อ) บนลวดลายแผ่นหลังของสตรีในวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายเหยาชาวไป๋ คู่เหยา ได้รับเลือกให้เป็นต้นแบบของการออกแบบ ที่เป็นการออกแบบที่มี ความหมายที่เป็นมงคล เช่น ความทรงจำทางประวัติศาสตร์และตรา สัญลักษณ์ที่ดีของชาวเหยา และติดตามความต้องการด้านจิตวิทยาของ ผู้สนใจสมัยใหม่อย่างใกล้ชิด
แนวคิดในการ ออกแบบ	ผู้วิจัยใช้แนวคิดจากหลักการ “ไวยากรณัรูปร่าง” ซึ่งเป็นวิธีการใช้เหตุผล ในการออกแบบตามการดำเนินการรูปร่าง (Jia Xiaoning, 2019) มีการ จัดเรียงและรวมรูปร่างพื้นฐานหนึ่งหรือหลายรูปร่างในความสัมพันธ์เชิง พื้นที่บางอย่างตามไวยากรณั และกฎของรูปร่าง เพื่อสร้างรูปร่างใหม่ มี การแบ่งเป็นชุดของแผนการออกแบบใหม่ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องและ เชื่อมโยงกัน ปรับเปลี่ยนจุดเน้นของการออกแบบผลิตภัณฑ์จากโครงสร้าง การทำงานแบบวัฒนธรรม ฯลฯ เป็นความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบ และ รูปแบบถูกกำหนดโดยความสัมพันธ์ข้างในรูปแบบ (Yang Tao, 2009) "ไวยากรณัรูปร่าง" ถูกเสนอโดยศาสตราจารย์สถาปัตยกรรมชาวอเมริกัน ในปี 1975 และในปี 1982 นั้น เขาเสนอแนวคิดของชุดไวยากรณั เพื่อรวม รูปแบบของไวยากรณัรูปร่างเข้าด้วยกัน ทฤษฎีนี้ได้รับการประยุกต์ใช้ตั้งแต่ การออกแบบสถาปัตยกรรมไปจนถึงการออกแบบผลิตภัณฑ์ และได้รับการ พิสูจน์โดยการปฏิบัติเป็นจำนวนมาก

ชื่อโครงการ	การค้นคว้าและวิจัยผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์
	<p>ไวยากรณ์รูปร่างถูกแบ่งออกเป็น 4 ส่วนหลัก ได้แก่ SG = (S,L,R,I) โดยที่ SG คือชุดของรูปร่างที่ได้มาจากกระบวนการ เช่น การหมุนตามสัดส่วน S เป็นเซตของรูปร่างที่มีข้อจำกัด ส่วน L เป็นชุดของสัญลักษณ์ที่มีข้อจำกัด R เป็นเซตของข้อจำกัดที่มีกฎการหักออก และ I คือรูปร่างเริ่มต้นของกระบวนการหัก (Sun Lin, 2018, P. 212-218) ตามกฎนิรนัยของไวยากรณ์รูปร่าง กระบวนการนิรนัยแบบกำเนิด ทำการกระทำ เช่น อักษร "ติ" ในภาษาจีน กฎข้อที่ 1 คือการแทนที่แบบขนาน กฎข้อที่ 2 คือการปรับขนาดอิสระ กฎข้อที่ 3 คือการสะท้อนในแนวนอน กฎข้อที่ 4 คือการสะท้อนในแนวตั้ง กฎข้อที่ 5 และกฎข้อที่ 6 เกี่ยวกับการหมุนจุดศูนย์กลาง 45° และการหมุนมุม 45° ตามลำดับ (ภาพที่ 5-22)</p> <div style="text-align: center;"> </div> <p>ภาพที่ 5-22 แผนผังแสดงการอนุมานจากลวดลายต้นกำเนิด (Bai Ge, 2023)</p>
การแสดงผลการออกแบบ	<p>หลังจากการนำแนวคิดมาใช้ในการออกแบบ เมื่อรวมกับหลักการของความงามที่เป็นรูปแบบ โครงร่างสี่เหลี่ยมของลวดลายเครื่องแต่งกายจะถูกใช้เป็นกรอบขนาดใหญ่ ลวดลายใหม่ได้รับการออกแบบและจัดระเบียบตามโครงร่างเดิมของลวดลายเครื่องแต่งกาย เพื่อสร้างลวดลายใหม่ที่สมบูรณ์ เช่น (ภาพที่ 5-17)</p> <p>จากนั้นจากความคิดสร้างสรรค์ที่ช่วยกันสรุปไว้ข้างต้นในลวดลายป้ายหลังเสื้อใหม่สำหรับการสร้างสรรค์ ใช้ลวดลายป้ายหลังเสื้อใหม่เป็นต้นแบบเพื่อถ่ายทอดอารมณ์สี (ภาพที่ 5-18)</p> <p>ผู้วิจัยเลือกสีแก้มมังกรที่ผู้บริโภควัยหนุ่มสาวชื่นชอบเป็นที่มาของการจับคู่</p>

ชื่อโครงการ	การค้นคว้าและวิจัยผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์
	<p>สี ลวดความอิมตัว เจือจางความคมชัดของสี และออกแบบสีตามสมัยนิยม สำหรับลวดลายการจับคู่ (ภาพที่ 5-18a)</p> <p>ใช้โปรแกรมการออกแบบ Photoshop เพื่อสร้างสไตล์ให้กับรูปภาพของ ลวดลายป้ายหลังเสื้อใหม่ เลือกฟังก์ชันตัวกรอง และปรับพารามิเตอร์ เฉพาะเพื่อสร้างเอฟเฟกต์ลวดลายย้อนยุค ทันสมัย ชัดเจน และมีความ เคลื่อนไหว</p>
ผู้รับผิดชอบโครงการ	คุณเหอจินชิว คุณเหอซุน คุณไปเกอ

ตัวอย่างผลงานการออกแบบลวดลายและนำไปสู่การออกแบบผลิตภัณฑ์วัฒนธรรม
สร้างสรรค์

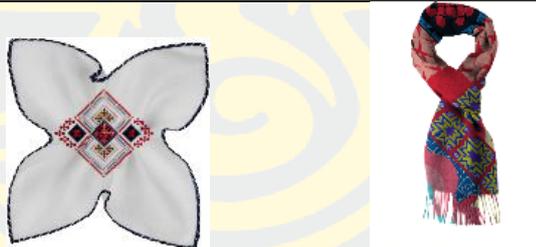
ภาพที่ 5-23 ภาพลวดลายใหม่ที่ได้ (Bai Ge, 2023)

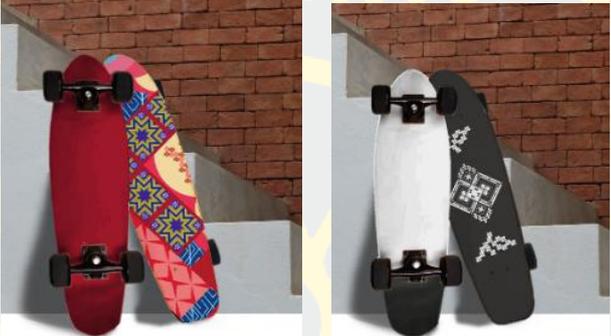

ภาพที่ 5-24 ภาพลวดลายสร้างสรรค์ที่ได้จากลวดลายอนุพันธ์ทางอารมณ์ของสี และลวดลายอนุพันธ์ทางรูปแบบของภาพ

จากมุมมองที่แตกต่างกันในเรื่องของ ประเภทของผลิตภัณฑ์ อายุของผู้บริโภค และอาชีพ ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่ผู้วิจัยนำมาประกอบการพิจารณาในการเลือกใช้เพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์ โดยในความแตกต่าง การออกแบบลวดลายสีเหลี่ยม สามารถนำไปใช้ได้หลากหลายมุมมอง ไม่ว่าจะใช้เป็นลวดลายเดี่ยวๆ หรือนำมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบลายผ้า ผลิตภัณฑ์สิ่งทอ เช่น เครื่องแต่งกายแฟชั่น ผ้าไหมพันคอสมัยใหม่ นอกจากนี้ การนำลวดลายที่ออกแบบด้วยความสร้างสรรค์ใหม่ๆ ไปใช้กับการออกแบบเครื่องแต่งกาย อุปกรณ์เครื่องเขียน หรือผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์อื่นๆ ที่สามารถจะผสมผสานกันได้อย่างลงตัว จึงเป็นการต่อยอดของผลิตภัณฑ์ที่ผสมผสานความทันสมัย โดยทำให้เห็นถึงกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจน อาทิ การสื่อให้เข้ากับบุคลิกลักษณะแฟชั่นดีไซเนอร์ ผลิตภัณฑ์เหล่านี้ได้แสดงตามการใช้งาน ด้วยการพัฒนาลวดลายของเครื่องแต่งกาย นำไปสู่การคิดค้นเพื่อให้ได้รูปแบบลวดลายที่หลากหลาย สามารถเป็นตัวเลือกในการออกแบบผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์สมัยใหม่ได้มากขึ้น และตอบสนองความต้องการของผู้บริโภครุ่นใหม่ในยุคปัจจุบันได้อย่างเต็มที่

ตารางที่ 5-12 ตัวอย่างการแสดงผลการใช้แอปพลิเคชันในการออกแบบผลิตภัณฑ์วัฒนธรรม
สร้างสรรค์สมัยใหม่

ประเภท	ตัวอย่างผลิตภัณฑ์	ชื่อผลิตภัณฑ์
เครื่องแต่งกาย ร่วมสมัย		เสื้อเซ็ท
		กระโปรง
		กระเป๋า สี่เหลี่ยมและ ผ้าพันคอ
		หมวก
		ผ้าไหมพันคอ

ประเภท	ตัวอย่างผลิตภัณฑ์	ชื่อผลิตภัณฑ์
ผลิตภัณฑ์ วัฒนธรรม สร้างสรรค์		สายรัด (นาฬิกา) ข้อมือ
		สเก็ตบอร์ด
		พัด
		เคสโทรศัพท์
		ถุงผ้า

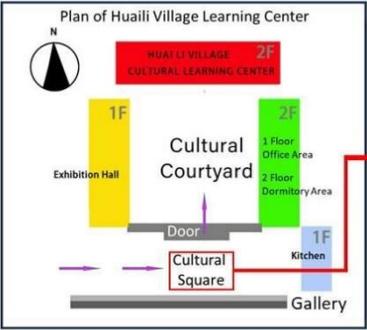
ประเภท	ตัวอย่างผลิตภัณฑ์	ชื่อผลิตภัณฑ์
เครื่องเขียน		สมุดบันทึก
		กล่องใส่ดินสอ
		กระเป๋าใส่แล็ปท็อป
		กระเป๋าสะพาย

5.3.5 การวางแผนกิจกรรมวันสำคัญต่างๆ ของศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมหมู่บ้านฮ่วยหลี

ชื่อโครงการ	สิ่งทออันงดงามแห่งฮ่วยหลี สืบสานความลับของชาวไป๋คู๋เหยา
ระยะเวลาในการจัดโครงการ	วันที่ 2 สิงหาคม ค.ศ. 2024 (วันที่ 28 เดือนมิถุนายน ตามปฏิทินจันทรคติ)
สถานที่จัดโครงการ	ศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมหมู่บ้านฮ่วยหลี
ผู้รับผิดชอบโครงการ	คุณฉู่เฉาจิน คุณเหอจินชิว คุณเหอซุน และคุณไป๋เกอ
ประชากรกลุ่มเป้าหมาย	หน่วยงานราชการ ผู้ประกอบการ ชาวบ้านในท้องถิ่น นักเรียนนักศึกษา และผู้สืบทอด
ความเป็นมาของโครงการ	“วันขึ้นปีใหม่ของชนเผ่าเหยา” เป็นหนึ่งในเทศกาลที่สำคัญในบรรดาเทศกาลดั้งเดิมของชาวไป๋คู๋เหยา ในเมืองหนานตาน มณฑลกว่างซี เป็นกิจกรรมที่ชาวไป๋คู๋เหยาและคนรุ่นก่อนใช้เพื่อปรับสมดุลความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสังคม และมนุษย์กับธรรมชาติในระหว่างขั้นตอนการผลิตและการใช้แรงงานในระยะยาว ทุกปีเริ่มตั้งแต่วันที่ 30 มิถุนายน ตามปฏิทินจันทรคติ ผู้นำหมู่บ้านจะรวบรวมคนในหมู่บ้านหรือหมู่บ้านใกล้เคียงเพื่อช่วยกันจัดพิธีเซ่นไหว้อย่างยิ่งใหญ่ขึ้นที่ศาลเจ้า เพื่ออภิล่าปีแห่งการทำงานหนัก ตั้งตารอการเก็บเกี่ยวผลผลิตที่ดีและอธิษฐานขอให้มีสภาพอากาศดีในปีหน้า ดังนั้นจึงมีการจัดงาน “วันขึ้นปีใหม่ของชนเผ่าเหยา” เป็นประจำทุกปี “วันขึ้นปีใหม่ของชนเผ่าเหยา” เป็นการส่งสวัสด์วัฒนธรรมการทำเกษตรกรรมแบบดั้งเดิมของชาวไป๋คู๋เหยา ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงสถานะแวดล้อมที่เลวร้ายและการพัฒนาผลผลิตที่อยู่ในระดับต่ำของชาวไป๋คู๋เหยา และเป็นประเพณีอย่างหนึ่งในการทำเกษตรกรรมที่ผู้คนยังคงพึ่งพาธรรมชาติ ถวายเครื่องเซ่นไหว้แด่เทพเจ้า และอธิษฐานขอให้พืชผลอุดมสมบูรณ์ ศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมหมู่บ้านฮ่วยหลีสามารถใช้เทศกาลวันขึ้นปีใหม่ของชนเผ่าเหยาเป็นกิจกรรมวันสำคัญเพื่อเพิ่มการประชาสัมพันธ์และการเผยแพร่วัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยาได้
เป้าหมายของโครงการ	<ol style="list-style-type: none"> 1. เติมเต็มชีวิตด้านจิตวิญญาณและวัฒนธรรมของชาวไป๋คู๋เหยา และตั้งตารอคอยการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมที่กลมกลืนกันของหมู่บ้านฮ่วยหลี 2. จัดตั้งและระดมกำลังชาวบ้านในหมู่บ้านฮ่วยหลีให้มีส่วนร่วมในกิจกรรม เพื่ออนุรักษ์และสืบทอดวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา 3. ยกระดับความมีชื่อเสียงของศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมหมู่บ้านฮ่วยหลีและเผยแพร่วัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา

ชื่อโครงการ	สิ่งทออันงดงามแห่งช่วยเหลื สํารวจความลับของชาวไป๋คู้เหยา
รูปแบบโครงการ	ภาครัฐและภาคประชาชนร่วมมือกันจัดงาน (รัฐบาลท้องถิ่นและศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมหมู่บ้านช่วยเหลืร่วมกันจัดงาน เพื่อสร้างฐานประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู้เหยา)
การดำเนินโครงการ	<p>1. ช่วงจัดเตรียมกิจกรรม จัดตั้งกลุ่มแกนนำในการดำเนินกิจกรรมออกเป็นกลุ่มย่อย และแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในแต่ละกลุ่มย่อย รวม 10 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มประสานงานแบบองค์รวม กลุ่มงานข้อมูล กลุ่มงานการประชุม กลุ่มงานการดำเนินโครงการกิจกรรม กลุ่มงานการรักษาความปลอดภัย กลุ่มงานดูแลการจราจร กลุ่มงานด้านการปฐมพยาบาลและอาหาร กลุ่มงานด้านการปรับปรุงสุขาภิบาลและสิ่งแวดล้อม กลุ่มงานประชาสัมพันธ์และรายงานข่าว และกลุ่มงานพลาธิการและการต้อนรับ ในแต่ละกลุ่มจะมีหัวหน้าทีม 1 คน รองหัวหน้าทีม 1 คน และสมาชิก 3-10 คน</p>
	<p>2. ช่วงดำเนินโครงการ</p> <p>2.1. พิธีเปิด (เริ่มเวลา 9.00 น.)</p> <p>(1) ประธานกล่าวเปิดงาน</p> <p>(2) แนะนำหัวข้อหลักของกิจกรรมวันขึ้นปีใหม่ของชนเผ่าเหยา ระยะเวลาและสถานที่จัดงานเลี้ยง</p> <p>(3) ประกาศเริ่มกิจกรรมวันขึ้นปีใหม่ของชนเผ่าเหยาและชาวไป๋คู้เหยา ประจำปี 2024 อย่างเป็นทางการ โดยการยิงปืนและตีกลอง</p> <p>(4) การแสดง: ระบายเครื่องแต่งกาย, ระบายกลองสัมฤทธิ์, Qinzegra</p> <p>2.2. กิจกรรมการเรียนรู้: กิจกรรมที่ 1 การจัดแสดงนิทรรศการ บริเวณพื้นที่จัดแสดงนิทรรศการศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมหมู่บ้านช่วยเหลื ในวันที่ 2 สิงหาคม 2024 ตลอดทั้งวัน (ระยะเวลาในการบรรยายตั้งแต่เวลา 10.00 – 11.00 น.) โดยมีหัวข้อหลักของกิจกรรมดังนี้</p> <p>(1) นิทรรศการลวดลายเครื่องแต่งกาย จัดแสดงลวดลายเครื่องแต่งกาย ชาวไป๋คู้เหยารวมทั้งสิ้น 100 ชุด (เสื้อผ้าเด็ก 20 ชุด, เสื้อผ้าบุรุษ 40 ชุด, เสื้อผ้าสตรี 40 ชุด) ช่างเย็บปักสตรีที่เข้าร่วมการแสดงนิทรรศการจะได้รับเงินอุดหนุนชุดละ 50 หยวน</p> <p>(2) นิทรรศการสื่อประชาสัมพันธ์ มีการวางแผนพับไว้ที่บริเวณทางเข้าพื้นที่จัดแสดงและมีตราสัญลักษณ์ (LOGO) ของลวดลายเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู้เหยา แขนงอยู่ที่ประตู ขณะเดียวกันห้องแสดงนิทรรศการจะมีการแนะนำข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสื่อประชาสัมพันธ์ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เยี่ยมชมและศึกษาหาความรู้</p>

ชื่อโครงการ	สิ่งทออันงดงามแห่งช่วยเหลือ สำนวณความลับของชาวไป๋คู้เหยา
	<p>(3) นิทรรศการผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์ ผลงานที่ออกแบบและพัฒนาร่วมกันโดยผู้สืบทอดและนักออกแบบของมหาวิทยาลัย เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เยี่ยมชม ศึกษาหาความรู้ และจับจ่ายในท้องจัดแสดงนิทรรศการ โดยชาวบ้านจะเป็นผู้ที่ได้รับรายได้ทั้งหมด</p> <p>2.3 กิจกรรมการเรียนรู้: กิจกรรมที่ 2 การแสดงศิลปะร่วมสมัย บริเวณลานวัฒนธรรมศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมหมู่บ้านช่วยเหลือ</p> <p>ในวันที่ 2 สิงหาคม 2024 (ตั้งแต่เวลา 13.00 – 14.00 น.) โดยมีหัวข้อหลักของกิจกรรมดังนี้</p> <p>(1) มีการแบ่งทีมเดินแบบชุดเสื้อผ้าของชาวไป๋คู้เหยา โดยจะประกอบไปด้วยนักเรียนชั้นประถมศึกษา 10 คนจากหมู่บ้านช่วยเหลือ และช่างเย็บปัก 10 คนที่มีอายุไม่เกิน 30 ปี โดยมีการประกวดการใส่ชุดจากการออกแบบเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู้เหยา ด้วยลวดลายดั้งเดิมและร่วมสมัย และการออกแบบชุดผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์ ที่ได้รับการพัฒนาและออกแบบใหม่</p> <p>(2) คณะกรรมการตัดสินประกอบไปด้วยผู้สืบทอด 1 คน อาจารย์มหาวิทยาลัย 1 คน และเจ้าหน้าที่ของรัฐอีก 1 คน ผู้ที่ได้รางวัลสามอันดับแรกจะได้รับเงินรางวัล โดยแบ่งเป็นรางวัลชนะเลิศ 200 หยวน รางวัลรองชนะเลิศอันดับหนึ่ง 150 หยวน รางวัลรองชนะเลิศอันดับสอง 100 หยวน</p> <p>2.4 กิจกรรมการเรียนรู้: กิจกรรมที่ 3 กิจกรรมอาหารพื้นเมือง บริเวณระเบียงวัฒนธรรม ในศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมหมู่บ้านช่วยเหลือ</p> <p>ในวันที่ 2 สิงหาคม 2024 (ตั้งแต่เวลา 12.00 – 13.00 น.) โดยมีรูปแบบของกิจกรรมเป็นการจัดแสดงและลิ้มรสไก่เหยาซาน ชุดหมุดำเหยาซาน และขนมพื้นเมือง มีแผงขายของไม่เกิน 20 แผง ในแต่ละแผงจะมีการเรียกเก็บค่าดูแลรักษาความสะอาดเพื่อสุขอนามัยและสิ่งแวดล้อมแผงละ 100 หยวน/วัน</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div data-bbox="502 1563 863 1888"> <p>Plan of Huaili Village Learning Center</p> <p>The diagram shows a layout with a North arrow. At the top is 'HUAILI VILLAGE CULTURAL LEARNING CENTER' (2F). Below it is a 'Cultural Courtyard' with a 'Door' leading to a 'Cultural Square'. To the left is an 'Exhibition Hall' (1F). To the right is a 'Kitchen' (1F) and a 'Gallery' (1F). A red arrow points from the Gallery area to the photograph on the right.</p> </div> <div data-bbox="900 1563 1316 1888"> <p>Huaili Village Cultural Gallery</p> <p>The photograph shows a group of people, including children and adults, gathered in front of a traditional-style building with a tiled roof. A banner is visible above the entrance.</p> </div> </div> <p>ภาพที่ 5-25 แผนผังและสภาพปัจจุบันของระเบียงวัฒนธรรม (Bai Ge, 2023)</p> <p>2.5 กิจกรรมการเรียนรู้: กิจกรรมที่ 4 งานเลี้ยงโต๊ะยาว บริเวณสนามของ</p>

ชื่อโครงการ	<p>สิ่งทออันงดงามแห่งช่วยเหลือ สำนวณความลับของชาวไป๋คู้เหยา</p>
	<p>พิพิธภัณฑน์เวศไป๋คู้เหยา ในวันที่ 2 สิงหาคม 2024 (ตั้งแต่เวลา 17.00 – 18.00 น.) โดยมีรูปแบบของกิจกรรมจะเป็นการเชิญแขกรับเชิญพิเศษ 100 คน และตัวแทนมวลชนชาวไป๋คู้เหยา 400 คน มีผู้ร่วมงานเลี้ยงโต๊ะยาวแบบเหยาทั้งหมด 500 คน และทุกคนจะต้องแต่งกายด้วยชุดที่สวยงามเพื่อเข้าร่วมงาน</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> </div> <p>ภาพที่ 5-26 แผนผังและสภาพปัจจุบันของพิพิธภัณฑน์วัฒนธรรม (Bai Ge, 2023)</p> <p>2.6 ช่วงเสรีจลิน์โครงการ จะมีพิธีปิด เวลา 18.00 น. หลังจากนั้นอีกหนึ่งวันมีการประชุมคณะกรรมการเข้าร่วมอภิปราย ข้อเสนอแนะและความรู้สึกในการจัดกิจกรรมและสรุปผลโครงการ</p>
ประโยชน์ของโครงการ	<p>เผยแพร่วัฒนธรรมเครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู้เหยา</p> <p>เพิ่มผลประโยชน์และการรับรู้แบรนด์ของศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมหมู่บ้านช่วยเหลือยกระดับการจัดการศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมหมู่บ้านช่วยเหลือให้สูงขึ้น</p>

ตารางที่ 5-13 ตัวอย่างตารางกิจกรรมในวันขึ้นปีใหม่ชนเผ่าเหยาชาวไป๋คู๋เหยาหมู่บ้านฮ่วยหลี่
ประจำปี 2024

เวลา	กิจกรรม	สถานที่	แนะนำเนื้อหา
8 ส.ค. ช่วงเช้า 9.00 น.	พิธีเปิด	ศูนย์การเรียนรู้	ประธานกล่าวเปิดงาน การแสดง: ระบายเครื่องแต่งกาย, ระบาย กลองสัมฤทธิ์, Qinzegra
8 ส.ค. ตลอดทั้งวัน เวลาบรรยาย: ช่วงเช้า 10.00 – 11.00 น.	จัดแสดง นิทรรศการ	ห้องจัดแสดง นิทรรศการศูนย์ การเรียนรู้	จัดแสดงเครื่องแต่งกาย จัดแสดงสื่อประชาสัมพันธ์ จัดแสดงผลิตภัณฑ์วัฒนธรรม สร้างสรรค์
8 ส.ค. ช่วงเช้า 11.00 – 12.00 น.	ฝึกอบรมการเย็บ ปักถักร้อย	ห้องฝึกอบรม ศูนย์การเรียนรู้	ศาสตราจารย์เหอจินชิว ผู้สืบทอด นะ นำองค์ประกอบใหม่ๆ ของลวดลาย เครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยาในปัจจุบัน
8 ส.ค. ช่วงบ่าย 13.00 – 14.00 น.	จัดแสดงศิลปะ ร่วมสมัย	ลานวัฒนธรรม ศูนย์การเรียนรู้	สาธิตเครื่องแต่งกายร่วมสมัย ลวดลาย เครื่องแต่งกาย และผลิตภัณฑ์ วัฒนธรรมสร้างสรรค์ที่ได้รับการพัฒนา และออกแบบใหม่ล่าสุดด้วยตนเอง
8 ส.ค. ช่วงบ่าย 14.00 – 17.00 น.	กิจกรรมวาด ภาพเหนียนกาว	ห้องฝึกอบรม ศูนย์การเรียนรู้	สาธิตประสบการณ์ผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป และผลิตภัณฑ์แบบกึ่งสำเร็จรูปของเส้น แบบจีนทั้งแบบวาดและยังไม่ได้วาด ภาพด้วยเหนียนกาว
8 ส.ค. ตลอดทั้งวัน เวลาบรรยาย: 12.00 – 13.00 น.	กิจกรรมอาหาร พื้นเมือง	ระเปียง วัฒนธรรมศูนย์ การเรียนรู้	ไก่เหยาซาน ชูดหมูดำเหยาซาน อาหาร รสเลิศและขนมพื้นเมือง
8 ส.ค. ช่วงเย็น 17.00 – 18.00 น	งานเลี้ยงโต๊ะยาว	สนามศูนย์การ เรียนรู้วัฒนธรรม	แต่งกายด้วยชุดที่สวยงามร่วมงานเลี้ยง โต๊ะยาวแบบเหยาจำนวน 500 คน
8 ส.ค. 18.00 น	พิธีปิด	สนามศูนย์การ เรียนรู้วัฒนธรรม	ผู้นำประกาศว่าเทศกาลปีใหม่ของศูนย์ การเรียนรู้ได้สิ้นสุดลงด้วยดี

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเผยแพร่วัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา

การนำเสนอวิธีการแสดงออกทางวัฒนธรรมด้านดั้งเดิมเป็นส่วนสำคัญของการบริหารจัดการศิลปวัฒนธรรม วัฒนธรรมการแต่งกายของชาวไป๋คู๋เหยา มีบทบาทสำคัญในการช่วยให้เข้าใจมรดกวัฒนธรรมที่มีค่าทางวัฒนธรรมของชนกลุ่มน้อยในจีนและส่งเสริมให้ชาวบ้านในหมู่บ้านฮ่วยหลี่มีส่วนร่วมในการสืบทอดและสืบสานมรดกวัฒนธรรมนี้ ผู้วิจัยใช้เวลาสองปีในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ ฯลฯ โดยมีชาวบ้านในท้องถิ่นให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี รวมถึงได้สัมภาษณ์และพูดคุยกับผู้มีส่วนเผยแพร่วัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา 3 ท่าน ซึ่งเป็นตัวแทนของชุมชนที่จะเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของผู้มีส่วนร่วมในการผลักดันการจัดทำโครงการ และผลักดันและสนับสนุนให้สตรีชาวไป๋คู๋เหยา เจ้าหน้าที่รัฐ และนักวิชาการมหาวิทยาลัยมีส่วนร่วมในการเผยแพร่วัฒนธรรมเครื่องแต่งกายไป๋คู๋เหยาในอนาคต

ตารางที่ 5-14 ผู้เผยแพร่วัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยาในหมู่บ้านฮ่วยหลี่

ลักษณะส่วนบุคคล	งาน	ชื่อ	เพศ
1. มีความรู้ 2.ค่อนข้างคุ้นเคยกับ วัฒนธรรมเครื่องแต่งกาย ชาวไป๋คู๋เหยาและมี ตัวอย่าง 3.มีความสามารถในการ สื่อสาร 4.มีความจริงใจ ตั้งใจเข้า ร่วมกิจกรรมและเยี่ยมชม แหล่งเรียนรู้	1. ความหลากหลายทางภาษา	หวังจยา	หญิง
	2.ให้ข้อมูลที่ถูกต้องและเหมาะสมแก่ นักท่องเที่ยวและนักศึกษา	(Wang Jia)	
	3.แนะนำวิวัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของ วัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา	เหอชุน	หญิง
	รวมถึงความรู้และความหมายที่ นักท่องเที่ยวและนักศึกษาควรรู้	(He Chun)	
	4.ช่วยเหลือนักท่องเที่ยวและนักศึกษาใน การแก้ปัญหา	หลี่ไห่	
5.แจ้งนักท่องเที่ยวและนักศึกษาในเรื่องที่ ต้องให้ความสนใจ	(Li Hai)	ชาย	

Ms. Wang Jia เป็นอาจารย์สอนการจัดการการท่องเที่ยว เธอเคยเรียนที่ Malaysian Polytechnic University และจบปริญญาเอก เธอสามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้อย่างคล่องแคล่วอาศัยอยู่ในเมืองหนานหนิง มณฑลกว่างซี และเป็นอาสาสมัครล่ามภาษาอังกฤษให้กับศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา (สัมภาษณ์วันที่ 10 พฤศจิกายน 2022)

ภาพที่ 5-27 ล่ามภาษาอังกฤษ คุณหวังเจีย

Ms. He Chun เป็นรองภัณฑารักษ์ของแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา เธอสามารถพูดภาษาจีนกลาง ภาษาเหยา และเข้าใจภาษาถิ่น ดังนั้น เธอจึงอาสาเป็นล่ามให้กับแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา (สัมภาษณ์วันที่ 15 กรกฎาคม 2021)

ภาพที่ 5-28 Ms. He Chun ล่ามประจำสถานที่ (Bai Ge, 2023)

Mr. Li Hai เป็นเลขาธิการสมาคมการค้าไทย-เสฉวนและฉงชิ่งในประเทศไทย สามารถพูดไทย จีน และเสฉวน (สัมภาษณ์วันที่ 29 มกราคม 2023) เขาทำงานเป็นล่ามในประเทศไทย นายหลี่ไห่ อาสาเป็นวิทยากรบรรยายที่แหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมการแต่งกายเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา เพื่อให้บริการนักท่องเที่ยวชาวไทย

ภาพที่ 5-29 Mr. Li Hai ผู้แปลต้นฉบับและล่ามประจำสถานที่ (Bai Ge, 2023)

5.6 สรุป

จากการสำรวจและวิจัยหมู่บ้านช่วยเหลือ ผู้วิจัยพบว่า ในหมู่บ้านมีแหล่งเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาเป็นศูนย์การเรียนรู้ทางวัฒนธรรมชาวไป๋คู๋เหยาได้ คือ พิพิธภัณฑ์นิเวศไป๋คู๋เหยา จากกระบวนการคิด วิเคราะห์นำมาสู่การใช้พื้นที่ดั้งเดิมปรับปรุงเพื่อเพิ่มศักยภาพด้านการจัดการและเป็นการส่งเสริมต่อยอดด้านวัฒนธรรมของคนในพื้นที่ เผยแพร่สู่สาธารณะชนนักท่องเที่ยว ดังนั้นการจัดการโดยนำองค์ความรู้มาบูรณาการเพื่อให้เกิดสัมผัสประสบการณ์ร่วมกัน กลายเป็นสถานที่ที่ทุกคนสามารถมาเรียนรู้ และเป็นการเรียนรู้ที่พัฒนาได้อย่างยั่งยืนได้อย่างเหมาะสม

ในงานวิจัยได้ทำแผนการจัดการของศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมหมู่บ้านช่วยเหลือประกอบไปด้วย: โครงการจัดแสดงนิทรรศการ โครงการจัดกิจกรรมแบบมีส่วนร่วม โครงการสื่อประชาสัมพันธ์ โครงการจัดการผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์ ฯลฯ มีรายละเอียดดังนี้

1. แผนการจัดการจัดแสดงนิทรรศการแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ การจัดแสดงเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย การจัดแสดงสื่อประชาสัมพันธ์ และการจัดแสดงผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์ โครงการนี้สามารถสร้างและยกระดับแบรนด์วัฒนธรรมของศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมหมู่บ้านช่วยเหลือให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น เผยแพร่วัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา และทำให้การพัฒนาที่ยั่งยืนของศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมหมู่บ้านช่วยเหลือเป็นจริงขึ้นมาได้

2. การจัดกิจกรรมแบบมีส่วนร่วม ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมวาดภาพเหนียนกาว กิจกรรมจัดแสดงศิลปะร่วมสมัย และการฝึกอบรมการเย็บปักถักร้อย เป็นต้น โครงการนี้สามารถจัดระเบียบและระดมกำลังชาวบ้านในท้องถิ่นให้เข้ามามีส่วนร่วมและให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์และสืบทอดวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู๋เหยา

3. การจัดการสื่อประชาสัมพันธ์ ซึ่งประกอบไปด้วยการออกแบบตราสัญลักษณ์ การออกแบบโบรชัวร์ และการออกแบบแอปพลิเคชัน (APP) โครงการนี้สามารถเพิ่มผลประโยชน์และความมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักแบรนด์ของศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมหมู่บ้านช่วยเหลือ และเผยแพร่วัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา

4. การจัดการผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์ ซึ่งประกอบไปด้วยเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย เครื่องเขียน และผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์ ฯลฯ เพื่อเป็นหลักประกันต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของ ศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมหมู่บ้านฮ่วยหลี และเผยแพร่วัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา

5. ส่งเสริมและสนับสนุนให้สตรีชาวไป๋คู๋เหยา ข้าราชการและนักวิชาการมหาวิทยาลัยเป็น ตัวแทนด้านการสื่อสารและแสดงวัฒนธรรมแบบดั้งเดิม ผู้ที่มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์วัฒนธรรม เครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยาทั้งหมด 3 คน ได้แก่ Ms.Wang Jia , Ms. He Chun และ Mr. Li Hai พวกเขาจัดการองค์การการเรียนรู้สาธารณะผ่านความคิดและการกระทำร่วมกันเป็นกลุ่ม ซึ่งเป็น ประโยชน์ต่อการสื่อสารและแสดง วัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา สร้างความเข้มแข็ง ความ เชื่อมั่น และกระบวนการพึ่งพาตนเองอย่างต่อเนื่องในชุมชน นอกจากนี้ชาวบ้านทุกคนในหมู่บ้าน ฮ่วยหลีต้องร่วมมือช่วยกันเผยแพร่ความหมายทางวัฒนธรรมของเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยา ซึ่งเอื้อ ต่อการเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ได้มากขึ้น

บทที่ 6

การสรุปผลและการอภิปรายผลการวิจัย

การสรุปผลการวิจัย

ชนชาติไป๋คู้เหยา คือชนเผ่าที่เข้าสู่วิถีชีวิตอารยธรรมสมัยใหม่โดยตรงจากรูปแบบสังคมดึกดำบรรพ์ จึงถูกขนานนามว่าฟอสซิลที่มีชีวิตของอารยธรรมมนุษย์ ลวดลายของเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายได้รับการสืบทอดมาตั้งแต่โบราณกาลและแทบจะไม่มีเปลี่ยนแปลง มีมาตรฐานที่เข้มงวดและการแสดงออกที่เฉพาะเจาะจงและมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญและนัยแฝงทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย จากมุมมองของลวดลายเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายของงานวิจัยฉบับนี้ สามารถสรุปเอกลักษณ์ทางศิลปะของลวดลายเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายและชุดค่านัยแฝงทางวัฒนธรรมของชนเผ่า โดยวิธีการออกแบบศูนย์การเรียนรู้เพื่อจัดการลวดลายเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู้เหยา รวมถึงการจัดแสดงนิทรรศการ สื่อ กิจกรรม และผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์ เป็นต้น โดยสามารถสรุปเป็นผลการวิจัยดังนี้

1. ก่อนปีค.ศ. 1949 ชาวไป๋คู้เหยาคำรงชีพแบบอพยพและย้ายถิ่นฐาน ซึ่งส่งผลกระทบต่อการผลิตและวิถีชีวิต ผู้คนส่วนใหญ่จึงสวมใส่เครื่องแต่งกายแบบดั้งเดิมของกลุ่มชาติพันธุ์เป็นหลัก หลังปีค.ศ. 1949 การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและสังคมทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการแต่งกายของชาวไป๋คู้เหยา โดยเครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู้เหยาได้เปลี่ยนแปลงโดยมีความทันสมัยและเข้ากับการใช้งานในชีวิตประจำวันมากยิ่งขึ้น หลังจากปีค.ศ. 1980 ประเทศจีนได้ใช้ระบบเศรษฐกิจแบบตลาด แนวคิดและวิถีชีวิตของผู้คนเกิดการเปลี่ยนแปลง ซึ่งส่งผลต่อรูปแบบการผลิตและการสวมใส่เครื่องแต่งกายที่ได้รับอิทธิพลจากการแต่งกายสมัยใหม่ และก่อตัวเป็นรูปแบบผสมผสานการแต่งกายที่มีลักษณะดั้งเดิมผสมผสานความทันสมัย

2. วัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู้เหยามีลักษณะที่ค่อนข้างเรียบง่ายโดยใช้การผสมผสานระหว่างเส้นตรงและสีเหลี่ยม และการผสมผสานระหว่างความยาว สั้น และหนา การผสมผสานระหว่างรูปแบบเดี่ยวในท้องถิ่นและรูปแบบที่รวมกันโดยรวมทำให้เกิดความหมายเฉพาะ ซึ่งสะท้อนถึงความตระหนักรู้ของชีวิต ความตระหนักรู้ของครอบครัว ความตระหนักรู้ทางชาติพันธุ์ และแนวคิดทางธรรมชาติของกลุ่มชาติพันธุ์ไป๋คู้เหยา รูปแบบการแต่งกายของไป๋คู้เหยาเป็นสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมชาติพันธุ์ที่สำคัญ ซึ่งเกี่ยวข้องกับแนวคิดทางธรรมชาติ เอกลักษณ์ของบรรพบุรุษ และวิถีในการดำเนินชีวิต ด้วยเหตุนี้จึงสะท้อนให้เห็นเป็นคุณค่าทางสุนทรียภาพ คุณค่าทางประวัติศาสตร์ คุณค่าทางสังคมและชีวิต

ในกระบวนการสร้างสรรค์ศิลปะเครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู๋เหยา นั้น ความทรงจำทางชาติพันธุ์ของไป๋คู๋เหยาได้สร้างเอกลักษณ์ทางสุนทรียภาพของกลุ่มชาติพันธุ์นี้ ในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกระบวนการรับรู้สุนทรียภาพทางศิลปะ ความทรงจำทางชาติพันธุ์ของไป๋คู๋เหยาแสดงออกให้เห็นในรูปแบบสุนทรียศาสตร์ความงามของเครื่องแต่งกาย ที่สะท้อนให้เห็นถึงประวัติศาสตร์ แรงงานการผลิต ความทรงจำของบรรพบุรุษ มารยาทในการดำรงชีวิต และด้านอื่นๆ อีกมากมายของกลุ่มชาติพันธุ์ไป๋คู๋เหยา ผ่านการดำเนินการทางวัฒนธรรมและลวดลายของเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย ชาวไป๋คู๋เหยาสามารถอธิบายตัวตนได้อย่างชัดเจนว่าพวกเขาเป็นใครมาจากไหน หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ ขั้นตอนการประยุกต์ใช้เครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู๋เหยานั้นก็คือกระบวนการของการปะทะกัน การบูรณาการ และการสร้างความทรงจำทางประวัติศาสตร์และประสบการณ์ทางสุนทรียภาพที่สมจริง จากกรณีของวัฒนธรรมลวดลายเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู๋เหยาในหมู่บ้านช่วยเหลือจะเห็นได้ว่า การผสมผสานเชื่อมโยงกันของทั้งปัจจัยภายในและภายนอก ขณะเดียวกันก็หลอมรวมเข้ากับองค์ประกอบสมัยใหม่ เอกลักษณ์ของวัฒนธรรมดั้งเดิมของเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายได้รับการเสริมสร้างความแข็งแกร่ง ซึ่งนำไปสู่การสืบทอดเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายในท้องถิ่นและฟื้นฟูเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายแบบดั้งเดิมขึ้นมาใหม่

3. การออกแบบศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมเครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู๋เหยา หมู่บ้านแห่งนี้ เป็นหมู่บ้านแห่งสติปัญญาที่ส่งเสริมให้ชาวบ้านในท้องถิ่น นักท่องเที่ยว และนักเรียนนักศึกษามีส่วนร่วมในการจัดการและสัมผัสประสบการณ์ เป็นสถานที่ที่ชาวบ้านในท้องถิ่น นักท่องเที่ยว และนักเรียนนักศึกษาเข้ามาศึกษาหาความรู้ ในส่วนของแผนการจัดการศูนย์การเรียนรู้ นั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินงานโดยเริ่มต้นจาก 4 ด้าน ได้แก่ การจัดการโครงการจัดแสดงนิทรรศการ การจัดการโครงการกิจกรรมแบบมีส่วนร่วม การจัดการสื่อประชาสัมพันธ์ และการจัดการผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์ รูปแบบของโครงการมีศูนย์กลางอยู่ที่ศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมหมู่บ้านช่วยเหลือ และร่วมมือกับผู้ประกอบการและสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ เพื่อให้เป็นที่รู้จักและเป็นประโยชน์ต่อศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมหมู่บ้านช่วยเหลือ เผยแพร่วัฒนธรรมเครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู๋เหยา และทำให้การพัฒนาที่ยั่งยืนของศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมหมู่บ้านช่วยเหลือเป็นจริงขึ้นมาได้

การอภิปรายผลการวิจัย

ในกระบวนการพัฒนาศิลปะเครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู๋เหยา ความทรงจำของชาติพันธุ์ไป๋คู๋เหยาได้หลอมรวมเข้ากับองค์ประกอบทางสุนทรียภาพอันเป็นเอกลักษณ์ ในชีวิตประจำวัน ลักษณะสุนทรียภาพของกลุ่มชาติพันธุ์ไป๋คู๋เหยาสะท้อนให้เห็นถึงประวัติศาสตร์ แรงงานการผลิต ความทรงจำของบรรพบุรุษ มารยาทในการดำรงชีวิต และด้านอื่นๆ อีกมากมายของกลุ่มชาติพันธุ์ไป๋คู๋เหยา ผ่าน

การดำเนินการทางวัฒนธรรมและลวดลายของเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย ชนชาวไป๋คู๋เหยาสามารถอธิบายตัวตนได้อย่างชัดเจนว่าพวกเขาเป็นใครมาจากไหน จากการวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น การผสมผสานเชื่อมโยงกันของทั้งปัจจัยภายในและภายนอก ขณะเดียวกันก็หลอมรวมเข้ากับองค์ประกอบสมัยใหม่เอกลักษณ์ขององค์ประกอบทางวัฒนธรรมดั้งเดิมของเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายได้รับการเสริมสร้างความแข็งแกร่ง และมีศักยภาพในการกระตุ้นให้เกิดการสืบทอดเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายในท้องถิ่น

การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ในงานวิจัยนี้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของอนุสัญญายูเนสโกเพื่อการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ และมีอิทธิพลสำคัญต่อการคุ้มครอง การสืบทอด และการสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ของวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายไป๋คู๋เหยา การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ได้ปกป้องสิทธิมนุษยชนและสิทธิการประยุกต์ใช้ความรู้ของชาวไป๋คู๋เหยาในยุคสมัยที่กำลังเผชิญกับสภาพแวดล้อมทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว แต่ก็ยังมีศักยภาพในการพัฒนาที่ยั่งยืนและลักษณะขององค์ประกอบทางวัฒนธรรมดั้งเดิม ศูนย์การเรียนรู้นำเอาปฏิสัมพันธ์ระหว่างเทคนิคการผลิตเสื้อผ้าแบบดั้งเดิมและผู้คนเข้ามามีส่วนร่วม การผลิตคือการเชื่อมโยง (Gauntlett, D. 2011) เนื่องจากความสวยงามส่วนบุคคลและความทรงจำส่วนบุคคลได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ จากมุมมองของอารมณ์ความรู้สึก จึงส่งผลต่อ “การปฏิบัติที่เป็นตัวเป็นตน” เพื่อประกอบเป็นความทรงจำทางสังคม (Paul Connerton. 2000. P. 6) สำหรับชุมชนช่วยเหลือ ศูนย์การเรียนรู้ผสมผสานพลังของชาวไป๋คู๋เหยา ชุมชนดั้งเดิม สถาบันวิจัย และหน่วยงานของรัฐ เราสามารถใช้ประโยชน์จากศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมเครื่องแต่งกายไป๋คู๋เหยา เพื่อส่งเสริมให้คนในท้องถิ่น นักท่องเที่ยวและนักศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและสร้างประสบการณ์ร่วม ทำให้พวกเขาได้รับสิทธิในการเรียนรู้และแบ่งปันความรู้ (UNESCO, 2018) จากมุมมองทางสังคม การใช้ศูนย์การเรียนรู้จะสร้างตัวอย่างของการสืบทอด การคุ้มครอง นวัตกรรม และการมีส่วนร่วมของชุมชนเกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ และให้แนวทางการคิดและการวิจัยเพิ่มเติมสำหรับงานมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ในภูมิภาค

ข้อเสนอแนะ

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกตผู้เข้าร่วม และแบบสอบถามที่แจกจ่ายให้กับชาวบ้านในท้องถิ่น ผู้วิจัยได้ตั้งประเด็นปัญหาที่สำคัญดังต่อไปนี้:

1. ศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมหมู่บ้านช่วยเหลือสามารถร่วมมือกับคณะกรรมการท่องเที่ยวของมหาวิทยาลัยเหนือ เพื่อขอให้เป็นฐานสาริตการท่องเที่ยวเชิงการศึกษาในระดับเมืองของสำนักงานการศึกษาและสำนักงานการท่องเที่ยวเมืองเหนือ ผ่านทางโครงการศึกษาวิจัยระดับเมืองสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษา สร้างและยกระดับแบรนด์ของศูนย์การเรียนรู้

วัฒนธรรมหมู่บ้านช่วยเหลือ เผยแพร่วัฒนธรรมเครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู๋เหยา การพัฒนาที่ยั่งยืนของ ศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมหมู่บ้านช่วยเหลือเป็นจริงขึ้นมาได้

2. คณะกรรมการหมู่บ้านช่วยเหลือควรให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านสุขอนามัยและสภาวะแวดล้อมบริเวณโดยรอบของศูนย์การเรียนรู้ เพื่อให้มั่นใจว่ากิจกรรมวันสำคัญต่างๆ ของศูนย์การเรียนรู้จะดำเนินไปได้อย่างราบรื่น ห้องสุขาและลานจอดรถควรให้ชาวบ้านในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการ แนะนำและบริหารจัดการ

3. มหาวิทยาลัยครุศาสตร์หนานหนิงร่วมมือกับศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมหมู่บ้านช่วยเหลือ ประยุกต์ใช้ทั้งสองแพลตฟอร์มหลักเพื่อร่วมกันดำเนินการ “การฝึกอบรมทักษะเกี่ยวกับเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย” และพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ให้เป็นฐานการฝึกอบรมภาคปฏิบัติของมหาวิทยาลัยครุศาสตร์หนานหนิง

4. ศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมหมู่บ้านช่วยเหลือสามารถร่วมมือกับผู้ประกอบการต่างๆ เพื่อสร้างผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์ซึ่งเป็นทรัพย์สินทางปัญญา ใช้ความสามารถและทรัพยากรของบริษัทให้เกิดประโยชน์ จัดทีมงานที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะทาง ชุดค้นประวัติศาสตร์วัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คู๋เหยาให้ลึกลงไป และพัฒนาผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมสร้างสรรค์อันเป็นเอกลักษณ์ เพื่อดึงดูดกลุ่มเป้าหมายและสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ

5. ชาวบ้านในท้องถิ่นของหมู่บ้านช่วยเหลือ สามารถมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการของ ศูนย์การเรียนรู้ รวมทั้งการสรรหาพนักงานชั่วคราว ผู้ที่ให้ความร่วมมือ ฯลฯ การเข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญที่ศูนย์การเรียนรู้จัดขึ้น การขอความคิดเห็นเกี่ยวกับทรัพยากรการเรียนรู้ และการพัฒนา ทรัพยากรการเรียนรู้ร่วมกัน

บรรณานุกรม

- สุนีย์ ภัทรเจียรพันธ์. (2556). การจัดการแหล่งเรียนรู้อุบัติปัญญาการทำบาตร กรณีศึกษาร้านหัตถกรรม
ไทยโบราณ, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรม
มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มนัส แก้วบุชา. (2555). เอกสารประกอบการสอนรายวิชานุรักษ์และอนุรักษ์และพัฒนา. ชลบุรี :
คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มนัส แก้วบุชา. (2557). เอกสารประกอบการสอนรายวิชาพิพิธภัณฑศึกษาและการจัดการ. ชลบุรี :
คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Arjun Appadurai. (1996). *Modernity at Large: Cultural Dimensions of Globalization*:
University of Minnesota Press. Appadurai, A. (1996). *Modernity at Large: Cultural
Dimensions of Globalization*. University of Minnesota Press.
- Boas, F. (1999). *Anthropology and modern life*. (S. Liu, Trans.). Huaxia Publishing House.
- Cai, Y. (2002). *Cai Yi's Collected Works (Volume 1)*. China Literary Federation Publishing
House.
- Chen, J. (2018). *Research on the Shape and Structure of Traditional Clothing of
Baikuyao* [Master's thesis, Minzu University of China].
- Chen, L. (2009). *Research and Application of Guangxi Baikuyao Clothing Graphics——
Taking Home Fabric Application as an Example* [Master's thesis, Guangxi Normal
University].
- Chen, R. H. (1998). *Baikuyao ancient song "The beginning of heaven and Earth song"*.
Lotus Mountain wizard. Guangxi Nationalities Publishing House.
- Chong, D. (2017). *Arts Management (2nd ed., H. Fang, Trans.)*. Shanghai Bookstore Press.
- Connerton, P. (2000). *How Society Remembers*. Shanghai Translation Publishing House.
- Dai, P. (2000). *Research on Chinese national costume culture*. Shanghai People's
Publishing House.
- Deng, J. (2016). *Productive Experience of and Reflection on Intangible Cultural Heritage
of Traditional Handicraft Category ——Taking Zigong colorful lantern as an*

- example. *Journal of Sichuan University of Science & Engineering (Social Sciences Edition)*, 31(1), 86-99. <https://doi.org/10.11965/xbew20160109>
- Deng, Q. Y. (2005). *The secret language of clothing -- the symbol of Chinese national costume culture*. Yunnan University Press.
- Ding, G. Y., & Ceng, M. (2018). Current situation and countermeasures of production protection of traditional crafts "intangible cultural heritage" ——A case study of Huichang Feiyang rattan Ware Factory, a provincial production protection demonstration base. *Data of Culture and Education*, (8), 70-71. <https://doi.org/10.3969/j.issn.1004-8359.2018.08.033>
- Dong, F. (2014). *Art management*. Southeast University Press.
- Fan, M. M., Liang, X. Y., & Lu, S. Y. (2020). Research on national costume culture in the context of ecological museum——A case study of Baikuyao Ecological Museum in Nandan Lake. *A Collection of People's Blogs*, 190-197.
- Fei, X. T. (1993). *Rural China and rural reconstruction*. Time of the Storm Publishing Company.
- Feng, J. C. (2003). *Survey manual of Chinese folk cultural heritage rescue project*. Higher Education Press.
- Feng, T. Y., He, X. M., & Zhou, J. M. (2015). *History of Chinese culture*. Shanghai People's Publishing House.
- Gao, X. Y. (2004). *Bourdieu's social theory*. Tongji University Press.
- Gauntlett, D. (2011). *Making is connecting: The social meaning of creativity, from DIY and knitting to YouTube and web 2.0*. Polity Press.
- General Conference of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. (2003). *The Convention for the Safeguarding of Intangible Cultural Heritage*. Foreign Languages Press.
- Gu, Z. F. (2015). *Research on Educational Transformation Strategies of Baikuyao Dress Cultural Resources* [Master's thesis, Southwest University].
- Guo, X. X. (2018). Guangxi Nandan Baikuyao costume color collocation in the application of Gongbi painting. *Tomorrow's Fashion*, (3), 121.
- Han, Y. (2022). *The Innovative Application of Yao's "Panwang Seal" Pattern in Clothing* [Master's thesis, Wuhan Textile University].

- Huang, H. K. (1998). Synchronism. Guangxi Nationalities Publishing House.
- Ji, Z. Y., & Chen, Y. (2019). Innovative protection of traditional handicrafts as intangible cultural heritages. *Journal of Yunan Normal University (Humanities and Social Sciences)*, 51(4), 59-65. <https://doi.org/10.3969/j.issn.1000-5110.2019.04.008>
- Jia, J. S., & Jia, Y. Z. (2014). Baikuyao women's clothing pattern modeling culture. *Beauty & Times*, (12), 74-79. [https://doi.org/10.3969/j.issn.1003-2592\(s\).2014.12.025](https://doi.org/10.3969/j.issn.1003-2592(s).2014.12.025)
- Jia, X. N. (2019). Research on shape design of small snow removal vehicle based on shape grammar [Master's thesis, China University of Mining and Technology].
- Jiang, L. S. (2016). Physical state and symbol -- the code of life in Baijuyao silk culture. *Journal of Southwest University For Nationalities*, 37(3), 18-23.
- Jing, J. (2015). Traditional textile craft of Baikuyao——A case study of Manjian Tun, Waiyi Village, Hurui nationality Township, Nandanli, Guangxi [Master's thesis, Guangxi Minzu University].
- Lei, W. B. (2012). Aesthetic anthropology investigation of Baikuyao costume art in Nandan, Guangxi. *Research of Administrative Science*, 26(5), 131-134. <https://doi.org/10.3969/j.issn.1674-3334.2012.05.041>
- Li, N. (2006). The Methodological Study of Funny Production Design. *Journal of Graphics*, 27(5), 115-120. <https://doi.org/10.3969/j.issn.1003-0158.2006.05.021>
- Li, R. J., & Ma, H. (2018). Baikuyao costume culture inheritance and development. *China National Exhibition*, (22), 15-16. <https://doi.org/10.3969/j.issn.1007-4198.2018.22.015>
- Li, Y. Y. (2004). Religion and mythology. Guangxi Normal University Press.
- Liu, B., & Zhang, H. (2021). Cultural Production of Tourism Souvenirs from the Perspective of People-Place Interaction: Multiple Cases. *Tourism Tribune*, 36(5), 118-129. <https://doi.org/10.19765/j.cnki.1002-5006.2021.00.002>
- Liu, J. (2014). A Study of Nandan Baikuyao Embroidery [Master's thesis, Guangxi Arts University].
- Liu, L. (2006). Study on inheritance and protection of Baikuyao bronze drum culture -- A case study of Huaihe Village, Lihu Yao Nationality Township, Nandan County, Guangxi [Master's thesis, Guangxi University for Nationalities].

- Liu, S. J., & Jiang, Z. L. (2015). On Craftsmanship of Baikuyao Clothing and Its Cultural Connotations. *Silk*, 52(9), 65-71. <https://doi.org/10.3969/j.issn.1001-7003.2015.09.013>
- Lu, Z. J. (2012). On Interpretation of Baikuyao's Clothing Culture. *Journal of Guangxi Science & Technology Normal University*, 27(4), 1-6. <https://doi.org/10.3969/j.issn.1003-7020.2012.04.001>
- Luan, L. W. (2014). A study on the clothing patterns of Baikuyao——A case study of Lihu Township, Nandan County, Guangxi [Master's thesis, Guangxi Arts University].
- Luo, S. C. (1981). Handprints and square prints——The origin of Baikuyao clothing. *Journal of Guangxi University For Nationalities (Philosophy and Social Science Edition)*, (3), 128-129.
- Marx, K. H. (1979). *The Complete Works of Marx and Engels (Volume 42)*. People's Publishing House.
- Mo, X. Q. (2010). Ancient Civilization Reflected from Baikuyao Clothing Patterns. *Journal of Guangxi Teachers Education University (Philosophy and Social Sciences Edition)*, 31(3), 7-13. <https://doi.org/10.3969/j.issn.1002-5227.2010.03.002>
- Mo, Z. D. (2006). Investigation and reflection on the construction of Baikuyao Ecological Museum in Nandan Lake. In *The founding meeting and the first academic seminar of the Ethnographic Museum Professional Committee of the Chinese Museum Association* (pp. 501-508). Beijing.
- Mu, Z., & Zhao, Q. L. (2003). On the protection and development of Yunnan national culture. In *Proceedings of the Symposium on National Culture and Globalization* (pp. 86-92). Kunming.
- Pan, F. D. (1991). Baikuyao clothing discrimination. *Journal of Guangxi University For Nationalities (Philosophy and Social Science Edition)*, (2), 18-21.
- Pang, Z. L., & Sun, J. X. (2020). From Dis-embedding to Re-embedding: The Protection and Development of Ethnic Craft Heritage. *Journal of Guangxi University For Nationalities (Philosophy and Social Science Edition)*, 42(5), 32-42.

- Pei, X. Y. (2018). Baikuyao costume color collocation in the creation of Gongbi painting application. *Tomorrow's Fashion*, (3), 123. <https://doi.org/10.3969/j.issn.1002-7416.2010.06.036>
- Qin, L. J. (2021). Digital filters: Algorithmization of visual style and its consequences. *Literature and Art Studies*, (12), 92-102.
- Rao, Z. Y., & Ren, J. (2022). Study on the color of Baikuyao national costume in China. *Tianjin Textile Science & Technology*, (1), 10-12. <https://doi.org/10.13518/j.cnki.tjtst.2022.01.014>
- Rong, T. (2017). Study on Yao costumes in Guangxi [Doctoral dissertation, Donghua University].
- Rongshui Miao Autonomous County Local Chronicles Compilation Committee. (1988). *Annals of Rongshui Miao Autonomous County*. Sanlian Bookstore.
- Schramm, W. (2016). The beginning of American communication research - Personal memories (J. L. Wang, Trans.). Communication University of China.
- Shen, Z. X. (2009). A Study on the Lifestyle Changes of Scattered and Mixed Ethnic Minorities (1949 ~ 2008) [Master's thesis, Minzu University of China].
- Su, W. L. (2020). Research on the excavation and inheritance path of architectural culture of Nandan Baikuyao. *Industrial & Science Tribune*, 19(8), 210-211. <https://doi.org/10.3969/j.issn.1673-5641.2020.08.115>
- Sun, L., Lv, J., & Xie, Q. S. (2018). Design Methods of Decorative Component of Wooden Residence Based on Symbolic Evolution. *Packaging Engineering*, 39(6), 212-218. <https://doi.org/10.19554/j.cnki.1001-3563.2018.06.041>
- Sun, Y. (2013). Guangxi Nandan Baikuyao Ethnic Dress Research [Master's thesis, Minzu University of China].
- Tan, H. Y. (2012). The application of Baikuyao clothing elements in modern graphic design. *Art Education Research*, (2), 91-93. <https://doi.org/10.3969/j.issn.1674-9286.2012.02.066>
- Tan, L. (2012). A Study on the Educational Value of Baikuyao Silk Culture [Master's thesis, Southwest University].
- Tang, X. (2016). A Study on Nandan Baikuyao Dress Culture and Its Re-Design Application [Master's thesis, Wuhan Textile University].

- Tian, C. L. (2011). Introduction to art management. Southeast University Press.
- UNESCO. (2018). Living heritage in the cultural sector: convention for the safeguarding of the intangible cultural heritage. <https://ich.unesco.org/doc/src/2003-convention-basic-texts-2018-version-CH.pdf>
- Wang, C. M., & Li, L. H. (2022). Study on costume pattern and auspicious culture of Nandan Baikuyao from the perspective of intangible cultural heritage. *Appreciation*, (11), 43-45.
- Wang, J. (2019). A Study on Baikuyao Dress Culture——A Case Study of Yaoshan Lapian Village [Doctoral dissertation, Guizhou University].
- Wang, N. X., & Zhan, Q. C. (2019). Cultural and Creative Product Design Method Based on the Beginning of Spring. *Packaging Engineering*, 40(6), 257-263. <https://doi.org/10.19554/j.cnki.1001-3563.2019.06.044>
- Wang, W. Z. (2006). Introduction to intangible cultural heritage. Culture and Art Publishing House.
- Wang, X. (2007). Research on the clothing of the common people in Ming Dynasty. *Ming Studies Journal*, (1), 87-131.
- Wang, Y. (2018). Guangxi Baikuyao costume aesthetic historical culture implication. *Apperciation*, (9), 168-169.
- Wang, Y. J. (2019). Research on Baikuyao dress pattern based on "excellent traditional culture". *Northern Literature (Late Weekly)*, (4), 182. [https://doi.org/10.3969/j.issn.0476-031X\(x\).2019.04.115](https://doi.org/10.3969/j.issn.0476-031X(x).2019.04.115)
- Wang, Y. P., & Ye, F. (2020). The Narrative Expression In The Process Of Product Design In The Context Of Integrated Media. *Design*, 33(11), 139-141.
- Wei, J. T. (2009). Baikuyao costume culture inheritance and development. *Movie Review*, (13), 84,96. <https://doi.org/10.3969/j.issn.1002-6916.2009.13.058>
- Wen, Y. T. (2006). The Meaning and the Symbol of the Dress Decoration of Baikuyao. *Journal of Hechi University*, 26(1), 112-115,118. <https://doi.org/10.3969/j.issn.1672-9021.2006.01.027>
- Wu, B. A. (2004). The Origin and Development of the Protection of Human Oral and Intangible Heritage. *Journal of Guangxi Normal University (Philosophy and Social*

Sciences Edition), 25(3), 5-11. <https://doi.org/10.16601/j.cnki.issn1002-5227.2004.03.002>

- Xiang, X. (1994). *Yunnan national culture and aesthetics*. Chenguang Press.
- Xie, B. Y. (2016). *Research on the Clothing of Baikuyao in Nandan County, Guangxi* [Master's thesis, Minzu University of China].
- Xu, J. (2018). *Research on mobile interface design based on minimalism* [Master's thesis, Xi'an Polytechnic University].
- Xu, J. S., & Li, H. (2014). *Ethnic history of greater canton*. Yunnan People's Publishing House.
- Xu, Z. X. (2020). *Study on inheritance of cross-stitch craft in Wangjiang* [Master's thesis, Nanjing University of the Arts].
- Yang, J. M. (2021). *Application of Dong Embroidery Pattern in Cultural and Creative Product Design under the Background of "One Belt and One Road"* [Master's thesis, Guangxi Normal University].
- Yang, P. (2013). *Study on Baikuyao textile craft culture——taking Yao Litun, Lihu Yao nationality Township, Nandan County, Guangxi as an example* [Master's thesis, Guangxi Minzu University].
- Yang, S. W. (2015). *Study on Miao costume art in Zhongbao, Nandan* [Master's thesis, Guangxi University for Nationalities].
- Yang, T. (2009). *Research on image recombination of car front face based on shape grammar* [Master's thesis, Hunan University].
- Yi, W., & Jiang, Z. F. (2004). *Developing Nandan Tourism of Baikuyao Custom under Protection*. *Journal of Guangxi Teachers Education University (Natural Science Edition)*, 21(3), 60-64. <https://doi.org/10.3969/j.issn.1002-8743.2004.03.017>
- Yu, S. J. (1989). *Baikuyao society*. Guangxi Normal University Press.
- Yuan, L., & Gu, J. (2013). *Taxonomic study of intangible cultural heritage*. *Henan Social Sciences*, 21(6), 58-62. <https://doi.org/10.3969/j.issn.1007-905X.2013.06.017>
- Yuan, Y. H. (2018). *The application of national costume color elements in modern meticulous figure painting* [Master's thesis, Minzu University of China].
- Zhang, D. Y. (2004). *Exam notes*. Shaanxi People's Fine Arts Publishing House.

- Zhang, F. Y. (2021). The intervention of art in the reproduction of rural culture: a strategic study based on the construction of rural culture. *Sichuan Theatre*, (2), 50-53.
- Zhang, K. (2020). Study on the living state inheritance of Baikuyao Custom [Master's thesis, Guangxi Normal University].
- Zhang, M. (2010). On the classification of intangible cultural heritage [Master's thesis, Zhejiang University].
- Zhang, M. X., & Yao, A. P. (2012). Research on the ethnic costumes and patterns of Guangxi Baikuyao. *Arts Exploration*, 26(6), 123-124.
<https://doi.org/10.3969/j.issn.1003-3653.2012.06.035>
- Zhang, T., & Chen, G. X. (2018). APP Product Architecture Design Focus on the Guangxi Zhuang Bronze Drum Culture. *Packaging Engineering*, 39(12), 169-175.
<https://doi.org/10.19554/j.cnki.1001-3563.2018.12.032>
- Zhang, Y. (2020). On the inheritance and innovation of intangible cultural heritage traditional craft projects. *Cultural Heritage*, (1), 147-153.
<https://doi.org/10.3969/j.issn.1674-0890.2020.01.019>
- Zhang, Y. L. (2016). Research on Dyeing Process of Baikuyao [Master's thesis, Donghua University].
- Zhou, G. Q. (2010). A probe into the costume characteristics of Baikuyao and its relationship with the creation of Gongbi painting. *Arts Circle*, (6), 79.
<https://doi.org/10.3969/j.issn.1002-7416.2010.06.036>
- Zhu, H. P. (2020). The stylized analysis of Baikuyao dress pattern in Guangxi. *Fashion Designer*, (4), 113-116.
- Zhu, R. (1992). *Chinese Baikuyao*. Guangxi Nationalities Publishing House.
- Zhu, R., Mao, S. F., & Zhou, K. D. (1992). *Chinese Baikuyao*. Guangxi Nationalities Publishing House.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์ผู้สืบทอดวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คูเหยาระดับชาติและระดับมณฑล
หัวข้อดัชนีเรื่อง อัตลักษณ์และสุนทรียภาพลวดลายในวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คูเหยา :
การจัดการแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมชุมชนฮ่วยหลี่

ลำดับ	ข้อความถาม
1.	เครื่องแต่งกายชาวไป๋คูเหยา มีพัฒนาการและมีการเปลี่ยนแปลงด้านใดอย่างไรในปัจจุบัน
2.	ในฐานะที่คุณเป็นผู้สืบทอด อยากให้คุณอธิบายการทำงานด้านการอนุรักษ์และสืบทอดเครื่องแต่งกายชาวไป๋คูเหยาที่ผ่านมา
3.	กรุณาอธิบายรูปแบบและลวดลายที่มีลักษณะของเครื่องแต่งกายชาวไป๋คูเหยา และที่มาของลวดลายเหล่านั้น
5.	ในวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คูเหยา มีรูปแบบลวดลายที่ประเภท แล้วได้สะท้อนถึงสภาพทางจิตใจ วัฒนธรรมและความเชื่อของชาวไป๋คูเหยาอย่างไร
4.	ลวดลายต่างๆมีอิทธิพลและบทบาท อย่างไรในวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คูเหยา มักถูกออกแบบให้ประดับในส่วนไหนบ้าง
6.	ลวดลายในวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คูเหยา มีคุณค่าอย่างไร
7.	เหตุผลในการอนุรักษ์และสืบทอด รวมทั้งอุปสรรคในการสืบทอดของเครื่องแต่งกายชาวไป๋คูเหยา มีอะไรบ้างในปัจจุบัน
8.	ในกระบวนการอนุรักษ์และสืบทอด ลวดลายเครื่องแต่งกายชาวไป๋คูเหยา มีความเสี่ยงที่จะสูญหายไปหรือไม่ อย่างไร และคุณคิดว่าเกิดขึ้นจากสาเหตุใด
9.	คุณคิดว่าในอนาคต การอนุรักษ์และสืบทอดลวดลายเครื่องแต่งกายชาวไป๋คูเหยาจะมีแนวทางในการจัดการอย่างไรเพื่อแก้ไขปัญหาที่มีอยู่ในปัจจุบัน
10.	คุณคิดว่าควรมีการพัฒนาเชิงสร้างสรรค์แบบไหนบ้าง ที่ทำให้ลวดลายเครื่องแต่งกายชาวไป๋คูเหยาสามารถดำรงอยู่และเหมาะสมกับวิถีชีวิตในปัจจุบัน

แบบสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง
หัวข้อดัชนีพันธกิจเรื่อง อัตลักษณ์และสุนทรียภาพลวดลายในวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คูเหยา :
การจัดการแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมชุมชนฮ่วยหลี่

.....

ลำดับ	ข้อความถาม
1.	หน่วยงานราชการและทางพิพิธภัณฑ์ มีการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมให้กับชาวบ้านในท้องถิ่นอย่างไร การรับรู้ข้อมูลดังกล่าวของชาวบ้านในท้องถิ่นเป็นอย่างไร
2.	แนวทางการจัดการด้านการอนุรักษ์และสืบทอดลวดลายเครื่องแต่งกายชาวไป๋คูเหยาของทางพิพิธภัณฑ์มีอย่างไรบ้าง
3.	หน่วยงานมีการจัดกิจกรรมอย่างไรบ้างที่เกี่ยวข้องกับการเผยแพร่และสืบทอดเครื่องแต่งกายชาวไป๋คูเหยา
4.	หน่วยงานรัฐบาลมีนโยบายในการส่งเสริมทักษะของช่างฝีมือและผู้สืบทอดเครื่องแต่งกายชาวไป๋คูเหยาหรือไม่ อย่างไร
5.	คุณคิดว่าแนวทางในการอนุรักษ์และเผยแพร่เครื่องแต่งกายชาวไป๋คูเหยาควรมีลักษณะอย่างไร
6.	พิพิธภัณฑ์มีการส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์หรือไม่ มีการจัดแสดงผลิตภัณฑ์และจัดจำหน่ายอย่างไร
7.	ถ้าหากว่า จะใช้พื้นที่ว่างของพิพิธภัณฑ์เพื่อพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คูเหยา คุณคิดว่ามีความเป็นไปได้ไหม และควรจัดการในรูปแบบใด
8.	องค์กรหรือหน่วยงานควรมีหน้าที่ส่งเสริมวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คูเหยา ควรเป็นของส่วนงานใดเพราะเหตุใด
9.	การพัฒนาเรื่องเครื่องแต่งกายชาวไป๋คูเหยาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ ควรดำเนินการด้วยวิธีใดที่เหมาะสม

แบบสัมภาษณ์ผู้ประกอบการเครื่องแต่งกายชาวไป๋คูเหยา

หัวข้อक्षणินพนธ์เรื่อง อัตลักษณ์และสุนทรียภาพลวดลายในวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวไป๋คูเหยา :
การจัดการแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมชุมชนฮ่วยหลี่

ลำดับ	ข้อความถาม
1.	วัสดุและเครื่องมือที่ใช้ในการ ออกแบบและผลิตลวดลายเครื่องแต่งกายชาวไป๋คูเหยา มีอะไรบ้าง มีลักษณะพิเศษอย่างไร
2.	คุณได้เข้ามาทำงานด้านการออกแบบลวดลายและการผลิตเครื่องแต่งกายชาวไป๋คูเหยา ระยะเวลาานเท่าไร คุณมีแผนจะทำงานในทางด้านนี้ต่อไปอีกหรือไม่ เพราะเหตุใด
3.	คุณมีเป้าหมายในการเรียนรู้และฝึกหัดในการผลิตลวดลายเครื่องแต่งกายชาวไป๋คูเหยา อย่างไร
4.	คุณคิดว่า อุปสรรคในการเรียนรู้และผลิตลวดลายเครื่องแต่งกายชาวไป๋คูเหยา มีอะไร คุณมีวิธีการแก้ไขอย่างไร
5.	คุณคิดว่า อนาคตของงานฝีมือในการผลิตลวดลายเครื่องแต่งกายชาวไป๋คูเหยาเป็นอย่างไรบ้าง คุณมีความคิดเห็นหรือความคาดหวังอย่างไรในแนวทางการพัฒนาของลวดลายเครื่องแต่งกายชาวไป๋คูเหยา
6.	สำหรับผู้ที่มีความสนใจจะเข้ามาเรียนรู้งานฝีมือนี้ในอนาคต คุณมีคำแนะนำอย่างไร
7.	ควรมีการถ่ายทอดรูปแบบเครื่องแต่งกายชาวไป๋คูเหยาต่อไปหรือไม่ และควรดำเนินการในรูปแบบใดที่เหมาะสม
8.	ควรมีการศึกษาเครื่องแต่งกายชาวไป๋คูเหยาให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายและประยุกต์กับการแต่งกายสมัยใหม่หรือไม่ ดำเนินการอย่างไร

แบบสอบถาม

1.	เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
2.	อายุ ☐ ต่ำกว่า18ปี ☐ ระหว่าง18-30ปี ☐ ระหว่าง31-45ปี ☐ ระหว่าง46-60ปี ☐ อายุ60ปีขึ้นไป
3.	ระดับการศึกษา ☐ มัธยมศึกษาตอนต้น ☐ มัธยมศึกษาตอนปลาย ☐ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ☐ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโทหรือสูงกว่า
4.	อาชีพ ☐ ข้าราชการ ☐ เจ้าหน้าที่รัฐวิสาหกิจ ☐ เจ้าหน้าที่ทางการศึกษา ☐ อาชีพอิสระ ☐ เกษียณอายุ ☐ อื่น ๆ โปรดระบุ _____

5.	<p>รายได้ต่อเดือน</p> <p>☐ ต่ำกว่า5,000บาท</p> <p>☐ 5,001บาท-15,000บาท</p> <p>☐ 15,001บาท-25,000บาท</p> <p>☐ 25,001บาทขึ้นไป</p>
6.	<p>คุณรู้จักรูปแบบเครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู๋เหยาไหม</p> <p>☐ ไม่รู้จักเลย</p> <p>☐ ไม่ค่อยรู้จัก เคยได้ยินหรือเคยพบเห็น</p> <p>☐ ค่อนข้างรู้จัก เหตุผล.....</p> <p>☐ รู้จักอย่างดี เหตุผล.....</p>
7.	<p>คุณรู้จักลักษณะของลวดลายที่ปรากฏในวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู๋เหยาไหม</p> <p>☐ ไม่รู้จักเลย</p> <p>☐ ไม่ค่อยรู้จัก เคยได้ยินหรือเคยพบเห็นจาก .....</p> <p>☐ ค่อนข้างรู้จัก เหตุผล.....</p> <p>☐ รู้จักอย่างดี เหตุผล.....</p>
8.	<p>คุณได้รับรู้และพบเห็นลวดลายในวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู๋เหยาจากสื่อช่องทางไหน (เลือกได้หลายข้อ)</p> <p>☐ ไม่เคยรับรู้</p> <p>☐ แพลตฟอร์มโซเชียล(Wechat/QQ/Tiktalk)</p> <p>☐ รายงานข่าว</p> <p>☐ ภาพยนตร์และละครโทรทัศน์</p> <p>☐ หนังสือ</p>

	☐ นิทรรศการที่เกี่ยวข้อง ☐ พิพิธภัณฑ์ ☐ อื่น ๆ โปรดระบุ _____
9.	<p>ถ้ามีโอกาสได้เรียนรู้ลวดลายในวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู๋เหยา</p> <p>คุณอยากเรียนรู้ทางด้านไหน(เลือกได้หลายข้อ)</p> ☐ ประวัติความเป็นมาและพัฒนาการของลวดลาย ☐ วิธีการผลิต/เทคนิค/วัสดุ ☐ อัตลักษณ์และสุนทรียภาพของลวดลาย ☐ นัยยะความหมายแฝงและคุณค่าของลวดลาย ☐ อื่น ๆ โปรดระบุ _____
10.	<p>คุณคิดว่าลวดลายในวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู๋เหยามีคุณค่าทางด้านไหน</p> <p>(เลือกได้หลายข้อ)</p> ☐ คุณค่าทางสุนทรียภาพ ☐ คุณค่าทางประวัติศาสตร์ ☐ คุณค่าทางสังคม ☐ คุณค่าทางศิลปะ ☐ คุณค่าทางวิทยาศาสตร์ ☐ คุณค่าทางธุรกิจการค้า ☐ อื่น ๆ โปรดระบุ _____
11.	<p>คุณคิดว่าสามารถใช้วิธีการใดในการเผยแพร่ลวดลายในวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายของชาวไป๋คู๋เหยา</p> <p>(เลือกได้หลายข้อ)</p> ☐ แพลตฟอร์มคลิปสั้น(Tiktok/Kwai)

	☐ แพลตฟอร์มบทความ(Weibo/WeChat Official Account) ☐ แจกจ่ายเอกสาร(โบรชัวร์/โปสเตอร์) ☐ การเผยแพร่ผ่านสื่อ(สารคดี/ถ่ายทอดสดออนไลน์) ☐ การเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ(การศึกษา/นิทรรศการ/การอบรม) ☐ อื่น ๆ โปรดระบุ _____
12.	หากมีการจัดกิจกรรมเข้าชมหรือกิจกรรมการผลิตเชิงปฏิบัติและสร้างสรรค์ คุณจะเข้าร่วมไหม ☐ ไม่มีความสนใจ(เหตุผล)_____ ☐ อาจจะเข้าร่วม (เหตุผล)_____ ☐ เข้าร่วม(เหตุผล)_____
13.	หากใช้ลวดลายของเครื่องแต่งกายชาวไป๋ภูเขาเพื่อออกแบบและทำผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ คุณคิดว่าควรผลิตสินค้าอะไร(เลือกได้หลายข้อ) ☐ กลุ่มผลิตภัณฑ์เครื่องเขียน ☐ กลุ่มผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้าน ☐ กลุ่มผลิตภัณฑ์เครื่องนอน ☐ กลุ่มผลิตภัณฑ์ของใช้ในครัว ☐ กลุ่มผลิตภัณฑ์เครื่องประดับ ☐ กลุ่มผลิตภัณฑ์สื่อโฆษณา ☐ กลุ่มผลิตภัณฑ์เพื่อการท่องเที่ยว ☐ กลุ่มผลิตภัณฑ์เชิงสัญลักษณ์ ☐ อื่น ๆ โปรดระบุ _____

ภาคผนวก ข
เอกสารรับรองจริยธรรมการวิจัย

เลขที่ IRB4-289/2566

เอกสารรับรองผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
มหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้พิจารณาโครงการวิจัย

รหัสโครงการวิจัย: G-HU 235/2566

โครงการวิจัยเรื่อง: อັตลัษณ์และสุนทรียภาพลวดลายในวัฒนธรรมเครื่องแต่งกายชาวปู้คู้เหยา : การจัดการแหล่งเรียนรู้อวัฒนธรรมชุมชนฮั่วหลี่

หัวหน้าโครงการวิจัย: MRS.GE BAI

หน่วยงานที่สังกัด: คณะศิลปกรรมศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการหลัก (งานนิพนธ์/ วิทยานิพนธ์/ ดุษฎีนิพนธ์):

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูษา เรืองชีวิน หน่วยงานที่สังกัด คณะศิลปกรรมศาสตร์

วิธีทบทวน: Exemption Expedited Full board

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า โครงการวิจัยดังกล่าวเป็นไปตามหลักการของจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ โดยที่ผู้วิจัยเคารพสิทธิและศักดิ์ศรีในความเป็นมนุษย์ ไม่มีการล่วงละเมิดสิทธิ สวัสดิภาพ และไม่ก่อให้เกิดอันตรายแก่ตัวอย่างการวิจัยและผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย

จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยในขอบข่ายของโครงการวิจัยที่เสนอได้ (ดูตามเอกสารตรวจสอบ)

1. แบบเสนอเพื่อขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์	ฉบับที่ 3 วันที่ 11 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2566
2. โครงการวิจัยฉบับภาษาไทย	ฉบับที่ 1 วันที่ 13 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2566
3. เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย	ฉบับที่ 2 วันที่ 28 เดือน กันยายน พ.ศ. 2566
4. เอกสารแสดงความยินยอมของผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย	ฉบับที่ 1 วันที่ 13 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2566
5. แบบเก็บรวบรวมข้อมูล เช่น แบบบันทึกข้อมูล (Data Collection Form) แบบสอบถาม หรือสัมภาษณ์ หรืออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง	ฉบับที่ 1 วันที่ 13 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2566
6. เอกสารอื่น ๆ (ถ้ามี)	ฉบับที่ - วันที่ - เดือน - พ.ศ. -

วันที่รับรอง : วันที่ 2 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2566

วันที่หมดอายุ : วันที่ 2 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2567

(ดร.พิมลพรรณ เลิศล้ำ)

ประธานคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา
สำหรับโครงการวิจัย ระดับบัณฑิตศึกษา และระดับปริญญาตรี
ชุดที่ 4 (กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)

**หมายเหตุ การรับรองนี้มีรายละเอียดตามที่ระบุไว้ด้านหลังเอกสารรับรอง **

ภาคผนวก ค
หนังสือตอบรับบทความ

MHES 0624.4/1021

Journal of Humanities and Social Sciences
(JHUSOC)
Faculty of Humanities and
Social Sciences
Buriram Rajabhat University
439 Jira Road, Muang District
Buriram Province 31000, Thailand
Tel: +6644-611-221 ext. 4001
Fax: +6644-6122858

November 20, 2023

Dear Ge Bai,

Subject: Acceptance of Full Manuscript

We are pleased to inform you that your manuscript entitled "The study of Aesthetic Features Interpretation and Cultural Identity of Baiku Yao Dress Patterns" has been formally accepted for publication in Journal of Humanities and Social Sciences (JHUSOC, E-ISSN: 2774-1451).

The manuscript has been scheduled to the Volume 21, Issue 3, and it will be published in December of 2024.

Thank you for your contribution to JHUSOC, and we are looking forward to your paper submission in the future.

Sincerely yours,

(Associate Professor Dr. Akkarapon Nuemaihom)
Editor-in-chief
Faculty of Humanities and Social Sciences
Buriram Rajabhat University

NB: Please strictly follow the paper writing format required by the journal. For more details, please visit the journal website: <https://www.tci-thaijo.org/index.php/jhusoc/index>.

ภาคผนวก ง
บทความวิจัย

**The study of Aesthetic Features Interpretation and Cultural Identity
of Baiku Yao Dress Patterns**

Ge Bai¹/ Puvasa Ruangchewin²/ Poradee Panthupakorn³

^{1,2,3}Faculty of Fine and Applied Arts, Burapha University

Received: October 31, 2023

Revised: December 7, 2023

Accepted: December 15, 2023

Abstract

The objective of this research is to design the Baiku Yao Dress Culture Learning Center in Huaili Village and to select 6 interviewees using a heterogeneous sampling method. The majority of them have been dressed in Baikuyao national costumes for more than three months and can provide the interviewer with the necessary information. Semi-structured interviews, literature analysis, and participant observation were all used in this study. Thematic analysis was used to examine the data. The national memory of Baiku Yao created the aesthetic characteristics of this ethnic group during the formation of Baiku Yao dress art; the national memory of Baiku Yao is embodied in the aesthetic characteristics of costumes aesthetic feeling, which explains the cultural identity of Baiku Yao dress. The findings reveal the following four scenarios: First, a look at the historical development of Baiku Yao dress patterns. The aesthetic composition and cultural significance of Baiku Yao dress patterns are discussed in the second part. Third, the identification of Baiku Yao dress patterns and cultural changes. Fourth, the "Huaili Village Cultural Learning Center" capitalizes on the ability of Huaili Village residents to inherit active communication community culture through education, training, and exhibitions, and gives learners full play.

Keywords: Aesthetic, Dress culture, Identity, Inherit

Introduction

The Yao Nationality is widely distributed in South China with numerous ethnic groups such as Guoshan Yao, Pingdi Yao and Pai Yao. Anthropology focuses on such issues as means of livelihood, exchange, function, structure and the changes of times and attaches importance to cultural phenomenon and structure description and interpretation. The academic community tend to focus more on traditional subjects and follow the methods of literature review and interpretation when conducting research into the Yao Nationality in South China, attempting to explain the origin of Yao ethnic groups, their cultural structure and meaning and construct their

knowledge genealogy of ethnic history. However, in such process, art is just source material under traditional issue study framework; the aesthetic values and emotions as well as imagination of art itself are frequently neglected (He, 2009). British Scholar E.H. Gombrich pointed out in *The Story of Art*, the art history of a certain nationality is the history of continuous changing in ethnic traditional culture. Any art work from the artistic world is both a retrospective to the past and a guide to the future (Gombrich, 2006, p. 8). Therefore, intangible cultural heritage is a powerful cultural capital or resource (Blake, 2008, p.45-50). It is of great significance to observe and interpret the cultural changes and its significance to the modern times from the perspective of art. As intangible cultural heritage, traditional crafts have at least two values: technical and aesthetic (Ma & Liu, 2020, p.19-29).

Baiku Yao in Huaili Village is one of the important branches of Yao Nationality in Nanling Corridor, China. Residents of Baiku Yao in Huaili Village, Nandan County lived on the mountains, which fostered their making and arrangement of costumes and dress based on the special living environment. Males usually put on black coats and white trousers while females always put on black blouses and blue skirts. Compared with other ethnic groups of Yao, apart from the cloth-making skills like embroidery, inlaying, dyeing and dyeing with special sticky pastes, Baiku Yao dresses are endowed with various figures on the basis such as spiders and chicks, which are the exclusive cultural symbols and aesthetic means of Baiku Yao to spice their lives. It is of prominent cultural aesthetic status and value in China's minority costume.

Research Objectives

- 1.To study the origin of Baiku Yao dress patterns.
2. To study the aesthetic symbols and cultural meanings of Baiku Yao dress patterns.
3. To study Baiku Yao dress culture changes and identity.
4. To design Baiku Yao Dress Cultural Learning Center, in order to promote cultural communication and integration and to push the building of cultural soft power and sustainable development.

Research Methodology

In this study,it is qualitative research ,six respondents were divided into three groups.The first group was the policy makers. They are the curator of the Baiku Yao Ecological Museum and the chief of Rihu Yao Township. The second group consisted of the inheritors, who led some women to engage in the production of

Baiku Yao costumes in Huaili Village. The third group consists of related practitioners who run the business of Baiku Yao costumes in Lihu Yao Township, and they were selected through purposive sampling. Most of them have been engaged in Baiku Yao costumes for more than three months and have played an important role in the preservation and transmission of Baiku Yao costumes.

Population and sample

The article observes and interprets the views of the research participants through field research (Muggleton, 2000). Personnel and sample groups involved in this paper fall into three groups: two cultural inheritors, two related personnel of government organizations and two relevant practitioners and the designated sample size were six people. All personnel involved have been engaged in Baiku Yao dress culture study for more than three months and were able to provide desirable information.

The creation of research instruments

The prime data collection instrument was semi-structured interview. As dialogues in interviews were free and various, there might be radical changes among participants. The basic structure and question list were as follows: interview with inheritors focuses on the origin, aesthetic value and cultural meaning of Baiku Yao dress patterns; interview with government officials will inquire after budget and management plans; and interviews with practitioners talk about the current status and prospect.

Data collection

The researcher had interviews with six participants (ranging from 30 to 70 years old), including one national-level inheritor and one provincial-level inheritor of Baiku Yao dress culture; the Curator and Deputy Curator of Baiku Yao Ecological Museum; two proprietors of Baiku Yao dresses.

The researcher had explained research purpose, application procedure and cooperation means to all participants and promised that all interviews were reserved only for academic purpose.

During the interview, the researcher would prepare interview guidelines, camera, notebook, recorder and video equipment for data collection. Picture-taking, sound recording and video were allowed by the participants.

The interviews were conducted in the form of semi-structured ones with questions and answers to guide the participants to express their personal opinions. Locations for interviews were: the production protection demonstrative base of Baiku Yao dresses and Baiku Yao Ecological Museum.

All data collected, the researcher would sort out all recording documents and notes, categorize all information and data based on contents and check whether the acquired information and data were sufficient with the preparation for information and data complement.

Data analysis

Qualitative analysis was adopted to summarize and figure out all data collected by investigation, observation and interview. Taking figures, patterns and colors of Baiku Yao dresses as foothold, generalized description and analysis were conducted to seek for the cultural connotation and analyze the processing methods and reasons of Baiku Yao dress patterns. Combining Baiku Yao ethnic belief and personality, the relation between the aesthetic features of the pattern and ethnic culture was elaborated. On the basis, the deonstrative management project, Huaili Village Baiku Yao Dress Cultural Learning Center will be designed and constructed.

Research Results

1. General contexts and the origin of Baiku Yao Dress Pattern in Huaili Village

Bodily decoration is the important content and means of cultural expression, because of which anthropology study always starts with dress culture to observe and elaborate the structure and connotation of ethnic group culture. The dress of a certain ethnic group basically serves people's basis needs and the development of its dress will be endowed with aesthetic meaning , and the state of collective jubilance (Durkheim, 2011, p.492-494),then become the form of social culture embodiment and expression.

2. Aesthetic Symbols and cultural meanings of Baiku Yao Dress Pattern

The aesthetic system of Baiku Yao dress of Huaili Village (Figure 1) consists of folk tales and myths, epics, dress taboos and local aesthetic preferences and it is expressed in production of dress patterns and everyday dressing. The unique aesthetic system of Baiku Yao is the symbol and sign of ethnic group culture and also the significant media for mutual communication and meaning exchange among the local people.

Figure 1

Female and Males Dresses of Baiku Yao (Source:Self-photography,2022)

2.1 Agricultural Production and Geometric Patterns

Geometric ones is used in dress patterns of Baiku Yao. From early slash-and-burn cultivation to current

small-scale agricultural production, the farming activity of Baiku Yao is influenced by natural environment and tools. Therefore, their aesthetic thoughts are correlated to agricultural production.

In production and daily life, local people of Baiku Yao gradually develop their dress culture by observing the surrounding and substance.

1. Union-Jack pattern and its aesthetic meaning. This Pattern (Figure 2) belongs to the abstract recognition of local people of Baiku Yao. For example, the common-seen union-jack pattern, originated from early production labour of Baiku Yao and was often seen in patterns of casual dress. It is primarily drawn with special sticky pastes and embellished with embroidery coupled with single color and various patterns, which symbolizes long-standing, circle of life and lasting prosperity.

Figure 2

Union-Jack Pattern (Source:Self-photography,2022)

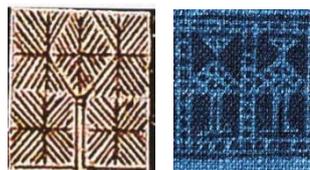
In terms of color, field investigation found out that there is a notion that local people of Baiku Yao grasped primitive techniques in silkworm breeding and silk reeling and the silkworm they raised is golden silkworm which produced the golden silk. Currently there is no written record about such raising technology but materials from field investigation have reflected the production level of Baiku Yao to some degree when they migrated to Huaili Village. The direct effect is the spread and application of color and in Baiku Yao dresses, the color orange is widely used both in male and female clothes.

2. Square patterns and the aesthetic meanings. Squared patterns came into being during the early migration of Baiku Yao. The principal part is a square pattern made up of tens of square sunflower embroidery and partially decorated with embroidery and wax printing patterns of thumb-size, which are extremely abstract wax-printing patterns and called “chicken little”, “person”, “flower” and “scissors”, etc. (See Figure 3-6)(Luan, 2014).

Figure 3 -4

(Left) Chicken Little Pattern / (Right) Person Pattern

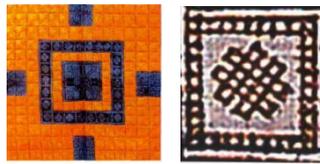
(Source:Self-photography,2022)

Figure 5 -6

(Left) Flower Pattern / (Right) Scissors Pattern

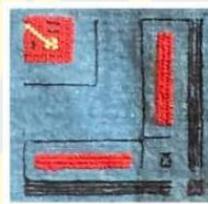
(Source:Self-photography,2022)

In Baiku Yao dresses, the pattern of bird and flower, the pattern of fish-bone, chicken and flower are of unique aesthetic meaning and value compared with other branches of Yao. For example, the bird and flower pattern in intersecting parallels structure (Figure 7) is mainly made up of abstract flying birds. According to field investigation materials, this pattern is to express local people's native feelings towards the life and labour surroundings of Huaili Village and it is the artistic representation of Baiku Yao's nature and animal worship.

Figure 7

Bird and Flower Pattern (Source:Self-photography,2022)

What separates Baiku Yao from other branches is that little chicken pattern is often seen on its dresses and it is usually in square form. Field investigation found out that many local people think that it originated from labouring legends of Baiku Yao. After migrating to Huaili Village, local people of Baiku Yao were of shreds and patches in the hostile natural environment. On seeing the golden pheasants with beautiful feathers, local people began to make dresses through imitation. The method of zoosemy is adopted for abstract expression with the little chicken image, hoping for more warm and beautiful dresses, which gradually fostered the current chicken little pattern. With production activities, the gradually-formed animal worship and relevant aesthetic ideas are still continued.

2.2 Ancestor Memory and Life Rituals

Ancestor memory and life rituals: dress culture is closely related to the memory and identity of life rituals. Two square continuous pattern on male waistband (Figure 8) is woven with bright-colored silk threads and symbolizes several generations of ancestors. It is found through field investigation that the pattern is widely seen on casual dresses and is the memorial practice of Baiku Yao folks towards their ancestors. What's more, there are family god pattern and dragon-path pattern. The image of family god is usually a person-on-horse pattern. Usually woven in embroidery, it is of plain shape and geometric features and moreover combined with dragon-path pattern (Jia & Jia, 2014, p.74-79). The long and narrow figure of dragon-path pattern is completed with dyeing with special paste and is used on "silk cloth" to commemorate ancestors. By wearing dresses with similar patterns, folks of Baiku Yao manifest the power of ancestors and vision of the contemporary generation and correlate the ancestors with their ethnic group.

Figure 8

Male Waistband of Baiku Yao (Source:Self-photography,2022)

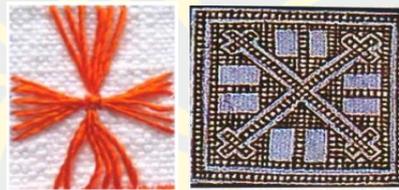

Love and fertility: person-figure (Figure3-4 Right) and flowering branch patterns (Figure 9-10 Left). The appearance of such patterns are shaped with blocks and two figures of “person” are woven on the black cloth. People of Baiku Yao believe that person-figure pattern usually denotes the idea of love and fertility. Flowering branch patterns on male trousers and female pleated skirt and female-dressed person figure echo each other. In daily life and festival celebrations, the local natives regard them as a call of emotions.

Figure 9-10

(Left) Flowering Branch Pattern / (Right) Bamboo Tube Flower Pattern

(Source:Self-photography,2022)

Bamboo tube flower pattern presents the change and rhyme of “short” threads among “long” threads by combining long threads with short ones. Coupled with the square pattern in the middle, cross pattern and then the square frame, the whole pattern is formulated. The whole “×” pattern demonstrates certain visual emphasis. (Figure 9-10 Right). Similar to the person-figure pattern, this one also symbolizes human’s love and fertility.

Falling leaves return to the roots (death): Beipai (an important clothing element) is the last dressing decoration worn by the local people of Baiku Yao in their lives. Beipai patterns of dresses are all made with sticky pastes without any embroidery (Figure 11-12). It represents the separation of life and death and it is more exquisite and solemn than the rituals for the alive. In Yao villages, there is designated order to put on grave-clothes. The alive will put on clothes from head to foot but for the deceased, it should be started from the foot to the head.

Figure11-12

(Left) Beipai Patterns (Male’s Funeral) /(Right) Beipai Patterns (Female’s Funeral)

(Source:Self-photography,2022)

2.3 War Memory of the Ethnic Group

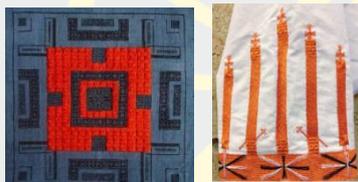
War is an essential component of the ethnic group memory of Baiku Yao. Their memory of war is also

presented in dresses. The pattern of royal seal of Yao (Figure13-14 Left) and the usage of red color are relevant to sacrifice rituals and wars. Different from the royal seal of other Yao branches, the one of Baiku Yao lays emphasis on construction group memory from the perspectives of color and abstract modeling. Five blocks are in parallel distribution and contrasted with white trousers. The red one in the middle is the longest while shorter on both ends. Field investigation found out that most local people of Baiku Yao are aware of the origin of the royal seal and it is related to the wars of the local ethnic groups. Baiku Yao natives pointed out that five vertical red blocks stands for five fingers (Figure13-14 Right). The prints of five fingers on dresses demonstrates the image of a bloody hand and five vertical blocks are the cultural representation of human and war. In dresses with Royal Seal Pattern, local people of Baiku Yao attend the ethnic group sacrifice rituals and finish the construction of group memory through epic and ballad chanting.

Figure 13-14

(Left) Royal Seal of Yao Pattern / (Right) Five-finger Blood Print Pattern

(Source:Self-photography,2022)

3. Baiku Yao Dress culture changes and identity

Since 1949, with the social change and life needs in new period, local people of Baiku Yao have gradually formed two dressing habits: one is the modern dress for the collective with times change; the other is the tradition dress of the ethnic group itself. Since the reform and opening up in 1978, with the improvement of people's life and the influence of new matters and cultural touch and accommodation, people of Baiku Yao develop the open notion and new trends in aesthetic ways. Western clothes come into Chinese mainland, people's dressing style also diversify and the "modern" dressing style is accepted by people gradually. As a result, dress-making technology of Baiku Yao also embraces new trends: first, traditional patterns, modeling and color are maintained; second, on the basis, there are certain changes on dress collocation, for example there are new match styles of coats and pleated skirt to better adapt to modern life. The dressing custom with both traditional and modern styles also has certain influence on the protection, inheritance and innovation of ethnic dresses: first, aesthetic ideas of cultural inheritors will develop and accommodate with changes; second, the absorption and accommodation of modern dress design style will transform the foreign into the familiar; third, there will be new thoughts and samples for innovation and development.

Arjun Appadurai stated that the ethnic groups, media, technology, finance and ideology are interacting and affecting with each other all over the world (Appadurai, 1996). The expression ways and contents of traditional culture are always changing.

One influential event for “Yao Nationality Dress” is to be listed in .The first batch of national intangible cultural heritage list in 2006. It significantly boosted the inheritor’s confidence. According to the interview with the inheritor Jinxiu He (Figure 15), before the acceptance by the list, they seldom paid attention to, let alone realized the importance of dress culture. When the general survey of intangible cultural heritage began in 2005, she realized that sticky-paste painting, patterns and corresponding cultural sign are attached importance to. Jinxiu He noted, “They believe that dress culture and relevant patterns are the essential representation of the folk culture of Baiku Yao”.

(Inheritor, in-depth interview)

Figure 15

Interview with Jinxiu He (Source:Self-photography,2023)

Meanwhile, under the background of poverty alleviation projects and tourism development in Lihu of Nandan County and the drive of government, media and fund, the innovation of Baiku Yao dresses lay emphasis on highlighting native ethnic cultural symbols, which shows certain difference from traditional dress in aesthetic and processing technology. In terms of processing technology and aesthetic idea, the traditional dress is more complicated , time-consuming ,rhythmic and skilful practice (Price, 2015, p.81-95), bearing preference to individual aesthetic notion about the choice of patterns, figures and colors, which enables dress to be the demonstration platform of personal aesthetics and skills,accompanied by improvisation and growing (Ingold , 2013).

After 2014, Baiku Yao Ecological Museum was founded. Two producing departments of A Mei Handicraft Workshop were established to produce Baiku Yao dresses and cultural and creative products with weaving and embroidery techniques and conduct innovation processing on patterns for different parts of the

dress. In 2016, the production protection demonstrative base of Yao Nationality dress was set up. New patterns and pattern design samples are widely applied since then. Compared with the traditional dress, innovative ones are made both by machines and hands and are more likely to be affected by market in aesthetic aspect. They also prefer to traditional ethnic patterns with universal meaning, which are influenced by mass media's imagination towards Baiku Yao culture. The production technology is simpler and it is more time-saving. To this point, inheritors of Baiku Yao dress culture will not reject the involvement of market and internal techniques. He Chun, deputy curator of Baiku Yao Ecological Museum noted, "The dress and patterns from the older generations must be inherited and we're willing to make it with the market and technology" (Figure 16).

(Museum administrator, in-depth interview)

Figure 16

Interview with Chun He (Source:Self-photography,2023)

Consequently, the writer thinks it is necessary to re-dig and re-arrange the dress culture of Baiku Yao. By understanding more knowledge of the pattern design techniques and processing technology of Baiku Yao dresses, the writer tries to collect and analyze the data of Baiku Yao dress patterns in the aspects of color, structure, models, styles and types and further makes analysis of the features and aesthetic notions of Baiku Yao dress, the changes and development of old and new patterns and builds a management center of Baiku Yao dress culture.

4. Design Huaili Village Cultural Learning Center

Based on what mentioned above, the writer asserts that the inheritance and innovation of Baiku Yao dresses from the traditional style to the modern one can be realized in the mode of cultural learning center.

As mentioned previously, choice of pattern focuses on such elements as life rituals, family ties, agricultural activities and war events and components of pattern, color and raw material are applied to sign design, pamphlet design and creative produce design, etc.

Apart from previous means, both online and off-line channels are set up. The former one is to design an APP of Baiku Yao dress culture in order to achieve the digital processing of the dress culture. With the learning

center, people are encouraged to learn and use the app for the purpose of interpersonal communication within the ethnic group, which enables the complete display of inheritors' genealogy of knowledge. Digital devices will strengthen the inheritors' connection with Baiku Yao dress culture system as well as the relationship with apprentices, thus fulfilling the inheritance system construction. It is essential practice for Baiku Yao dress culture identity. With digital construction and spread, the information mastered by culture inheritors can also be accepted by audiences. Fans of Baiku Yao dresses from different regions can also exchange information immediately with limits of time and space.

Discussion

Baiku Yao dress development and application is the process of touching, integration and construction between historical memory and realistic aesthetic experience. Via the practice of dress culture and dress patterns, native people of Baiku Yao explains the issue of identity, knowing who they are and where they are from. It is feasible to develop the Baiku Yao dress cultural learning center. It is a smart home where local residents, tourists and students are encouraged to participate in management and experience and to learn about the culture.

From the previous discussions, it can be seen that Baiku Yao dress is influenced by traditional cultural structures and modern lifestyles. The choices of dress patterns by the local people of Baiku Yao encompass various aspects of their daily lives. Therefore, the research on Baiku Yao dress culture and its pattern characteristics can elucidate the relationship between dress and ethnic history, as well as understand the significance and role of Baiku Yao as a unique branch of the Yao ethnic group. Furthermore, the dynamic changes in their cultural structure and aesthetic approach are issues worth further discussion, which are closely related to the future management of Baiku Yao cultural arts.

1. In the process of Baiku Yao dress art development, the aesthetic elements are infused with Baiku Yao ethnic memories. In daily life, the aesthetic characteristics of the Baiku Yao community are reflected in various aspects such as their history, productive labor, ancestral memories, and life ceremonies. Through the practice of dress culture and patterns, the local people of Baiku Yao articulate their sense of identity regarding who they are and where they come from. Based on previous research, the organic combination of internal and external factors has strengthened the traditional cultural elements in dress while incorporating modern elements, providing the potential to activate the local dress inheritance.

Personal and collective understanding and evaluation of their own dress culture among the Baiku Yao community need to be connected and carried out through dress culture-related (intangible cultural heritage-

related) organizations and initiatives. This has been demonstrated in practice since Following our field research in Huaili Village, it is suggested to establish a Cultural Learning Center for Baiku Yao dress culture, encourage local residents, tourists, and students to participate in its management and experience. This would help harness the initiative of the community, group, and individuals (UNESCO, 2018). The interaction between the traditional dressmaking process and the human being is utilized, and making is connecting (Gauntlett, 2011). Thus, the role of personal aesthetics and personal memory in this context should be discussed, and from a subjective point of view, they influence "embodied practices" such as the constitution of social memory (Connerton, 2000).

2. In the context of globalization, rapid technological and economic development, local and indigenous cultural systems are undergoing revival, rejuvenation, and restructuring. Local governments and communities often utilize conscious creation to achieve the inheritance of cultural traditions. Since 2014, offline practices of Baiku Yao dress culture have been able to hold activities in fixed venues, which serve as direct channels for the dissemination of Baiku Yao dress culture. The purpose of these activities is to strengthen cultural confidence and identity, and encourage more people to participate in the preservation and inheritance of Baiku Yao dress culture, improving the quality of life and communication (Jefferies, 2011, p.222-242). In this process, the interaction between individuals, communities, and learning centers and the significance of inheriting and innovating Baiku Yao dress culture customs, as well as the dynamic changes in Baiku Yao aesthetic elements and connotations, are worth further attention. This will impact the practices of Baiku Yao dress culture centers and the sustainable development of Baiku Yao culture.

Recommendation

The research findings can be used as practical guidelines for establishing a Cultural Learning Center for the Baiku Yao ethnic group in China and a database of dress patterns and designs. Local residents, communities, tourism developers, and academic researchers can utilize these research outcomes to create the corresponding cultural learning centers, collect and organize fundamental data related to Baiku Yao dress culture such as crafts, patterns, and designs, and design relevant courses on Baiku Yao dress culture to promote the innovative inheritance of Baiku Yao traditional culture.

However, it is important to note that the above-mentioned research only covers a part of the historical development of the Baiku Yao ethnic group and forms the foundation of their identity and cultural recognition. With globalization, cultural exchanges, and rapid economic development, the local community faces new opportunities and challenges. Therefore, cultural practitioners and local residents can employ these research

findings to assess and envision the sustainable development of Baiku Yao traditional culture, as well as to serve as references for formulating cultural development policies and projects.

References

- Appadurai, A. (1996). *Modernity at large: Cultural dimensions of globalization*, Saint Paul. Minnesota: University of Minnesota Press.
- Blake, J. (2008). Unesco's 2003 convention on intangible cultural heritage: The implications of community involvement in "safeguarding", In L. Smith & N. Akagawa (Ed.) *Intangible heritage*. London: Routledge, 45-50.
- Durkheim, E. (2011). *The Basic Forms of Religious Life* (D. Kui & Z. Ji, Trans.). Beijing: Commercial Press, 492-494. [in French]
- Gombrich, E. H. (2006). *The story of art*. London: Phaidon.
- Gauntlett, D. (2011). *Making is connecting: The social meaning of creativity, from DIY and knitting to YouTube and web 2.0*. Cambridge: Polity Press.
- Ingold, T. (2013). *Making: Anthropology, Archaeology, Art and Architecture*. London: Routledge.
- Jefferies, J. K. (2011). Loving attention: An outburst of craft on contemporary art. In M. E. Buzek (Ed.) *Extra/ordinary: Craft and contemporary*. Durham, NC: Duke University Press, 222-242.
- Jia, J. S., & Jia, Y. Z. (2014). Cultural Interpretation of Baiku Yao Women's Dress Pattern Modelling. *Beauty and Times*, (12), 74-79. doi:10.3969/j.issn.1003-2592(s).2014.12.025 [in Chinese]
- Luan, L. W. (2014). *Research on Baiku Yao Clothing Pattern*. Master's thesis, Guangxi University of Arts. [in Chinese]
- He, M. (2009). The field of vision of artistic anthropology. *Journal of Guangxi University For Nationalities (Philosophy and Social Science Edition)*, 31(1), 6-14. <https://www.cnki.com.cn/Article/CJFDTotal-GXZS200901005.htm> [in Chinese]
- Ma, Z. Y., & Liu, Y. Y. (2020). Study on the Protection and Development Path of Rural Revitalisation and Traditional Craft Non-Heritage. *Cultural Heritage*, (2), 19-29. <https://kns.cnki.net/KCMS/detail/detail.aspx?dbcode=CJFD&file-name=WHYA202002003> [in Chinese]

Muggleton, D. (2000). *Inside subculture: The postmodern meaning of style*. Oxford: Berg.

Price, L. (2015). Knitting and the city. *Geography Compass*, 9(2), 81-95. doi:10.1111/gec3.12181

Connerton, P. (2000). *How Society Remembers*. Shanghai: Shanghai Translation Publishing House.

UNESCO. (2018). *Living heritage in the cultural sector: convention for the safeguarding of the intangible cultural heritage*. Available from: <https://ich.unesco.org/doc/src/2003-convention-basic-texts-2018-version-CH.pdf>

Author

Doctoral student , GE BAI

Art and Cultural Administration, Faculty of Fine and Applied Arts

Burapha University 169 Longhad Bangsaen Rd., Saensuk, Muang Chonburi District,

Chonburi Province 20131

Tel.: 0981306501 E- mail: 413186924@qq.com

I certify that this translated copy is the authentic copy of the original

This is to certify that this translation is translated by Shanghai linyue Translation Service Co., Ltd and that the original is consistent with the translation

Translated by: Yang Nan

Contact: +86-0735-2267728

Signature: *Yangnan*

Qualification: China Accreditation Test for Translators and Interpreters (CATTI)-Translator Level I in English Serial No.: I3003359

Company: Shanghai linyue Translation Service Co., Ltd

Date of Translation: September 18, 2023

TEL: +86-0735-2267728

Email: yu@zqfanyi.com

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	GE BAI
วัน เดือน ปี เกิด	29 APR 1986
สถานที่เกิด	Henan, China
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	Nanning, Guangxi, China
ตำแหน่งและประวัติการ ทำงาน	Lecturer (Nanning Normal University)
ประวัติการศึกษา	Guilin University of Technology Major fields of study : Urban Planning Degrees abbreviation : Master Years: from 2009.09 to 2012.07 Guilin University of Technology Major fields of study: Art Design Degrees abbreviation: Bachelor Years: from 2005.09 to 2009.07
รางวัลหรือทุนการศึกษา	2020.07 Guided the 6th China International "Internet +" College Student Entrepreneurship Competition Nanning Normal University Trial the third prize 2020LYHZWY003 Participate in the reform and practice of the "one body, dual elements and three integration" compound talent training mode of tourism management under the background of integration of production and education General Research Program ranked 4th 2020JGX038 Participate in the research and practice of the training of applied talents in tourism management based on the concept of OBE General Research Program ranked 4th 20212021KY0380 Received the 2021 Guangxi University Young and Middle-aged Teachers' Scientific Research Basic Ability

Improvement Project General Research Program ranked 1st

2021XMZ082 Received the 2021 National Social Science

Fund Project western project ranked 1st

2022LYHZWY001 Received the 2022 Guangxi Tourism

Vocational Education Teaching Reform Research Project

General Research Program ranked 1st

2022.09 Guide the 8th China International "Internet +" College

Students Innovation and Entrepreneurship Competition

"Shuguang Group Cup" Guangxi Division Trial silver medal

ranked fifth

2022.12 Won the title of "Excellent Instructor" in the 2022

Guangxi University Student Cultural Tourism Product Innovation

Design Competition

